

Tilinpäätös 2023

Riihimäen kaupunki
Hallinto ja konserni
Eteläinen Asemakatu 2
11130 Riihimäki
Kaupunginvaltuuston hyväksymä 10.6.2024

Sisällys

1	OLENNAISET TAPAHTUMAT TOIMINNASSA JA TALOUDESSA	5
1.1	Kaupunginjohtajan katsaus.....	5
1.2	Riihimäen kaupungin hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset	9
1.2.1	Riihimäen kaupungin hallinto-organisaatio	9
1.2.2	Riihimäki konserni ja alakonsernit 2023 määräysvalta	10
1.2.3	Kaupunginvaltuusto	11
1.2.4	Kaupunginhallitus	12
1.2.5	Tilintarkastus.....	12
1.2.6	Tilivelvolliset toimielimet sekä viran- ja toimenhaltijat	13
1.3	Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys.....	13
1.3.1	Yleinen taloudellinen kehitys	13
1.3.2	Talousalueen kehitys	14
1.3.3	Riihimäen kaupungin kehitys	15
1.4	Olennot muutokset kaupungin toiminnassa ja taloudessa	16
1.5	Kaupungin henkilöstö	17
1.6	Ympäristöasiat.....	20
1.7	Muut ei taloudelliset asiat	22
1.8	Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä	22
1.9	Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista seikoista	24
2	SELONTEKO SISÄISEN VALVONNAN JA RISKIENHALLINNAN JÄRJESTÄMISESTÄ	
	27	

3	TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN JA TOIMINNAN RAHOITUS	34
3.1	Tilikauden tuloksen muodostuminen.....	34
3.2	Toiminnan rahoitus, rahoitusasema ja sen muutokset.....	35
3.3	Kokonaistulot ja -menot.....	36
4	KAUPUNKIKONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS	48
4.1	Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä.....	48
4.2	Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat ja konsernitavoitteiden toteutuminen	48
4.3	Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä	60
4.4	Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut.....	66
4.5	Konsernin tuloslaskelma, rahoituslaskelma, tase ja niiden tunnusluvut	67
5	TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELY	71
6	TALOUSARVION TOTEUTUMINEN	71
6.1	Riihimäki-strategian toteutuminen	71
6.2	Tuloslaskelman toteutuminen	75
6.3	Rahoituslaskelman toteutuminen	76
6.4	Käyttötalouden toteutuminen	77
6.5	Toimintakatsaukset ja käyttötalousosan toteutuminen toimialoittain...	93
6.5.1	Kaupunkiemo.....	93
6.5.2	Hallinto ja konserni -toimiala	94
6.5.3	Elinvoiman toimiala.....	108
6.5.4	Sivistys ja hyvinvointi toimiala.....	132
6.5.5	Tekninen toimiala.....	151

6.6	Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteumasta	174
7	TILINPÄÄTÖSLASKELMAT	175
8	TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT	183
9	ERIYTETYT TILINPÄÄTÖKSET.....	206
9.1	Riihimäen vesihuoltoliikelaitos	206
9.2	Tuloslaskelman eriyttäminen (kilpailuneutraliteetti)	231
10	ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT	233
11	LUETTELO KÄYTETYISTÄ TILINPÄÄTÖSASIAKIRJOISTA JA TOSITELAJEISTA	235
12	LAUTAKUNNAT, KAUPUNGIN EDUSTAJAT KUNTAYHTYMIEN JA KUNTAYHTEISTYÖ -ORGANISAATIOIDEN YLIMMISSÄ TOIMIELIMISSÄ SEKÄ TOIMIKUNNAT 31.12.2023	236

1 OLENNAISET TAPAHTUMAT TOIMINNASSA JA TALOUDESSA

1.1 Kaupunginjohtajan katsaus

Riihimäen kaupungin vuoden 2023 tilinpäätöskäsittely tapahtuu keväällä 2024 poikkeuksellisen haastavassa toimintaympäristössä. Kuntakentän horisonttia synkentää erityisesti jo pitkään julkisessa keskustelussakin esillä ollut väestönkehitys ja ikärakenteen muutos. Erityisen huolestuttavaa on syntyvyyden huomattava lasku ja sitä kautta lapsimäärän pieneneminen. Riihimäellä tämä konkretisoitui vuoden 2023 syksyllä, kun perusopetuksen oppilaita oli 150 vähemmän kuin edellisvuonna. Tämä laskusuunta jatkuu tulevina vuosina.

Vuoden 2023 tilinpäätöstä voidaan analysoida kahtiajakoisesti. Noin 11 miljoonan euron ylijäämäiseen tulokseen on syytä olla tyytyväinen. Hyvän tuloksen yksittäisenä selittäjänä tekijänä on kunnille maksetut niin sanotut verohännät, jotka liittyvät sote-uudistukseen. Verotulojen kehitys oli myönteistä, ja verotulot ylittivät 1,9 miljoonaa euroa talousarvion.

Toisaalta vuoteen 2023 mahtui kolme lisätalousarviota ja käyttömenojen merkittävää kasvua kuntaan jääneen toiminnan kokonaisuudessa, 7,9 prosenttia. Vuoden 2023 lainamäärä oli vuoden lopussa 69,2 miljoonaa euroa. Sen todellinen suuruus tarkentui vasta tammikuun alussa. Käyttömenojen ja lainamäärän kasvu erityisesti yhtä aikaa heikkenevien valtionosuuksien kanssa on huolestuttava trendi, johon meidän on tarmokkaasti puututtava.

Riihimäen kaupungin vuosikate oli 22,8 miljoonaa euroa (17,1 miljoonaa euroa vuonna 2022), kun alkuperäisen talousarvion mukainen vuosikate olisi ollut 23,9 miljoonaa euroa (emo-organisaatio 18,1 miljoonaa euroa, alkuperäinen talousarvio 20,2 miljoonaa euroa). Emo-organisaation toimintakate ylitti alkuperäisen talousarvion 5,8 miljoonalla eurolla. Ylityksen aiheuttivat Riihimäen seudun terveystalouden kuntayhtymäosuuden alaskirjauksesta syntynyt reilun kahden miljoonan euron tappio sekä henkilöstökulujen kolmen miljoonaan euron ylitys kunta-alan palkankorotuksista ja henkilötyövuosien kasvusta johtuen. Vuoden 2023 tilinpäätöksen vertailtavuudesta vuoteen 2022 nähden on otettava huomioon sosiaali- ja terveystoimialan menojen ja tulojen poistuminen (netto noin 111 miljoonaa).

Kaupungin velkaantuneisuus asukasta kohden on valtakunnallista keskiarvoa pienempi. Kaupungin lainakanta kasvoi vuoden 2023 aikana 11,7 miljoonalla eurolla ja se oli ilman

Riihimäen vesihuoltoliikelaitosta vuoden lopussa 61,9 miljoonaa euroa. Vesihuoltoliikelaitoksen velkojen kanssa lainakanta oli 69,3 miljoonaa euroa. Investointien taso oli 10,7 miljoonaa edellisvuotta korkeampi. Asukasta kohden velkaa on 2 430 euroa.

Strategian ja kehitysohjelman edistyminen

RakasRiksu2023-kaupunkistrategiassa on seitsemän mittaria, joiden kehittymistä seuraamme vuositasolla. Keskeisin niistä on 0,2 prosentin vuotuinen väestökasvutavoite. Se ylittyi vuonna 2023 pitkästä ajasta. Kotoutumispalvelujemme koordinoima ukrainalaisten maahanmuuttajien kotouttaminen etenee hyvin ja kotikuntaa on hakenut ja saanut helmikuun 2024 loppuun mennessä noin 300 ukrainalaista.

Vuonna 2023 käynnistyi Seuraavana Riihimäki -kehitysohjelma, johon on tunnistettu keskeisimpiä kaupungin kasvua ja elinvoimaa lisääviä kehityshankkeita. Näistä alla merkittävimmät nostot vuoden 2023 osalta.

Kaupunginhallitus hyväksyi syksyllä 2023 Suomen Asuntomessujen kanssa varaussopimuksen vuoden 2027 asuntomessujen järjestämisestä Riihimäellä. Valtuusto hyväksyi Jokikylän asemakaavan, joka sai lainvoiman. Messut on tarkoitus järjestää Kokonharjussa sekä Jokikylässä. Alueet lisäävät monipuolista ja kiinnostavaa asuntotarjontaa kaupungissa.

Voimalan toteutuskonsepti valmistui kesällä 2023 EU:n New European Bauhaus -rahoituksen siivittämänä.

Elokuussa 2023 kaupunki solmi aiesopimuksen Hämeen ammattikorkeakoulun (HAMK) ja Hyrian kanssa tavoitteenaan turvata korkeakouluopiskelijamäärän lisäys nykyisestä noin tuhannesta kolmestasadasta opiskelijasta kahteen tuhanteen. Aiesopimus pitää sisällään HAMKin uuden kampusinvestoinnin asemansseudulle sekä Hyrian Sakonkadun kampuksen kehittämistä.

Hyvinvointialue OmaHämeen aluehallitus käynnisti tarveselvityksen uuden sote-keskuksen rakentamisesta asemansseudulle. Kaikki nämä hankkeet ovat merkittäviä kaupungin kasvutavoitteiden kannalta.

Elinkeinopolitiikassa vuonna 2023 merkittävää on Reka Kaapelit Oy:n toimintojen laajentaminen Riihimäellä, joka luo kymmeniä uusia työpaikkoja kaupunkiin.

Maanhankinnan periaatteiden päivitys käynnistyi vuonna 2023. Tavoitteena on mahdollistaa joustavampi maanhankinta kaupungille hinnoittelun kautta.

Uutena avauksena ryhdyttiin edistämään kaupungin aloitteesta puolustusalan innovaatioverkostoa, Hämeen liiton AKKE- ja EAKR-rahoituksen myötävaikuttamana. Kenraaliluutnantti evp Ilkka Korkiamäki palkattiin ulkopuoliseksi neuvonantajaksi Define-hankkeelle (Defence Innovation Network Finland), jonka tavoitteena on luoda kasvua ja uusia innovaatiota kaupungin ja maakunnan vahvan osaamisen varaan. Esimerkkinä Sakon tehtaan laajentuminen, jota kaupunki edistää kaavoittamalla.

EU:n ja Suomen valtion kunnianhimoiset ilmastotavoitteet on Riihimäellä ohjattu Resursiivias Riihimäki -ympäristöpolitiikan toteutuksen alle. Aiheet kuten luonnon monimuotoisuuden turvaaminen, ennallistaminen ja luonnonsuojelualueiden lisääminen tulevat jatkossakin olemaan agendalla niin Suomessa kuin Riihimäellä.

Yhdessä eteenpäin

Vuosi 2023 oli henkilöstötyytyväisyyskyselyn valossa onnistunut. Riihimäen tulos oli kokonaisuutena hyvällä tasolla ja ylitti vertailukuntien tason lähes kaikilla osa-alueilla. Tulosten mukaan vahvuuksiamme ovat erityisesti työn tavoitteellisuus, sisällöt ja merkityksellisyys sekä taitava lähiesihenkilötyö, joka sai arvosanan 4,96 (asteikolla 1–6). Esihenkilötaitojen edelleen kehittämiseksi vuonna 2023 otettiin käyttöön digitaaliset esihenkilöosaamismerkkit, joita kaikkien esihenkilöiden tulee suorittaa.

Henkilöstön sairauspoissaolot vähenivät merkittävästi edelliseen vuoteen verrattuna. Sairauspäiviä oli keskimäärin 15,3 kalenteripäivää henkilöä kohden (20,7 päivää vuonna 2022). Kaikille työpaikoille on laadittu pelisäännöt, joilla edistetään työyhteisöjen toimivuutta ja yhteistoimintaa. Vuosittain palkitaan vuoden työyhteisö, esihenkilö sekä jokaiselta toimialalta yksi työntekijä kaupungin arvojen mukaisesta toiminnasta.

Työnantajamielikuvaa on kehitetty uudistamalla rekrytointi-ilmoituksia ja käyttämällä siihen enemmän sosiaalisen median kanavia, osallistumalla rekrytointimesuille ja tuomalla esille kaupungin työsuhde-etuja.

Yhteistyö ja vuorovaikutus työnantajan ja työntekijöiden edustajien kanssa tapahtuu meillä useissa foorumeissa ja on säännöllistä. Ennakoiva henkilöstöpolitiikka, esihenkilötyöhön panostaminen ja työnantajamielikuvan vahvistaminen turvaa tulevaisuudessaakin, että Riihimäellä henkilöstö on työhönsä sitoutunutta, motivoitunutta ja hyvinvoivaa.

Kaupunginjohtajan ja esihenkilöiden kahdenkeskiset tapaamiset vuonna 2023 vahvistivat käsitystä, että kaupungin esihenkilötyöskentelyssä avoimuus ja luottamus ovat se pääoma, joka kannattelee organisaatiota eteenpäin.

Haluan kiittää koko organisaatiota ja luottamushenkilöitä monella tapaa onnistuneesta vuodesta 2023. Edessämme on nyt toimintaympäristön epävarmuustekijöitä ja haasteita. Yhteistyön ja päätöksentekokyvykkyyden merkitys korostuu. Meidän tulee jatkossakin nojata strategiaamme ja yhdessä tekemiseen. Näin Riihimäen tarina jatkuu vahvana tulevaisuudessakin.

Jouni Eho

Kaupunginjohtaja

1.2 Riihimäen kaupungin hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

Kaupungin hallintosäätöä on tarkistettu kaupunginvaltuustossa 2.10.2023/ § 85.

1.2.1 Riihimäen kaupungin hallinto-organisaatio

Kuva 1: Kaupungin hallinto-organisaatio

1.2.2 Riihimäki konserni ja alakonsernit 2023 määräysvalta

Tytäryhteisöt	
I	
Osakeyhtiöt	
Riihimäen Tilat ja Kehitys Oy konserni 100 %:	
* Oy Expomade-Kiinteistöt Ab 100 %	
*Riihimäen Karoliinankatu 13-15 Oy 100 %	
*Kiinteistö Oy Riihimäen Kuusikulma 100 %	
* Kiinteistö Oy Riihimäen Sepänkatu 5 82,68 %	
* Kiinteistö Oy Riihimäen Lykka 82,53 %	
* Riihimäen Kaapelitehdas Oy 68,05 %	
*Kiinteistö Oy Riihimäen Ophelia 54,24 %.	
*Kiinteistö Oy Riihimäen Tehdaskylänkatu 5 81,94 %	
Riihimäen Kotikulma Oy konserni 100 %:	
* Kotikulman Kiinteistöpalvelut Oy 100 %	
Riihimäen Kaukolämpö Oy 51 %	
Kiinteistöosakeyhtiöt	
Kiinteistö Oy Riihimäen Yritystalo 100 %	
Kiinteistö Oy Riihimäen Paloasema 100 %	
Kiinteistö Oy Riihimäen Jäähalli 100 %	
Kiinteistö Oy Riihimäen Kalevanrinne 100 %	
Kiinteistö Oy Riihimäen Teatterihotelli 88,12 %	
Osakkuusyhteisöt	
I	
Osakeyhtiöt	
Asunto Oy Riihimäen Kalevankoti 33,10 %	
Hyria koulutus Oy 25,12 %	
Ilves-halli Oy 24,88 %	
Kuntayhtymät	
I	
Hämeen maakuntaliitto ky 16,94 %	

Kuva 2: Riihimäki konserni

1.2.3 Kaupunginvaltuusto

Kaupunginvaltuuston poliittiset voimasuhteet

Kansallinen Kokoomus	11
Sosiaalidemokraattinen puolue	9
Vasemmistoliitto	8
Perussuomalaiset	7
Vihreä liitto	3
Suomen Kristillisdemokraatit	3
Suomen Keskusta	1
Liike Nyt	1

Kaupunginvaltuusto

Nahkuri Miia, puheenjohtaja

Pekonen Aino-Kaisa, 1. varapuheenjohtaja

Heimonen Kai, 2. varapuheenjohtaja

Jokinen Sari, 3. varapuheenjohtaja

Jäsenet:

Ahoniemi Taru	Nurmi Silja
Aittola Eija	Paajanen Risto
Belik Minna	Pekonen Aino-Kaisa
Bitter Niina	Peltola Juha
Bitter Riku	Portin Ismo
Boström Janita	Orivuori Salka
Dahlberg Eija-Liisa	Räsänen Päivi
Heikkinen Jari	Saari Hannele
Heimonen Kai	Salo Anu
Hirviniemi Erja	Sandberg Päivi
Hirviniemi Rauli	Selenius Heidi

Hänninen Hanna	Siivonen Petri
Jormanainen Lauri	Sonko Jessica
Jokinen Sari	Suomalainen Kari
Laurila-Hakulinen Raisa	Takala Riitta
Lehtonen Kari-Veli	Tikka Janne
Leinonen Mikael	Tylli Arja
Lindberg Maarit	Vesala Terhi
Majaranta Kari	Viita Kristiina
Mattila Petri	Vilkman Kari
Mämmelä Tiina	Yrjö-Koskinen Aarno
Nahkuri Miia	

1.2.4 Kaupunginhallitus

Jäsen	Henkilökohtainen varajäsen
Bitter Riku, pj	Siivonen Petri
Heikkinen Jari, vpj	Salo Anu
Aittola Eija	Sonko Jessica
Belik Minna	Sandberg Päivi
Bitter Niina	Nurmi Silja
Hirviniemi Erja	Laurila-Hakulinen Raisa
Jormalainen Lauri	Lehtonen Kari-Veli
Mattila Petri	Vilkman Kari
Saari Hannele	Portin Ismo
Suomalainen Kari	Peltola Juha
Takala Riitta	Dahlberg Eija-Liisa

1.2.5 Tilintarkastus

Tilintarkastajana on toiminut BDO Oy.

1.2.6 Tilivelvolliset toimielimet sekä viran- ja toimenhaltijat

Johtavassa tai itsenäisessä asemassa olevat viran- ja toimenhaltijat on esitetty liitteessä. Samoin liitteessä on esitetty toimielimet, niiden jäsenet ja kaupungin edustajat.

1.3 Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys

1.3.1 Yleinen taloudellinen kehitys

Tilastokeskuksen helmikuun tiedon mukaan Suomen bruttokansantuote supistui 1 % edellisvuodesta. Valtiovarainministeriön joulukuun ennusteen mukaan Suomen bruttokansantuotteen (bkt) arvioitiin supistuvan 0,5 % vuonna 2023. Bruttokansantuotteen arvioidaan kasvavan 0,7 ja 2,0 prosenttia vuosina 2024 ja 2025. Euroalueen kasvu pysähtyy ennusteen mukaan väliaikaisesti. Maailmantalouden heijastumat inflaation, korkojen nousun ja geopoliittisten jännitteiden johdosta ovat hidastaneet kasvua. Maailmankaupan kasvun arvioidaan kiihtyvän vuoden 2023 jälkeen. Tästä kasvuun myös Suomen vienti saa kiinni, mutta Venäjän markkinoiden menetys jättää kuitenkin pysyvän loven vientiin.

Vuonna 2023 inflaatio on hidastunut melko nopeasti. Pääsyy inflaation hidastumiseen on ollut energian hintojen lasku. Suurimpia hintapaineita on vielä palveluissa, mutta niidenkin osalta hintojen nousu on hidastunut. Euroopassa inflaatiokehitys on EKP:n korkepolitiikan johdosta taittumassa, mutta asetettuun 2 % tavoitettiin on vielä matkaa. Inflaation hidastumisen myötä korkojen ennakoitaan kääntyvän laskuun. Suurin korkojen laskuvaikutus nähtäneen kuitenkin vasta vuonna 2025.

Kotitalouksien reaaliansioiden arvioidaan kääntyvän kasvuun vuonna 2024, mutta kotitalouksien ostovoima on vaimeaa, johtuen työllisyyden heikkenemisestä sekä sosiaalietuuksien leikkauksista. Edellä mainitut hidastavat kotitalouksien käytettävissä olevien tulojen kasvua. Kotitalouksien ostovoiman ja kulutuksen arvioidaan kuitenkin vauhdittuvan vuodesta 2025 alkaen.

Talouden rahavirrat muuttuivat vuonna 2023 merkittävästi. Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisvastuu, niitä vastaavat nettokustannukset sekä niitä vastaavat verotulot, investointivastuu ja osa lainakannasta (kuntayhtymät) siirtyi hyvinvointialueelle. Sote-uudistus muutti kuntien menoja ja tuloja vuonna 2023.

Toiminnan ja investointien rahaviralla mitattuna kuntatalous oli lievästi ylijäämäinen, velkamäärä laski edellisvuodesta. Kertaluonteiset erät, kuten verohännät paransivat kuntien tulosta 1,4 miljardilla. Takaisinperittävien valtionosuuksien tulosvaikutus oli 0,5 miljardia. Ilman kertaluonteisia verorahoituseriä tulos olisi jäänyt lievästi negatiiviseksi.

Kuntien todellinen kulukehitys hautautuu sote-uudistuksen tehtäväsiirron vuoksi. Kuntien toimintakulut laskivat 52 %, toimintatuotot 28 %, kunnallisverotulot 53 %, yhteisöverotulot 32 %. Kiinteistöverot kasvoivat 4,4 %.

Kuntien valtionosuudet laskivat 66 % vuonna 2023, joka oli 7,1 miljardia euroa. Ennakollinen sote-siirtolaskelma sisälsi valtionosuuksia liikaa 500 miljoonaa euroa, joka vähennetään pois tulevana vuosina. Kuntien ja kuntayhtymien lainakanta laski yli 5 miljardia euroa vuonna 2023. Kuntien lainakanta supistui 300 miljoonalla eurolla. Tämän muutoksen taustalla on myös sote-uudistus. toimintakatteen osatekijöiden eli toimintatuottojen ja -kulujen muutosten tarkastelu aiempiin vuosiin on sote-uudistuksen johdosta hankalaa.

Valtiovarainministeriön kunta- ja alueosaston tilinpäätösarvioiden mukaan kuntien lainakanta väheni toisena vuonna peräkkäin, ollen 3 334 euroa per asukas. Tilinpäätösarvioiden mukaan vuoden 2023 lopussa kuntien kokonaisvelka oli 18,45 miljardia euroa.

Vuosikate ja tilikauden tulos olivat edellisvuoden tapaan vahvimmat suurissa, yli 100 000 asukkaan, kunnissa. Negatiivisen vuosikatteen kuntien oli 12. Negatiivisen vuosikatteen kunnat olivat yhtä lukuun ottamatta alle 5 000 asukkaan kuntia. Tilikauden tulos oli negatiivinen 49 kunnalla ja ne kohdistuivat pääosin myös alle 5 000 asukkaan kuntiin.

Kuntien haasteet jatkuvat sote-uudistuksen jälkeisessä tilanteessa hyvinvointialueen vuokraamien kiinteistöjen suhteen, koska vuokrasopimukset ovat 3 vuotta, jonka jälkeen hyvinvointialueella on mahdollisuus yhden optiovuoden käyttöön. Tämän jälkeen kuntia koskee kiinteistöjen yhtiöittämisvelvoite koska toimitaan avoimilla markkinoilla.

Kuntien talouden tulevaisuusnäkyviä voidaan tarkastella valtionvarainministeriön keväällä 2024 julkaistavien talousennusteiden sekä keväällä julkaistavan kuntatalousohjelman pohjalta. Tulevaisuuden suhteen on hyvä tiedostaa myös TE-2025 muutoksen vaikutus sekä työttömyysturvavastuun kasvu. Maan hallitus on käynnistänyt valtionosuus-uudistustyön. Uudistustyön aikataulu on kireä ja sen pohjalta uudistuksen on tarkoitus tulla voimaan vuoden 2026 alussa.

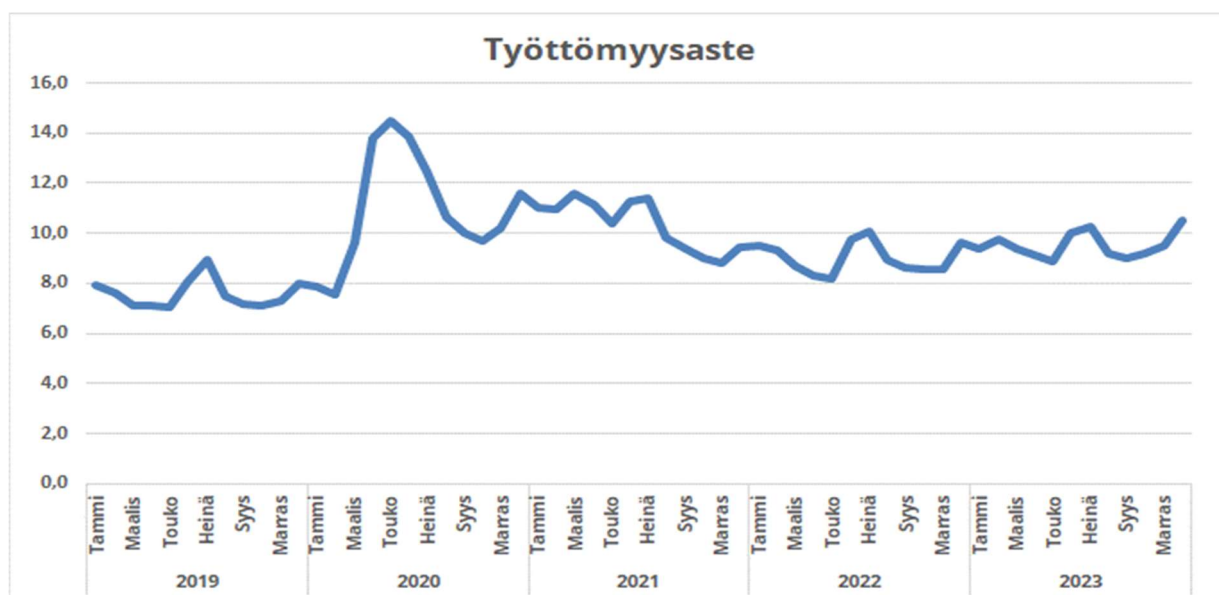
1.3.2 Talousalueen kehitys

Kanta-Hämeen asukasluku oli vuoden vaihteessa 169 575 asukasta. Väestömäärä kasvoi Kanta-Hämeessä kaikkiaan 38 hengellä. Riihimäen seudun asukasluku kasvoi 47 asukkaalla ja oli vuoden lopussa 44 176 asukasta. Hämeenlinnan seudun asukasluku kasvoi 122 asukkaalla ja oli 93 804 asukasta. Forssan seudun asukasluku väheni 131 asukkaalla ja oli 31 595 asukasta.

1.3.3 Riihimäen kaupungin kehitys

Riihimäen kaupungin asukasmäärä kasvoi ennakkotietojen mukaan 133 hengellä ja oli vuoden lopussa 28 482 asukasta. Asukasmäärä kasvoi +0,5 % edellisestä vuodesta. Asukasmäärän muutokseen vaikutti erityisesti Ukrainalaisten sotapakolaisten aktiivinen ha-
keutuminen kuntalaisiksi.

Työvoimahallinnon tilastojen mukaan Riihimäen työttömyysaste oli vuonna 2023 keskimäärin 9,6 % ja koko maan keskimäärin 9,9 %. Edellisen vuoden vastaavat luvut olivat 9,0 % ja 9,5 %. Tilastokeskuksen tilastojen mukaan koko maan työttömyysaste oli vuonna 2023 keskimäärin 7,2 %. Riihimäellä oli vuoden 2023 aikana työttömiä keskimäärin 1 284 henkilöä. Joulukuussa 2023 työttömänä oli 1 417 henkilöä.

Kuva x Riihimäen työttömyysaste 2019-2023

Rakennusvalvontaviranomaisen myöntämiä lupia v. 2023 annettiin kaikkiaan yhteensä 192 kpl (v. 2022 230 kpl). Niihin sisältyi asuntoja yhteensä 52 kpl (v. 2022 158 kpl), joista omakotitaloissa oli 15 kpl (v. 2022 24 kpl), rivitaloissa 0 kpl (v. 2022 6 kpl), kerrostaloissa 37 kpl (v. 2022 126 kpl), Asuntoja valmistui v. 2023 yhteensä 126 kpl (v. 2022 52 kpl).

Rakennustyömaita aloitettiin kaikkiaan 21 kpl, valmiiksi saatiin 51 kpl ja keskeneräisiä työmaita vuoden lopussa oli yhteensä 137 kpl. Viranomaiskatselmuksia uusilla rakennustyömailla suoritettiin yhteensä 362 kpl, joista rakennusvalvonnan osuus oli 251 kpl.

1.4 Olennaiset muutokset kaupungin toiminnassa ja taloudessa

Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisvastuun siirtyminen hyvinvointialueelle muutti talouden rahavirtoja merkittävästi. Vaikutukset näkyivät kaupungin menojen ja tulojen sekä verorahoituksen – verotulojen ja valtionosuuksien merkittävänä pienentymisenä.

Ympäristöterveydenhuolto jäi sote-muutoksessa kuntien järjestettäväksi. Riihimäen kaupunki toimii Etelä-Hämeen ympäristöterveydenhuollon vastuukuntana. Ympäristöterveydenhuoltokokonaisuuteen kuuluvat seuraavat kunnat: Riihimäki, Forssa, Janakkala, Hausjärvi, Loppi, Tammela, Jokioinen, Humppila ja Ypäjä.

Riihimäen kaupungissa sijaitsee vastaanottokeskus. Vuonna 2023 Ukrainan sotapakolaisia on ollut noin 700 vastaanottokeskuksessa. Tilapäistä suojelua saaville sotapakolaisille oli mahdollista hakea kuntalaisuutta, kun vuosi tilapäistä suojelua tuli täyteen. Kuntalaisuuden, kotikuntana Riihimäki, sai vuoden loppuun mennessä lähemmäs 300 Ukrainalaista. Riihimäellä kohdennettiin ja lisättiin henkilöstöresursseja kotouttamiseen, sujuvan kotoutumisen edistämiseksi.

Talousarviovuoden aikana kaupunginvaltuusto päätti muuttaa talousarviota kolme kertaa toimialojen talouden ennusteisiin perustuen. Kaupunkiemon käyttötalouden toteuma ylitti sitovan toimintakatteen muutetun talousarvion osalta 0,9 miljoonaa euroa. Alkuperäisen talousarvion toimintakate ylittyi 5,8 miljoonaa euroa. Vesihuoltoliikelaitoksen talousarvion liiketoiminnan tuotot ylittyivät 0,4 miljoonaa euroa ja liikekulut puolestaan alittuivat noin 4000 euroa.

Verotuloja kertyi 76,7 miljoonaa euroa, joka oli 1,8 miljoonaa euroa alkuperäistä talousarviota enemmän. Merkittävä taustatekijä oli aiempien verovuosien nk. verohännät ja jako-osuudet, jotka vaikuttivat vielä verovuoden 2023 kertymiin. Valtionosuudet alittivat 0,4 miljoonaa euroa alkuperäisen talousarvion.

Riihimäen seudun terveyskeskuksen kuntayhtymän purkamistoimia tehtiin vuonna 2023. Kuntayhtymän viimeinen tilinpäätös hyväksyttiin lokakuussa yhtymähallituksessa ja marraskuussa jäsenkuntien valtuustoissa.

Työllisyyden ja yrittäjyyden ministerityöryhmä käsitteli 21.11.2023 työllisyysalueiden muodostumista Etelä-Hämeen työllisyysalueen järjestämisuunnitelma. Valtioneuvosto hyväksyi työllisyysalueet 22.2.2024. Kaupungin toiminnassa tämän toisen merkittävän muutoksen, TE 2025-palvelujen ja työttömyysturvan rahoitusvastuuta koskeva valmistelu on alkanut vuonna 2023 ja se jatkuu vuonna 2024. Toiminta käynnistyy 1.1.2025.

1.5 Kaupungin henkilöstö

Henkilöstösuunnitelmassa vuosille 2023 – 2030 ennakoidaan tulevaisuuden palvelu- ja resurssitarpeita sekä koko kaupungin tasolla että toimialatasolla. Tilastotietojen mukaan lasten määrä vähenee merkittävästi tulevaisuudessa. Tämä aiheuttaa tarvetta sopeuttaa erityisesti varhaiskasvatuksen ja opetuksen palveluita sekä henkilöstöresursseja kysyntää vastaavaksi.

Vuoden 2023 lopussa kaupungin palveluksessa oli 891 (2022: 1 286) vakinaista työntekijää ja 219 (2022: 263) määräaikaista työntekijää sekä 54 (2022: 75) työllistettyä tai oppisopimussuhteista työntekijää. Yhteensä henkilöstöä oli vuoden lopussa 1 164 (2022: 1 624). Vuoden 2022 lukuihin sisältyy 31.12.2022 kaupungilta hyvinvointialueelle siirtyneet noin 480 työntekijää.

Kaupungin henkilöstökulut olivat 58,6 miljoonaa euroa. Edellisenä vuonna henkilöstökulut olivat 76,3 miljoonaa euroa. Vuonna 2023 kunta-alan palkkakustannukset kasvoivat 4,85 prosenttia vuoden 2022 keskiarvoon verrattuna.

Henkilöstön sairauspoissaolojen määrä työntekijää kohden on vähentynyt 26 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna. Sairauspäiviä oli 15,3 kalenteripäivää/henkilö (2022: 20,7 kalenteripäivää/henkilö). Vuoden 2022 sairauspoissaoloissa on mukana hyvinvointialueelle siirtynyt henkilöstö. Sairauspoissaolojen määriä ja syitä analysoidaan laajemmin henkilöstöraportissa.

Työnantajan työkyvyttömyyseläkkeiden ja kuntoutustukien perusteella määritetään työnantajan työkyvyttömyysriskikerroin ja työkyvyttömyyseläkemaxuprosentti. Vuonna 2023 työkyvyttömyyseläkemaxuprosentti oli 1,5 (2022: 2,1). Riihimäen kaupungin työkyvyttömyysriskikerroin vuonna 2023 oli noin 1,7. Kevan jäsenyhteisöjen eläkejärjestelmän keskimääräinen työkyvyttömyysriskikerroin oli yksi.

Toimintaympäristön muutokset

Kaupungin palvelukseen siirtyi 1.1.2023 alkaen Etelä-Hämeen ympäristöterveydenhuollon henkilöstö (23 työntekijää/viranhaltijaa). Vuonna 2023 käynnistettiin TE25-muutoksen valmistelu, jonka myötä Riihimäen kaupunki tulee 1.1.2025 lukien toimimaan isäntäkuntana Etelä-Hämeen työllisyysalueen henkilöstölle. Riihimäen kaupungille siirtyy tällöin noin 50 työvoimahallinnon työntekijää.

Kilpailu osaavasta henkilöstöstä on viime vuosina kunnissa kasvanut ja tuonut mukanaan enenevässä määrin myös henkilöstön vaihtuvuutta tietyissä tehtävissä. Rekrytointihaasteita on ollut vuoden 2023 aikana erityisesti asiantuntijatasoisen tehtävissä elinvoiman

toimialalla ja teknisellä toimialalla kuten esimerkiksi paikkatiedon ja kaavoituksen tehtävissä. Sivistyksen ja hyvinvoinnin toimialalla rekrytointihaasteita on ollut varhaiskasvatuksen opettajien määräaikaisissa tehtävissä ja erityisvarhaiskasvatuksen opettajien osalta sekä määräaikaisissa että vakituisissa tehtävissä. Opetuspalveluissa rekrytointihaasteet ovat korostuneet erityisopettajien tehtävien täytössä.

Työhyvinvoinnin ja työnantajamielikuvan kehittäminen

Liikunta- ja kulttuurietujärjestelmän käyttöä jatkettiin eli henkilöstölle myönnettiin Epassi-järjestelmän kautta hyvinvointietua, jonka arvo oli 150 euroa/henkilö/vuosi. Rekrytointien tehostamiseksi lisättiin some-markkinointia sekä kehitettiin työnantajamarkkinointia kaupungilla käytössä olevassa rekrytointijärjestelmässä eli Kuntarekryssä.

Keväällä 2023 kaupungilla otettiin käyttöön verovapaa polkupyöräetu. Yhteistyökumppaniksi valittiin kilpailutuksen kautta Bikelink ja Grenkeleasing Oy. Työsuhdepolkupyöräetu on työntelijälle verovapaa 100 euroon asti kuukaudessa eli 1200 euroa/vuosi. Edun otti käyttönsä vuoden 2023 aikana 37 työntekijää. Suurin osa työntekijöistä hankki edun kautta käyttöönsä sähköavusteisen polkupyörän.

Henkilöstön työterveyspalvelujen tuottajana jatkoi Terveystalo.

Henkilöstökysely

Kaupungilla toteutetaan vuosittain kaikki työpaikat kattava henkilöstökysely. Henkilöstökyselyllä halutaan saada tietoa työntekijöiden ja esihenkilöiden näkemyksistä omasta työstään, työhyvinvoinnistaan ja työyhteisöstään. Henkilöstökyselyn avulla tavoitteena on löytää niin työyksikkötasolla kuin koko kaupungin osalta konkreettisia kehitysalueita, joihin kaupungin työnantajana tulee kiinnittää jatkossa huomiota.

Vuoden 2023 henkilöstökyselyyn vastasi 702 henkilöä, joka on lähes 60 % Riihimäen kaupungin määräaikaisesta ja vakituisesta henkilöstöstä. Henkilöstökyselyn tuloksia on verrattu kyselyn toteuttajatahon toteuttamiin muiden kuntien ja kaupunkien vastaavien kyselyjen tuloksiin. Riihimäen tulos oli kokonaisuutena hyvällä tasolla ja ylitti vertailukuntien tason lähes kaikilla osa-alueilla. Tulosten mukaan vahvuuksinamme on työn tavoitteiden selkeys, työn sisällöt ja työn kokeminen merkitykselliseksi sekä taitava lähiesihenkilötyö. Kehittämistarpeita nousee esille erityisesti työyhteisöjen toimivuudessa ja tiedonkulussa.

Suositteluindeksi

Vuoden 2023 alusta lukien suositteluindeksinä sekä henkilöstökyselyssä että lähtöpalautekyselyssä otettiin käyttöön eNPS-luku. eNPS-arvo voi sijoittua välille -100 - +100 ja arvoa voidaan pitää hyvänä sen ollessa positiivinen, jolloin työpaikkaa suosittlevien määrä on suurempi kuin ei-suositelijoiden. Henkilöstökyselyssä 2023 eNPS-arvo oli koko kaupungin tasolla 8 (702 vastaajaa) ja lähtöpalautekyselyssä 16 (57 vastaajaa). Painotettuna keskiarvona eNS-luku yhteensä oli vuoden 2023 osalta 8,6. Tavoitteeksi vuodelle 2023 oli asetettu suositteluindeksin arvo 20 eli tavoitetta ei saavutettu.

Osaamisen kehittäminen

Henkilöstöhallinto järjesti vuoden 2023 aikana kattavasti paikallista henkilöstö- ja esihenkilökoulutusta ajankohtaisista teemoista.

Henkilöstön digiosaamisen kehittämiseksi on käytössä digiosaamismerkkijärjestelmä. Vuoden 2023 aikana digiosaamismerkkejä suoritettiin yhteensä 364 kappaletta (2022: 511 kappaletta) ja niitä suoritti yhteensä 64 (2022: 81) työntekijää.

Esihenkilöille järjestettiin vuonna 2023 kymmenen esihenkilöiltapäivää. Esihenkilöiltapäivien aiheina olivat mm. työnantajamielikuvan kehittäminen, Riihimäki-strategia, HR-tiedolla johtaminen, hallinnollisten asioiden valmistelu sekä esihenkilön oma ajanhallinta ja jaksaminen.

Syksyllä 2023 otettiin käyttöön kaupungin omat Esihenkilöosaamismerkit. Esihenkilöosaamismerkeillä kaupungin esihenkilöt voivat kehittää ja osoittaa esihenkilöosaamistaan. Osaamismerkkien tueksi hankittiin esihenkilöiden käyttöön FCG:n Digikanavan kattava sähköinen Esihenkilöpolku-itseopiskelualusta.

1.6 Ympäristöasiat

Kaupungin omistukseen siirtyneen Lasitehtaan vanhan riskikaatopaikan kunnostustarpeen arviointi riskinarviointeina toimitettiin vuonna 2017 Hämeen Ely -keskukselle. Ely-keskus ratkaisee mahdollisen puhdistustarpeen kaupungin tulevien maankäyttösuunnitelmien sekä pohjaveden seurantatulosten pohjalta. Pohjaveden seuranta alueella käynnistyi syksyllä 2021. Vuodesta 2022 alkaen seuranta tehdään kerran vuodessa keväisin. Pilaantuneen pohjaveden seuranta jatkui myös kaupungin omistamalla kiinteistöllä entisellä Neste Oy:n jakeluasemalla Valtakadulla sekä Herajoen tärkeällä pohjavesialueella sijainneella Teboil Oy:n jakeluasemalla Tehtaankadulla. Maaperä näissä kohteissa on kunnostettu, Tehtaankadun varteen kaupungin omistamalle alueelle jäi kuitenkin pilaantunutta maata runkovesijohdon alle. Alkuvuodesta 2024 Hämeen ELY-keskus on pyytänyt Teboililta selvityksen mahdollisista kunnostustoimista. ELY-keskus tulee päättämään selvityksen pohjalta tarvittavista jatkotoimista.

Uhkolansuolla on todettu vanha kaatopaikka ja alueen maaperä on todettu pilaantuneeksi. Kunnostustarpeen arviointi edellyttää kuitenkin lisätutkimuksia. Vuonna 2023 toimenpiteitä asian suhteen ei tehty. Kynttilätie 12:ssa on todettu vuonna 2020 jätetätöä sekä maaperän pilaantumista. Alueen kunnostustarve tarkentuu myöhemmin asemakaavan laadinnan yhteydessä. Alueen kaavoittaminen ja rakentaminen tulee edellyttämään jätteen poistoa ja pilaantuneen maaperän kunnostusta. Vuonna 2023 pilaantuneen maaperän tutkimuksia sekä kunnostuksia suoritettiin Temppelikadulla ja Lopen tiellä/Hämeenaukiolla katu- ja vesijohtourakoiden yhteydessä. Myös Arolammintien ja Teollisuuskadun risteyksessä todettu maaperän pilaantuneisuus ja jätteisyys kunnostettiin liikenneympyrän rakentamisen yhteydessä Hämeen ELY-keskuksen hyväksymällä tavalla. Jokikylän asemakaava-alueella todetusta maaperän pilaantumisesta laadittiin kunnostussuunnitelma Hämeen ELY-keskukselle, kunnostustyö käynnistyi loppuvuodesta 2023.

Kaupunki edistää ympäristöasioiden huomioon ottamista omassa toiminnassaan kaikki hallinnon alat kattavan ympäristöjärjestelmätyön avulla, jossa myös Riihimäkkonsernin tytäryhteisöt ovat mukana. Järjestelmän ytimenä on valtuustokausittain tarkistettava ympäristöpolitiikka. Viimeisin ympäristöpolitiikka hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 6.6.2022. Ympäristöpolitiikka ja toimenpideohjelma vuosille 2022–2025 on teemaltaan ”Resurssiviisas Riihimäki”. Se kytkeytyy RakasRiksu2035 -strategiaan toteuttaen siinä esitettyjä teemoja erityisesti Kestävän kasvun yhteisön osalta. Ympäristöpolitiikan avulla varmistetaan Riihimäen kehittyminen hiilineutraaliksi ja ympäristövastuulliseksi kaupungiksi ja huolehditaan ympäristön hyvästä tilasta. Riihimäen kaupunki hyväksyttiin vuo-

den 2017 lopulla kahteen edelläkävijäkuntien verkostoon (Fisu ja Circwaste), joiden tavoitteisiin kaupunki on sitoutunut. Circwaste-hanke päättyi vuoden 2023 lopussa. Pitkän tähtäimen tavoitteena kaupungilla on päästöttömyys, jäteteettömyys sekä kestävä kulutus. Vuonna 2030 Riihimäen tavoite on olla hiilineutraali, puolittaa kulutusperäinen hiilijalanjälki vuoden 2005 tasosta sekä vähentää kotitalousjätettä ja nostaa kierrätysastetta 65 prosenttiin.

Kaupunginvaltuusto päätti kesäkuussa 2023 Riihimäen luonnonsuojeluohjelman pohjalta viiden luonnonsuojelualueen perustamisesta sekä yhden alueen myymisestä valtiolle suojelutarkoituksessa. Vuonna 2023 tarkennettiin päästölaskentaa Riihimäen kannalta merkityksellisissä teemoissa. Tämä työ jatkui loppuvuodesta 2023 käynnistyneen hiilitaseselvityksen myötä, jonka toteuttaa FCG. Hiilitaseselvityksestä saadaan lisätietoa ja toimenpide-ehdotuksia myös kaupungin maa-alueiden hiilivarannoista sekä nykytilanetta yleiskaavan laadintaan. Selvitys valmistuu 2024 keväällä. Hämeen Ilmastovahtia hyödynnettiin ympäristöpolitiikan raportoinnin tukena. Hankintojen kehittämiseen saatiin tukea KEINO-osaamiskeskuksen kiertotaloushankintojen akatemiasta vuosina 2022–2023. Kestävää liikkumista edistettiin mm. joukkoliikenteen kokeilijoille tarjotuilla ilmaisilla bussimatkoilla ja kaupungin henkilöstön työsuohdepyöräedulla. Lisäksi vuonna 2023 edistettiin kestävä elämäntapaa monin tavoin, kuten järjestettiin toista kertaa Riihimäen Kiertotalousviikko, pidettiin luento kestävästä elämäntavoista kansalaisopistolla ja järjestettiin Riihimäen lukiolla paneelikeskustelu vastuullisista vaatteista yhteistyössä Riihimäen Reilun Kaupan kannatusryhmän kanssa.

Kaupungin energiatehokkuussopimuksen mukaisia toimenpiteitä jatkettiin kaupungin tiloissa. Kaikissa kaupungin kiinteistöissä on ollut käytössä ainoastaan uusiutuvaa sähköenergiaa vuodesta 2018 ja myös vuoteen 2026 saakka ulottuvassa uudessa sopimuksessa sähköenergia on alkuperätakuusertifioitua uusiutuvaa energiaa.

Riihimäen kaupunki seuraa ympäristötilassa, eli ilman laadussa, vesien tilassa sekä luonnon monimuotoisuudessa, tapahtuvia muutoksia suunnitelmallisesti. Kaupunki seuraa myös oman toimintansa ympäristövaikutuksia. Vuonna 2023 selvitykset liittyivät mm. yleiskaavan laadintaan, kuten liito-oravaselvitykseen, luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaiden LUMOS-kohteiden seurantaan sekä CO₂-päästöjen seurantaan. Syksyllä 2023 valmistui myös koko kaupungin kattava ilmanlaatuselvitys. Pohjaveden suojelusuunnitelman päivitys aloitettiin vuonna 2023 ja tässä yhteydessä tarkastettiin pohjavesialueelle sijoittuvia riskitoimintoja. Selvitys valmistuu syksyllä 2024. Riihimäen Veden toimesta seurattiin pohjaveden laatua Herajoen tärkeällä pohjavesialueella. Li-

säksi seurattiin Kinturinmäen toiminnassa olevan ja Korttioniemän lopetetun maankaato-paikan toiminnan vaikutuksia pinta- ja pohjavesiin. Viranomaisvalvonnassa seurattiin myös muiden riskitoimintojen ja laitosten ympäristövaikutuksia.

Ympäristöjärjestelmään liittyen kaupunki laatii vuosittain erillisen ympäristöraportin. Raportissa tarkastellaan ympäristöpolitiikan toteutumista hallintokuntien toimenpiteiden ja kehitystä kuvaavien mittareiden avulla. Ympäristöjärjestelmää ja kaupungin tekemää ympäristötyötä sekä ympäristötilan seurantaä esitellään tarkemmin Riihimäen kaupungin ympäristöraportissa 2023, joka julkaistaan osana tilinpäätösasiakirjoja.

1.7 Muut ei taloudelliset asiat

Hyvään hallintoon ja julkisen vallan käyttöön kuuluu, että kansalaiset voivat luottaa viranomaisen ja virkamiehen toimintaan. Tasapuolisuus ja virkamiesten puolueettomuus luovat perustan viranomaistoiminnalle. Toiminnan on oltava läpinäkyvää ja puolueetonta eri sidosryhmien ja kansalaisten näkökulmasta. Riihimäen kaupungilla on hyvä hallintotapa ohje sekä hallinnolliset ohjeet mm. Vieraanvaraisuudesta, eduista ja lahjoista sekä Virkamiesten esteellisyydestä. Tämä lisäksi kaupungilla on käytössä sidonnaisuusrekisteri. Sosiaalisen median ohjeet ohjaavat asialliseen viestintään ja yksilön suojan kunnioittamiseen. Kaupunki pyrkii em. ohjeilla varmistamaan hyvän hallintotavan toteutumisen.

Vuoden 2021 syksyllä kaupunginvaltuusto päätti, että kaupunginjohtajan tulee nimetä hallinto ja konserni -toimialueen organisoima työryhmä, joka laatii eettiset ohjeet ja toimenpideohjelman korruption ehkäisemiseksi kaupungin toiminnassa. Työryhmä nimettiin helmikuussa 2022. Työryhmän työ saatiin valmiiksi vuoden 2023 maaliskuun alussa. Toimielinten lausuntokierroksen jälkeen eettiset periaatteet hyväksyttiin kaupunginhallituksessa 19.6.2023 § 214.

1.8 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Kaupungin lainakanta oli vuoden 2023 lopussa 69,2 miljoonaa. Lainoja lyhennettiin lainojen lyhennysohjelmien mukaisesti vuonna 2023. Kaupungin suhteellinen velkaantuneisuus on 77,8 % vuoden 2023 tilinpäätöksessä, kun se vuonna 2022 oli 40,6 %. Kuntayhtymien osuudet ovat poistuneet taseesta (paitsi Hämeen maakuntaliitto kuntayhtymä) ja kaupungin oma pääoma on pienentynyt. Kaupungin taloussuunnitelmakauden 2024 - 2026 investointisuunnitelmalla velkamäärä kasvaa merkittävästi tulevina vuosina. Verorahoituksen rajut vaikutukset sote-muutoksen sekä valmistelussa olevan TE-2025 muutoksen sekä työttömyysturvavastuun kasvun myötä haastavat kaupungin talouden

kestävyyden. Kumulatiivinen ylijäämä, reilu 120 miljoonaa euroa luo vahvan perustan, mutta ilman voimakkaasti ja riittävän nopeasti vaikuttavia toimenpiteitä tilanne voi nopeasti heikentyä.

Syntyvyyden aleneminen, nuorempien ikäluokkien pieneneminen sekä ikääntyvä väestö ovat Riihimäen kaupungin haasteita. Kaupungin tulevaisuuden näkökulmasta palvelutuotannon ja palveluverkon kehittäminen vastaamaan tilastokeskuksen väestöennusteiden mukaista tarvetta on keskeistä. Palvelutuotantoa koskevat muutossopeutukset ovat välttämättömiä ja kaupungin talouden kantokyvyn edellytys. Vakaan ja kestävä talouden rakentaminen edellyttää lainakannan hillintää sekä tulevien vuosien investointien laatiminen kestäväälle pohjalle muodostavat tulevaisuuden talouden kulmakivet.

Tilinpäätöstä laadittaessa valtionosuus- ja verotulojen muutokset vuodelle 2024 ovat merkittävät. Verorahoitus on vähentynyt vuoden 2023 tasosta yhteensä reilut 10 miljoonaa euroa. Tällä hetkellä voimassa olevan valtionosuuslainsäädännön mukaisesti sote muutoksen siirtymävaikutukset päättyvät vasta vuonna 2027. Oletusarvoisesti kuntien valtionosuudet vähenevät edelleen tulevina vuosina. Tilannekuvaan tuo epävarmuutta myös TE-muutos, jossa palvelut siirtyvät kuntien hoidettavaksi vuoden 2025 alusta lähtien. Kokonaisuuteen liittyy sekä palvelujen tuottaminen että rahoitusvastuu työttömyysturvasta. Työttömyysturvan rahoitusvastuu alkaa aikaisemmin kuin ennen, jo sadan päivän kohdalla. Kuntien osuus vastuusta kasvaa portaittain työttömyyden kestäessä. Lisäksi työttömät on uuden kannustinmallin mukaan saatava avoimille työmarkkinoille.

Sote-pela -uudistus siirsi kustannuksia ja tuloja valtiolle, mutta jätti kuntaan velat ja sote-kiinteistöt. Sote-kiinteistöjen osalta vuokraus hyvinvointialueelle käynnistyi 1.1.2023 ja vuokraaminen on varmaa vuoden 2025 loppuun saakka. Tämän jälkeen hyvinvointialueella on mahdollisuus yhden optiovuoden käyttöön. Neliövuokran taso perustuu asiassa annettuun vuokra-asetukseen.

Laki työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain ja eräiden siihen liittyvien lakien voimaannpanosta on hyväksytty eduskunnassa maaliskuussa 2023. TE-palvelut siirtyvät suunnitelman mukaan kunnille vuona 2025. TE-toimistojen henkilöstö siirtyisi liikenne- luovutuksella kuntiin. Riihimäen kaupunki toimii vastuukuntana Etelä-Hämeen työllisyysalueelle. Työllisyysalueen kunnat ovat Hausjärvi, Janakkala, Loppi ja Riihimäki. Edellä esitettyjen muutosten pitkäaikaisvaikutukset talouteen nähdään vasta ajan kuluessa. Alustavat Työ- ja elinkeinoministeriön rahoituslaskelmat ovat marraskuulta 2023. Laskelmia päivitetään valmistelun edetessä vuoden 2024 aikana.

1.9 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista seikoista

Toiminnalliset riskit

Tuleva väestökehitys ja sen muutosta kuvaavat ennusteet, erityisesti lasten määrän vähenemisestä, indikoivat palvelutuotannon muutostarpeita ja siten kaupungin talouteen heijastuvia riskejä. Riskit voivat realisoitua, mikäli riittävän nopeasti vaikuttavia sopeutustoimia ei saada toteutettua. Sopeutustoimet ovat edellytys sille, että kaupunki pystyy tekemään myös strategian edellyttämiä kasvupanostuksia. Näitä ja muita riskejä on käsitelty tarkemmin edellä kohdassa "Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä".

Kaupungin ympäristöasioihin liittyviä riskejä on eritelty tarkemmin alaluvussa 1.6 ympäristöasiat.

Henkilöstön työolosuhteisiin liittyvien riskien kartoitus tehdään vuosittain WPro-turvallisuusjärjestelmällä. Työturvallisuuden kehittäminen toteutetaan työsuojelun toimintaohjelman ja työkykyä tuetaan työterveydenhuollon toimintasuunnitelmalla. Molempia päivitetään säännöllisesti. Henkilöstön vaihtuvuuteen on varauduttu rekrytointi- ja perehdyttämiskäytäntöjä kehittämällä sekä ylläpitämällä hyvää työnantajamainetta. Vaihtuvuutta on ollut enemmän kuin aiemmin ja rekrytoinnissa on ollut haasteita vuonna 2023. Tulevaisuuden osaamisen vaatimuksien ennakoimisella voidaan vähentää henkilöstöön osaamiseen ja taitoihin liittyvää riskiä.

Kaupungin Sote-kiinteistöjä on vuokrattu hyvinvointialueelle 1.1.2023 lähtien. Vuokrasopimus on kolmevuotinen, jonka lisäksi hyvinvointialueella on mahdollisuus käyttää yksi optiovuosi. Sopimuskauden jälkeen vuokraustoimintaa koskee yhtiöittämisvelvoite. Kiinteistöriski liittyy hyvinvointialueen palveluverkkosuunnitelmiin ja siihen, että kaikkien kiinteistöjen käyttötarvetta ei jatkossa ole. Tästä johtuen voi olla, että kiinteistöjä ei saada vuokrattua edelleen, vuokratuloja ei saada ja markkinakiinnostus voi olla vähäinen. Kiinteistöt jäisivät näin rasittamaan kaupungin taloutta.

Kaupungin kirjanpito, maksuliikenne ja palkanlaskenta ovat Sarastia Oy:llä ja ICT-infrapalvelut Kuntien Tiera Oy:llä. Molempien toimijoiden kanssa päätettiin jatkaa yhteistyötä. Kaupunki pyrki tällä ratkaisulla turvaamaan ja varmistamaan palveluiden jatkuvuuden ja vähentämään toimintaympäristön ja toiminnan muutoksista syntyviä riskejä. Kaupungin infrapalvelujen, tietoliikenteen sekä kyberturvallisuuden ratkaisut korostuvat tulevaisuuteen mentäessä. Tietojärjestelmien elinkaari sekä ekosysteeminäkökulmat on huomioitava kaupunkitasoisissa ratkaisuissa.

Rahoitusriskit

Kaupungin tiedostettava riski liittyy rahoituspohjaan ja velkaantumiseen. Kaupunki on pystynyt kohentamaan rahoituspohjaan ja velkaantumiseen liittyvää tilannetta aikaisempina vuosina. Vuonna 2023 velkamäärä on kasvanut. Verorahoitukseen liittyvät muutokset vaikuttavat kaupungin rahoitukseen tulevana vuosina. Sote muutoksen seurauksena yleiskatteellinen valtionosuus on pienentynyt ja pienenee edelleen tulevana vuosina. Sote muutoksen vaikutus on lopullisessa tasossaan nykylainsäädännön mukaan tarkasteltuna vuonna 2027. Tämän lisäksi TE-2025 muutos aiheuttaa riskinäkömiä talouteen. Muutoksesta johtuen kunnille osoitetaan rahoitus yleiskatteellisena valtionosuutena. Samaa aikaan vastuu työttömyysturvan menoista muuttuu uuden kannustinmallin mukaiseksi. Kuntien vastuu alkaa aikaisemmin kuin ennen ja jo 100 päivän työttömyyden jälkeen vastuu kasvaa porrastetusti. Kunnat saavat etuuskompensaatiota valtionosuuksina muutoksen ajanhetkellä uuden mallin mukaisesti. Muutoksen seurauksena alttius talouden suhdannevaikutuksille ja toimintaympäristövaikutuksille kasvaa. Näihin ei kunnalla itsellään ole vaikutusmahdollisuuksia.

Tiedostettava toiminnallinen riski liittyy rahoitus- ja korkomarkkinaan ja ne on hyvä ottaa huomioon, kun pitkän aikavälin palvelutuotantoon ja investointeihin liittyviä päätöksiä tehdään. Korkojen ja inflaation nousu ovat realisoituneet vuonna 2023 ja inflaatio alkoi taantumaan vasta vuoden 2023 loppupuolella. Keskuspankit ovat toistaiseksi pitäneet ohjaukorkoja ennallaan vuoden 2023 lopun sekä vuoden 2024 alun päätöksillään, markkinoiden voimakkaista koronlaskuodotuksista huolimatta. Inflaation kehitys ja korkojen kehitys vaikuttavat rahoitusriskinäkömiin.

Kaupungin lainamäärä kasvoi vuonna 2023 kaikkiaan 11,7 miljoonaa euroa edellisvuoden tasosta. Kaupungilla oli lainaa vuoden lopussa 69,2 miljoonaa euroa. Lainat ovat kotimaisilta rahoituslaitoksilta otettuja, joten niihin ei kohdistu valuuttariskejä. Lainasalkun riskiä on pyritty hajauttamaan kiinteä- ja vaihtuvakorkoisten lainojen painotuksilla sekä korkosuojausilla. Vuoden 2023 lopussa 63,8 % lainoista oli kiinteäkorkoisia ja 36,2 % vaihtuvakorkoisia.

Tietosuoja ja tietoturvariskit

Riihimäen kaupungissa tietoturvatyötä tekivät vuonna 2023 yhteistyössä tietohallinto ja kaupungin perustietotekniikan palveluntuottaja Kuntien Tiera Oy. Henkilöstö suorittaa vuosittain Navisec-tietosuojakoulutukset, joiden avulla pyritään ylläpitämään osaamista ja tietoisuutta tietoturvallisista työ- ja toimintatavoista. Tiedonhallintalaissa tarkoitettua tietosuojan ja -turvan hallintamallia ylläpidetään ja kehitetään Digiturvamalli-työkalussa.

Edelleen hankittiin koko kaupungin yhteinen GDPR-sovelluskirjasto, jonka avulla helpotetaan niin jo hankittujen kuin uusien potentiaalisten tietojärjestelmien tietosuojavaihtuusten arvioimista.

Kaupunkitasoinen riskienhallintaryhmä järjesti Digi- ja väestötietoviraston Taisto-harjoituksen, jonka avulla harjoiteltiin ja testattiin digiturvan toimintamalleja kuvitteellisessa häiriötilanteessa. Kaupungin tietosuoja- ja kyberturvapolitiikassa sekä näihin liittyvien toimintamallien vakiinnuttamisessa on vielä työsarkaa.

Vuoden 2023 aikana suurimmat tietoturvahaukat olivat erilaisia sähköpostitse ja tekstiviestillä toteutettuja tietojenkalastelukampanjoita, joista tietosuojavastaava varoitteli aktiivisesti kaupungin sisäisessä yhteisöpalvelussa.

Kaupungin tietosuojavastaava on laatinut vuoden 2023 tietotilinpäätöksen. Tietotilinpäätöstä on laadittu vuodesta 2021 lähtien. Tietotilinpäätöksessä kuvataan tarkemmin myös tietosuojan ja -turvan tilaa kaupungissa. Tietosuojaloukkausilmoitukseen liittyviä tapauksia oli vuoden 2023 aikana yhteensä 8 kappaletta.

Vahinkoriskit

Kaupungilla on vuonna 2023 ollut lähes kaiken toiminnan kattava vakuutus sopimus If vakuutusyhtiön kanssa. Vahinkoriskien kannalta merkittävimmät sopimukseen sisältyvät vakuutukset olivat lakisääteinen ja vapaaehtoinen tapaturmavakuutus, vahinko-, omaisuus- ja keskeytysvakuutus sekä toiminnan vakuutus. Lisäksi vakuutus sopimukseen sisältyivät ajoneuvovakuutukset.

Vireillä olevat oikeudenkäynnit

Kaupungin tiedossa ei ole vuoden lopussa ollut merkittäviä oikeudenkäynteihin tai viranomaisten toimenpiteisiin liittyviä riskejä. Merkittävyyttä arvioitaessa rajana on pidetty yhden oikeudenkäynnin osalta 50 000 euron häviöriskiä.

Muut riskit

Riihimäki on panostanut ja onnistunut hyvin vuoden 2023 aikana Ukrainalaisten tilapäistä suojelua saavien tilanteen suhteen kuntalaiseksi hakeutumisen tukemisessa sekä kotouttamiseen, asumiseen ja työllistämiseen liittyvillä toimilla. Tilanteen osalta on hyvä edelleen tiedostaa mahdolliset lyhyen ja pitkän aikavälin riskit. Henkilöstön saatavuus ja vaihtuvuus muodostavat riskin toiminnan sujuvuuden ja jatkuvuuden kannalta sekä synnyttävät painetta rekrytointien onnistumiseen.

2 SELONTEKO SISÄISEN VALVONNAN JA RISKIENHALLINNAN JÄRJESTÄMISESTÄ

SELONTEKO SISÄISEN VALVONNAN JA RISKIENHALLINNAN JÄRJESTÄMISESTÄ

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan avulla varmistetaan Riihimäen kaupungin toiminnan tehokkuus, taloudellisuus ja lainmukaisuus. Ne auttavat myös varmistamaan, että kaupunki saavuttaa asettamansa tavoitteet kohtuullisella varmuudella ja että resursseja käytetään tehokkaasti ja tarkoituksenmukaisesti. Sisäinen valvonta kattaa kaikki organisaation toiminnot. Riskienhallinta keskittyy tunnistamaan, arvioimaan ja hallitsemaan riskejä, jotka voivat vaikuttaa kaupungin toimintaan ja tavoitteiden saavuttamiseen.

Vuoden 2023 sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämistä koskeva selonteko pohjautuu kaupungin eri prosessien tuottamiin havaintoihin, riskienhallintatyöhön ja tarkastustoimen havaintoihin. Selonteko on laadittu kirjanpitolautakunnan kuntajaoston ohjeistuksen mukaisesti.

Riihimäen kaupungin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan selonteko perustuu hallinto ja konserni -toimialan, teknisen toimialan, elinvoiman toimialan ja sivistyksen ja hyvinvoinnin toimialan toimialakohtaisiin selontekoihin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteutumisesta tilinpäätösvuonna 2023.

Toimialojen selonteon laatimista varten kaupungin johtoryhmässä on joulukuussa 2023 käyty läpi ohjekirje liitteineen. Toimialat ovat hyödyntäneet selontekojensa laatimisessa johtoryhmän arviointia sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tilasta, sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskevaa ohjeistusta, riskikartoitusta, sisäisen valvonnan muistilistaa, talouden seurannan ja ennustamisen dokumentteja sekä tarkastustoimijoiden havaintoja.

Valvontaympäristö

Kaupungin johtamisjärjestelmän oikeudellisena perustana on kuntalaki (410/2015) ja siihen perustuvat säännökset. Kaupunginvaltuusto päättää kaupungin hallintosäännöstä, johon on kirjattu lautakuntien ja toimialajohtajien tehtävät ja toimivaltuudet. Toimivallan delegoinnit on koottu toimialakohtaisiin delegointisääntöihin. Lisäksi kaupunginvaltuusto on päättänyt sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista.

Kaupunginhallitus on vahvistanut riskienhallintapolitiikan ja ohjeen sisäisestä valvonnasta sekä kokonaisvaltaisesta riskienhallinnasta. Se ohjaa ja valvoo kaupungin toimintaa. Hallintosäntö antaa suuntaviivat sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämiselle, ja tarkempia ohjeita on esitetty delegointisäännöissä. Säännösten avulla valvontaympäristö, toimivaltuudet ja vastuut on kytketty toisiinsa. Kaupungin toimintaa ohjaavat myös erilaiset ohjeet, kuten talousohjeet, hankintaohjeet ja henkilöstöhallinnon ohjeistukset.

Hallintosäntöä muutettiin kahdesti vuonna 2023. Ensimmäisessä muutoksessa keskeisimmät muutokset 1.1.2023 voimaan tulleeseen hallintosäntöön olivat teknisen toimialan toimialajohtajan viran muuttaminen kaupungininsinööristä tekniseksi johtajaksi, ja kaupunginhallituksen päätösvaltaan lisättiin useampaa toimialaa koskevat hankinnat ja sopimukset, jollei toisin ole määrätty. Toisessa muutoksessa 26.6.2023 voimaan tulleeseen hallintosäntöön tehtiin kuntalain 90 §:ään lisätyn 3 momentin (199/2023) edellyttämät muutokset hallinnon ja toiminnan järjestämisestä, päätöksenteko- ja hallintomenettelyistä sekä valtuuston toiminnasta poikkeusoloissa ja normaaliolojen häiriötilanteissa. Muutettu hallintosäntö tuli voimaan 3.10.2023.

Strategisen johtamisjärjestelmän perustana ovat 25.4.2022 hyväksytty RakasRiksu2035-strategia sekä vuosittain laadittavat talousarvio ja -suunnitelma, jossa valtuusto asettaa toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet. Strategian ja talousarvion tavoitteiden toteutumisen seurannassa ja arvioinnissa hyödynnetään muun muassa johtoryhmätyöskentelyä, työpaikkakokouksia ja kehityskeskusteluja. Myös toimielimet seuraavat kokouksissaan pitkin vuotta toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista. Kaupungin strategia ohjaa käytännön toimintaa ja on osa jokapäiväistä työtä.

Kaupungin valvontaympäristö muuttui merkittävästi, kun sosiaali- ja terveystoimiala lakasi Kanta-Hämeen hyvinvointialueen käynnistymisen myötä vuoden 2023 alusta lukien. Alueellinen ympäristöterveydenhuoltoyksikkö toimii nimellä Etelä-Hämeen ympäristöterveys 1.1.2023 alkaen, ja ympäristöterveydenhuollon henkilöstö siirtyi Riihimäen seudun terveyskeskuksen kuntayhtymästä ja Forssan seudun hyvinvointikuntayhtymästä Riihimäen kaupungin palvelukseen. Yksikön monijäseninen toimielin on elinvoimalautakunnan alainen alueellinen ympäristöterveysjaosto. Kaupungin organisaatiossa ympäristöterveys on yksi elinvoiman toimialan vastuualueista.

Riskienarviointi ja riskienhallinta

Kaupunki pyrkii siihen, että riskienarviointi ja riskienhallinta ovat kiinteä osa johtamiskulttuuria. Ylin johto on vastuussa siitä, että henkilöstö noudattaa päätöksenteossa ja muussa toiminnassa lainsäädäntöä, hallintosääntöä, delegointisääntöjä, ohjeistuksia, talousarviota ja hyvän hallintotavan periaatteita sekä eettisiä periaatteita. Toimialajohtajat ja toimialojen johtoryhmät vastaavat siitä, että delegointisäännöt, sisäiset politiikat ja ohjeet ovat ajan tasalla ja käytössä. Tärkeä osa tätä on henkilöstön hyvä perehdyttäminen, ammattitaidon ja työkyvyn ylläpitäminen sekä kehittäminen.

Kaupungissa laaditaan vuosittain kokonaisvaltainen riskikartoitus siihen tarkoitetun työkalun avulla. Riskienhallinnan prosessia kehitettiin siirtämällä riskienhallintatyö Thinking portfolio -työkaluun. Riskienhallintapolitiikan riskiluokittelu strategisiin, operatiivisiin, taloudellisiin ja vahinkoriskeihin on auttanut varmistamaan, että erilaiset riskit tulevat arvioiduksi kattavasti. Riskikartoitukseen käytetty työkalu pitää sisällään riskien kuvaamisen ja arvioinnin lisäksi riskien hallintatoimenpiteiden dokumentoinnin ja seurannan. Kaupunkitasoisia riskejä ja niitä koskevia toimenpiteitä käsitellään kaupungin johtoryhmässä. Riskit raportoidaan osana kaupungin neljännesvuosiraportointia.

Valmius- ja turvallisuuspäällikkö aloitti tehtävässään vuoden 2023 alussa. Kaupungin riskienhallintatyöryhmä kokoontui valmius- ja turvallisuuspäällikön johdolla yhden kerran vuonna 2023. Ryhmän tehtävänä on koordinoida kaupungin riskienhallintatyötä.

Koko kaupungin kattava riskikartoitus toteutettiin alkusyksystä 2023. Kyseessä on niin sanottu 360-asteinen riskikartoitus, jossa pyritään kartoittamaan kaikki toimialan kanalta olennaiset riskit ja suunnittelemaan hallintatoimenpiteitä niille riskeille, joita on tarkoituksenmukaista pyrkiä hallitsemaan. Vuoden 2023 aikana on sovittu, että toimialan riskien kartoittaminen ja hallinta käydään jatkossa läpi toimialojen johtoryhmissä. Toimialojen riskikartoitustyön jälkeen kaupungin johtoryhmä tunnisti vielä erikseen kaupunkitasoiset riskit.

Valvontatoimenpiteet

Kaupungilla on käytössä WPro-työturvallisuusjärjestelmä sekä kaikille avoin eettinen ilmoituskanava, joka on samalla ilmoittajansuojelulain (Laki Euroopan unionin ja kansallisen oikeuden rikkomisesta ilmoittavien henkilöiden suojelusta 1171/2022) mukainen sisäinen työssä tai työn yhteydessä havaittujen väärinkäytösten ilmoittamiseen.

Lisäksi tarkastuslautakunta arvioi koko kaupungin toimintaa sen tuloksellisuuden ja kaupunginvaltuuston asettamien tavoitteiden toteutumisen näkökulmista käsin. Tilintarkastaja puolestaan tekee laillisuusvalvontaa. Riihimäen kaupunki ostaa kokoistaan kuntaa keskimääräistä enemmän tilintarkastuspäiviä, sillä ulkoisen tarkastuksen havainnot tukevat kaupungin sisäistä valvontaa.

Taloushallinto ylläpitää listaa henkilöistä, joilla on oikeus hyväksyä menoja kullekin kustannuspaikalle. Ohjeistuksen mukaan kaikkien laskujen on mentävä maksuun vähintään kahden eri käsittelijän kautta. Lisäksi kaupunginhallitus päättää vuosittain henkilöt, joilla on oikeus käyttää kaupungin pankkitilejä.

Sopimustenhallinnassa on tunnistettu menneinä vuosina kehitettävää. Sopimusten löytäminen ei ole aina helppoa, eikä sopimusten päättymisestä varoitettava hälytystoiminto esimerkiksi ole aktiivisessa käytössä. Sopimusten hyväksyjät vastaavat olemassa olevien sopimusten seurannasta. Hallinto ja konserni -toimialalla pyritään kehittämään koko kaupungin sopimustenhallintaa niin asianhallintatiimin kuin hankintapalveluiden panostuksella prosessien kehittämiseen.

Toiminnan lainmukaisuutta ja toimintaperiaatteiden sekä ohjeiden noudattamista varmistetaan mm. seuraamalla päätöksentekoa. Viranhaltijapäätöksiin päätöksen luonteesta riippuen on otto-oikeus toimialajohtajalla, lautakunnan puheenjohtajalla ja lautakunnalla, kaupunginjohtajalla, kaupunginhallituksen puheenjohtajalla ja kaupunginhallituksella. Kaupunginhallitus ei käyttänyt otto-oikeuttaan vuoden 2023 aikana, mutta kaupunginjohtaja käytti otto-oikeuttaan kerran tuodakseen asian kaupunginhallituksen päätettäväksi.

Hallinto ja konserni -toimialalla on joitakin toimintoja, jotka tukevat koko kaupungin sisäisen valvonnan prosesseja. Sisäinen tarkastus tarkkailee kaupungin toimintaa ylimmän johdon tukena. Hankintapalvelut tukevat koko kaupunkia tehokkaiden ja vaatimustenmukaisten hankintojen toteuttamisessa. Kaupunginlakimies osallistuu erilaisiin prosesseihin kaupungin eri toimialoilla ja tarjoaa juridista neuvontaa toimialojen tarpeisiin. Kaupunginlakimies myös osallistuu oikaisuvaatimuksiin annettavien päätösten valmisteluun. Tietosuojavastaava neuvoo kaupungin henkilöstöä tietosuojaa koskevissa asioissa, valvoo osaltaan tietosuojasääntelyn noudattamista ja toimii rekisteröityjen yhteyshenkilönä.

Keskeisimmät huomioitavat ja välittömiä toimenpiteitä vaativat riskit on tunnistettu ja toimenpiteitä riskien pienentämiseksi on suoritettu. Tällaisia riskejä vuonna 2023 oli tie-

tojärjestelmien toimimiseen, talousarvion laadintaan ja toimitilojen kulunhallintaan liittyvät riskit. Tietojärjestelmiin liittyviä riskejä on pyritty pienentämään ongelmia korjaamalla ja jatkuvalla, säännöllisellä seurannalla yhteispalaverien palveluntarjoajan kanssa.

Henkilöstön näkökulmasta merkittävin riski on tunne lisääntyneestä työn kuormittavuudesta sekä oman työn hallinnan tunteen vähenemisestä. Myös henkilöstön vaihtuvuuden ja henkilöstön saatavuuden riski tunnistettiin. Näiden lisäksi huomioitavia riskejä, joissa on laadittava suunnitelma riskien pienentämiseksi, oli henkilöstön osaaminen ja ammattitaidon ylläpito, kustannustietoinen talousjohtaminen, hanketyön resurssointi, osaaminen ja raportointi, toimitilaturvallisuus ja väkivalta asiakastilanteissa. Koulujen turvallisuusohjeistukset ovat tällä hetkellä päivityksessä.

Loppuvuodesta nousi esiin puutteita talouden ennustamisessa, ICT-tavoitteiden johtamisessa ja kansalaisopistoon kuuluvan taidekoulun toiminnan organisoinnissa. Vuoden 2024 talousarvio valmisteltiin virheellisen lainamäärätiedon pohjalta. Kaupungin johto on tarkastellut prosessia, jotta vastaavaa ei jatkossa enää tapahtuisi. Toimialajohdolla on ollut valmiudet reagoida asianmukaisesti esiin nousseisiin puutteisiin. Sisäisessä valvonnassa on haasteista huolimatta monin paikoin onnistuttu, sillä monia kaupungin strategian kannalta tärkeitä asioita on saatu edistettyä ja prosesseja kehitettyä.

Tieto ja tiedonvälitys

Henkilöstökyselyn perusteella tiedonkulku on ollut joillain toimialoilla riittävää, toisilla siihen taas täytyy panostaa. Tietosuojaan on kiinnitetty erityistä huomiota ja työntekijät ovat pääosin suorittaneet tietosuojakoulutuksen.

Vuoden 2023 aikana hanketyön ja hankintojen hallintaan on panostettu sekä henkilöresursseja lisäämällä että ottamalla käyttöön Thinking Portfolio -työkalu hankkeiden ja hankintojen seurantaan. Kun työkalua käytetään aktiivisesti, sen avulla voidaan muodostaa ajantasainen kuva toimiala- ja kaupunkitason tilanteesta.

Kaupungissa on otettu käyttöön useita uusia toimintaa tukevia tietojärjestelmiä. Tietojärjestelmien kokonaisuus on edelleen pirstaleinen, mutta askeleita niiden kehittämiseksi parempaan on otettu. Järjestelmien osaaminen edellyttää henkilöstön jatkuvaa sisäistä kouluttautumista, ja henkilöstöhallinto järjestää koulutusta laajasti. Hallinnon toimintojen keskittyminen hallinto ja konserni -toimialalle ja yleisesti henkilöstön vaihtuvuus ovat aiheuttaneet joissain toiminnoissa hiljaisen tiedon häviämistä ja epäselvyyttä toimintaprosesseissa, mutta tilannetta parannetaan jatkuvasti. Kaupungin intranetissä

olevien ohjeiden ja muun aineiston ajantasaisuus vaihtelee. Talousohjausta konsernitavalla on kehitetty. Ohjeistus ei vielä kaikilta osin tavoita toivotulla tavalla.

Kaupungilla on tarvetta monenlaiselle tiedolle, eikä toivottua tietoa ole aina saatavissa. Isossa kuvassa tietoa on kuitenkin vuoden 2023 aikana ollut riittävästi saatavilla ja se on ollut luotettavaa, lukuun ottamatta lainamäärätietoa.

Seuranta

Kaupunginhallitus, lautakunta tai jaosto, toimialajohto sekä vastuualuepäälliköt seuraavat, arvioivat ja kehittävät sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa omalta osaltaan hallinto- ja delegointisäännössä määritellyllä tavalla. Johdon ja esihenkilöiden tehtävä on seurata riskejä osana päivittäistä toimintaa ja arvioida sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimivuutta ja tarkoituksenmukaisuutta. Toimivallan delegoinnit ja henkilöstön tehtävänkuvat on pidetty ajan tasalla ja viranhaltijoiden vastuut ovat selvät.

Toimialajohtaja ja vastuualueiden päälliköt käsittelevät määrärahojen ja tavoitteiden toteutumista sekä toiminnan lainmukaisuutta ja toimintaperiaatteiden sekä ohjeiden noudattamista toimialansa johtoryhmässä sekä toimintayksiköiden työpaikka- ym. säännöllisesti pidettävissä kokouksissa.

Vuonna 2023 kaupunki otti käyttöön esihenkilöosaamisen osoittamisen ja kehittämisen keinona digitaaliset esihenkilöosaamismerkkit. Osaamismerkkien osa-alueet ovat hallinnolliset esihenkilötehtävät, ihmisten johtaminen, itsensä johtaminen sekä työhyvinvointi-, työkyky- ja turvallisuusjohtaminen. Jokaisen esihenkilötehtävässä toimivan tulee suorittaa vähintään kolme neljästä osaamismerkistä.

Kehityskeskusteluilla varmistetaan, että toimialan tavoitteet jalkautuvat henkilöstön työhön. Lisäksi kehityskeskustelu mahdollistaa tarkemman perehtymisen kunkin työntekijän yksilölliseen tilanteeseen.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimivuuden arviointia pystytään tekemään aina, kun esiin nousee jokin merkittävä virhe tai väärinkäytös. Näissä tilanteissa pyritään tekemään mahdollisuuksien mukaan muutoksia prosesseissa niin, ettei vastaavaa pääsisi enää syntymään. Merkittävät virheet ja väärinkäytökset raportoidaan kaupunginhallitukselle. Myös henkilöstöhallinto on saatavien merkittävistä virheistä ja väärinkäytöksistä,

sillä niiden takia käynnistyy yleensä kurinpidollinen prosessi, jossa henkilöstöhallinto tukee tarvittaessa.

Sisäinen tarkastaja raportoi kaupungin ylimmälle johdolle ja tarkastuslautakunnalle säännöllisin väliajoin omista havainnoistaan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan osalta. Vuonna 2023 luotiin myös uusia johdon ja sisäisen tarkastajan välisiä keskusteluyhteyksiä.

Kaupungin toiminnasta tuotetaan myös muita raportteja, kuten henkilöstöraportti, ympäristöraportti ja tietotilinpäätös. Henkilöstökysely teetetään vuosittain ja siitä saadaan arvokasta tietoa kaupungin työnantajakuvasta ja vallitsevasta työskentelykulttuurista.

Kannanotto sisäisen valvonnan asianmukaisuudesta ja riittävydestä vuonna 2023 ja huomiota vaativat kohteet

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan taso kaupungissa on joiltain osin tyydyttävällä ja osin hyvällä tasolla. Sisäisen valvonnan ymmärrys on lisääntynyt perehdyttämisen, työturvallisuuden ja riskienarvioinnin kehittyessä. Riskikartoituksen säännöllinen käsittely toimialojen johtoryhmissä on lisännyt esihenkilöiden ja henkilöstön tietoisuutta sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta. Henkilöstöä osallistetaan riskikartoituksen päivityksiin.

Delegointisääntöön on kirjattu sisäisen valvonnan ja riskienhallinnon vastuut ja velvoitteet, ja myös kaupunginvaltuuston hyväksymässä hallintosäännössä on kuvattu sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteuttajat ja heidän vastuunsa. Aina ei ole välttämättä itsestään selvää, mitä edellä mainitut asiat käytännön työssä ja johtamisen arjessa tarkoittavat. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan näkökulmia onkin tärkeä pitää aktiivisesti ja säännöllisesti esillä arjen johtamis- ja esihenkilötyössä. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan prosesseja tulee myös kehittää edelleen.

Jatkossa sisäistä valvontaa on kehitettävä niin, että toimialoilla on paremmat valmiudet havaita epätoivottuja kehityssuuntia aikaisessa vaiheessa. Henkilöstön työkuormaa on kyettävä hallitsemaan niin, että huolelliselle työskentelylle ja tapahtumien havainnoinnille on aikaa. Kaupungin hallintosääntö ja muu ohjeistus on tiedossa, mutta oikea soveltaminen edellyttää vastuuhenkilöiltä aktiivista otetta asiaan. Yhteistä koulutusta tarvitaan jatkossakin, mm. riskien arvioinnin yhteismitallistamisen kannalta. Huomiota tulee jatkossakin kiinnittää tunnistettujen riskien hallintaan. Lisäksi talouden perusasioiden ja ohjelmistojen käytön kouluttamista vastuualueille on tehostettava.

Johto on käynyt ulkoisen tarkastuksen suositukset läpi. Aina kaikkia suosituksia ei pystytä toimeenpanemaan, vaikka lähtökohtaisesti kaupungin prosesseja kehitetään hyvien suositusten mukaisiksi.

Talousjohtamista on jäntevöitetty vuonna 2023, mutta sisäisen valvonnan riittävyteen tulee edelleen kiinnittää huomiota. Riskienhallinnan näkökulmasta yksi tärkeimmistä huomion kohteista on kaupungin lähitulevaisuuden talousnäkymistä huolehtiminen. Kaupungin taloutta on hoidettava huolellisesti tulevina vuosina, jotta valmius hyödyntää mahdollisuudet, tehdä strategisia panostuksia ja toisaalta hallita muita merkittäviä riskejä, ovat taloudellisten realiteettien näkökulmasta mahdollisia.

Riihimäen kaupunki on ottanut käyttöön eettisen ilmoituskanavan vuonna 2023. Ilmoitukset käsitellään Whistleblowing-käsittelyryhmässä, jonka kokoonpanon on määrittelyt hallinto ja konserni -toimialan toimialajohtaja. Toimialajohtaja on nimennyt ryhmän maaliskuussa 2023. Ryhmä on kokoontunut vuonna 2023 kolme kertaa.

3 TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN JA TOIMINNAN RAHOITUS

3.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen

Tilinpäätös sisältää Riihimäen kaupungin ja erilliskirjanpitoon kuuluvan Riihimäen kaupungin vesihuoltoliikelaitoksen tilinpäätöksen. Tilinpäätös on 11,1 miljoonaa euroa ylijäämäinen (kaupunkiemo 10,1 miljoonaa euroa ja vesihuoltoliikelaitos 1,0).

Tilikauden vertailtavuuteen vuoteen 2022 nähden vaikuttaa sosiaali- ja terveystoimialan menojen ja tulojen poistuminen kaupungin taloudesta. Toimintatulot olivat 31,0 miljoonaa euroa (vuonna 2022 34,9 miljoonaa euroa) ja ne vähenivät 3,9 miljoonaa euroa, joka on 12,6 % edellisestä vuodesta. Toimintatulojen putoamiseen vaikuttivat talousarviota pienempinä toteutuneet maanmyyntitulot sekä merkittävästi edellisen vuoden tasosta vähentyneiden tukien ja avustusten määrä. Valmistus omaan käyttöön oli 0,1 miljoonaa euroa enemmän kuin vuonna 2022. Toimintakulut olivat 100,2 miljoonaa euroa. Toimintamenot pienentyivät 108 miljoonaa euroa edellisvuodesta sote muutoksesta johtuen. Henkilöstömenot vähenivät 13,6 miljoonaa euroa, palvelujen ostot 89,1 miljoonaa ja muut toimintakulut 0,3 miljoonaa euroa. Aineet, tarvikkeet ja tavarat vähenivät 0,6 miljoonaa euroa sekä avustusten määrä 3,1 miljoonaa euroa. Toimintatuotoilla katettiin 31,1 % toimintakuluista.

Toimintakate oli -68,6 miljoonaa euroa. Valtionosuuksia saatiin 14,1 miljoonaa euroa. Verotuloja kertyi 76,7 miljoonaa euroa. Kaupungin tuloveroprosentti oli 7,86 %. Kiinteistöveroprosentit olivat seuraavat: yleinen kiinteistövero 1,45 %, vakituiset asunnot 0,50 %, muut asunnot 0,93 %, rakentamattomat rakennuspaikat 6,00 % ja voimalaitokset 3,10 %.

3.2 Toiminnan rahoitus, rahoitusasema ja sen muutokset

Kaupungin rahoitusasema koheni hieman edellisvuodesta. Vuosikatteella, 22,8 milj. euroa, pystyttiin rahoittamaan 80,0 % nettoinvestoinneista (=bruttoinvestoinnit – rahoitusosuudet-käyttöomaisuuden myynnit), jotka olivat 22,1 milj. euroa. Kaupungin maksuvalmius koheni edellisen vuoden tasosta. Kassan riittävyys oli vuoden lopussa 60 päivää.

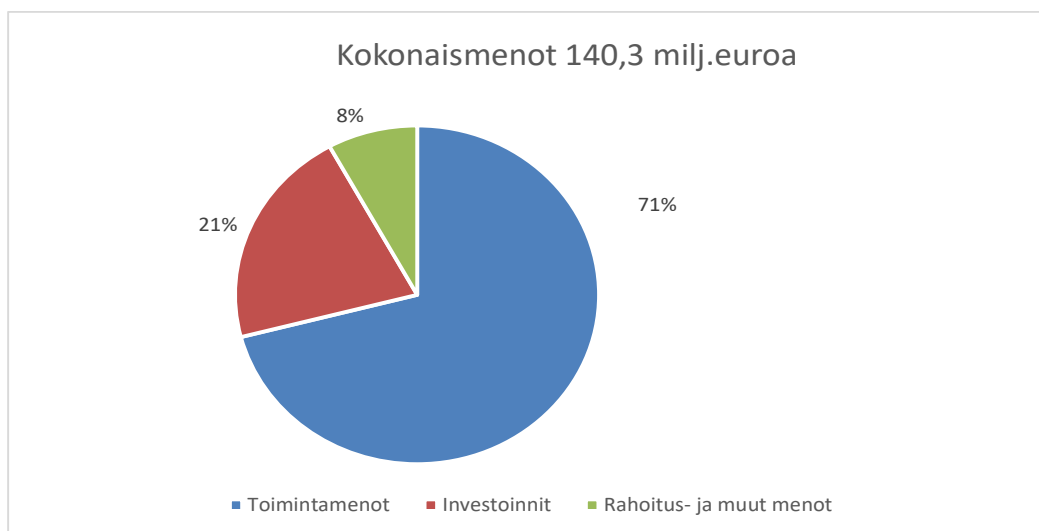
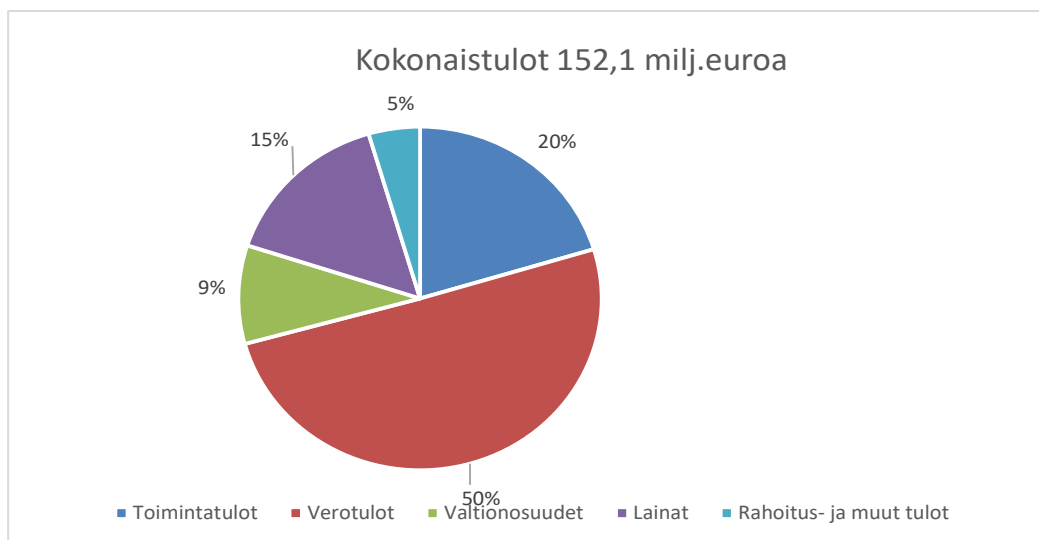
Kokonaislainakanta oli vuoden lopussa 69,2 miljoonaa euroa. Lainakanta kasvoi 11,7 miljoonaa euroa edellisen vuoden tilinpäätöksestä. Lainakannasta kaupungin varsinaisen palvelutoiminnan osuus oli 61,9 miljoonaa euroa ja vesihuoltoliikelaitoksen osuus 7,3 miljoonaa euroa. Lainamäärä oli 2 430 euroa/asukas, josta kaupungin osuus 2 174 euroa/asukas ja vesihuoltoliikelaitoksen osuus 256 euroa/asukas.

Kaupungin omavaraisuus aleni hieman edellisvuoden tasosta. Omavaraisuusaste oli vuoden lopussa 65,8 % ja suhteellinen velkaantuneisuus 77,8 %. Lainanhoitokate oli 1,8. Tunnusluku "lainanhoitokate" kertoo lainanhoitokyvystä. Lainanhoitokyky on hyvä, kun tunnusluvun arvo on yli 2 ja tyydyttävä, kun tunnusluku on 1 – 2. Kun tunnusluku jää alle yhden, lainanhoitokyky on heikko.

Antolainojen lisäykset ovat taseessa pysyvien vastaavien sijoitusten ryhmään kuuluvat antolainat. Näitä ovat mm. kunnan tytäryhteisöille ja muille kunnallisia palveluja tuottaville yhteisöille investointien rahoittamiseen myönnetyt lainat. Antolainoja ei annettu vuonna 2023 mutta aikaisemmin annettuja antolainoja on lyhennetty.

3.3 Kokonaistulot ja -menot

TULOT	1000 €	MENOT	1000 €
Toiminta		Toiminta	
Toimintatuotot	30 973	Toimintakulut	100 223
Verotulot	76 664	- Valmistus omaan käyttöön	-641
Valtionosuudet	14 075	Korkokulut	1 898
Korkotuotot	369	Muut rahoituskulut	-426
Muut rahoitustuotot	1 753	Tulorahoituksen korjauserät	
Tulorahoituksen korjauserät		Pakollisten varausten muutos	
- Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot	-636	- Pakollisten varausten lis. (+), väh. (-)	0
		- Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustappiot	-2 043
Investoinnit		Investoinnit	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	898	Investointimenot	29 501
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	4 550	Rahoitustoiminta	
Rahoitustoiminta		Antolainasaamisten lisäykset	10
Antolainasaamisten vähennykset	0	Pitkäaikaisten lainojen vähennys	11 785
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	15 000	Lyhytaikaisten lainojen vähennys	0
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	8 500	Oman pääoman vähennykset	0
Oman pääoman lisäykset			
Kokonaistulot yhteensä	152 146	Kokonaismenot yhteensä	140 306

TULOSLASKELMA: RIIHIMÄEN KAUPUNKI JA VESIHUOLTOLIIKELAITOS		
1.000 Euroa	2023	2022
Toimintatuotot		
Myyntituotot	13 728	12 789
Maksutuotot	2 875	7 182
Tuet ja avustukset	3 834	6 902
Muut toimintatuotot	10 536	8 002
	30 974	34 875
Valmistus omaan käyttöön	641	569
Toimintakulut		
Palkat ja palkkiot	- 47 055	- 60 644
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	- 9 829	- 13 477
Muut henkilösivukulut	- 1 745	- 2 261
Henkilöstökulut yhteensä	- 58 629	- 76 381
Palvelujen ostot	- 21 060	- 110 171
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 8 076	- 8 700
Avustukset	- 4 304	- 7 451
Muut toimintakulut	- 8 154	- 5 433
	- 100 223	- 208 136
TOIMINTAKATE	- 68 608	- 172 692
Verotulot	76 664	140 156
Valtionosuudet	14 075	48 842
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	369	69
Muut rahoitustuotot	1 753	1 803
Korkokulut	- 1 898	- 371
Muut rahoituskulut	426	- 698
	650	804
VUOSIKATE	22 780	17 110
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	- 10 755	- 9 281
Arvonalentumiset	- 1 065	-
	- 11 821	- 9 281
TILIKAUDEN TULOS	10 959	7 829
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	47	47
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	84	100
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	11 090	7 976
TUNNUSLUVUT		
Toimintatuotot/Toimintakulut %	31,1	16,8
Vuosikate/Poistot %	193	184
Vuosikate Euroa/asukas	800	604
Asukasmäärä	28 482	28 349

RAHOITUSLASKELMA: RIIHIMÄEN KAUPUNKI JA VESIHUOLTOLIIKELAITOS		
1.000 Euroa	2023	2022
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	22 780	17 110
Tulorahoituksen korjauserät	1 407	- 3 260
	24 187	13 850
Investointien rahavirta		
Investointimenot	- 29 501	- 18 811
Rahoitusosuudet investointimenoihin	898	646
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	4 550	3 656
	- 24 053	- 14 510
	-	-
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	135	- 660
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	- 10	-
Antolainasaamisten vähennykset	-	14
	- 10	14
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	15 000	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	- 11 785	- 16 122
Lyhytaikaisten lainojen muutos	8 500	- 9 500
	11 715	- 6 622
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	24	- 62
Vaihto-omaisuuden muutos	- 15	50
Saamisten muutos	- 70	2 328
Korottomien velkojen muutos	- 6 087	3 670
	- 6 148	5 986
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	5 557	- 622
Rahavarojen muutos	5 692	- 1 282
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	23 348	17 656
Rahavarat 1.1.	17 656	18 938
	5 692	- 1 282
TUNNUSLUVUT		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, €	64 488	61 763
Investointien tulorahoitus %	80	94
Lainanhoitokate	1,8	1,1
Laskennallinen lainanhoitokate	2,3	2,3
Kassan riittävyys pv	60	26
Asukasmäärä	28 482	28 349

TASE: RIIHIMÄEN KAUPUNKI JA VESIHUOLTOLIIKELAITOS		
1.000 Euroa	2023	2022
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Tietokoneohjelmistot	177	296
Muut pitkävaikutteiset menot	11	16
	187	312
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	24 774	24 125
Rakennukset	73 771	74 760
Kiinteät rakenteet ja laitteet	85 783	76 293
Koneet ja kalusto	2 878	2 765
Muut aineelliset hyödykkeet	206	206
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	11 493	4 165
	198 905	182 314
Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	47 643	65 458
Muut saamiset	850	840
	48 493	66 298
TOIMEKSANTOJEN VARAT		
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	381	381
	381	381
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	372	357
	372	357
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Lainasaamiset	81	91
Muut saamiset	523	13
	604	103
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	2 246	2 944
Muut saamiset	587	1 073
Siirtosaamiset	2 535	1 781
	5 368	5 798
	5 971	5 902
Rahoitusarvopaperit		
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	19 742	16 057
	19 742	16 057
Rahat ja pankkisaamiset	3 607	1 599
VASTAAVAA YHTEENSÄ	277 658	273 221

1.000 Euroa	2023	2022
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	58 583	67 551
Muut omat rahastot	696	770
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	111 754	103 788
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	11 090	7 976
	182 123	180 085
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
Poistoero	863	910
	863	910
PAKOLLISET VARAUKSET		
Eläkevaraukset	-	-
	-	-
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMA		
Lahjoitusrahastojen pääomat	636	629
Muut toimeksiantojen pääomat	195	178
	831	807
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	47 176	37 208
Liittymismaksut ja muut velat	5 925	5 874
	53 101	43 082
Lyhytaikainen		
Joukkovelkakirjalainat	17 000	8 500
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	5 033	11 785
Saadut ennakot	125	295
Ostovelat	5 253	10 493
Muut velat	3 713	1 933
Siirtovelat	9 617	15 330
	40 741	48 336
	93 841	91 419
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	277 658	273 221
TUNNUSLUVUT		
Omavaraisuusaste %	65,9	66,3
Suhteellinen velkaantuneisuus %	77,0	40,7
Kertynyt yli+/alijäämä, 1 000 €	122 844	111 764
Kertynyt yli+/alijäämä, €/asukas	4 313	3 942
Lainakanta 31.12., 1 000 €	69 208	57 493
Lainakanta 31.12., €/asukas	2 430	2 028
Lainat ja vuokravastuut	74 496	63 446
Lainat ja vuokravastuut, €/asukas	2 616	2 238
Asukasmäärä	28 482	28 349

Tunnuslukujen laskentaperiaatteet

Tuloslaskelman tunnusluvut

Toimintatuotot/toimintakulut %

= Toimintatuotot / (Toimintakulut - Valmistus omaan käyttöön) x 100

* Tunnusluku kertoo kuinka monta prosenttia toimintakuluista rahoitetaan toimintatuotoilla.

Riihimäen kaupunki

toimintatuotot 30 973 487,46 * 100 = 31,1 %
(toimintakulut 100 223 086,63 – valm. omaan käyttöön 640 981,64)

Riihimäki konserni

toimintatuotot 57 758 392,60 * 100 = 49,7 %
(toimintakulut 116 848 518,42 – valm. omaan käyttöön 641 261,64)

Vuosikate

* Tuloslaskelman välitulot "vuosikate" osoittaa tulorahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin.

Vuosikate % poistoista

= Vuosikate/Poistot ja arvonalentumiset

* Kun tunnusluvun arvo on 100 %, kunnan tulorahoituksen oletetaan olevan riittävä. Oletusta voidaan kuitenkin pitää pätevänä vain, jos poistot ja arvonalentumiset vastaavat kunnan keskimääräistä vuotuista investointien omahankintamenoa (= investoinnit – rahoitusosuudet).

Riihimäen kaupunki

vuosikate 22 779 701,72 * 100 = 193 %
poistot 11 820 608,68

Riihimäki konserni

vuosikate 29 474 058,20 * 100 = 197 %
poistot 14 946 290,47

Vuosikate euroa/asukas

= Vuosikate/kaupungin asukasluku 31.12.

* Tunnuslukua käytetään tulorahoituksen riittävyyden arvioinnissa. Kuntakohtainen tavoitearvo saadaan jakamalla keskimääräinen vuotuinen investointitaso asukasluvulla.

Riihimäen kaupunki

vuosikate 22 779 701,72 = 800 euroa
asukasluku 28 482

Riihimäki konserni

vuosikate 29 474 058,20 = 1 035 euroa

asukasluku 28 482

Rahoituslaskelman tunnusluvut

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä

= Rahoituslaskelman välitulot "Toiminnan ja investointien rahavirta" on jo itsessään tunnusluku, jonka positiivinen määrä ilmaisee sen, kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhentämiseen ja kassan vahvistamiseen.

Investointien tulorahoitus

= Vuosikate/Investointien omahankintameno x 100

* Tunnusluku kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenosta (= investoinnit - rahoitusosuudet) on rahoitettu tulorahoituksella.

Riihimäen kaupunki

vuosikate 22 779 701,72 * 100 = 80 %

inv. omahankintameno 28 602 089,70

Riihimäki konserni

vuosikate 29 474 058,20 * 100 = 88,7 %

inv. omahankintameno 33 232 907,60

Lainanhoitokate

= (Vuosikate + Korkokulut) / (Korkokulut + Lainan lyhennykset)

* Tunnusluku kertoo lainanhoitokyvyn eli tulorahoituksen riittävyyden lainojen lyhennysten ja korkojen maksuun. Lainanhoitokyky on hyvä, kun tunnusluvun arvo on yli 2, tyydyttävä kun tunnusluku on 1 - 2 ja heikko, kun tunnusluvun arvo jää alle yhden.

Riihimäen kaupunki

(vuosikate 22 779 701,72 + korkokulut 1 898 037,44) = 1,8

(korkokulut 1 898 037,44 + lainanlyhennykset 11 784 906,00)

Riihimäki konserni

(vuosikate 29 474 058,20 + korkokulut 3 078 943,36) = 1,5

(korkokulut 3 078 943,36 + lainanlyhennykset 18 711 004,81)

Laskennallinen lainanhoitokate

= (Vuosikate + Korkokulut) / (Korkokulut + laskennalliset lainanlyhennykset)

* Tunnusluku kuvaa lainanhoitoon käytettävissä olevan tulorahoituksen ja laskennallisten lainanlyhennysten sekä korkojen suhdetta eli kykyä hoitaa lainoista aiheutuvia velvoitteita. Laskennallinen lainanhoitokate lasketaan kaavalla, jossa tuloslaskelman vuosikatteeseen lisätään korkokulut

ja jossa saatu summa jaetaan korkokulujen ja laskennallisten lainanlyhennysten summalla. Laskennalliset lainanlyhennykset saadaan jakamalla taseen lainat kahdeksalla, mikä kuvaa oletettua jäljellä olevaa laina-aikaa. Lainoihin haetaan korolliset pitkäaikaiset ja lyhytaikaiset lainat kuten kuntatodistukset.

Riihimäen kaupunki

$$\frac{(\text{vuosikate } 22\,779\,701,72 + \text{korkokulut } 1\,898\,037,44)}{(\text{korkokulut } 1\,898\,037,44 + (\text{laskennalliset lainanlyhennykset } 69\,208\,436,00/8))} = 2,3$$

Riihimäki konserni

$$\frac{(\text{vuosikate } 29\,474\,058,20 + \text{korkokulut } 3\,078\,943,36)}{(\text{korkokulut } 3\,078\,943,36 + (\text{laskennalliset lainanlyhennykset } 110\,582\,358,88/8))} = 1,6$$

Kassan riittävyys

= 365 x Rahavarat 31.12. / Kassasta maksut tilikaudella

* Tunnusluku kuvaa maksuvalmiutta ja se ilmaisee, monenko päivän kassasta maksut voidaan katata kunnan rahavaroilla

Riihimäen kaupunki

$$\frac{365 * \text{rahavarat taseesta } 23\,348\,328,64}{\text{kassasta maksut tilikaudelta } 142\,339\,558,61} = 60$$

Riihimäki konserni

$$\frac{365 * \text{rahavarat taseesta } 31\,418\,631,87}{\text{kassasta maksut tilikaudelta } 172\,825\,688,73} = 66$$

Taseen tunnusluvut

Omavaraisuusaste %

= 100 x (Oma pääoma + poistoero ja vapaaehtoiset varaukset) / Koko pääoma – Saadut ennakot)

Riihimäen kaupunki

= 100 x (Oma pääoma + vähemmistöosuudet) / Koko pääoma – Saadut ennakot) Riihimäki konserni

* Tunnusluku mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijämän sietokykyä ja kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä. Hyvä tavoitetaso on 70 %. Jos tunnusluvun arvo on 50 % tai alle, se tarkoittaa että kunnalla on merkittävä velkarasite.

Riihimäen kaupunki

$$\frac{(\text{oma pääoma } 182\,122\,858,51 + \text{poistoero ja vapaaehtoiset varaukset } 562\,945,07)}{(\text{koko pääoma } 277\,658\,364,62 - \text{saadut ennakot } 124\,580,81)} * 100 = 65,9 \%$$

Riihimäki konserni

$$\frac{(\text{oma pääoma } 173\,095\,499,31 + \text{vähemmistöosuudet } 5\,409\,877,37)}{(\text{koko pääoma } 277\,658\,364,62 - \text{saadut ennakot } 124\,580,81)} * 100 = 54,0 \%$$

(koko pääoma 330 609 624,82 – saadut ennakot 296 433,94)

Suhteellinen velkaantuneisuus %

= 100 x (Vieras pääoma – Saadut ennakot) / Käyttötulot

* Käyttötuloilla tarkoitetaan tässä toimintatuloja + verotuloja + valtionosuuksia. Tunnusluku kertoo kuinka paljon kunnan ”käyttötuloista” tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. On parempi kuin edellinen tunnusluku kuntien välisessä vertailussa, koska pysyvien vastaavien (=käyttöomaisuuden) ikä, arvostus ja poistomenetelmä eivät vaikuta tunnusluvun arvoon.

Riihimäen kaupunki

(vieras pääoma 93 841 170,71 – saadut ennakot 124 580,81) * 100 = 77,0 %
(käyttötulot 121 712 186,73)

Riihimäki konserni

(vieras pääoma 150 736 204,83 – saadut ennakot 296 433,94) * 100 = 101,8 %
(käyttötulot 147 846 823,04)

Kertynyt ylijäämä (alijäämä)

= Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)

* Tunnusluku kertoo, paljonko on kertynyttä ylijäämää tulevien vuosien liikkumavarana tai alijäämää katettavana.

Riihimäen kaupunki

ed. tilikausien ylijäämä 111 753 849,33 + tilikauden ylijäämä 11 089 968,52) =
122 843 817,85 euroa

Riihimäki konserni

ed. tilikausien ylijäämä 101 640 232,60 + 12 132 699,26) = 113 772 931,86 euroa

Kertynyt ylijäämä (alijäämä) / asukas

= (Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)) / asukasluku 31.12.

Riihimäen kaupunki

(ed. tilikausien ylijäämä 111 753 849,33 + tilikauden ylijäämä 11 089 968,52) = 4 313,03 eu-
roa
asukasluku 28 482

Riihimäki konserni

(ed. tilikausien ylijäämä 101 640 232,60 + tilikauden ylijäämä 12 132 699,26) = 3 994,56 eu-
roa
asukasluku 28 482

Lainakanta 31.12.

= Vieras pääoma – (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat)

* Kunnan lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa.

Riihimäen kaupunki

Lainakanta

Vieras pääoma	93 841 170,71
Saadut ennakot	- 124 580,81
Ostovelat	-5 252 774,26
Siirtovelat	-9 617 220,63
Muut velat	<u>- 9 638 159,01</u>
Lainakanta	69 208 436,00

Riihimäki konserni

Lainakanta

Vieras pääoma	150 736 204,83
Laskennalliset verovelat	- 2 511 240,60
Liittymismaksut ja muut velat	-13 578 343,08
Saadut ennakot	- 296 433,94
Ostovelat	- 8 581 689,67
Siirtovelat	- 10 431 499,60
Muut velat	<u>- 4 754 639,06</u>
Lainakanta	110 582 358,88

Lainat euroa/asukas

= **Lainakanta / asukasluku 31.12.**

Riihimäen kaupunki

lainakanta 69 208 436,00 = 2 429,90 euroa
asukasluku 28 482

Riihimäki konserni

lainakanta 110 582 358,88 = 3 882,53 euroa
asukasluku 28 482

Lainat ja vuokravastuut 31.12

=Vieras pääoma – (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat) + Vuokravastuut
ts. lainakanta + vuokravastuut

Riihimäen kaupunki

Lainakanta 69 208 436,00 + vuokravastuut (taseen liitetieto) 5 287 703,94 = 74 496 139,94

Riihimäki konserni

Lainakanta 110 582 358,88 + vuokravastuut (taseen liitetieto) 5 322 687,26 =
115 905 046,14

Lainat ja vuokravastuut, euroa/asukas

Asukaskohtainen tunnusluku lasketaan jakamalla em. lainojen ja vastuiden määrä tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaisella kunnan asukasmäärällä.

Riihimäen kaupunki

Lainakanta 69 208 436 + vuokravastuut (taseen liitetieto) 5 287 703,94 = 2 615,55 euroa
asukasluku 28 482

Riihimäki konserni

Lainakanta 110 582 358,88 + vuokravastuut (taseen liitetieto) 5 322 687,26 = 4 069,41 euroa
asukasluku 28 482

Lainasaamiset

= Sijoituksiin merkityt jvk-lainasaamiset ja muut lainasaamiset

* Lainasaamisilla tarkoitetaan kunnan myöntämiä antolainoja kunnan omistamien ja muiden yhteisöjen rahoittamiseen

Riihimäen kaupungilla ei ollut lainasaamisia vuonna 2023.

Riihimäki konsernilla ei ollut lainasaamisia vuonna 2023.

Aikaisemmilla tilikausilla kaupungin kertyneeseen yli- ja alijäämään vaikuttaneita tekijöitä

Kaupungin kertynyt ylijäämä on syntynyt vesihuoltoliikelaitoksen (VHL) tuloksesta sekä aikaisempina vuosina toteutetuista yhtiöittämisistä. Kaupunki on yhtiöittänyt vuonna 2010 Riihimäen ammattioppilaitoksen (RAOL). Yhtiöittämisen vaikutus kaupungin vuoden 2010 tilinpäätöksen tulokseen oli 6 030 631 euroa. Vuonna 2014 yhtiöitettiin Hämeen ammattikorkeakoulu (HAMK). Yhtiöittämisen vaikutus kaupungin vuoden 2014 tilinpäätöksen tulokseen oli 8 114 860 euroa.

Kaupunki luovutti apporttina omistamiaan vuokra-asuntojen asunto-osakkeita Riihimäen Kotikulma Oy:lle. Osakkeiden kirjanpitoarvo oli 379 597 euroa. Vuoden 2018 tilinpäätöksessä on purettu kaupungin vuokra-asuntorahasto. Rahaston pääoman korjaus 1 965 211 euroa tehdään omaan pääomaan edellisten tilikausien yli- ja alijäämiin.

Kaupunki teki vuoden 2018 tilinpäätöksessä 9,7 miljoonan euron arvonalennuskirjauksen koskien Kanta-Hämeen sairaanhoitopiirin osuuksien arvoa, varautuessaan mahdolliseen maakunnan ja sairaanhoitopiirin vaihtoon. Selvitysten valmistuttua peruste arvonalennukselle poistui ja vuoden 2019 tilinpäätöksessä on tehty 9,7 miljoonan euron arvonalennuksen palautus tulosvaikutteisesti.

Vuonna 2019 Riihimäen kaupunki myi tytäryhtiönsä Riihimäen Kaukolämpö Oy:n osakkeita, joista kirjattiin satunnaisiin tuottoihin 46 586 043 euron luovutusvoitto.

Vuonna 2020 Riihimäen kaupunki sai enemmän veroja 4,7 miljoonaa euroa ja valtionosuuksia 11,9 miljoonaa euroa (koronakompensaatio huomioiden) verrattuna vuoteen 2019. Pandemia lisäsi kuluja ja vähensi tuloja, mutta valtionosuuksien koronalisäykset olivat suuremmat kuin menetykset.

Vuoden 2021 tulokseen vaikutti merkittävästi Covid-19 tukena saadut valtionavustukset, yht. 4,6 miljoonaa euroa ja verotulojen toteuma yht. 2,2 miljoonaa enemmän kuin mitä oli budjetoitu.

Vuoden 2022 hyvään tulokseen vaikuttivat etenkin talousarviota paremmin toteutuneet verotulot. Verotulot toteutuivat 8,9 miljoonaa euroa enemmän kuin mitä oli budjetoitu.

Vuoden 2023 tulokseen vaikutti Riihimäen seudun terveyskeskuksen kuntayhtymän osakkeiden alaskirjauksesta aiheutunut hieman yli kahden miljoonan euron tappio. Verotulot toteutuivat 1,8 miljoonaa euroa talousarviota parempina.

4 KAUPUNKIKONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS

4.1 Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä

Riihimäki konsernin rakenne on esitetty sivulla 8. Vuonna 2023 Riihimäki konserniin kuului kahdeksan tytäryhteisöä, kolme osakkuusyhteisöä sekä yksi kuntayhtymää. Kolme kuntayhtymää purettiin 2023.

4.2 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat ja konsernitavoitteiden toteutuminen

Kaupunkikonsernin toiminta on pysynyt talouden näkökulmasta hyvällä tasolla. Tilikauden ylijäämä vuonna 2023 parani n. 3,7 miljoonaa euroa edelliseen vuoteen verrattuna. Konserniyhtiöiden talousarviotavoitteet sekä tavoitteiden toteutumistarkastelu on esitetty yhtiökohtaisessa tarkastelussa.

Riihimäen Tilat ja Kehitys Oy

Emoyhtiön voitto ennen veroja oli 267 016,55 euroa ja konsernin voitto ennen veroja oli 374 441,42 euroa.

Riihimäen Tilat ja Kehitys Oy:lle asetetut valtuustokauden tavoitteet ovat:

1. Yhtiö edistää aktiivisesti toimillaan kaupungin väestökehitystä ja elinkeinoelämän kehittymistä
2. Yhdessä omistajan kanssa laaditaan toiminnan ja talouden kehittämissuunnitelma, jonka pohjalta solmitaan tavoitesopimus vuoden 2023 aikana
3. Yhtiön toiminta on taloudellisesti kannattavaa

Tavoitteet 1 ja 3 ovat toteutuneet, tavoitteen 2 mukainen tavoitesopimus ei ole toteutunut.

Yhtiön toimenpiteiden ansiosta Riihimäelle syntyi tai siirtyi vuonna 2023 ainakin 10 uutta yritystyöpaikkaa. Yhtiö on vastannut myös Riihimäen kaupungin elinkeinopolitiikan ja kaupungin matkailuasioiden toteuttamisesta.

Toimitilojen kysyntä jatkui Riihimäellä hyvänä. Yhtiön omistamien tilojen (33 200 m²) käyttöaste oli tilikauden aikana keskimäärin 98,94 %:ssa.

Yhtiö on edistänyt kaupungin elinvoimaisuutta olemalla mukana myös asemanseudun ja keskustan kehittämisessä, robotiikan opetuksen kehittämisessä sekä muussa kampus-yhteistyössä.

Yhtiö organisoii Sakalaiset joulumarkkinat Granitin aukiolla ja Majakassa sekä järjesti Granitilla kuusi kesäkeikkaa, jotka ilahduttivat tuhansia riihimäkeläisiä.

RTOY operoi tiivistä BusinessRiihimäki-yhteistyötä osakkuusyhtiönsä Yritysvoimalan, Riihimäen Yrittäjät ry:n, HAMK:n, Hyrian ja Syklin, TE-toimiston, Hämeen ELY-keskuksen, Business Finlandin, Riihimäen-Hyvinkään kauppakamarin ja Etelä-Hämeen Osuuspankin kanssa. Yhtiö osallistuu myös mm. Team Finland Hämeen toimintaan.

Yhtiö löysi ja vuokrasi v. 2023 muun muassa seuraaville alkaneille tai Riihimäelle siirtyneille yrityksille: Jusa Asennus Oy, Areco Profiles Oy, Adelain Beauty kauneudenhoito ja Pohjantähden myyntikonttori Liinada/Jaakko Turtiainen. Lisäksi yhtiö oli myötävaikuttamassa useissa toimitilojen rakennuttamishankkeissa Riihimäellä, kuten Reka Kaapeli Oy:n laajennushanke, joka luo Riihimäelle n. 80 työpaikkaa. Toimintavuonna suunniteltiin useita muita uudishankkeita mm. Meijerintielle, Yrittäjänkadulle ja Hatlammintielle, jotka eivät taloussuhdanteiden takia vielä toteutuneet.

Toimitilojen markkinointiin yhtiö ylläpitää Riihimäentilat.fi -nettipalvelua, jonka markkinointia jatkettiin sähköisellä ja ulkomainoskampanjalla.

RTOY ja Suomen Messut Oyj sopivat Kansainvälisten Erämessujen siirtymisestä Suomen Messujen järjestämisvastuulle. Erämessut järjestetään jatkossakin Riihimäellä mutta käytännön järjestelyistä vastaa Suomen Messujen tytäryhtiö Expomark Oy. Siirtyminen tukee tapahtuman kehittämistä ja kansainvälistymistä. Siirtymän on määrä tapahtua keuhällä 2024 järjestettävien Erämessujen jälkeen. Kansainväliset Erämessut järjestetään joka toinen vuosi.

Tunnuslukuja	v. 2021	v. 2022	v.2023
Liikevoitto %	-3,91 %	28,25 %	- 0,68 %
Oman pääoman tuotto % ROE	-0,22 %	-9,93 %	2,55 %
Omavaraisuusaste	85,42 %	85,90 %	89,54 %
Sijoitetun pääoman tuotto % ROI	0,31 %	4,07 %	2,73 %
Velkaantumisaste	11,58 %	9,15 %	7,59 %
Nettovelkaantumisaste	6,66 %	2,25 %	2,66 %

Taulukko Riihimäen Tilat ja Kehitys Oy valtuustokauden tavoitteet

Sitova tavoite	Toimenpide	Mittari	Mittarin läh- tötaso /tavoit- tetaso	TP 2023
Edistää kaupungin elinkeinoelämän kehittymistä ja edesauttaa uusien ja olemassa olevien yritysten kehittymistä ja uusien yritysten saamista kaupunkiin.	Asemanseudun ja keskustan kehittäminen. Tarjotaan toimitilapalveluita: rakennuttaminen, omistaminen, vuokraus, myynti, rahoittaminen, rakennuttamisen asiantuntijapalvelut ja BusinessPark Riihimäki.	Kaupunkiin siirtyvien uusien yritysten määrä ja olemassa olevien yritysten siirtymät toiselle paikkakunnalle		
Saada 1-3 robotiikka- ja kertotalousyritystä sijoittumaan Riihimäelle tai tehdä sijoittumispäätös	Robotiikka- ja kampusyhteistyö kaupungin ja oppilaitosten kanssa	Sijoittuvien robotiikka- ja kiertotalousyritysten määrä	Nyt ei yhtään, tavoite 1-3	Ei yhtään
Riihimäelle syntyy uusia pysyviä työpaikkoja vähintään 40 työpaikkaa vuodessa	Uusien investointien edistäminen, olemassa olevien yritysten toiminta- ja työllistämisedellytyksien parantaminen, toimitilojen käyttöasteen nostaminen sekä toimitilojen rakennuttaminen erityisesti Riihimäelle sijoittuville yrityksille.	Syntyvien pysyvien työpaikkojen määrä	Nyt n. 20, tavoite 40	Uusia pysyviä työpaikkoja syntyi noin 10

Sitova tavoite	Toimenpide	Mittari	Mittarin lähtötaso /tavoitetaso	TP 2023
Yhtiön tilojen käyttöaste on vähintään 97%	Huolehditaan asiakkaista niin hyvin, että ovat halukkaita suosittelemaan meitä omalle verkostolleen riihimäentilat.fi -nettipalvelu, Alihankinta.info -palvelu	Tilojen käyttöaste -%	Nyt 98,4%	98,94%
Olla osallisena vähintään 1-2 uudistajalostusrakennushankkeen toteutuksessa	Tarjotaan toimitilapalveluita (rakennuttaminen, myynti, rahoittaminen ja rakennuttamisen asiantuntijapalvelut)	Toteutuneet uudet rakennushankkeet	Toteutunut 1 (MacDonald's rakenteilla)	Toteutunut 1 Reka Kaapeli Oy:n laajennus-hanke, jossa oltu myötävaikuttamassa
Yhtiön tilikauden tulos ennen veroja tulee olla vähintään 300t€	Kasvatetaan yhtiön toimitilasalkkua maltillisesti ja kannattavasti, ylläpitäen tervettä omavaraisuusastetta (n. 60-80%). Käyttöastetta ylläpitäen parannetaan emoyhtiön kannattavuutta. Monipuolistetaan toimitilasalkkua ja pienennetään vanhan	Yhtiön tilikauden tulos ennen veroja	v. 2022 ennuste 774 t€	267 t€

Sitova tavoite	Toimenpide	Mittari	Mittarin lähtötaso /tavoitetaso	TP 2023
	1980-luvulla rakennettun toimitilakannan osuutta salkussa.			

Riihimäen Kotikulma Oy

Tavoitteiden toteutuminen vuonna 2023 Kotikulmakonsernissa

Kotikulman toimintaan vaikutti edelleen maailman talouspoliittinen tilanne. Ukrainasta sotaa pakenevia perheitä majoittui edelleen useisiin Kotikulman hallinnoimiin asuntoihin Riihimäellä, mikä piti asuntojen käyttöasteen ja kysynnän korkealla vuoden loppuun asti. Vuoden 2023 keskimääräinen käyttöaste oli n. 96 % ja näin ollen ylitti 95 %:n käyttöastetavoitteen.

Kiinteistökannan kokonaisvaltaista kuntoarviointia jatkettiin vuoden alussa ja tämän perusteella saatiin yksityiskohtainen tietopankki kiinteistöjen kunnosta pitkän tähtäimen asunostrategian toteuttamista varten. Kotikulman omistamissa kiinteistöissä asui vuonna 2023 n. 1900 Riihimäkeläistä yhteensä 37:ssä vuokranmääritysyksikössä. Lisäksi Ukrainalaisia oli majoitettuna vuoden lopussa n. 300 henkilöä.

Toiminnan ja talouden kehittämissuunnitelma on laadittu keväällä 2022 yhteistyössä omistajan kanssa. Kehittämissuunnitelmassa on kuvattu yhtiön strategiset linjaukset vuoteen 2035 saakka. Kehittämissuunnitelma on hyväksytty kaupunginhallituksessa ja kaupunginvaltuustossa 30.6.2022.

Kotikulman päästrategiana on kiinteistökannan hyvä ylläpito, epäkurantista asuntokannasta luopuminen, rakennuttaa tilalle kysyntää vastaava uudistuotantoa ja olla mukana kehittämässä Riihimäkeä kaupunkikonsernin strategian ja kaupunginvaltuuston hyväksymän asunto-ohjelman tavoitteiden mukaisesti.

Yhtiön talous toteutui pääpiirteissään vahvistettua talousarviota noudattaen. Liikevaihdon osalta budjetti ylittyi 303 156 euroa, ollen noin 3,5 % yli budjetoidun. Henkilöstökulut olivat yhteensä 308 567 euroa, budjetti ylittyi 79 176 euroa.

Hallinto-, käyttö- ja huolto-, ulkoalueiden huolto- ja siivoussopimusten kustannukset kokonaisuutena ylittivät talousarvion 348 275 eurolla (+19,3 %). Ero budjetoituun johtuu pääosin ulkoalueiden hoidon kustannuksista sekä yleisestä kohonneesta kustannustasosta.

Lumitöiden ja liukkaudentorjunnan kustannukset olivat 169 156 euroa ja edelliseen vuoteen 2022 (270 540 e) verrattuna ne olivat n. 37,5 % (101 384 euroa) vähemmän. KH-sopimusmaksua tasattiin tilikaudella 155 000 euroa. Kiinteistöjen ylläpitokustannukset nousivat yleisen kustannuksien nousemisen myötä. Energiakustannusten (lämpö, vesi ja sähkö) osalta talousarvio ylitettiin 184 315 eurolla ollen n. 10 % arvioitua suurempi.

Vuoden 2023 talousarvioon sisältyi korjauskuluja yhteensä 3,3 miljoonaa euroa, joista noin 1,1 miljoonaa euroa oli kassavaroista rahoitettavia, investointiohjelmaan kuuluvia korjauksia ja investointeja. Tilikauden aikana toteutuneet korjauskulut ja investoinnit olivat yhteensä noin 3,3 miljoonaa euroa. Epävakaa markkinatilanne johti investointiohjelmaan kuuluvien hankkeiden lykkäämiseen. Kiinteistöjen iän myötä kasvavat korjaustarpeet sekä mahdollinen hintojen nousu tulevat lisäämään korjauskustannuksia.

Junailijankadun uuden hankkeen aloitus siirtyi vuoteen 2024. Koppelintie 42:ssa tapahtuneen palovahingon jälkeiset korjaustyöt käynnistettiin vuoden 2022 lopussa ja saatiin päätökseen marraskuussa 2023. Hankkeen rahoitus koostui saaduista vakuutuskorvauksista sekä yrityksen kassavaroista.

Omakustannusperiaatteella toimivan yrityksen tulos tasattiin nolnaan tilikauden poistoilla n. 1,25 miljoonaa euroa ja asuintalovaruksen muutoksella + 140 131 euroa. Kotikulma on käyttötaloudeltaan omillaan toimeentuleva. Tilikauden aikana yhtiö ei ottanut lainaa.

Tunnuslukuja	v. 2021	v. 2022	v.2023
Liikevoitto %	2,8 %	3,6 %	7,6 %
Oman pääoman tuotto % ROE	-3,3 %	-1,9 %	6,9 %
Omavaraisuusaste	5,5 %	5,7 %	5,9 %
Sijoitetun pääoman tuotto % ROI	2,0 %	1,6 %	2,9 %
Velkaantumisaste	278 %	264 %	244 %
Nettovelkaantumisaste	235 %	227 %	219 %

Taulukko Riihimäen Kotikulma Oy valtuustokauden tavoitteet

Sitova tavoite	Toimenpide	Mittari	Mittarin lähtö- taso /tavoitetaso	TP 2023
Kotikulma tukee asukkaiden yhteisöllisyyttä.	Toteutetaan kysely, jolla selvitetään, miten asukkaat haluavat parantaa yhteisöllisyyttä ja viihtyvyyttä.	kyllä / ei	Vuoden 2022 aikana.	Kyllä
	Jokaisessa talossa/pihapiirissä järjestetään kerran vuodessa grillijuhlat yms., joihin Kotikulma toimittaa puitteita ja tarjoilua. Talkoiden yhteyteen tai sellaisenaan.	kyllä / ei	Pilottihanke toteutettu 1-2 naapurustoon vuoden 2023 loppuun mennessä.	Kyllä
	Pienalueittain/pihapiireittäin pidetään kerran vuodessa infotilaisuus (asukastoimikunta) ajankohtaisista asioista kera kahvin ja pullan. Asukasisännöitsijä mahdollisesti paikalla.	kyllä / ei	Toteutettu ensimmäisen kerran kaikkien talojen osalta vuoden 2023 aikana.	Kyllä
Asuntotarjonta seuraa kysyntää: Kotikulma tarjoaa monipuolisia ja laadukkaita asumisen mahdollisuuksia niin ny-	Toteutetaan kerran vuodessa laajempi markkinakatsaus, jossa ennakoitaan asuntokysynnän kehitystä pitkällä aikavälillä.	kyllä / ei	Markkinakatsaus toteutettu vuosittain.	Kyllä

Sitova tavoite	Toimenpide	Mittari	Mittarin lähtötaso /tavoitetaso	TP 2023
kyisille kuin uusille kaupunkilaisille.	Asuntoja tulee olla mahdollisuuksien mukaan eri hintaluokissa.	kyllä / ei	Toteutuu vuoden 2024 kuluessa.	Kyllä
	Lisätään asuntotarjonnan monipuolisuutta asunto-osakeilla	Hankittujen kohteiden määrä	1 uusi kohde vuodessa vuodesta 2023 alkaen	Ei
Kotikulma tukee toiminnallaan Riihimäen kaupungin asukasmäärän vuosittaista 0,2 % kasvutavoitetta.	Ohjaavana ajatuksena se, että Kotikulmalla tulee olla aina vapaita asuntoja, jotta kysyntään voidaan vastata, mutta kuitenkin siten että tyhjät asunnot eivät rasita taloutta.	Käyttöaste.	Korkea käyttöaste. Vuokra-asuntojen määrä kasvaa.	Kyllä (yli 95%)
	Pysyvään kasvavaan kysyntään vastataan uudisrakentamisella ja/tai hankkimalla olemassa olevia kohteita tai yksittäisiä osakehuoneistoja	Vuokra-asuntojen määrä.	Kotikulman asuntotarjonta on somessa 2023 lopussa.	Kyllä
	Toteutetaan etenkin somemarkkinointia siten, että se tavoittaa potentiaalisia uusia asukkaita myös muualta kuin Riihimäeltä.	Somenäkyvyys.	Kotikulman asuntotarjonta on somessa 2023 lopussa.	Kyllä

Sitova tavoite	Toimenpide	Mittari	Mittarin lähtötaso /tavoitetaso	TP 2023
Kotikulma on resurssiviisas ja hiilineutraali.	Laaditaan koko kiinteistökannan kattava energiatehokkuusselvitys.	kyllä / ei	6/2025 mennessä.	Kyllä (valmis 06/2025)
	Investoidaan energiatehokkuuteen energiatehokkuusselvityksen suositusten mukaisesti toteutuskelpoisuusjärjestyksessä. Mahdollistetaan sähköautojen latauspaikkojen asentaminen.	Noudatetaan selvityksen suosituksia. Mahdollisten sähkölatauspaikkojen määrä. Toteutettu, osittain, ei ollenkaan?	Toimet on aloitettu vuoden 2025 aikana Vuoteen 2023 loppuun mennessä 10 mahdollista paikkaa lisää. Vuodesta 2023 alkaen.	Kyllä (aloitettu 2023) Kyllä (paikkoja 20)
	Vaarallisten jätteiden keräys kerran vuodessa jokaisessa pihapiirissä.			Kyllä
Ylläpidämme ja perusparanamme Kotikulman kiinteistöjä viihtyisyyden ja kiinteistöjen arvon säilymisen näkökulmasta.	Jokaiselle kohteelle laaditaan kuntoarvio ja sen pohjalta PTS-ehdotus 5-10 vuodeksi.	kyllä / ei	Laadittu vuoden 2022 loppuun mennessä.	Kyllä
	Ykköskohdan ehdotuksen pohjalta laadittu PTS-suunnitelmaa noudatetaan ja mahdolliset poikkeamat raportoidaan hallitukselle.	PTS-suunnitelmaa on noudatettu, osittain, ei? Korjausvelka.	PTS-suunnitelmista ei poiketa	Kyllä (osittain) Kyllä

Sitova tavoite	Toimenpide	Mittari	Mittarin lähtö- taso /tavoitetaso	TP 2023
	<p>Modernisoidaan peruskorjausten yhteydessä niitä kohteita mitkä on järkevä säilyttää.</p> <p>Tehdään budjettiin vuosittainen varaus asukasviihtyvyyden parantamiseen. Varauksella parannetaan asukasviihtyvyyttä kohentamalla talojen yhteisiä tiloja ja pihoja (esim. leikkialue, grillipaikka, istutukset, pihakivetykset, pyykkitupa).</p>	<p>Peruskorjausten budjetti.</p> <p>Toimenpiteisiin on tehty vuosittainen varaus budjetissa.</p>	<p>Korjausvelka ei kasva vuoden 2022 tilanteesta. Budjetti ylittää vähimmäisvaatimukset.</p> <p>Varaus on tehty ja käytetty asukasviihtyvyyteen.</p>	Kyllä
Hoidamme Kotikulman taloutta suunnitelmallisesti ja tasapainoisesti.	<p>Seuraamme jatkuvasti käyttöastetta ja ryhdymme toimiin se lähtiessä laskuun.</p> <p>Seuraamme jatkuvasti asukasvaihtuvuutta ja pyrimme selvittämään syyt vaihtuvuudelle.</p> <p>Seuraamme jatkuvasti vuokratasoa ja ryhdymme tarvittaessa toimenpiteisiin.</p>	<p>Käyttöaste.</p> <p>Muuttokysely.</p> <p>Vuokran taso vapaarahoitteisiin verrattuna.</p>	<p>98 %</p> <p>50 % poismuuttajilta saadaan vastaus poismuutonsyistä.</p> <p>Vuokrat eivät ylitä vastaavan vapaarahoitteisen kohteen vuokratasoa.</p>	<p>Kyllä</p> <p>Kyllä</p> <p>Kyllä</p> <p>Kyllä</p>

Sitova tavoite	Toimenpide	Mittari	Mittarin lähtötaso /tavoitetaso	TP 2023
	Hallitukselle raportoidaan tuloslaskelma (budjetti vertailukohteena), kassatilanne, vuokraaamiset ja muut keskeiset talouden tunnusluvut.	Raportti on laadittu kuukausittain.	Kyllä / osittainen / ei	
Huolehdimme Kotikulman omaisuuden arvon säilymisestä.	PTS-suunnitelmat päivitetään kerran vuodessa ja tarvittaessa tehdään myös kuntoarviot. Toimenpiteet mikäli käyttöaste laskee alle 92 %. Toimenpiteet mikäli yhtiön tulos negatiivinen. Toimenpiteet mikäli asukastytyväisyys laskee.	kyllä / ei Käyttöaste. Yhtiön tulos. Asukastytyväisyys.	Käytäntö käyttöön vuoden 2023 alusta. Yli 92 %. Tulos positiivinen. 4/5.	Kyllä Kyllä Kyllä (tavoitteena 0 tulos) Kyllä (asukastytyväisyys 4,23)

Riihimäen Kaukolämpö Oy

Vuonna 2023 yhtiö teki liikevaihtoa 16,22 miljoonaa euroa (14,38 miljoonaa euroa v. 2022), liikevaihto kasvoi 13 % edellisvuodesta. Liikevaihdon nousu johtui pääasiassa lämmön myynnin kasvusta. Liikevoitto oli 3,3 miljoonaa euroa, joka oli samansuuruinen kuin edellisenä vuotena. Lämmön myynti oli 15,7 miljoonaa euroa (13,8 miljoonaa euroa v. 2022) ja muu myynti 0,5 miljoonaa euroa (0,6 miljoonaa euroa v. 2022). (3,7. Vuoden 2023 tavoitteet toteutuivat siten, että ostoenergian taso oli 95,9 % ja tavoitteena ollut yli

95 taso saavutettiin. Häiriötunnit olivat tasan 500 kun tavoitteena oli alle 500 as.h/a rajan.

Tunnuslukuja	v. 2021	v. 2022	v.2023
Liikevoitto %	27,1 %	25,0 %	22,8 %
Oman pääoman tuotto % ROE	65,5 %	60,4 %	61,0 %
Omavaraisuusaste	34,3 %	32,4 %	34,3 %
Sijoitetun pääoman tuotto % ROI	37,8 %	37,8 %	39,9 %
Velkaantumisaste	46,1 %	50,1 %	32,6 %
Nettovelkaantumisaste	-28,9 %	-16,4 %	-8,5 %

Valtuustotason tavoitteet

Taulukko Riihimäen Kaukolämpö Oy valtuustokauden tavoitteet

Sitova tavoite	Toimenpide	Mittari	Mittarin lähtötaso /tavoitetaso	TP 2023
Taloudellinen tulos	Johdetaan operatiivista toimintaa tehokkaasti Hallitus toimii tehokkaasti ja pitää kokouksia riittävän tiheästi Tehdään oikeat ja oikea-aikaiset päätökset yhtiön toimintaympäristö huomioiden	Taloudellinen tulos	v. 2021 tulos 3,7 miljoonaa euroa v. 2022 ennuste on 4,0 miljoonaa euroa v. 2023 talousarvion mukainen (budjetti käsitellyssä 21.11)	Tulos 3,3 miljoonaa euroa
Lämmön hinnoittelu	Seurataan puolivuositain Energiateollisuus ry keskiarvohintaa, johon yhtiön lämmön hintaa verrataan	Energiateollisuus ry hintatilasto	v. 2022 kesällä 1,5 % v. 2023 2 % alle keskiarvohinnan	Lämmön hinta oli v. 2023 5,5 % alle keskiarvohinnan

Riihimäen seudun terveystakeskuksen kuntayhtymä

Riihimäen seudun terveystakeskuksen kuntayhtymän vuoden 2023 tilinpäätös ja toimintakertomus on käsitelty 4.10.2023 § 42 yhtymähallituksessa ja hyväksytty jäsenkuntien valtuustoissa marraskuussa 2023.

Muut kuntayhtymät

Konserniin kuuluneet Kanta-Hämeen sairaanhoitopiirin kuntayhtymä sekä Eteva kuntayhtymä ovat lakanneet voimaansaonlain johdosta 31.12.2022 ja niiden toiminta on siirtynyt hyvinvointialueelle 1.1.2023 lähtien.

4.3 Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Konsernin omavaraisuus on kohentunut jo neljä vuotta peräkkäin. Suunta on oikea ja hyvä Riihimäki konsernin kannalta. Konsernin omavaraisuus oli 54,0 % ja suhteellinen velkaantuneisuus 101,8 % vuoden 2023 lopussa. Konsernin lainamäärä ja vuokravastuut olivat 116,0 miljoonaa euroa, josta lainat 110,6 miljoonaa euroa ja vuokravastuut 5,4 miljoonaa euroa vuoden lopussa. Lainat ja vuokravastuut vähenivät edellisestä vuodesta 22,5 miljoonaa euroa. Lainamäärä ja vuokravastuut olivat yhteensä 4 069 euroa/asukas, josta lainojen osuus 3 833 euroa/asukas.

Kaupungin tilakeskuksen hallinnoimien tilojen sekä katujen ja puistojen laskennallisen korjausvelan suuruus on viimeisimmän arvion mukaan 58,0 miljoonaa euroa. Konsernin velkamäärän ja vuokravastuiden hallinta on kestävä talouden ja investointeihin varautumisen näkökulmasta keskeistä.

Konsernin tulevaisuusnäkyymiin vaikuttaa olennaisesti vuoden 2023 alusta käynnistynyt hyvinvointialue ja sen rahoituksen riittävyys. Uudistuksen vaikutuksen näkyvät erityisesti valtionosuuksien pienentymisenä. Hyvinvointialueen käynnistymisen siirtymäkausi rahoitusvaikutusten osalta päättyy vasta vuonna 2027. Tämän lisäksi TE-palvelujen siirtyminen kuntiin vuoden 2025 alusta luo konsernikokonaisuuden kannalta tunnistettavaa riskiä.

Toimintojen siirtymisiin kunnista valtiolle ja valtiolta kuntiin aiheutuu muutoksia rahoitusvastuisiin. Kaupungin tuloista ja menoista siirtyi merkittävä osa hyvinvointialueelle, joka muutti samalla myös verotuskäytäntöä. Velat jäivät kuntaan, jonka johdosta sopeu-

tusmahdollisuudet toiminnasta ovat huomattavasti aiempaa pienemmät. Kaupunkikonsernin kannalta valtion mahdolliset tulevien vuosien veroihin ja valtionosuuksiin liittyvät toimenpiteet voivat luoda riskiä konsernin verorahoituksen riittävydestä.

Riihimäkkikonsernin lähivuosien ja pidemmän aikavälin haaste on väestönrakenteen muutos ja sen mukaisen palvelutuotannon ja -tarjonnan yhteensovittaminen. Työikäisten määrä vähenee ja eläkeläisten määrä kasvaa voimakkaasti. Tällä on todennäköisesti vaikutuksia kaupungin verotulokertymään. Oma haasteensa on myös kaupungin elinvoiman ja veronmaksutulojen kertymisen näkökulmasta muuttoliikkeen suunnan kääntäminen kaupungin kannalta positiiviseksi.

Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Konsernivalvonnan päätavoitteena on taata kuntakonsernin taloudellinen ja tuloksellinen toiminta sekä varmistaa, että asetetut tavoitteet saavutetaan. Tämä edellyttää riittävän ja luotettavan tiedon käyttöä päätöksenteossa sekä lain, viranomaisohjeiden ja toimielinten päätösten asianmukaista noudattamista. Lisäksi keskeisenä näkökulmana on konsernin omaisuuden ja voimavarojen turvaaminen.

Selonteko pohjautuu konserniyhtiöiden laatimiin ja hyväksymiin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan raportteihin sekä kaupungin omistajaohjauksesta, seurannasta ja raportoinnista vastuullisten tahojen arvioihin.

Toimivallan- ja vastuunjako konserniohjauksessa sekä tytäryhteisöjen hallitusten kokoonpano ja nimittäminen

Riihimäen kaupunkikonsernissa noudatetaan kaupunginvaltuuston vuonna 2018 hyväksymää konserniohjetta, omistajapolitiikkaa sekä hyvä hallinto- ja johtamistapa -ohjetta. Lisäksi useita muita kaupungin ohjeita suositellaan noudatettavan mahdollisuuksien mukaan myös konserniyhtiöissä. Tällaisia ovat esimerkiksi kaupungin hankintaohje sekä sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa linjaavat asiakirjat.

Omistajapolitiikka sisältää linjaukset siitä, missä kaupungin on perusteltua olla omistajana ja sijoittajana ja edelleen kuka omaisuuden arvosta ja käytöstä vastaa ja miten seuranta ja valvonta on järjestetty.

Riihimäen kaupungin hallintosäännön mukaan varsinaiseen konsernijohtoon kuuluvat kaupunginhallitus ja kaupunginjohtaja. Omistajaohjaus-, seuranta- ja raportointivastuita on kuitenkin osoitettu myös muille. Hallintosääntöön ei vuoden 2023 aikana tehty muutoksia, joilla olisi ollut vaikutuksia konsernivalvontaan.

Kaupungin konserniohje koskee kaupunkia ja sen tytäryhteisöjä sekä näiden tytäryhteisöjä. Konserniohjeella on pyritty yhteisöjen ohjauksen yhtenäistämiseen, toiminnan läpinäkyvyyden lisäämiseen, kunnan yhteisöstä saaman tiedon laadun parantamiseen ja tiedonkulun tehostamiseen.

Kuntayhtymissä ja kaupungin osakkuusyhteisöissä kaupungin edustajien tulee pyrkiä siihen, että konserniohjeen periaatteita noudatetaan. Konserniohjeen mukaan kaupungin edustajien tulee pyrkiä määriteltyjen periaatteiden noudattamiseen myös niissä yhteisöissä, jotka eivät kuulu kaupunkikonserniin, mutta ovat kaupungille toiminnallisesti tärkeitä. Konserniohjeen mukaan ao. lautakunta vastaa toimialaansa kuuluvien tytär- ja osakkuusyhteisöjen toiminnan seurannasta ja tekee tarvittaessa toimenpide-ehdotuksia havaitsemistaan epäkohdista yhtiön johdolle ja raportoi tarvittaessa kaupunginhallitukselle.

Toimialajohtajat seuraavat toimialallaan kaupungin omistajapolitiikan toteutumista ja raportoivat tarvittaessa konsernijohdolle. He myös seuraavat toimialallaan kaupunkikonsernin ja konserniohjeiden toimivuutta ja tekevät tarvittaessa ehdotuksia konsernin rakenteen ja ohjeiden kehittämistä konsernijohdolle sekä osallistuvat toimialaansa kuuluvien tytär- ja osakkuusyhteisöjen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden valmisteluun. Konserniyhteisöjen hallituksiin ja johtokuntiin nimetyt edustajat osallistuvat toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden laatimisprosessiin.

Vuoden 2020 syksyllä kaupunki lähti mukaan toimivat kuntakonsernit TOK 3 -verkostotyöskentelyyn. Verkostotyöskentelyn tavoitteena oli kehittää tytäryhteisöjen hallituksen nimittämisprosessia ja huomioida talous ja liiketoimintaosaaminen valinnoissa. Asia valmisteltiin vuoden 2021 keväällä päätöksentekoon, ja kaupunginhallitus hyväksyi muutetun esityksen mukaisen Riihimäen kaupunkikonserniin kuuluvien yhtiöiden hallitusjäsenien valintaa koskevan ohjeistuksen 14.6.2021 § 234.

Kaupunginhallitus nimeää kaupungin ehdokkaat tytäryhteisöjen hallituksiin. Ehdokkaiden valinnassa on otettava hallitusjäsenien valintaa koskevan ohjeistuksen ohella kaupungin konserniohje, jossa määrätään ehdokkaalta edellytetystä pätevyydestä ja osamisesta tehtävän hoitamiseen, sekä kuntalain 47 §. Lisäksi on otettava huomioon tasa-arvolain vaatimus, jonka mukaan ehdokkaista vähintään 40 % tulee olla kumpaakin sukupuoli. Hallintosäännön mukaiset vaatimukset tunnetaan, ne on tiedostettu päätävissä toimielimissä ja ne ohjaavat nimittämisvaiheen päätöksentekoa.

Ohjeiden anto kunnan edustajille yhteisöissä päättyneellä tilikaudella sekä tiedonkulku ja sen toimivuus

Riihimäen kaupungin hallintosäännön 17 § 1 momentin 4 kohdan mukaan kaupunginjohtaja tai määräämänsä edustaa kaupunkia yhtiöiden ja muiden yhteisöjen yhtiö- ja vuosikokouksissa, toimituksissa ja tilaisuuksissa, joissa kaupungin etua on valvottava ja sen mielipidettä kuultava, kuitenkin vain, mikäli toisin ei ole säädetty tai määrätty eikä kaupunginhallitus yksittäistapauksessa ole toisin päättänyt. Kaupunginhallitus antaa edustajille omistajaohjauksen edellyttämät toimintaohjeet.

Tiedonkulku on koettu riittäväksi nykyisillä toimintamalleilla. Sitä täydentävät konserni johdon tapaamiset tytäryhteisöjen toimitusjohtajien kanssa. Tämän lisäksi konsernijohdoryhmä kokoontuu neljä kertaa vuodessa. Kaupunginjohtaja käy kaupunginhallituksen kokouksissa säännöllisesti läpi ajankohtaiset tietoon saatettavat asiat sekä konserniohjausta koskevat asiat. Vuonna 2023 on annettu kaupunginhallituksen päätöksellä omistajaohjausta kuntayhtymille, kunnan edustajille sekä yhtiöille. Konserniohjeen periaatteiden mukaisesti yhteisöjen tulee jo valmisteluvaiheessa hankkia omistajan ennakkokäsitys tehdessään päätöstä merkittävästä asiasta. Periaatetta noudatettiin vuonna 2023.

Myös muut seuranta- ja raportointivastuulliset osallistuvat toimialaansa kuuluvien tytäryhtiö- ja osakkuusyhteisöjen toimintaan sekä huolehtivat yhteydenpidosta kaupungin ja yhtiön välillä. Ohjeiden anto ja omistajapoliittisten linjausten noudattaminen oli sekä kaupungin johdon että tytäryhtiöiden käsityksen mukaan hyvää ja asianmukaista tilikaudella, mutta joiltain osin annettuja ohjeita kannattaa terävöittää. Suunnittelukaudella kiinnitetään huomiota siihen, että ohjeiden anto toimii sovittujen toimintamallien mukaisesti ja on riittävällä tasolla. Suunnittelukaudella on tavoitteena tarkistaa vuodelta 2018 olevat ohjeet. Tarkoituksenmukaista olisi tarkistaa ohjeet ennen seuraavaa valtuustokautta, viimeistään alkuvuodesta 2025.

Konsernitavoitteiden asettamista ja toteutumista koskeva arviointi

Kaupunginvaltuusto määrittelee talousarviossa merkittävälle tytäryhteisöille toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet. Tavoitteiden toteutuminen raportoidaan kaupungille vuosittain tilinpäätöksen yhteydessä. Lisäksi tarkastuslautakunta ottaa omalta osaltaan kantaa tavoitteiden toteutumiseen arviointikertomuksessaan. Tytäryhteisöille asetetut tavoitteet ovat toteutuneet pääosin. Kaupungin ja tytäryhteisöjen välistä sujuvaa ja luontevaa yhteistyötä jatketaan.

Kaupungin käsityksen mukaan tavoitteiden asettaminen on kohtuullisen tarkoituksenmukaista ja selkeää, ja omistajapoliittisia linjauksia on noudatettu. Tavoitteenasettelua

terävöitettiin osana kaupungin talousarvion konserniosiota. Konsernin tavoitteenasettelua pitää kehittää kokonaisuutena siten, että koko konsernille asetetaan taloudelliset tavoitteet yksittäisten yhtiöiden tavoitteiden lisäksi. Konsernitavoitteiden asettamisen kehittäminen otetaan konsernijohtoryhmässä keskusteluun. Tavoitteita asetettaessa huomioidaan niiden konsernin yhtiöiden liiketoiminta sekä niiden rooli kaupungin strategian toteutuksen edistäjinä.

Tytäryhteisöjen toiminnan tuloksellisuuden ja taloudellisen aseman seuranta, analysointi ja raportointi sekä keskitettyjen konsernitoimintojen ja palvelujen käyttö

Merkittävimmille tytäryhtiöille on asetettu valtuustokauden mittaiset tavoitteet. Tytäryhteisöt ovat pääsääntöisesti raportoineet tilinpäätöksen yhteydessä tavoitteiden saavuttamisesta ja toiminnan tuloksellisuudesta. Tilinpäätösraportoinnin lisäksi muuten toistuvat raportoitavat asiat kalenterivuoden aikana eivät ole olleet käytäntönä. Kaupungin tekemässä analyysissä käytetään standardeja talouden tunnuslukuja. Tässä hyödynnetään mm. Suomen asiakastiedon palveluita.

Tytäryhteisöjen roolia koko kaupunkikonsernin toimintaympäristössä tapahtuvien muutosten ennakkoinnissa ja niihin reagoimisessa tulisi kehittää. Talousarviossa 2023 on tarkasteltu yhtiöiden roolia osana kaupunkikonsernia ja kaupunkikonsernin velkaantumisen riskien hallinnoinnin näkökulmasta. Konsernin lainakanta, vuokravastuiden määrä sekä omavaraisuus ja suhteellinen velkaantuneisuus ovat keskeisiä vuosittain seurattavia talouden tunnuslukuja. Huomioitavaa on, että konsernia tarkastellaan kokonaisuutena kriisikuntakriteereiden perusteella.

Valtuuston vahvistamia omistajapoliittisia linjauksia on tilikaudella noudatettu asianmukaisesti. Investointitarpeet ja niiden ajoittaminen vaatii konsernin taloussuunnittelun näkökulmasta tiiviimpää yhteistyötä konsernijohton kanssa. Vuoden 2023 aikana konsernijohto kävi investointikeskustelun Kotikulma Oy:n antolainatarpeesta ja päätti sen myöntämisestä asuntokiinteistön rakentamiseen.

Varsinaisia keskitettyjä konsernitoimintoja ei ole käytössä. Keskitetyt toiminnot ovat omistajapoliittisia ohjeistuksia. Kaupungilla on konsernitili ja kaksi konserniyhtiötä hyödyntää kaupungin ICT-ympäristöä. Konsernitason muuttuneita keskitettyjen toimintojen tarpeita tarkastellaan konsernijohtoryhmässä kalenterivuoden aikana. Konserniviestinnän tarpeet ovat yksi keskeinen suunnittelukeskusteluun nostettu asia.

Tilivuonna 2023 niin kaupungin kuin sen tytäryhteisöjen tilintarkastusyhteisönä toimi BDO Audiator Oy. Tilintarkastaja tarkastaa tytäryhteisöjen hallintoa vuosittain tilintarkastusten yhteydessä. Tilintarkastajan tarkastukset eivät ole tuoneet esille merkittävää riskien realisoitumista.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämistä ja toteuttamista koskeva raportointi

Merkittävien tytäryhteisöjen sisäinen valvonta ja riskienhallinta on pääsääntöisesti järjestetty asianmukaisesti. Merkittävimmät yhtiöt laativat vuosittain riskikartoituksensa kaupungin ohjeiden mukaisesti. Kiinteistöyhtiöissä pyritään myös riittävän kattavaan riskiajatteluun ja tavoitteiden toteutumisen seurantaan.

Kaupunkikonsernissa laaditaan vuosittain riskikartoitus, johon osallistuvat kaupunkiemon lisäksi vesihuoltoliikelaitos ja merkittävät tytäryhtiöt. Riskikartoituksen tulokset käsiteltiin vuoden 2023 osalta kaupunginhallituksessa marraskuussa. Kaupungin ohjeiden mukaisesti riskikartoitukset pidetään ajan tasalla jatkuvasti. Konsernitasolla riskienhallinnassa on noudatettu VM-riskienhallintamallia ja sen ohjeistuksen lisäksi kaupungin päivitettyjä riskienhallintaa ohjaavia asiakirjoja. Riskienhallinnan kokonaisvastuu ja kehittäminen on siirtynyt teknisen toimialan vastuulle, kun riskienhallintatyöryhmää koordinoiva valmius- ja turvallisuuspäällikkö aloitti tehtävässään teknisellä toimialalla vuoden 2023 alussa.

Tytäryhteisöjen hallitukset seuraavat ja arvioivat sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tila sekä arvioivat riskejä osana toimintaa yhteisönsä koon ja toimialan mukaisesti. Yhteisöjen tilikaudella 2023 toteutuneiden riskien ajallinen ja rahamääräinen ennakointi on toteutunut riittävällä tasolla. Sisäisessä valvonnassa ja riskienhallinnassa ei ole havaittu puutteita tilikaudella. Myöskään kaupungin tiedossa ei ole mitään poikkeavaa.

Sisäisellä tarkastajalla on kaupungin sääntöjen ja ohjeiden mukaan oikeus tarkastaa tytäryhteisön toimintaa haluamassaan laajuudessa. Vuonna 2023 ei tehty sisäisiä tarkastuksia tytäryhteisöihin.

Kannanotto konsernivalvonnan asianmukaisuudesta ja riittävydestä vuonna 2023

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta on toteutettu yhteisöjen ja kaupunkikonsernin tarpeiden mukaisesti, eikä siinä ole havaittu merkittäviä puutteita. Paikallisten ja maailmanlaajusten tapahtumien vaikutukset kaupunkikonsernin toimintaympäristöön ovat korostaneet riskienhallinnan ja konsernin sisäisen yhteistyön tärkeyttä. Konsernivalvonta on ol-

lut asianmukaista ja riittävää. Konserniohjauksen rooliin kaupunkikonsernin edun varmistajana on panostettava, ja edelleen jatkaa avointa kommunikaatiota kaupungin edustajien ja konserniyhteisöjen johdon välillä. Kaupunkikonsernin jatkuva kehittäminen vaatii konsernia koskevien ohjeiden ja muiden asiakirjojen tarkistamista ja päivittämistä.

4.4 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut

Riihimäkkikonsernin toimintatuotot olivat 57,8 miljoonaa euroa ja toimintakulut 116,8 miljoonaa euroa. Toimintakate oli 58,8 miljoonaa euroa. Toimintatuotot vähenivät 47,2 %. Toimintakulut vähenivät 56,8 % edellisestä vuodesta. Toimintatuotoilla katettiin 49,7 % toimintakuluista. Vuosikatteella, joka oli 29,5 miljoonaa euroa, katettiin 197,0 % poistoista.

Konsernin tilikauden ylijäämä oli 12,1 miljoonaa euroa. Konsernin omavaraisuusaste parani hieman edellisvuodesta ja oli 54,0 %. Suhteellinen velkaantuneisuus oli 101,8 %. Konsernilla on edelleen erittäin suuri velkarasite. Konsernin lainakanta väheni 20,8 miljoonaa euroa edellisestä vuodesta ja oli vuoden lopussa 110,6 miljoonaa euroa ja oli 3 883 euroa/asukas.

4.5 Konsernin tuloslaskelma, rahoituslaskelma, tase ja niiden tunnusluvut

KONSERNITULOSLASKELMA, RIIHIMÄKI KONSERNI		
1.000 Euroa	2023	2022
Toimintatuotot		
Myyntituotot	39 873	79 691
Maksutuotot	2 815	10 256
Tuet ja avustukset	3 880	8 962
Muut toimintatuotot	11 191	10 452
	57 759	109 362
Valmistus omaan käyttöön	642	727
Toimintakulut		
Palkat ja palkkiot	- 48 846	- 89 651
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	- 10 135	- 19 291
Muut henkilösivukulut	- 1 824	- 3 344
Henkilöstökulut yhteensä	- 60 805	- 112 286
Palvelujen ostot	- 22 306	- 114 573
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 16 804	- 23 751
Avustukset	- 4 284	- 7 431
Muut toimintakulut	- 12 651	- 12 204
	- 116 849	- 270 244
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	- 310	185
TOIMINTAKATE	- 58 758	- 159 972
Verotulot	76 013	139 507
Valtionosuudet	14 075	48 842
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	460	100
Muut rahoitustuotot	407	766
Korkokulut	- 3 079	- 1 157
Muut rahoituskulut	356	711
	- 1 856	- 1 002
VUOSIKATE	29 474	27 373
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	- 14 926	- 16 296
Arvonalentumiset	- 21	- 194
	- 14 946	- 16 490
TILIKAUDEN TULOS	14 528	10 883
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	87	108
Tilikauden verot	- 959	- 1 123
Laskennalliset verot	42	99
Vähemmistöosuus tilikauden tuloksessa	- 1 565	- 1 566
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	12 133	8 401
TUNNUSLUVUT		
Toimintatuotot/Toimintakulut %	49,7	40,6
Vuosikate/Poistot %	197	166
Vuosikate Euroa/asukas	1 035	966
Asukasmäärä	28 482	28 349

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA, RIIHIMÄKI KONSERNI		
1.000 Euroa	2023	2022
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	29 474	27 373
Tlikauden verot	- 959	- 1 123
Tulorahoituksen korjaukset	1 261	- 3 649
	29 776	22 601
Investointien rahavirta		
Investointimenot	- 34 225	- 35 733
Rahoitusosuudet investointimenoihin	993	715
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	5 106	4 772
	- 28 127	- 30 247
	-	-
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	1 649	- 7 646
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	- 9	- 69
Antolainasaamisten vähennykset	13	12
	5	- 56
Lainakannan muutokset		
	-	-
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	24 200	41 022
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	- 18 711	- 21 323
Lyhytaikaisten lainojen muutos	8 500	- 9 500
	13 989	10 199
Oman pääoman muutokset	- 1 451	- 1 629
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	- 10	- 68
Vaihto-omaisuuden muutos	- 64	- 192
Saamisten muutos	- 3 860	445
Korottomien velkojen muutos	- 4 920	4 242
	- 8 854	4 427
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	3 689	12 940
Rahavarojen muutos	5 338	5 295
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	31 419	39 212
Rahavarat 1.1.	39 212	33 917
HVA muutos avaavassa taseessa 1.1.	- 13 131	
Rahavarat 1.1. HVA-muutoksen jälkeen	26 081	
	5 338	5 295
TUNNUSLUVUT		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, 1000 €	47 478	47 902
Investointien tulorahoitus %	89	78
Lainanhoitokate	1,5	1,3
Laskennallinen lainanhoitokate	1,9	1,6
Kassan riittävyys pv	66	43
Asukasmäärä	28 482	28 349

KONSERNITASE, RIIHIMÄKI KONSERNI		
1.000 Euroa	2023	2022
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	246	966
Konserniliikearvo	1 288	1 521
Muut pitkävaikutteiset menot	28	53
Aineettomat hyödykkeet	1 562	2 540
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	28 353	28 238
Rakennukset	108 240	125 723
Kiinteät rakenteet ja laitteet	99 895	90 709
Koneet ja kalusto	2 965	4 291
Muut aineelliset hyödykkeet	420	276
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	16 254	27 482
Aineelliset hyödykkeet	256 127	276 719
Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	29 472	31 344
Muut lainasaamiset		62
Muut saamiset	231	241
Sijoitukset	29 703	31 647
PYSYVÄT VASTAAVAT	287 392	310 906
TOIMEKSANTOJEN VARAT		
Valtion toimeksiannot	537	535
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	381	381
TOIMEKSANTOJEN VARAT	918	916
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	884	1 099
Muu vaihto-omaisuus	-	4
Vaihto-omaisuus	884	1 103
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	1	2
Lainasaamiset	20	35
Muut saamiset	531	346
Pitkäaikaiset saamiset	551	382
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	5 265	8 902
Lainasaamiset	5	5
Muut saamiset	1 272	2 472
Siirtosaamiset	2 904	3 412
Lyhytaikaiset saamiset	9 446	14 791
Saamiset	9 997	15 173
Rahoitusarvopaperit		
Osakkeet ja osuudet	-	8
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	19 742	16 057
Rahoitusarvopaperit	19 742	16 065
Rahat ja pankkisaamiset	11 677	23 147
VASTAAVAA YHTEENSÄ	330 610	367 310

1.000 Euroa	2023	2022
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	58 583	67 551
Muut omat rahastot	740	824
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	101 640	92 900
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	12 133	8 401
OMA PÄÄOMA	173 095	169 676
VÄHEMMISTÖOSUUDET	5 410	5 303
PAKOLLISET VARAUKSET		
Muut pakolliset varaukset	-	1 480
PAKOLLISET VARAUKSET	-	1 480
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMA		
Valtion toimeksiannot	537	570
Lahjoitusrahastojen pääomat	636	675
Muut toimeksiantojen pääomat	195	191
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMA	1 368	1 436
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	85 226	106 874
Laskennalliset verovelat	2 511	2 553
Liittymismaksut ja muut velat	13 578	13 494
Pitkäaikainen	101 316	122 921
Lyhytaikainen		
Joukkovelkakirjalainat	17 000	8 500
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	8 356	16 025
Saadut ennakot	296	555
Ostovelat	8 582	16 728
Muut velat	4 755	3 521
Siirtovelat	10 431	21 165
Lyhytaikainen	49 420	66 494
VIERAS PÄÄOMA	150 736	189 414
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	330 610	367 310
TUNNUSLUVUT		
Omavaraisuusaste %	54,0	47,7
Suhteellinen velkaantuneisuus %	101,8	63,4
Kertynyt yli+/alijäämä, 1 000 €	113 773	101 301
Kertynyt yli+/alijäämä, €/asukas	3 995	3 573
Lainakanta 31.12., 1 000 €	110 582	131 399
Lainakanta 31.12., €/asukas	3 883	4 635
Lainasaamiset, 1 000 €		62
Lainat ja vuokravastuut	115 905	138 396
Lainat ja vuokravastuut, €/asukas	4 069	4 882
Asukasmäärä	28 482	28 349

5 TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELY

Kaupunginhallitus esittää tilikauden tuloksen käsittelystä seuraavaa:

- tuloutetaan Eteläisen koulun ja Pohjoisen koulun perusparannuksiin kohdistuvat poistoeron vähennykset yhteensä 46 875,48 euroa
- puretaan osallisuusrahastoa 84 000,00 euroa
- kirjataan tilikauden ylijäämä, 11 089 968,52 euroa, kaupungin omaan pääomaan edellisten tilikausien yli-/alijäämiin

6 TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

6.1 Riihimäkistrategian toteutuminen

RakasRiksu2035 -strategia kuvaa, miltä kaupunki näyttää vuonna 2035, mitä keskeisiä päämääriä kaupunki toiminnalleen asettaa ja mihin periaatteisiin kaupungin henkilöstö sekä luottamushenkilöt lupaavat toiminnassaan sitoutua. Strategialla haetaan yhteistä sitoutumista ja strategia on tarkoitettu Riihimäen kaupungin organisaation toimintaa ohjaavaksi työkaluksi, mutta myös laajemmin koko kaupungin käyttöön. Se on asiakirja, johon myös kaupunkilaiset ja sidosryhmät voivat sitoutua.

Strategian keskeisenä tavoitteena on kasvun aikaansaaminen, kaupunkilaisten hyvinvoinnin sekä kaupungin kilpailukyvyn edistäminen kestävällä tavalla. Kaupunkistrategiaan on valittu tässä hetkessä tärkeitä strategisia painopisteitä kaupungin menestymiseksi tulevaisuudessa. Linjauksissa pysytään strategisen tavoiteasettelun tasolla. Kaupunkistrategian toteutumisen mittareina käytetään indikaattoreita, jotka kertovat koko kaupungin kilpailukyvyn ja hyvinvoinnin kehityksestä.

RakasRiksu2035 -strategia sisältää kolme valtuuston päättämää strategista tavoitetta, jotka ovat:

1. Vastustamaton vartin kaupunki
2. Tulevaisuuden tekijöiden koti ja
3. Kestävän kasvun yhteisö

Taulukko Kaupunginvaltuuston asettamat seurantamittarit ja tavoitteet

Mittarimme	Tavoitteemme	TP 2023
Vastustamaton vartin kaupunki 1. Asukastyytyväisyys	Vastustamaton vartin kaupunki 1. Vähintään 4 (2,95 v. 2021).	
Tulevaisuuden tekijöiden koti 1. Työttömyysaste 2. Verotulot asukasta kohden 3. Toisen asteen koulutuksen läpäisy %	Tulevaisuuden tekijöiden koti 1. Kehitys on valtakunnallista keskiarvoa parempi. 2. Kehitys on kuluttajahintaindeksiä parempi. Vertailu edelliseen vuoteen 3. Korkeampi kuin maan ka %.	työttömyysaste keskimäärin v. 2023 RMK 9,6 %, koko maa 9,9 % Verotulojen kehitys ei vertailukelpoinen, sote muutos v. 2022 4944 euroa/ asukas v. 2023 2692 euroa/asukas tietoa ei saada
Kestävän kasvun yhteisö 1. Väestönkehitys 2. Kasvihuonekaasupäästöt 3. Yhteisöverokertymä	Kestävän kasvun yhteisö 1. Vuotuinen ka kasvu 0,2 % 2. Vähenee 10 % vuodessa. v. 2030 tavoite 44ktCO ₂ -ekv (121ktCO ₂ -ekv v. 2020) 3. Kehittyy kuluttajahintaindeksiä paremmin. Vertailu ed. vuoteen.	kasvu 0,5 % v. 2022 oli 131,8 ktCO ₂ -ekv v. 2023 oli 129,9 ktCO ₂ -ekv muutos oli -1,4 %, tavoite ei toteutunut Verotulojen kehitys ei vertailukelpoinen, sote muutos v. 2023 muutos % -25,1

Hyväksytyt politiikat ja muut kaupunkitasoiset ohjausasiakirjat

Kaupunkitasoiset politiikat, suunnitelmat ja ohjausasiakirjat, joita ovat mm. omistajapolitiikka, yleiskaava, rakennusjärjestys, ympäristöpolitiikka, henkilöstöohjelma, tietosuojapolitiikka, hankintapolitiikka, tilaohjelma, maapoliittinen ohjelma ja vesihuollon kehittämissuunnitelma, tarkentavat strategisten tavoitteiden toteuttamista. Poliitiikat ja ohjaavat asiakirjat määrittelevät toiminnan suuntaa, muuttavat tai perustelevat toimintaa, manifestoivat tai varmistavat sovittuja toimenpiteitä.

Toimeenpano toiminnan ja talouden suunnittelulla

Strategian linjaukset konkretisoidaan talousarviossa. Strategisen johtamisen keskeinen prosessi on vuosittainen toiminnan ja talouden suunnittelu. Strategia ohjaa vuosittain toistuvaa talousarvion valmistelua sekä muuta toiminnan suunnittelua. Talousarvioon sisältyvät kaupunkitasoiset strategiset tavoitteet ja toimialojen toimenpiteet niiden toteuttamiseksi. Toimialojen ja liikelaitosten on tullut sisällyttää talousarviovalmistelussa kaupungin strategian toteuttamisen edellyttämät toimenpiteet osaksi taloudellisia ja toiminnallisia tavoitteitaan ja osoittaa toimenpiteille tarvittavat resurssit.

Talousarvioraportoinnin kautta arvioidaan organisaation onnistumista ja tuloksellisuutta strategian toteuttamisessa. Strategian toteutumista seurataan strategisilla mittareilla, jotka kertovat kehityksen suunnasta. Mittareilla ei voida suoraan mitata organisaation tuloksellisuutta, sillä toteutumiseen vaikuttavat myös kaupunkikonsernin ulkopuoliset tekijät. Strategian toimintalupausten seuranta ja raportointi tehdään talousarvioraportoinnin yhteydessä, jonka kautta on mahdollista arvioida myös organisaation tuloksellisuutta.

Talouden keskeiset mittarit

Talouden tarkastelu toteutetaan kriisikuntakriteerien avulla. Kriisikuntakriteerien painotus on muuttunut konsernitason tarkasteluksi. Mittarit on laadittu valtuustokauden ajalle. Kriisikuntakriteerit ovat seuraavat: taseen kertynyt alijäämä (kaupunki + vhl), taseen kertynyt alijäämä (kaupunkikonserni), vuosikate, tulovero %, lainat/asukas sekä suhteellinen velkaantuneisuus. Taseesta poistuneiden kuntayhtymien johdosta kaupungin peruspääoma on pienentynyt. Tämä vaikutus näkyy suhteellinen velkaantuneisuus tunnusluvussa.

Muut talousmittarit (kaupunki + vhl)	v. 2021	v. 2022	v.2023
Vuosikate % poistoista	209	184	193
Vuosikate euroa/asukas	638	604	800
Lainat euroa/asukas	2 248	2 028	2 430
Lainanhoitokate	0,9	1,1	1,8
Omavaraisuusaste	64,6	66,3	65,9
Suhteellinen velkaantuneisuus	44,7	40,7	77,0

Kriisikuntakriteerit

Kriteerit Rmk = Riihimäki+Vhl	2022		2023		2022	2023
	Raja-arvo	Rmk	Raja-arvo	Rmk		
A peruskunnan alijäämä (RMK + VHL) Kunta ei ole kattanut kunnan taseeseen (=peruskunta) kertynyttä alijäämää enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien	Alijäämää	+ 111,8 milj.e	Alijäämää	+ 122,8 milj.e	ei	ei
TAI B kuntakonsernin alijäämä Kuntakonsernin alijäämä/asukas on *viimeisessä tilinpäätöksessä vähintään 1000 euroa *ja sitä edeltävässä tilinpäätöksessä vähintään 500 euroa	-1000	+ 3573	-1000	+ 3995	ei	ei
	-500	+ 3267	-500	+ 3573	ei	ei
TAI C kaikki tunnusluvut täyttyvät kahtena vuonna peräkkäin *kunnan konsernituloslaskelman vuosikatteen ja poistojen suhde on alle 80%	alle 80%	166	alle 80%	197	ei	ei
*kunnan tuloveroprosentti on vähintään 2,0 prosenttiyksikköä korkeampi kuin kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tuloveroprosentti	> 20,01	20,50	> 7,38	7,86	ei	ei
*kuntakonsernin tilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden määrä/asukas ylittää kaikkien kuntakonsernin tilinpäätöksen ja vuokravastuiden keskimääräisen määrän vähintään 50%	9367	4882	tietoa ei vielä käytettävissä	4069	ei	ei
*kuntakonsernin tilinpäätöksen laskennallinen lainanhoitokate on alle 0,8	alle 0,8	1,6	alle 0,8	1,9	ei	ei

Kuva Riihimäki kriisikuntakriteerit

6.2 Tuloslaskelman toteutuminen

(Riihimäen kaupunki ilman vesihuoltoliikelaitosta, sisältää sisäiset erät)

Riihimäen kaupungin tilinpäätös ilman vesihuoltoliikelaitosta on 10,1 miljoonaa euroa ylijäämäinen. Tuloslaskelman toteutumisvertailu on esitetty sivulla 77.

Talousarviovuoden aikana kaupungin toimialoilla ennustettiin ylitystä. Kaupunginvaltuusto päätti muuttaa talousarviota kolme kertaa toimialojen talouden ennusteisiin perustuen. Käyttötalouden toteuma ylitti sitovan toimintakatteen muutetun talousarvion osalta 0,9 miljoonaa euroa ja ylitti alkuperäisen talousarvion toimintakatteen 5,8 miljoonalla eurolla.

Toimintakatteen osatekijöiden eli toimintatuottojen ja -kulujen muutosten tarkastelu ja vertailu aiempiin vuosiin on sote-uudistuksen johdosta hankalaa. Tämän vuoksi tarkastellaan kokonaisuutena edellisestä vuoteen nähden.

Toimintatuottoja kertyi 39,1 miljoonaa euroa ja ne vähenivät 19,4 % edellisestä vuodesta. Myyntituotot vähenivät 1,9 miljoonaa euroa, maksutuotot putosivat 4,3 miljoonaa euroa sekä tuet ja avustukset 3,1 miljoonaa euroa. Vuonna 2022 saatiin 2,1 miljoonaa euroa koronatueta valtiolta. Tuotot ja avustukset pienenevät koronatueta pois luettuna miljoonaa euroa. Muut toimintatuotot olivat 0,1 miljoonaa euroa edellisvuotta pienemmät.

Toimintakulut olivat 113,3 miljoonaa euroa ja ne vähenivät 113,1 miljoonaa euroa, joka on 49,9 % edellisvuotta vähemmän. Henkilöstökulut pienentyivät 17,8 miljoonaa euroa, palvelujen ostot 91,5 miljoonaa euroa, aineet tarvikkeet ja tavarat 0,7 miljoonaa euroa, avustukset 3,2 miljoonaa euroa edellisvuodesta. Muut toimintakulut kasvoivat 0,1 miljoonaa euroa edellisvuodesta.

Toimintakulut ylittivät vuoden 2023 muutetun talousarvion 7,3 miljoonaa euroa ja alkuperäisen talousarvion 10,5 miljoonaa euroa.

Henkilöstökulut ylittivät muutetun talousarvion 0,8 miljoonaa euroa ja alkuperäisen talousarvion 3,0 miljoonaa euroa. Kunta-alan palkankorotukset, Etelä-Hämeen ympäristö-terveydenhuollon henkilöstö sekä kotouttamisresurssien lisäykset vaikuttivat vuoden 2023 henkilöstökuluihin. Palvelujen ostot ylittivät alkuperäisen talousarvion 4,0 miljoonaa euroa.

Toimintatuottojen ja toimintakulujen lisäksi tuloslaskelman muita sitovia eriä valtuustoon nähden ovat verotulot, valtionosuudet sekä rahoitustuotot ja -kulut.

Verotulot

Verotuloja kertyi 76,7 milj. euroa, joka oli 1,9 miljoonaa euroa alkuperäistä talousarviota enemmän. Verotulot vähenivät sote-muutoksen seurauksena edellisestä vuodesta 45,3 %. Kunnallisveroja kertyi 0,8 miljoonaa euroa talousarviota enemmän. Yhteisöveroja kertyi 0,6 miljoonaa euroa enemmän ja kiinteistöveroja 0,5 miljoonaa euroa talousarviota enemmän. Verotuloista kunnallisveron osuus oli 71,2 %, yhteisöveron 15,3 % ja kiinteistöveron 13,5 %.

Valtionosuudet

Valtionosuuksia kertyi 14,1 miljoonaa euroa, joka oli 0,3 miljoonaa euroa talousarviota vähemmän. Kertyneistä valtionosuuksista verotulojen menetyksen korvaus oli 4,3 miljoonaa euroa. Valtionosuudet vähenivät 71,1 % edellisestä vuodesta.

Rahoitustuotot ja -kulut

Rahoitustuottojen ja -kulujen netto toteutui talousarvion tasolla. Pitkäaikaisia lainoja nostettiin 15 miljoonaa euroa. Lyhytaikaisia lainoja nostettiin edellisvuotta enemmän.

Tilikauden yli-/alijäämä

Tilikauden ylijäämä on 10,1 miljoonaa euroa.

6.3 Rahoituslaskelman toteutuminen

(Riihimäen kaupunki ilman vesihuoltoliikelaitosta, sisältää sisäiset erät)

Rahoituslaskelman toteutuminen kaupungin tasolla on esitetty sivulla 79.

Rahoituslaskelman sitovia eriä valtuustoon nähden ovat antolainojen lisäys, antolainojen vähennys sekä lainakannan muutos.

Antolainauksen muutokset

Antolainojen lisäykset ovat taseessa pysyvien vastaavien sijoitusten ryhmään kuuluvat antolainat. Näitä ovat mm. kunnan tytäryhteisöille ja muille kunnallisia palveluja tuottaville yhteisöille investointien rahoittamiseen myönnettyt lainat. Antolainauksia ei annettu vuonna 2023. Aikaisemmin annettuja antolainoja on lyhennetty.

Lainakannan muutos

Pitkäaikaisia lainoja nostettiin 15 miljoonaa vuonna 2023. Pitkäaikaisia lainoja oli vuoden lopussa 37,2 miljoonaa euroa ja lyhytaikaisia lainoja oli avoinna 20,3 miljoonaa euroa. Lainakanta kasvoi 11,7 miljoonaa euroa edellisvuoden lopusta. Lainamäärä asukasta kohden oli vuoden lopussa 2 430 euroa/asukas.

Lainakantaa on eritelty tarkemmin rahoituslaskelman lopussa sivulla 78.

6.4 Käyttötalouden toteutuminen

Riihimäen kaupunki ilman Vesihuoltoliikelaitosta

	TP 2022	Alkuperäinen TA 2023	TA-muutokset 2023	Muutettu TA 2023	Toteuma 1-12/2023	Jäljellä MTA 2023	Toteuma-% MTA 2023
Riihimäen Kaupunki Ilman liikelaitosta							
TOIMINTATUOTOT	48 506 490	34 440 100	-1 570 100	32 870 000	39 115 128	-6 245 128	119,00%
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	555 040	603 900		603 900	629 092	-25 192	104,17%
TOIMINTAKULUT	-226 412 065	-102 861 700	-3 203 900	-106 065 600	-113 318 913	7 253 313	106,84%
TOIMINTAKATE	-177 350 535	-67 817 700	-4 774 000	-72 591 700	-73 574 694	982 994	101,35%
HALLINTO JA KONSERNI -TOIMIALA							
TOIMINTATUOTOT	2 963 108	1 109 700	929 000	2 038 700	4 617 643	-2 578 943	226,50%
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	800	0		0	0	0	
TOIMINTAKULUT	-13 570 810	-13 910 000	-402 800	-14 312 800	-18 645 873	4 333 073	130,27%
TOIMINTAKATE	-10 606 903	-12 800 300	526 200	-12 274 100	-14 028 230	1 754 130	114,29%
Elinvoiman toimiala							
TOIMINTATUOTOT	4 766 953	5 474 100	-1 400 000	4 074 100	4 855 608	-781 508	119,18%
TOIMINTAKULUT	-5 537 452	-8 510 600	-335 600	-8 846 200	-8 597 392	-248 808	97,19%
TOIMINTAKATE	-770 499	-3 036 500	-1 735 600	-4 772 100	-3 741 784	-1 030 316	78,41%
Sivistyksen ja hyvinvoinnin toimiala							
TOIMINTATUOTOT	6 754 686	6 640 000	-1 150 000	5 490 000	6 652 715	-1 162 715	121,18%
TOIMINTAKULUT	-55 472 280	-54 691 000	-2 092 500	-56 783 500	-58 350 250	1 566 750	102,76%
TOIMINTAKATE	-48 717 594	-48 051 000	-3 242 500	-51 293 500	-51 697 535	404 035	100,79%
Tekninen toimiala							
TOIMINTATUOTOT	23 553 384	21 216 300	50 900	21 267 200	22 989 163	-1 721 963	108,10%
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	554 240	603 900		603 900	629 092	-25 192	104,17%
TOIMINTAKULUT	-30 529 126	-25 750 100	-373 000	-26 123 100	-27 725 398	1 602 298	106,13%
TOIMINTAKATE	-6 421 502	-3 929 900	-322 100	-4 252 000	-4 107 143	-144 857	96,59%

TULOSLASKELMA	TP 2022	TA 2023	MTA 2023	TP 2023	TP 2023 vs MTA 2023
Laskenta/tulos- ja rahoituslaskenta					
Toimintatuotot					
Myyntituotot	8 971 502	4 939 400	4 939 400	7 023 670	2 084 270
Maksutuotot	7 182 415	2 755 300	2 255 300	2 901 424	646 124
Tuet ja avustukset	6 893 916	4 795 200	5 074 200	3 827 159	- 1 247 041
Muut toimintatuotot	25 458 657	21 950 200	20 601 100	25 362 876	4 761 776
Toimintatuotot yhteensä	48 506 490	34 440 100	32 870 000	39 115 128	6 245 128
Muutos-%	17,8	- 29,0	- 32,2		
Valmistus omaan käyttöön	555 040	603 900	603 900	629 092	25 192
Toimintakulut					
Henkilöstökulut	- 74 679 009	- 53 772 600	- 56 077 800	- 56 831 758	- 753 958
Palveluiden ostot	- 115 532 589	- 20 020 300	- 20 850 900	- 24 065 824	- 3 214 924
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 7 837 912	- 7 532 900	- 7 607 500	- 7 089 367	518 133
Avustukset	- 7 450 782	- 4 291 600	- 4 201 600	- 4 299 900	- 98 300
Muut toimintakulut	- 20 911 774	- 17 244 300	- 17 327 800	- 21 032 065	- 3 704 265
Toimintakulut yhteensä	- 226 412 065	- 102 861 700	- 106 065 600	- 113 318 913	- 7 253 313
Muutos-%		- 54,6	- 53,2		
TOIMINTAKATE	- 177 350 535	- 67 817 700	- 72 591 700	- 73 574 694	- 982 994
Muutos-%		- 61,8	- 59,1		
Verotulot	140 156 440	74 800 000	74 800 000	76 663 527	1 863 527
Muutos-%		- 46,6	- 46,6		
Valtionosuudet	48 841 708	11 755 700	14 411 000	14 075 172	- 335 828
Muutos-%		- 75,9	- 70,5		
Rahoitustuotot ja -kulut	1 647 298	1 439 500	1 439 500	1 470 013	30 513
Korkotuotot	168 102	78 600	78 600	445 822	367 222
Muut rahoitustuotot	2 547 032	2 280 000	2 280 000	2 496 081	216 081
Korkokulut	- 370 500	- 889 100	- 889 100	- 1 898 037	- 1 008 937
Muut rahoituskulut	- 697 335	- 30 000	- 30 000	426 148	456 148
VUOSIKATE	13 294 912	20 177 500	18 058 800	18 634 019	575 219
Muutos-%					
Poistot ja arvonalentumiset	- 6 364 427	- 6 199 500	- 6 199 500	- 8 719 373	- 2 519 873
Satunnaiset erät	-	-	-	-	-
Satunnaiset tuotot					
Satunnaiset kulut					
TILIKAUDEN TULOS	6 930 485	13 978 000	11 859 300	9 914 646	- 1 944 654
Poistoeron lisäys- tai vähennys+	46 875	47 000	47 000	46 875	- 125
Varausten lisäys- tai vähennys+					
Rahastojen lisäys- tai vähennys+	100 000	100 000	100 000	84 000	- 16 000
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	7 077 360	14 125 000	12 006 300	10 045 521	- 1 960 779

RAHOITUSLASKELMA	TP 2022	TA 2023	MTA 2023	TP 2023	TP 2023 vs MTA 2023
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	13 294 912	20 177 500	18 058 800	18 634 019	575 219
Satunnaiset erät netto					
Tulorahoituksen korjauserät	- 3 245 392	- 1 980 000	- 1 980 000	1 415 433	3 395 433
	10 049 519	18 197 500	16 078 800	20 049 451	3 970 651
Investointien rahavirta					
Investointimenot	- 13 497 878	- 24 847 000	- 21 854 400	- 20 534 555	1 319 845
Rahoitusosuudet investointimenoihin	630 852	985 000	985 000	840 200	- 144 800
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustulot	3 640 893	2 200 000	7 000 000	4 541 842	- 2 458 158
	- 9 226 133	- 21 662 000	- 13 869 400	- 15 152 513	- 1 283 113
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	823 386	- 3 464 500	2 209 400	4 896 938	2 687 538
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäykset	-			- 11 571	- 11 571
Antolainasaamisten vähennykset	664 373	650 000	650 000	650 000	-
	664 373	650 000	650 000	638 429	- 11 571
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	19 000 000	15 144 300	15 715 700	15 000 000	- 715 700
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	- 16 122 406	- 12 409 900	- 12 409 900	- 11 784 906	624 994
Lyhytaikaisten lainojen muutos	- 9 500 000			8 500 000	8 500 000
	- 6 622 406	2 734 400	3 305 800	11 715 094	8 409 294
Oman pääoman muutokset					
Muut maksuvalmiuden muutokset	3 852 863	80 100	80 100	- 11 558 181	- 11 638 281
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	- 2 105 170	3 464 500	4 035 900	795 342	- 3 240 558
RAHAVAROJEN MUUTOS	- 1 281 784	-	6 245 300	5 692 280	- 553 020
ERITTELYT	TP 2022	TA 2023	MTA 2023	TP 2023	TP 2023 vs MTA 2023
LAINAKANTA					
Lainakanta 1.1.	64 115 748	64 995 248	57 493 342	57 493 342	-
Nettomuutos	- 6 622 406	2 734 400	3 305 800	11 715 094	8 409 294
Lainakanta 31.12.	57 493 342	67 729 648	60 799 142	69 208 436	8 409 294
Asukasluku	28 349	28 588	28 588	28 482	- 106
Lainat euroa/asukas	2 028	2 369	2 127	2 430	303
Lainakannan erittely					
Riihimäen kaupunki	49 568 342	60 454 648	53 524 142	61 933 436	8 409 294
* euroa/asukas	1 749	2 115	1 872	2 174	302
Vesihuoltoliikelaitos	7 925 000	7 275 000	7 275 000	7 275 000	-
* euroa/asukas	280	254	254	255	1

Investointien toteutuminen

Kaupunkiemon, kaupunki ilman vesihuoltoliikelaitosta, investointien toteutuminen on esitetty osa-alueittain. Osa-alueet ovat 1) maa- ja vesialueiden investoinnit, 2) osakkeet ja osuudet, 3) tilainvestoinnit, 4) kunnallistekniikan investoinnit ja 5) kalustoinvestoinnit.

Maa- vesialueet

Maa-alueiden investointeihin varatusta 1 930 000 euron määrärahasta käytettiin noin 800 000 euroa, jolla hankittiin kaupungille maaomaisuutta hieman runsaat 7,7 ha. Merkittävin osto tapahtui Riihimäen Veturitallien alueen pohjoispuolella, jossa hankinnalla onnistuttiin saamaan kaupungin omistukseen keskeinen alue asemansuodun kehittämistä ajatellen. Suunnitelluista hankinnoista toteutumatta jäivät ympäristöministeriön lunastuslupaun perustuvat alueet, joiden osalta valitukset ovat hidastaneet lunastusprosessia suunnitellusta.

Vuoden 2023 osalta tonttien myynti jäi merkittävästi odotuksista; alkuperäisestä myyntihintojen odotusarvosta 2 200 000 euroa jäätiin lähes 1 500 000 euroa. Globaali taloustilanne on siirtänyt etenkin kerrostalorakentamisen aloituksia ja vuodelle 2023 jo aiemmin sovittuja kauppvoja on jouduttu siirtämään tulevaisuuteen tai kaupoista on jouduttu luopuman kokonaisuudessaan.

Osakkeet ja osuudet

Riihimäen kaupunki osti Riihimäen seudun terveyskeskuksen kuntayhtymältä kuntayhtymän lopettaessa toimintansa Asunto Oy Riihimäen Kalevankodin, Hämeen Tekstiilihuolto Oy:n, Tuomi Logistiikan Oy:n, Sarastia Oy:n ja Kuntien Tiera Oy:n osakkeet, yhteensä 496 785,25 euroa. Kaupunki osti myös Asunto Oy Villa Olivian osakkeita 459 000 euroa. Suomi-rata Oy:n osakkeiden merkintään käytettiin 10 634,00 euroa. Hämeen Tekstiilihuolto Oy käytti lunastusoikeuttaan ja lunasti Riihimäen kaupungilta Hämeen Tekstiilihuolto Oy:n osakkeet 4 632,05 euroa, tappiota tuli 74,11 euroa. Riihimäen kaupunki sai Riihimäen seudun terveyskeskuksen kuntayhtymän varallisuudesta 1. jako-osuuden kuntayhtymän lopettaessa toimintansa yhteensä 3 667 296,47 euroa ja saadulla summalla kirjattiin alas Riihimäen seudun terveyskeskuksen kuntayhtymäosuus 5 710 464,42 euroa, tappiota tuli 2 043 167,95 euroa. Riihimäen seudun terveyskeskuksen kuntayhtymän purkamisen on kesken ja lopulliset varat jaetaan jäsenkunnille vuonna 2024.

Tilainvestoinnit

Tilainvestointien alkuperäinen kaupunginvaltuuston 14.11.2022 § 118 hyväksymä määräraha oli 11 050 000 euroa (netto). Määrärahaa korjattiin vuoden aikana (kv 5.6.2023 & kv 11.12.2023). Muutettu tilainvestointien kokonaismääräraha oli 9 000 000 euroa (netto), joka toteutui noin 7 943 505 eurolla (netto).

Hyväksytyssä talous- ja toimintasuunnitelmassa tilainvestointien sitovuustaso on hanke-taso, jolloin yksittäiset kohteet hyväksytään kaupunginvaltuustossa ja pienten perusrannushankkeiden investointien työohjelma hyväksytään teknisessä lautakunnassa.

Tilainvestointien vuoden 2023 merkittävin rakentamisvaiheessa oleva hanke oli Uimahallin peruskorjaus, jonka pääurakkavaihe alkoi kesällä 2023. Purku- ja valmistelutyöt hankkeessa alkoivat jo loppuvuodesta 2022. Hankkeen kokonaisbudjetti vuosille 2022-2024 on 15 100 000 euroa (netto). Nettokustannusarvio huomioi hankkeelle myönnetyn valtionavustuksen (800 000 euroa). Hankkeen vuoden 2023 osuuden toteuma oli noin 4 463 495 euroa (netto) ja hanke alittaa vuodelle 2023 varatun muutetun kokonaisnettomäärärahan (6 500 000 euroa). Toteutumatta jääneet kustannukset tulevat siirtymään vuoden 2024 kustannuksiksi. Uimahallihanke aloitettiin aikataulusta jäljessä, koska ensimmäisellä tarjouskierroksella ei saatu yhtään tarjousta pääurakkaan, toisella kierroksella saatiin kaksi tarjousta.

Toinen merkittävä tilainvestointihanke oli vuonna 2023 alkaneen Kesäteatterin uudisrakentamisen loppuunsaattaminen keväällä 2024. Hankkeen kustannukset ylittivät vuoden 2023 budjetin ja lisämäärärahaa hankkeelle myönnettiin 11.12.2023 §114. Vuoden 2023 toteutuskulut olivat noin 391 000 euroa. Kesäteatterin investointikohteen kokonaiskustannukset olivat noin 1 400 500 euroa.

Itäisen koulun ja päiväkodin hanketta valmisteltiin hankesuunnitelmaa laatimalla ja hankkeen kilpailutusta edistettiin valmistelemalla kilpailullista neuvottelumenettelyä KVR-urakkana. Hankkeen investointisuunnitteluun käytettiin vuoden aikana noin 88 500 euroa.

Teknisen toimialan tilakeskuksella ja tilasuunnittelulla oli vuoden aikana valmistelussa Riihimäen kaupunginmuseon, henkilöstötilojen-, Itäisen koulun ja päiväkodin - ja opistotalojen tarveselvitykset. Itäisen koulun ja päiväkodin tarveselvitys hyväksyttiin kaupunginhallituksessa 27.2.2023 § 61. Riihimäen kaupunginmuseon tarveselvitys hyväksyttiin kaupunginhallituksessa 27.3.2023 § 110. Lisäksi Riihimäen kaupunginmuseon hanke-

suunnitelma hyväksyttiin kaupunginhallituksessa 29.5.2023 § 181. Vanhan kaupungintalon ja Kalevantalon tarveselvitys/Matkakeskukseen ja Veturiin sijoittunut kaupungin henkilöstö tarveselvitys hyväksyttiin kaupunginhallituksessa 20.11.2023 § 355. Opistotalon tarveselvitys valmisteltiin kaupunginhallitukselle 4.12.2023 § 377, mutta selvitys palautettiin valmisteluun. Lasimuseon hankesuunnitelmaa valmisteltiin vuoden aikana lisätukimuksin. Näitä tarveselvityksiä laadittiin käyttötalousrahoituksella. Maauimalan hankesuunnitelma valmisteltiin kaupunginhallitukseen 25.9.2023 § 279 ja kaupunginhallitus päätti yksimielisesti merkitä tiedoksi maauimalan alustavan hankesuunnitelman tilanteen. Maauimalan perusparannus -hankkeen suunnittelukuluja toteutui noin 50 000 euroa. Talousarvioprosessin yhteydessä Maauimalan perusparannus -hankkeen toteutus päätettiin siirtää vuosille 2028 - 2029 alkuperäisen 2025-2026 sijaan kustannusnousun vuoksi.

Kaupunginmuseon siirto taidemuseon yhteyteen rakennuskustannukset toteutuivat noin 164 000 eurolla. Tälle hankkeelle valtuusto myönsi määrärahan 5.6.2023 § 52, koska hanke ei ollut alkuperäisessä vuoden investointisuunnitelmassa.

Teknisen lautakunnan hyväksymät pienet perusparannushankkeet toteutuivat pääosin työohjelman mukaisesti (Tekla 13.12.2022 §125, ohjelman päivitys syksyllä 26.9.2023 §100). Työohjelma toteutui noin 1 490 600 eurolla, kun siihen oli varattu määräraha 1 500 000 euroa. Merkittävimpiä toteutuneita työohjelmakohteita olivat Jukolan päiväkodin ja koulun leikkipihojen uudistustyöt 579 741 euroa, Jukolan koulun ja päiväkodin lämmitysratkaisun muutos hankkeen aloitus 2023 (78 717 euroa) valmistuu 2024, Eteläisen koulun tilasaneerauksia 151 488 euroa, Patastenmäen Tiilikoulun lämmitystaparatkaisun muutos 120 236 euroa, Kirjauksen päiväkodin ikkunoiden uusiminen 68 782 euroa, Kansalaisopiston julkisivun huoltomaalaus 44 920 euroa, Varikon tankkauspusteen uusinta 77 337 euroa, Varikon huoltohallien ovien uusinta 39 068 euroa ja Urheilutalon hallin lattian uudelleen pinnoitus 51 528 euroa.

Riihimäen seudun terveyskeskus kuntayhtymältä 1.8.2023 kaupungille siirtyneet rakennukset näkyvät kaupungin investointikuluissa. Lisäksi kaupungin investointien tuloissa näkyy Haapahuhdan koulun liikuntasalin omistusosuuden myyminen Senaatille, myyntihinta 150 000 euroa.

Kunnallistekniikan investoinnit

Kaupunginvaltuusto myönsi kunnallistekniikan vuoden 2023 investoinneille 9 955 000 euron nettorahoituksen 14.11.2022. Investointimäärärahan suuruuteen esitettiin vuo-

den 2023 aikana muutoksia työohjelman muutosten ja tarkennusten vuoksi. Kunnallistekniikan investointeihin varattu kokonaismääräraha talousarviomuutos (kv 11.12.2023) huomioiden oli 9 155 000 euroa (netto), joka lopulta toteutui noin 9 043 450 eurolla (netto).

Kunnallistekniikan investointien sitovuustaso on kunnallistekniikan kokonaismääräraha, jolloin kunnallistekniikan hankkeet hyväksytään teknisessä lautakunnassa. Kunnallistekniikan investointien vuoden 2023 työohjelma hyväksyttiin teknisessä lautakunnassa 18.5.2022 ja siihen työohjelmamuutokset teknisessä lautakunnassa 11.10.2022 ja 5.9.2023.

Rahoitusosuuksia saatiin 523 000 euroa, josta merkittävin oli Väinö Sinisalon kadun silta- paikan uusimiseen kohdistunut valtionavustus 500 000 euroa. Keskusurheilupuiston tenniskenttien saneerauksen valtionavustus oli 23 000 euroa (aluehallintovirastolta veikkausvaroista myönnetty avustus).

Keskustan ja asemanpuiston kehittäminen:

Kunnallistekniikan rahoituksella kaupunkikeskustaa ja asemanseutua kehitettiin vuonna 2023 noin 2 500 000 eurolla siten, että kaupunkiympäristön investoinnit edistivät kaupungin strategisten tavoitteiden mukaista viihtyisän elinympäristön ja kestävän liikkumisen toteutumista.

Keskustassa uudistettiin Riihimäen maamerkkiä eli Lasinpuhaltajan puistoa. Uudistuksessa parannettiin puiston yleisilmettä, oleskelumahdollisuuksia ja saavutettavuutta. Korkeuserojen vuoksi puistosta ei saatu esteetöntä, mutta puistossa kulkeminen helpottui huomattavasti. Puiston läpi luontaisesti muodostunut kulkuväylä rakennettiin kivituhkakäytäväksi. Rinteen yläosaan rakennettiin noppakivikäytävä ja molempien käytävien varrelle asennettiin penkkejä. Valtakäyrän kevyen liikenteen väylään rajoittuva kasvitettu rinne rajattiin matalalla graniittitukimuurilla. Rinteen rajausta säilyi nykyisen kevyen liikenteen väylän linjan mukaisena, lukuun ottamatta uutta Keskuskadun päähän rakennettua puolikaaren muotoista oleskelualueutta. Lisäksi puiston valaistusta parannettiin. Puistossa jäi kesken pieniä viimeistelyitä ja ne tehdään loppuun vuonna 2024.

Kauppakadun uudistus tehtiin välillä Junailijankatu-Hämeenkatu. Osuudelle toteutettiin puuttunut pyöräilyväylä ja parannettiin jalankulun olosuhteita. Nyt Kauppakatu on uudistettu kokonaan katuvälillä Kokinmäki - Hämeenkatu.

Hämeenaukion uudistustyöt alkoivat keväällä vesihuollon rakentamisella ja jatkuivat heti perään uuden katusuunnitelman toteutuksella. Hämeenaukion uuden katusuunnitelman tarkoituksena on liikenteen selkeyttäminen, liikenneturvallisuuden sekä jalankulun ja pyöräilyn olosuhteiden parantaminen ja viihtyisän kaupunkikuvan toteutus. Hämeenaukio kuuluu Riihimäelle määriteltyyn esteettömän liikkumisen tavoiteverkkoon, joten sen toteutuksella pyrittiin esteettömyyden erikoistasoon. Hämeenaukion läpi kulkeva moottoriajoneuvoliikenne kulkee nyt aukion eteläpuolelta. Lisäksi rakennettiin erillinen pysäköintialue, linja-autopysäkkien sekä teatterin saattoliikennettä parannettiin ja alueen valaistus uusittiin. Uuden pysäköintialueen ansiosta pysäköintipaikkojen määrä kasvoi. Hämeenaukion saneeraus jatkuu suunnitellusti keväällä 2024 ja töiden on tarkoitus valmistua heinäkuussa 2024. Valmistuessaan Hämeenaukion keskeisenä elementtinä toimii Riihimäen taidetyöryhmä RITA:n valitsema kuvanveistäjä Aaron Heinon kivi-veistos.

Jokikylän uudella asemakaava-alueella tehtiin rakentamissuunnittelua ja aloitettiin työt Vantaanjoen uoman siirtämistä varten. Työt alkoivat veden ja kaukolämmön putkien siirtämisellä pois uuden uoman tieltä. Jokikylän yleisten alueiden investointeihin kohdistui vuonna 2023 kuluja 841 504 euroa.

Lisäksi rakennettiin Peukaloisen asemakaavan viereinen Oikopolun uusi pysäköintialue ja asemanseudun pyöräpysäköintiä parannettiin Peltosaaren puolella uusilla pyöräka-
toksilla.

Katujen ja puistojen perusparantaminen:

Katuja ja puistoja perusparannettiin vuonna 2023 noin 2 034 000 eurolla sisältäen uudelleenpäällystyksen. Perusparannushankkeiden avulla huolehdittiin olevasta infrasta, ehkäistiin kaupungin yleisten alueiden korjausvelan kasvua sekä varmistettiin alueiden turvallisuus.

Katuverkon perusparannus kohteina toteutui Vasikkahaan aluesaneeraus vaihe 2 Hännintien – Hännikujan ja Kiulupolun välisellä alueella. Syksyllä alkoi Temppekkadun saneeraaminen uuden katusuunnitelman mukaiseksi. Uudessa katusuunnitelmassa ajoradan reunoille rakennetaan yksisuuntaiset pyöräkaistat samalla, kun nykyisten jalankulkuväylien huonokuntoinen pinta uusitaan. Pyöräilijöiden ja jalankulkijoiden liikkuminen eri tilassa parantaa erityisesti jalankulkijoiden turvallisuutta edistäen samalla pyöräliikenteen sujuvuutta. Vuoden 2023 aikana Temppekkadulta kaadettiin vanhat huonokuntoiset lehmukset, rakennettiin uudet sadevesikaivot, reunakivet uusittiin, ajoradalle laitettiin pohja-asfaltti ja jalankulkuväylien vanhat laatat purettiin. Työmaa tehdään loppuun suunnitellusti vuonna 2024.

Vuoden 2023 puistojen perusparannuskohteena Hirsimäessä oli Hirsimäenpuisto. Saneerauksen yhteydessä puistoon palautettiin vuoden 1969 puistosuunnitelman mukaiset kaksi leikkialuetta. Vauhdikkaammat leikit keskittyvät alueen keskiosaan ja taaperoleikit alueen eteläosaan, lisäksi alueelle rakennettiin ulkoliikuntapiste. Koivistonmäessä sijaitseva perusparannuskohde oli Panimopuisto, jonka vuonna 2023 aloitetut työt tehtiin loppuun ja puistoon rakennettiin liikunnallinen yhdessäoloalue erityisesti nuorille. Koivistonmäen kaupunginosassa saneerattiin pieni Töyrypuisto. Puisto kuuluu Koivistonmäen maakunnallisesti merkittävään rakennettuun kulttuuriympäristöön. Töyrypuiston saneerauksen lähtökohtana oli säilyttää puiston puutarhamainen luonne sekä suunnata leikkipisteen toiminnat pienemmille lapsille. Ilomäessä parannettiin Hernepuiston puistoalueen turvallisuutta luiskaamalla Kontiontien puoleista reunaa. Ajan saatossa eroosio oli syönyt puiston maa-ainesta Kontiontien puoleiselta reunalta siten, että metsäpohjan alla oli tyhjää tilaa ja aiheuttaen vaaran kivivyöryille tai puiden kaatumisille.

Perusparannuskokonaisuuteen kuuluva katujen uudelleenpäällystysohjelmassa asfaltin hinta oli merkittävästi korkeampi kuin aikaisempina vuosina. Asfalttoinneissa pääpaino oli pyöräily- ja jalankulkuväylien parantamisessa ja kevyenliikenteenväyliä asfaltoitiinkin noin 6,7 kilometriä.

Elinkeinoalueiden rakentaminen:

Elinkeinoalueita rakennettiin vuonna 2023 noin 1 180 000 eurolla. Elinkeinoalueiden rakentamisen tavoitteena on saada toteutettua yrityksille ja elinkeinoelämälle soveltuvia tontteja ja alueita.

Rahoituksella toteutettiin loppuun vuonna 2023 alkaneen Retkiojantien alkuosan uuden linjaukseen rakentamistyöt. Lisäksi Parooninmäen kaupunginosassa toteutettiin VR:n terminaalialueen kaavan mukaisesti Arolammintien ja Teollisuuskadun risteykseen kiertoliittymä. Samassa yhteydessä parannettiin myös Arolammintie yleisilmettä kivetystöillä ja asfalttoinneilla.

Riihimäenportin alueella rakennettiin uudelle Ansatielle ja Kinturintien pohjoisosalle esikuormituspenger. Ansatietä saatiin edistettyä, vaikka se ei ollut alkuperäisessä investointiohjelmassa. Työt Ansatien alueella jatkuvat suunnitellusti vuonna 2024.

Kunnallistekniikan rakentaminen:

Kunnallistekniikan rakentamisen osuus toteutui noin 2 271 000 eurolla (netto) ja tämä sisälsi mm. asuintonttituotannon ja liikenteen investointeja sekä valtion kanssa yhteistyössä tehtäviä hankkeita.

Pientalotuotantoa varten rakennettiin Juppalan alueelle kunnallistekniikkaa ja uusi Hevosenkä-niminen katu. Huhtimon kaupunginosaan rakennettiin uusi Kanervapuisto. Puisto rakentui Kanervakadun ja Lylytien yhdistävän kevyenliikenteen väylän viereen. Samalle asuinalueelle rakennettiin Huhtimonmäen kuntoportaat Kanervakadulta Kokonkadulle ja näköalapaikka sai kalusteet.

Väinö Sinisalon kadun alittavat Vantaanjoen vanhat kaksiosaiset putkirummut korvattiin yhdellä suuremmalla putkisillalla, jonka tarkoitus on parantaa Vantaanjoen virtaamaa ja sitä kautta hillitä Vantaanjoen tulvariskiä. Hankkeeseen saatiin Hämeen ELY-keskuksen myöntämä valtionavustus (500 000 euroa). Siltakadulla uusittiin vanhat huonokuntoiset rautakaiteet ja tilalle asennettiin uudet kevyenliikenteenkaiteet.

Kalevankadulla parannettiin jalankulun ja pyöräilyn väyliä. Väylissä oli poikkisuuntaisia kiviraitoja, jotka aiheuttavat ylimääräistä tärinää väylien käyttäjille. Väyliä parannettiin tänä vuonna muun muassa niin, että kiviraidat poistettiin Uramontien ja Jarrumiehenkadun väliltä. Tehtävillä toimenpiteillä pyrittiin edistämään kestäviä kulkutapoja, jalankulun ja pyöräilyn turvallisuutta sekä parantamaan esteettömyyttä. Kumelaan Länsitielle rakennettiin jalankulun ja pyöräilyn väylä välillä Upokkaantie - Puhaltajankatu. Urakka jäi aikaisen talven takia kesken ja saatetaan loppuun vuonna 2024.

Katuvalaistuksen saneeraus energiatehokkaaksi:

Katuvalaistukseen investointiin noin 413 000 euroa. Merkittäviä valaistussaneeraustyöt tehtiin mm. Uhkolassa, Taipaleessa ja Kaunolassa. Alueilla vanhojen pylväiden purkuja ja viimeistelytyötä jäi tehtäväksi vuodelle 2024. Katuvalaistusta saneerattiin huomioiden energiatehokkuuden parantaminen.

Ulkoliikuntapaikat:

Ulkoliikuntapaikkoja rakennettiin ja perusparannettiin vuonna 2023 noin 415 000 eurolla (netto). Merkittävin työ oli Keskusurheilupuiston kolmen tenniskentän perusparannus. Perusparannuksessa vanha joustopäällyste poistettiin, kenttäalueen salaojarakennetta parannettiin, alusta oikaistiin kivituhkakerroksella ja päälle asennettiin yhtenäinen hiekkatekonurmi tennisviivoituksineen. Yhden lohkon osalta hiekkatekonurmen päälle asennettiin monipelialusta, joka mahdollistaa tenniksen, katukoripallon ja salibandyn pelamisen lohkon alueella. Kentän suurpainenaatriumvalaisimet vaihdettiin energiatehokkaiksi led-valaisimiksi ja kenttiä ympäröivä aita uusittiin. Aluehallintovirasto saatiin veikkovaroista myönnettyä valtionavustusta hankkeen toteuttamiseen. Vuodelle 2023 kyseistä avustusta maksettiin 23 000 euroa avustuksen ollessa yhteensä 46 000 euroa.

Hiihto-olosuhteita parannettiin Riutassa uusimalla yhdysladun ja kuntoradan lamput energiatehokkaiksi led-valaisimiksi. Lisäksi Riutan lumetusjärjestelmää parannettiin mm. hankkimalla lumitykeille vedenlauhdutin.

Hulevesien viemärointimaksu:

Hulevesien viemärointimaksu toteutui noin 194 000 euroa. Maksulla kaupunki osallistui vesihuoltolain ja sen pohjalta tehdyn sopimuksen mukaisesti vesihuoltolaitoksen hulevesijärjestelmän rakentamiseen.

Kalustoinvestoinnit

Elinvoiman toimialan kalustoinvestoinnit toteutuivat noin 186 000 eurolla. Rahoituksella hankittiin maankäytön vastuualueelle mittauslaitteita ja äänitekniikkaa Riihimäen uuteen kesäteatteriin nostinlaitteistoineen.

Sivistyksen ja hyvinvoinnin toimialan kalustoinvestoinnit toteutuivat talousarviota pienempinä. Rahoituksella hankittiin mm. Karan koululle kalusteita.

Teknisen toimialan kalustoinvestointeihin varattu kokonaismääräraha oli 580 000 euroa (kv 14.11.2022 § 118), ja toimintakulut toteutuivat 531 477 eurolla. Teknisen toimialan merkittävin kalustohankinta oli kaupunkitekniikan keskuksen hankittu pyöräkone noin 191 000 euroa ja liikuntakeskukselle hankittu traktori noin 82 000 euroa. Kaupungin keskusvarikolle hankittiin myös kaksi täyssähköistä henkilöautoa. Kyseisellä toteumalla hankittiin myös liikuntapalveluille lumikoneen kuljetuslavetti sekä Kubota RTV X1100 hyötyajoneuvo. Katujen kunnossapidon hiekoituskapasiteettia kasvatettiin uudella hiekoittimella. Puistopalveluille hankittiin kaksi kappaletta robottiruohonleikkureita.

		Alkuperäinen TA 2023	TA-muutokset	Muutettu TA 2023	Muutettu KS 2023	Toteuma 1 - 12 / 2023
195	RIIHIMÄEN KAUPUNKI	-21 662 000,00	1 492 600,00	-20 169 400,00	-20 169 400,00	-15 152 513,39
30	TOIMINTATUOTOT	3 185 000,00	-1 500 000,00	1 685 000,00	1 685 000,00	5 382 041,60
40	TOIMINTAKULUT	-24 847 000,00	2 992 600,00	-21 854 400,00	-21 854 400,00	-20 534 554,99
19590001	Kiinteä omaisuus	270 000,00	-390 000,00	-120 000,00	-120 000,00	-92 387,10
30	TOIMINTATUOTOT	2 200 000,00	-1 500 000,00	700 000,00	700 000,00	711 840,50
40	TOIMINTAKULUT	-1 930 000,00	1 110 000,00	-820 000,00	-820 000,00	-804 227,60
19500001	Maa- ja vesialueiden osto	-1 930 000,00	1 110 000,00	-820 000,00	-820 000,00	-804 227,60
40	TOIMINTAKULUT	-1 930 000,00	1 110 000,00	-820 000,00	-820 000,00	-804 227,60
19500002	Maa- ja vesialueiden myynti	2 200 000,00	-1 500 000,00	700 000,00	700 000,00	711 840,50
30	TOIMINTATUOTOT	2 200 000,00	-1 500 000,00	700 000,00	700 000,00	711 840,50
19597001	Muut pitkävaikutteiset menot	0,00	0,00	0,00	0,00	-57 490,10
40	TOIMINTAKULUT					-57 490,10
195740	Sivistys ja osaaminen	0,00	0,00	0,00	0,00	-57 490,10
40	TOIMINTAKULUT					-57 490,10
19574002	Varhaiskasvatuksen asiakashallintajärjestelmän uu	0,00	0,00	0,00	0,00	-57 490,10
40	TOIMINTAKULUT					-57 490,10
19590501	Osakkeet ja osuudet	0,00	-967 400,00	-967 400,00	-967 400,00	2 705 509,27
30	TOIMINTATUOTOT					3 671 928,52
40	TOIMINTAKULUT		-967 400,00	-967 400,00	-967 400,00	-966 419,25
195050	Kaupunginhallitus	0,00	-967 400,00	-967 400,00	-967 400,00	2 705 509,27
30	TOIMINTATUOTOT					3 671 928,52
40	TOIMINTAKULUT		-967 400,00	-967 400,00	-967 400,00	-966 419,25
19500506	Suomi-rata Oy	0,00	-10 700,00	-10 700,00	-10 700,00	-10 634,00
40	TOIMINTAKULUT		-10 700,00	-10 700,00	-10 700,00	-10 634,00
19500510	Asunto Oy Villa Olivia	0,00	-459 000,00	-459 000,00	-459 000,00	-459 000,00
40	TOIMINTAKULUT		-459 000,00	-459 000,00	-459 000,00	-459 000,00
19500511	Asunto Oy Riihimäen Kalevankoti	0,00	-489 700,00	-489 700,00	-489 700,00	-489 039,19
40	TOIMINTAKULUT		-489 700,00	-489 700,00	-489 700,00	-489 039,19
19500512	Hämeen Tekstiilihuolto Oy	0,00	-4 800,00	-4 800,00	-4 800,00	-74,11
30	TOIMINTATUOTOT					4 632,05
40	TOIMINTAKULUT		-4 800,00	-4 800,00	-4 800,00	-4 706,16
19500513	Tuomi Logistiikka Oy	0,00	-700,00	-700,00	-700,00	-672,31
40	TOIMINTAKULUT		-700,00	-700,00	-700,00	-672,31
19500514	Kuntien Tiera Oy	0,00	-800,00	-800,00	-800,00	-712,64
40	TOIMINTAKULUT		-800,00	-800,00	-800,00	-712,64
19500515	Sarastia Oy	0,00	-1 700,00	-1 700,00	-1 700,00	-1 654,95
40	TOIMINTAKULUT		-1 700,00	-1 700,00	-1 700,00	-1 654,95
19500516	Riihimäen seudun terveyskeskuksen ky	0,00	0,00	0,00	0,00	3 667 296,47
30	TOIMINTATUOTOT					3 667 296,47

		Alkuperäinen TA 2023	TA-muutokset	Muutettu TA 2023	Muutettu KS 2023	Toteuma 1 - 12 / 2023
19591001	Talonrakennus	-11 050 000,00	2 050 000,00	-9 000 000,00	-9 000 000,00	-7 943 505,48
30	TOIMINTATUOTOT	500 000,00		500 000,00	500 000,00	467 200,00
40	TOIMINTAKULUT	-11 550 000,00	2 050 000,00	-9 500 000,00	-9 500 000,00	-8 410 705,48
19510	Tilahankkeet - peruskorjaus	-9 900 000,00	1 810 000,00	-8 090 000,00	-8 090 000,00	-7 414 134,31
30	TOIMINTATUOTOT	500 000,00		500 000,00	500 000,00	467 200,00
40	TOIMINTAKULUT	-10 400 000,00	1 810 000,00	-8 590 000,00	-8 590 000,00	-7 881 334,31
195120	Elinvoima	0,00	-130 000,00	-130 000,00	-130 000,00	-251 189,34
40	TOIMINTAKULUT		-130 000,00	-130 000,00	-130 000,00	-251 189,34
19512003	Suomen Lasimuseon ulkopuolen perusparannus	0,00	0,00	0,00	0,00	-18 650,50
40	TOIMINTAKULUT					-18 650,50
19512014	Lasimuseon ullakon kulkukäytävän uusinta	0,00	0,00	0,00	0,00	-23 322,50
40	TOIMINTAKULUT					-23 322,50
19512016	Kansalaisopiston julkisivun huoltomaalaus	0,00	0,00	0,00	0,00	-44 920,00
40	TOIMINTAKULUT					-44 920,00
19512015	Kaupunginmuseon siirto taidemuseon yhteyteen	0,00	-130 000,00	-130 000,00	-130 000,00	-164 296,34
40	TOIMINTAKULUT		-130 000,00	-130 000,00	-130 000,00	-164 296,34
195140	Sivistys ja osaaminen	0,00	0,00	0,00	0,00	-1 018 117,67
30	TOIMINTATUOTOT					150 000,00
40	TOIMINTAKULUT		0,00	0,00		-1 168 117,67
19514013	Pohjolanrinteen koulu, sisäilma	0,00	0,00	0,00	0,00	-10 027,00
40	TOIMINTAKULUT					-10 027,00
19514047	Hirsimäen päiväkodin katon kunnostus	0,00	0,00	0,00	0,00	-19 300,00
40	TOIMINTAKULUT					-19 300,00
19514048	Kirjauksen päiväkodin ikkunoiden uusinta	0,00	0,00	0,00	0,00	-68 782,01
40	TOIMINTAKULUT					-68 782,01
19514049	Kontiontien päiväkodin lämmönjakopaketin uusinta	0,00	0,00	0,00	0,00	-20 011,81
40	TOIMINTAKULUT					-20 011,81
19514050	Uunilinnun päiväkodin pihamuutoksia	0,00	0,00	0,00	0,00	-20 416,42
40	TOIMINTAKULUT					-20 416,42
19514052	Jukolan koulu ja päiväkotipihamuutustyö	0,00	0,00	0,00	0,00	-579 741,95
40	TOIMINTAKULUT					-579 741,95
19514053	Jukolan koulu ja päiväkotilämmitystapa perusparannus	0,00	0,00	0,00	0,00	-78 717,78
40	TOIMINTAKULUT					-78 717,78
19514054	Riihimäen Lukio lämmönjakopaketin uusinta	0,00	0,00	0,00	0,00	-35 288,00
40	TOIMINTAKULUT					-35 288,00
19514055	Harjunrinteen koulu käyttövesiputkiston uusinta	0,00	0,00	0,00	0,00	-29 147,61
40	TOIMINTAKULUT					-29 147,61
19514056	Patastenmäen tiilikoulu lämmitystapa perusparannus	0,00	0,00	0,00	0,00	-120 236,50
40	TOIMINTAKULUT					-120 236,50
19514057	Eteläisen koulun lattia- ja kalustemuutos	0,00	0,00	0,00	0,00	-151 488,59
40	TOIMINTAKULUT					-151 488,59
19514058	Omaisuuksien myynti	0,00	0,00	0,00	0,00	150 000,00
30	TOIMINTATUOTOT					150 000,00
19514065	Uramon koulun ja päiväkodin pihan leikkivälineiden uusinta	0,00	0,00	0,00	0,00	-34 960,00
40	TOIMINTAKULUT					-34 960,00

		Alkuperäinen TA 2023	TA-muutokset	Muutettu TA 2023	Muutettu KS 2023	Toteuma 1 - 12 / 2023
195150	Tekninen	-9 900 000,00	1 940 000,00	-7 960 000,00	-7 960 000,00	-6 144 827,30
30	TOIMINTATUOTOT	500 000,00		500 000,00	500 000,00	317 200,00
40	TOIMINTAKULUT	-10 400 000,00	1 940 000,00	-8 460 000,00	-8 460 000,00	-6 462 027,30
19512006	Uimahallin perusparannus suunn. Tut	-8 500 000,00	2 000 000,00	-6 500 000,00	-6 500 000,00	-4 463 495,62
30	TOIMINTATUOTOT	400 000,00		400 000,00	400 000,00	317 200,00
40	TOIMINTAKULUT	-8 900 000,00	2 000 000,00	-6 900 000,00	-6 900 000,00	-4 780 695,62
19515504	Yleiskustannukset	-1 400 000,00	0,00	-1 400 000,00	-1 400 000,00	0,00
30	TOIMINTATUOTOT	100 000,00		100 000,00	100 000,00	0,00
40	TOIMINTAKULUT	-1 500 000,00		-1 500 000,00	-1 500 000,00	0,00
19515514	Kaupungin varikko tankkauspisteen perusparannus	0,00	0,00	0,00	0,00	-77 337,42
40	TOIMINTAKULUT					-77 337,42
19515515	Riihimäen kaupungin varikko huoltohallien liukuov	0,00	0,00	0,00	0,00	-39 068,35
40	TOIMINTAKULUT					-39 068,35
19515516	Riihimäen kaupungin kiinteistöjen kamerajärjestelr	0,00	0,00	0,00	0,00	-34 166,75
40	TOIMINTAKULUT					-34 166,75
19515517	Riihimäen kaupunki Kotaniemen kiinteistön perusp	0,00	0,00	0,00	0,00	-33 496,57
40	TOIMINTAKULUT					-33 496,57
19515518	Urheilutalon hallin lattian uusinta	0,00	0,00	0,00	0,00	-51 528,00
40	TOIMINTAKULUT					-51 528,00
19515520	Riihimäen seudun terveyskeskuksen ky	0,00	0,00	0,00	0,00	-1 380 893,58
40	TOIMINTAKULUT					-1 380 893,58
19515521	Riihimäen seudun terveyskeskuksen ky, kiinteät rak	0,00	0,00	0,00	0,00	-64 841,01
40	TOIMINTAKULUT					-64 841,01
19515522	Jukolan väestönsuoja	0,00	-60 000,00	-60 000,00	-60 000,00	0,00
40	TOIMINTAKULUT		-60 000,00	-60 000,00	-60 000,00	0,00
19519	Tilahankkeet - uudisrakentaminen	-1 150 000,00	240 000,00	-910 000,00	-910 000,00	-529 371,17
40	TOIMINTAKULUT	-1 150 000,00	240 000,00	-910 000,00	-910 000,00	-529 371,17
195149	Sivistys ja osaaminen	-700 000,00	330 000,00	-370 000,00	-370 000,00	-88 445,76
40	TOIMINTAKULUT	-700 000,00	330 000,00	-370 000,00	-370 000,00	-88 445,76
19514903	Itäinen koulu ja päiväkot	-700 000,00	330 000,00	-370 000,00	-370 000,00	-88 445,76
40	TOIMINTAKULUT	-700 000,00	330 000,00	-370 000,00	-370 000,00	-88 445,76
195159	Tekninen	-450 000,00	-90 000,00	-540 000,00	-540 000,00	-440 925,41
40	TOIMINTAKULUT	-450 000,00	-90 000,00	-540 000,00	-540 000,00	-440 925,41
19515502	Kesäteatterin kattaminen	-150 000,00	-240 000,00	-390 000,00	-390 000,00	-390 874,41
40	TOIMINTAKULUT	-150 000,00	-240 000,00	-390 000,00	-390 000,00	-390 874,41
19515519	Maauimalan perusparannus	-300 000,00	150 000,00	-150 000,00	-150 000,00	-50 051,00
40	TOIMINTAKULUT	-300 000,00	150 000,00	-150 000,00	-150 000,00	-50 051,00
19593001	Kaupunkitekniikka	-9 955 000,00	800 000,00	-9 155 000,00	-9 155 000,00	-9 043 450,41
30	TOIMINTATUOTOT	485 000,00		485 000,00	485 000,00	523 000,00
40	TOIMINTAKULUT	-10 440 000,00	800 000,00	-9 640 000,00	-9 640 000,00	-9 566 450,41
19530001	Kadut, tiet, puistot ym kohteet / budjetointikohde	-300 000,00	0,00	-300 000,00	-300 000,00	0,00
40	TOIMINTAKULUT	-300 000,00		-300 000,00	-300 000,00	0,00
19530002	Elinkeinoalueiden rakentaminen	-875 000,00	0,00	-875 000,00	-875 000,00	-1 180 035,24
40	TOIMINTAKULUT	-875 000,00		-875 000,00	-875 000,00	-1 180 035,24

		Alkuperäinen TA 2023	TA-muutokset	Muutettu TA 2023	Muutettu KS 2023	Toteuma 1 - 12 / 2023
19530003	Kadut, tiet, torit, katuverkko	-2 265 000,00	0,00	-2 265 000,00	-2 265 000,00	-2 271 471,89
30	TOIMINTATUOTOT	425 000,00		425 000,00	425 000,00	500 000,00
40	TOIMINTAKULUT	-2 690 000,00		-2 690 000,00	-2 690 000,00	-2 771 471,89
19530005	Katuvalaistuksen saneeraus energiatehokkaaksi	-300 000,00	0,00	-300 000,00	-300 000,00	-412 684,13
40	TOIMINTAKULUT	-300 000,00		-300 000,00	-300 000,00	-412 684,13
19530006	Hulevesien viemärointimaksu	-250 000,00	0,00	-250 000,00	-250 000,00	-194 041,65
40	TOIMINTAKULUT	-250 000,00		-250 000,00	-250 000,00	-194 041,65
19530008	Keskustan ja Asemanpuiston kehittäminen	-4 365 000,00	800 000,00	-3 565 000,00	-3 565 000,00	-2 495 185,42
30	TOIMINTATUOTOT	60 000,00		60 000,00	60 000,00	0,00
40	TOIMINTAKULUT	-4 425 000,00	800 000,00	-3 625 000,00	-3 625 000,00	-2 495 185,42
19530009	Katujen ja puistojen perusparantaminen	-1 600 000,00	0,00	-1 600 000,00	-1 600 000,00	-1 507 823,42
40	TOIMINTAKULUT	-1 600 000,00		-1 600 000,00	-1 600 000,00	-1 507 823,42
19530010	Ulkoliikuntapaikkojen rakentaminen ja perusparantaminen	0,00	0,00	0,00	0,00	-414 976,76
30	TOIMINTATUOTOT					23 000,00
40	TOIMINTAKULUT					-437 976,76
19530011	Uudelleen päällystystyöt	0,00	0,00	0,00	0,00	-526 598,12
40	TOIMINTAKULUT					-526 598,12
19530012	Asemanseudun pyöräpysäköinnin kehittäminen	0,00	0,00	0,00	0,00	-40 633,78
40	TOIMINTAKULUT					-40 633,78
19595001	Irtain omaisuus	-927 000,00	0,00	-927 000,00	-927 000,00	-721 189,57
30	TOIMINTATUOTOT					8 072,58
40	TOIMINTAKULUT	-927 000,00		-927 000,00	-927 000,00	-729 262,15
195510	Kaupunginhallitus	0,00	0,00	0,00	0,00	-82,78
40	TOIMINTAKULUT					-82,78
19551003	EAKR/Robo Hoiva	0,00	0,00	0,00	0,00	-82,78
40	TOIMINTAKULUT					-82,78
195520	Elinvoima	-167 000,00	0,00	-167 000,00	-167 000,00	-185 952,31
40	TOIMINTAKULUT	-167 000,00		-167 000,00	-167 000,00	-185 952,31
19552005	GNNS-laitteet	0,00	0,00	0,00	0,00	-74 000,00
40	TOIMINTAKULUT					-74 000,00
19552006	Kesäteatterin AV-äänitekniikka	0,00	0,00	0,00	0,00	-16 787,31
40	TOIMINTAKULUT					-16 787,31
19552007	Kesäteatterin AV-nostinlaitteet ja työt	0,00	0,00	0,00	0,00	-95 165,00
40	TOIMINTAKULUT					-95 165,00
195540	Sivistys ja osaaminen	-180 000,00	0,00	-180 000,00	-180 000,00	-11 750,00
40	TOIMINTAKULUT	-180 000,00		-180 000,00	-180 000,00	-11 750,00
19554017	Karan koulun kalusteet	0,00	0,00	0,00	0,00	-11 750,00
40	TOIMINTAKULUT					-11 750,00
195550	Tekninen	-580 000,00	0,00	-580 000,00	-580 000,00	-523 404,48
30	TOIMINTATUOTOT					8 072,58
40	TOIMINTAKULUT	-580 000,00		-580 000,00	-580 000,00	-531 477,06
19555003	Irtaimen omaisuuden myynti/Tekninen, Muut koneet	0,00	0,00	0,00	0,00	8 072,58
30	TOIMINTATUOTOT					8 072,58

		Alkuperäinen TA 2023	TA-muutokset	Muutettu TA 2023	Muutettu KS 2023	Toteuma 1 - 12 / 2023
19555017	Polanneterä	0,00	0,00	0,00	0,00	-49 160,00
40	TOIMINTAKULUT					-49 160,00
19555018	Hiekoitin	0,00	0,00	0,00	0,00	-47 506,35
40	TOIMINTAKULUT					-47 506,35
19555019	Piennarmurskain	0,00	0,00	0,00	0,00	-12 016,13
40	TOIMINTAKULUT					-12 016,13
19555020	Traktorin peräkärri	0,00	0,00	0,00	0,00	-12 096,78
40	TOIMINTAKULUT					-12 096,78
19555021	Latukoneen lavetti ja telat	0,00	0,00	0,00	0,00	-15 040,32
40	TOIMINTAKULUT					-15 040,32
19555022	Lumilinko	0,00	0,00	0,00	0,00	-15 703,63
40	TOIMINTAKULUT					-15 703,63
19555023	H-auto Renault ZOE OZO-263	0,00	0,00	0,00	0,00	-28 194,00
40	TOIMINTAKULUT					-28 194,00
19555024	Opel Vivaro pakettiauto INN-418	0,00	0,00	0,00	0,00	-12 079,84
40	TOIMINTAKULUT					-12 079,84
19555025	KUBOTA RTV-X1110	0,00	0,00	0,00	0,00	-33 658,06
40	TOIMINTAKULUT					-33 658,06
19555026	Ruohonleikkuri	0,00	0,00	0,00	0,00	-20 990,30
40	TOIMINTAKULUT					-20 990,30
19555027	Pyöräkone Wheel Loader Hyundai 949-NAN	0,00	0,00	0,00	0,00	-191 220,00
40	TOIMINTAKULUT					-191 220,00
19555028	Ford Ranger NIY-116	0,00	0,00	0,00	0,00	-11 330,65
40	TOIMINTAKULUT					-11 330,65
19555029	Traktori Massey Ferguson 5711M 916-RAX	0,00	0,00	0,00	0,00	-82 481,00
40	TOIMINTAKULUT					-82 481,00

6.5 Toimintakatsaukset ja käyttötalouden toteutuminen toimialoittain

6.5.1 Kaupunkiemo

Sisältää kaupunginvaltuuston, keskusvaalilautakunnan, tarkastuslautakunnan ja kaupunginhallituksen alaisen toiminnan. Hallintosäännön mukaan kaupunginhallituksen toimialan muodostavat hallinto- ja konserni, elinvoima, sivistys ja osaaminen sekä tekninen palvelukeskus toimialueet.

TALOUSSLUVUT

Riihimäen kaupunki ilman vesihuoltoliikelaistosta	TP 2022	Alkuperäinen TA 2023	TA-muutokset 2023	Muutettu TA 2023	Toteuma 1-12/2023	Jäljellä MTA 2023	Toteuma-% MTA 2023
TOIMINTATUOTOT	48 506 490	34 440 100	-1 570 100	32 870 000	39 115 128	-6 245 128	119,00%
Myyntituotot	8 971 502	4 939 400		4 939 400	7 023 670	-2 084 270	142,20%
Maksutuotot	7 182 415	2 755 300	-500 000	2 255 300	2 901 424	-646 124	128,65%
Tuet ja avustukset	6 893 916	4 795 200	279 000	5 074 200	3 827 159	1 247 041	75,42%
Muut toimintatuotot	25 458 657	21 950 200	-1 349 100	20 601 100	25 362 876	-4 761 776	123,11%
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	555 040	603 900		603 900	629 092	-25 192	104,17%
TOIMINTAKULUT	-226 412 065	-102 861 700	-3 203 900	-106 065 600	-113 318 913	7 253 313	106,84%
Henkilöstökulut	-74 679 009	-53 772 600	-2 305 200	-56 077 800	-56 831 758	753 958	101,34%
Palvelujen ostot	-115 532 589	-20 020 300	-830 600	-20 850 900	-24 065 824	3 214 924	115,42%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-7 837 912	-7 532 900	-74 600	-7 607 500	-7 089 367	-518 133	93,19%
Avustukset	-7 450 782	-4 291 600	90 000	-4 201 600	-4 299 900	98 300	102,34%
Muut toimintakulut	-20 911 774	-17 244 300	-83 500	-17 327 800	-21 032 065	3 704 265	121,38%
TOIMINTAKATE	-177 350 535	-67 817 700	-4 774 000	-72 591 700	-73 574 694	982 994	101,35%
VEROTULOT	140 156 440	74 800 000		74 800 000	76 663 527	-1 863 527	102,49%
VALTIONOSUUEDET	48 841 708	11 755 700	2 655 300	14 411 000	14 075 172	335 828	97,67%
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	1 647 298	1 439 500		1 439 500	1 470 013	-30 513	102,12%
Korkotuotot	168 102	78 600		78 600	445 822	-367 222	567,20%
Muut rahoitustuotot	2 547 032	2 280 000		2 280 000	2 496 081	-216 081	109,48%
Korkokulut	-370 500	-889 100		-889 100	-1 898 037	1 008 937	213,48%
Muut rahoituskulut	-697 335	-30 000		-30 000	426 148	-456 148	-1 420,49%
VUOSIKATE	13 294 912	20 177 500	-2 118 700	18 058 800	18 634 019	-575 219	103,19%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-6 364 427	-6 199 500		-6 199 500	-8 719 373	2 519 873	140,65%
Suunnitelman mukaiset poistot	-6 364 427	-6 199 500		-6 199 500	-7 654 039	1 454 539	123,46%
Arvonalentumiset					-1 065 334	1 065 334	
TILIKAUDEN TULOS	6 930 485	13 978 000	-2 118 700	11 859 300	9 914 646	1 944 654	83,60%
VARAUSTEN JA RAHASTOJEN MUUTOKSET	146 875	147 000		147 000	130 875	16 125	89,03%
Poistoeron muutos	46 875	47 000		47 000	46 875	125	99,74%
Rahastojen muutos	100 000	100 000		100 000	84 000	16 000	84,00%
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	7 077 360	14 125 000	-2 118 700	12 006 300	10 045 521	1 960 779	83,67%
VYÖRYTYSERÄT	0				0	0	
Vyörytystuotot	11 470 254				8 256 974	-8 256 974	
Vyörytyskulut	-11 470 254				-8 256 974	8 256 974	
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ VYÖRYTYSERIEN JÄLKEEN	7 077 360	14 125 000	-2 118 700	12 006 300	10 045 521	1 960 779	83,67%

Toimialat ovat laatineet omat toimintakertomuksensa, vuodelta 2023.

Henkilötyövuodet

Kaupungin henkilötyövuodet trendi.

Kaupunkiemo	2019	2020	2021	2022	2023
Henkilötyövuosien määrä yhteensä	950,3	948,4	989,9	1027,1	1065,1
Vakinainen	732,8	731,8	729,1	722,3	757,1

Kaupunkiemo	2019	2020	2021	2022	2023
Määräaikainen	179,5	184,1	216,6	250,3	253,3
Työllistetyt	26,9	25,0	28,6	41,9	41
Muut	11,2	7,4	15,6	8,1	13,7

6.5.2 Hallinto ja konserni -toimiala

Tehtävän kuvaus

Hallinnon ja konsernin toimialue sisältää seuraavat vastuualueet: hallinto, kehittäminen, henkilöstöhallinto ja työllisyyspalvelut, robotiikkakampus sekä talous, hankinnat ja ict.

Hallinto ja konserni -toimiala	TP 2022	Alkuperäinen TA 2023	TA-muutokset 2023	Muutettu TA 2023	Toteuma 1-12/2023	Jäljellä MTA 2023	Toteuma-% MTA 2023
TOIMINTATUOTOT	2 963 108	1 109 700	929 000	2 038 700	4 617 643	-2 578 943	226,50%
Myyntituotot	429 196	304 300		304 300	930 900	-626 600	305,92%
Maksutuotot	4 706	0		0	4 250	-4 250	
Tuet ja avustukset	1 609 145	530 400	929 000	1 459 400	953 488	505 912	65,33%
Muut toimintatuotot	920 061	275 000		275 000	2 729 005	-2 454 005	992,37%
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	800	0		0	0	0	
TOIMINTAKULUT	-13 570 810	-13 910 000	-402 800	-14 312 800	-18 645 873	4 333 073	130,27%
Henkilöstökulut	-6 018 891	-6 269 900	-331 000	-6 600 900	-6 218 449	-382 451	94,21%
Palvelujen ostot	-6 129 417	-4 775 700	-65 000	-4 840 700	-6 011 332	1 170 632	124,18%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-253 839	-186 100	-200	-186 300	-229 724	43 424	123,31%
Avustukset	-80 845	-1 702 500	0	-1 702 500	-1 977 566	275 066	116,16%
Muut toimintakulut	-1 087 818	-975 800	-6 600	-982 400	-4 208 801	3 226 401	428,42%
TOIMINTAKATE	-10 606 903	-12 800 300	526 200	-12 274 100	-14 028 230	1 754 130	114,29%
VUOSIKATE	-10 606 903	-12 800 300	526 200	-12 274 100	-14 028 230	1 754 130	114,29%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-17 341				-3 987	3 987	
Suunnitelman mukaiset poistot	-17 341				-3 987	3 987	
TILIKAUDEN TULOS	-10 624 243	-12 800 300	526 200	-12 274 100	-14 032 218	1 758 118	114,32%
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-10 624 243	-12 800 300	526 200	-12 274 100	-14 032 218	1 758 118	114,32%
VYÖRYTYSERÄT	5 188 698				5 063 246	-5 063 246	
Vyörytystuotot	5 570 869				5 587 388	-5 587 388	
Vyörytyskulut	-382 172				-524 142	524 142	
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ VYÖRYTYSERIEN JÄLKEEN	-5 435 546	-12 800 300	526 200	-12 274 100	-8 968 972	-3 305 128	73,07%

MENOJEN JA TULOJEN TOTEUTUMINEN

Hallinto ja konserni toimialueen vuoden 2023 talousarvion toimintakate ylitti muutetun talousarvion 1,75 miljoonalla eurolla. Menot ylittivät muutetun talousarvion 4,3 miljoonaa euroa. Tulot ylittivät muutetun talousarvion 2,6 miljoonaa euroa.

Talousarvion ylitykseen vaikutti merkittävästi Riihimäen seudun terveystieteiden tutkimuskeskuksen kuntayhtymäosuuden alaskirjaus, josta aiheutui osakkeitten ja osuuksien luovutustappiota yhteensä noin kaksi miljoonaa euroa.

Taulukko Hallinto ja konserni toimialan valtuustoon nähden sitovat tavoitteet

Sitova tavoite	Toimenpide	Mittari	Mittarin läh- tötaso /tavoite- tetaso	TP 2023
Uuden kaupunkistrategian toteuttamisen johtaminen	Strategian jalkauttamiseksi käynnistetään ja toteutetaan kaupunginjohtajan kehitysohjelma	Kehittämisohjelma on laadittu kyllä / ei	kehittämisohjelmaa ei ole / on laadittu	kaupunginjohtajan kehitysohjelma "Seuraavana Riihimäki" laadittu ja käynnistetty.
	Kaupungin strateginen edunvalvonta	Edunvalvontasuunnitelma laadittu kyllä / ei	edunvalvontasuunnitelmaa ei ole / on laadittu	edunvalvontasuunnitelma on laadittu
	Riihimäen positii-visen näkyvyyden kasvattaminen	Myönteisesti sävyttyneiden sähköisen uutismedian artikkelien ja sosiaalisen median päivitysten määrä	määrä kasvaa kahdella prosentilla vuoden 2021 tasosta	Myönteisesti sävyttyneiden sähköisen uutismedian artikkelien ja sosiaalisen median päivitysten määrän kasvusta ei ole saatu tietoa 1.3.2024 mennessä.
Vahvistuva tai ylijäämäinen talous	Huolehditaan tuutorahoituksen riittävydestä (myynti ja makсутulot, verorahoitus, hankkeavustukset)	Vuosikate, joka kattaa pitkäaikaisen lainojen lyhennykset ja korvausinvestoinnit	v. 2021 taso 18,2 milj. euroa v. 2023 vähintään 10 milj. euroa	v. 2023 vuosikate oli 22,8 milj. euroa
Sähköisen toimintaympäristön kehittäminen	Otetaan käyttöön ulkoisia ja	otettu käyttöön yksi uusi sähköinen palvelu niin		Ulkoinen: väärinkäytösten ilmoituskanava

Sitova tavoite	Toimenpide	Mittari	Mittarin lähtötaso /tavoitetaso	TP 2023
	sisäisiä sähköisiä palveluja ICT-infran toiminta varmistetaan ja sitä kehitetään (Palmu)	ulkoisesti kuin sisäisesti		sisäinen: pöytäkirjojen sähköinen allekirjoittaminen PALMU hankkeessa toteutettiin ICT-infran määrittely kilpailutusta varten. Määrittelyä hyödynnettiin Tieran uuteen sopimukseen.
Kaupunki on hyvä ja houkutteleva työnantaja sekä nykyisille että uusille työntekijöille	Yksilöllisten ja yhteisöllisten taitojen kehittämisen Työhyvinvointisatsaukset – hyvinvointisetelit, verovapaa polkupyöräetu, työhyvinvointitoiminta	lähtöpalautte- ja henkilöstökyselyjen suositteluindeksi eNPS tasot 40+ erinomainen 20-39 hyvä 0-19 tyydyttävä Alle 0 heikko tulos	aikaisempi mittari taso hyvä 4 uusi mittaristo taso hyvä 20-39	eNPS taso 8,6 hyvinvointiseteli 150 euroa polkupyöräetu 100 euroa / kk eli 1200 euroa /vuosi
Robottiikan ekosysteemi	Autenttisten elinkeinoelämän toimintaympäristöjen lisääminen	Kaksinkertaistetaan strategisten yrityskumppanien määrä	Nyt 2 Tavoite 4	saatiin yksi strateginen

Sitova tavoite	Toimenpide	Mittari	Mittarin lähtötaso /tavoitetaso	TP 2023
	koulutuksen tu- eksi.			kumppani lisää (yhteensä kolme).

HALLINTO JA KONSERNI -TOIMIALUEEN TOIMINTAKATSAUS VUODELTA 2023

Suurimpana yksittäisenä asiana, joka vaikutti toimialan toimintaan, oli hyvinvointialueiden aloittaminen 1.1.2023. Organisaatioiden välisten siirtojen aiheuttamat toimet ohjautuivat toimialan talouden rakenteeseen. Toimiala tuotti hyvinvointialueelle tukipalveluita laaditun sopimuksen mukaisesti koko vuoden ajan. Tästä aiheutui läpilaskutusta, joka kasvatti talouden volyymia nostaen menojen määrää, vaikka vaikutusta toimintakatteen seen ei ollutkaan.

Riihimäen seudun terveyskeskuksen kuntayhtymän osuuden tasearvo oli Riihimäen kaupungin taseessa 1.1.2023 n. 4 miljoonaa euroa. Kuntayhtymän siirtyessä hyvinvointialueelle tuli jäsenkuntien kirjata vielä kirjanpitolauslaskun ohjeistuksen mukaisesti kuntayhtymäosuuksiin lisäystä kuntayhtymän peruspääomasta omistusosuuden verran. Riihimäen seudun terveyskeskuksen kuntayhtymäosuus taseessa kasvoi 1,7 miljoonaa euroa. Kuntayhtymäosuus kirjattiin alas ensimmäisen Riihimäen seudun terveyskeskuksen kuntayhtymän jäljelle jääneiden varojen jako-osuuden mukaisella summalla 3 667 296,47. Kuntayhtymäosuuden tasearvon ollessa lisäyksen jälkeen 5 710 464,42 euroa, tappiota tuli 2 043 167,95 euroa. Riihimäen seudun terveyskeskuksen kuntayhtymän loppuselvitys on kesken ja varoja on vielä jakamatta omistajakunnille. Lopulliset varat tullaan jakamaan omistajakunnille loppuselvityksen valmistuttua vuonna 2024.

Sosiaali- ja terveystoimea ja pelastuslaitosta koskevat tulot ja menot mitkä jäivät Riihimäen kaupungin vastuulle hyvinvointialueen aloitettua toimintansa vuoden 2023 alusta, tuottivat kaupungille yhteensä nettona 523 113,56 euroa. Muun muassa. Hämeenlinnan kaupunki maksoi Riihimäen kaupungille pelastuslaitoksen kaluston myynnistä saaduista tuloista yhteensä 575 909,50 euroa.

Toinen merkittävä kokonaisuus oli hyvinvointialueuudistukseen liittyvä kotoutumispalveluiden siirto kokonaisuudessaan toimialalle. Sosiaali- ja terveystoimialalta siirtyvän henkilöstön määrä varmistui vasta joulukuun 2022 jälkimmäisellä puoliskolla. Vuoden 2023

alussa kiireellisin toimi oli muutostalousarvion kautta saada riittävä henkilöstö kotoutumispalveluihin.

Erytynen panostus suunnattiin ukrainalaisiin, jolle tuli kevästä 2023 alkaen mahdollisuus hakea kotikuntaoikeutta. Lisäksi paljon, erityisesti kotoutumispäällikön resurssia kuului valtiolta saatavien korvausten järjestelyyn. Kotoutumispalvelut aloitti loppuvuodesta 2023 valmistautumisen 1.1.2025 voimaan tulevaan kotoutumislain uudistukseen.

Työllisyyspalvelu-uudistuksen (TE25) valmistelua varten palkattiin muutosvalmistelija keväällä 2023. Kuntien välisten neuvotteluiden tuloksena muodostui Etelä-Hämeen työllisyysalue (EHTA), jossa Riihimäen kaupunki toimii vastuukuntana, muiden kuntien ollessa Hausjärvi, Janakkala ja Loppi. Valtion hyväksytyä työllisyysalueen, päästiin loppuvuodesta aloittamaan operatiivisen toiminnan valmistelu, jotta työllisyysalue kykenee aloittamaan toimintansa 1.1.2025.

Vuonna 2022 aloitettua hallinnon organisoitumista jatkettiin. Paikkatiedon palvelut siirrettiin toiminnallisesti elinvoiman toimialalle toukokuussa 2023. Alkusyksystä aloitettiin valmistautuminen uuden vastuualueen perustamiseen, jossa yhdistetään aiemmat Kehittämisen ja Robotiikkakampuksen vastuualueet uudeksi Teknologia ja innovaatiot vastuualueeksi.

Henkilötyövuodet

Hallinto ja konserni -toimialue	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TP 2023
Henkilötyövuosien määrä yhteensä htv *	88,2	85,4	102,5	118,5	119,1
Vakinainen	40,0	45,0	49,6	51,2	58,3
Määräaikainen	17,8	13,2	15,8	16,0	13,8
Työllistetyt	23,7	21,1	26,3	40,7	38,1
Muut	6,8	6,1	10,9	6,0	8,9

Hallinto vastuualue

Vastuualue sisältää seuraavat tulosityksiköt: toimielimet, johto ja tarkastustoiminta, hallinto ja vaalit, viestintä ja markkinointi ja päätöksenteon tuki.

Hallinto	Tp 2022	Alkuperäinen TA 2023	TA-muutokset 2023	Muutettu TA 2023	Toteuma 1-12/2023	Jäljellä MTA 2023	Toteuma-% MTA 2023
TOIMINTATUOTOT	338 591	263 200	905 000	1 168 200	2 734 572	-1 566 372	234,08%
Myyntituotot	137 623	42 600		42 600	436 528	-393 928	1 024,71%
Maksutuotot					-456	456	
Tuet ja avustukset	33 599	65 600	905 000	970 600	99 967	870 633	10,30%
Muut toimintatuotot	167 369	155 000		155 000	2 198 533	-2 043 533	1 418,41%
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	800				0	0	
TOIMINTAKULUT	-2 722 218	-3 315 800	-350 900	-3 666 700	-6 992 735	3 326 035	190,71%
Henkilöstökulut	-1 732 572	-2 032 500	-279 100	-2 311 600	-2 163 207	-148 393	93,58%
Palvelujen ostot	-620 668	-952 200	-65 000	-1 017 200	-1 345 540	328 340	132,28%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-58 379	-51 700	-200	-51 900	-89 726	37 826	172,88%
Avustukset	-27 440	-20 000		-20 000	-6 940	-13 060	34,70%
Muut toimintakulut	-283 160	-259 400	-6 600	-266 000	-3 387 322	3 121 322	1 273,43%
TOIMINTAKATE	-2 382 826	-3 052 600	554 100	-2 498 500	-4 258 163	1 759 663	170,43%
VUOSIKATE	-2 382 826	-3 052 600	554 100	-2 498 500	-4 258 163	1 759 663	170,43%
TILIKAUDEN TULOS	-2 382 826	-3 052 600	554 100	-2 498 500	-4 258 163	1 759 663	170,43%
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-2 382 826	-3 052 600	554 100	-2 498 500	-4 258 163	1 759 663	170,43%
VYÖRYTYSERÄT	664 145				0	0	
Vyörytystuotot	826 856				0	0	
Vyörytyskulut	-162 711				0	0	
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ VYÖRYTYSERIEN JÄLKEEN	-1 718 681	-3 052 600	554 100	-2 498 500	-4 258 163	1 759 663	170,43%

Toimintakate ylittyi muutettuun talousarvioon verrattuna yli 1.800.000 eurolla. Tämä johdettiin hyvinvointialueuudistuksen yhteydessä tulleesta Riihimäen seudun terveystieteiden kuntayhtymäosuuden alaskirjauksesta, joka on selvitetty tarkemmin toimialan toteumaselostuksessa.

Toimielimet, johto ja tarkastustoiminta -tulosityksikön on koottuna toimielinten ja operatiivisen johdon toiminta. Lisäksi tulosityksikön alaisuudessa on myös kotoutuminen ja pysäköinninvalvonta. Tulosityksikön alle koottiin lisäksi kaikki hyvinvointialueuudistuksesta aiheutuvat tulot ja menot, joka osittain vaikeutti vastuualueen talouden hallintaa ja ennustamista.

Uusi sisäisen tarkastaja aloitti vuoden alussa. Tehtävään on yhdistetty myös tietosuojavastaavan tehtävät. Sisäisen tarkastuksen toimintaohjelma toteutui vuonna 2023. Ulkoisen väärinkäytösten ilmoituskanava otettiin käyttöön.

Kotoutumispalvelut siirtyivät hyvinvointialueen aloitettua kokonaisuudessaan toimialan hoidettavaksi. Vuosi 2023 oli kotoutumispalveluiden osalta erittäin vilkas. Tammikuussa 2023 asiakkaita oli noin 70 ja työntekijöitä 1+1. Heti vuoden alussa kaupungin johto linjasi,

että 1.3.2023 tilapäistä suojelua saavien Ukrainasta sotaa paenneiden kaupungin palveluihin siirtyminen on Riihimäelle mahdollisuus ja kaupunki tekee työtä heidän kotoutumisensa edistämiseksi.

Ukrainalaisten kotikuntamerkinän hakeminen oli vuoden 2023 aikana vilkasta ja vuoden lopussa kotikuntamerkinän Riihimäeltä oli saanut lähes 300 sotaa paennutta henkilöä. Tämä on noin 65 % edellytykset täyttäneistä. Kotoutumispalveluiden asiakasmäärä oli vuoden lopussa kokonaisuudessaan lähes 500 henkilöä.

Kotoutumispalveluiden henkilöstö kasvoi vuoden aikana asiakasmäärän kasvun aiheuttaman tarpeen vuoksi ja vuoden lopussa henkilöstöä oli 1+6. Palvelun tuotannossa keskityttiin suomen kielen opetukseen, ohjaukseen ja neuvontaan, erilaisiin lasten ja nuorten ryhmätoimintaan sekä tiiviiseen verkostotyöhön sidosorganisaatioiden kanssa. Sosiaali- ja terveystoimialalta siirtyi 1.1.2023 yksi henkilö.

Talouden näkökulmasta Kotoutumispalvelut onnistui pysymään talousarvion raamissa ja toimintatuotot ylittivät toimintamenot. Toimintatuotot koostuivat valtion maksamista laskennallisista korvauksista sekä toteutuneiden kustannusten korvauksista.

Vuonna 2023 Kotoutumispalvelut aloitti valmistautumisen vuoden 2025 alussa voimaan tulevaan kotoutumislain muutokseen sekä Etelä-Hämeen työllisyysalueen rakentamiseen.

Arkistolainsäädännön uudistus siirtyi vuodelle 2024. Hyvinvointialueen siirtymän täytäntöönpano jatkui vuonna 2023 asiakirjojen järjestelyillä sekä arkistosiirroilla. Vuonna 2023 järjestettiin eduskuntavaalit ja samalla valmistauduttiin tammikuussa 2024 pidettyihin presidentinvaaleihin. Tiedonohjaussuunnitelman päivittäminen aloitettiin ja lisäksi jatkettiin asianhallinnan ja asiakirjahallinnan ohjeistuksen suunnittelua. Saavutettavuusselosteiden päivittäminen aloitettiin vuonna 2023.

Päätöksenteon tuen -tulosityksikössä edistettiin päätöksentekoon liittyvien sähköisten palveluiden käyttöönottoa ja seurattiin valmistelun laatua. Pöytäkirjojen sähköinen allekirjoittaminen saatiin käyttöön ja sähköisen päätöksentekomenettelyn käyttöönotto valmisteltiin. Kaupunginvaltuustoon menevien varsinaisten pykälien strategijaikutusten arvioinnissa ei päästy toivotulle tasolle.

Viestinnän ja markkinoinnin vuosi käynnistyi vauhdikkaasti, kun Riihimäki lanseerasi vuoden alussa asukas- ja imagomarkkinointikampanja Sisäänheittäjän. Vuoden aikana Sisäänheittäjä Janne Kataja kertoi Riihimäestä muun muassa pendelöijille, matkailijoille ja Riihimäki-sukunimisille. Kampanjan ansiosta Riihimäki ja riihimäkeläisen Janne Katajan

kasvot tulivat tutuksi tuhansille ihmisille muun muassa lähijunissa, valtateiden varsilla ja sosiaalisessa mediassa. Kampanja sai myös runsaasti orgaanista näkyvyyttä eri medioissa. Kaupungin viralliseksi Sisäänheittäjäksi nimetty Janne Kataja sai vuoden aikana rinnalleen yli 20 paikallista, vapaaehtoista Sisäänheittäjää.

Sisäänheittäjän lisäksi Riihimäki sai merkittävää kansainvälistä huomiota, kun Riihimäen kaupunki, Robotiikkakampus ja Hämeen liitto esittelevät Riihimäen robotiikkaopetuksen mallia Euroopan parlamentin ja Euroopan komission jäsenille sekä komission pääosaston edustajille.

Kaupunki viesti aktiivisesti ja lähetti vuoden aikana medioille yli 300 tiedotetta. Riihimäki otti yhdessä Riihimäen Messujen kanssa käyttöön valtakunnallisen uutisjakelupalvelun vauhdittamaan valtakunnallista näkyvyyttä. Lisäksi kaupunki jatkoi sisäisen ja ulkoisen viestinnän kanavien kehitystyötä, aktiivista kaupunkitasoista viestintää sekä yhteisten toimintamallien luomista viestintään ja markkinointiin.

KEHITTÄMINEN VASTUUALUE

Kehittämisen vastuualue huolehtii kaupunkistrategian valmistelusta, jalkauttamisesta ja strategisen ohjauksen tuesta, kaupungin strategisten kehittämishankkeiden kokonaiskoordinaatiosta, hankkeiden ja rahoituksen hakemisen asiantuntijatuesta.

Menojen ja tulojen toteutuminen

	Tp 2022	Alkuperäinen TA 2023	TA-muutokset 2023	Muutettu TA 2023	Toteuma 1-12/2023	Jäljellä MTA 2023	Toteuma-% MTA 2023
Kehittäminen							
TOIMINTATUOTOT	624 864	129 000		129 000	130 299	-1 299	101,01%
Myyntituotot	113 406	128 300		128 300	122 309	5 991	95,33%
Maksutuotot	4 706				4 706	-4 706	
Tuet ja avustukset	920	700		700	925	-225	132,10%
Muut toimintatuotot	505 832				2 360	-2 360	
TOIMINTAKULUT	-1 923 343	-1 854 900	63 600	-1 791 300	-1 564 589	-226 711	87,34%
Henkilöstökulut	-267 187	-436 700	63 600	-373 100	-259 167	-113 933	69,46%
Palvelujen ostot	-1 056 104	-927 200		-927 200	-733 811	-193 389	79,14%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-49 198	-7 700		-7 700	-22 482	14 782	291,98%
Avustukset	-6 552	-10 000		-10 000	-9 405	-595	94,05%
Muut toimintakulut	-544 302	-473 300		-473 300	-539 723	66 423	114,03%
TOIMINTAKATE	-1 298 479	-1 725 900	63 600	-1 662 300	-1 434 290	-228 010	86,28%
VUOSIKATE	-1 298 479	-1 725 900	63 600	-1 662 300	-1 434 290	-228 010	86,28%
TILIKAUDEN TULOS	-1 298 479	-1 725 900	63 600	-1 662 300	-1 434 290	-228 010	86,28%
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-1 298 479	-1 725 900	63 600	-1 662 300	-1 434 290	-228 010	86,28%
VYÖRYTYSERÄT	-9 053				0	0	
Vyörytyskulut	-9 053				0	0	
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ VYÖRYTYSERIEN JÄLKEEN	-1 307 532	-1 725 900	63 600	-1 662 300	-1 434 290	-228 010	86,28%

Toimintatuotot toteutuivat hieman yli talousarvion. Henkilöstömenot alittuivat, sillä paikatiedossa oli vakansseja täyttämättä. Vastuualueen talous toteutui alittaen talousarvion.

Paikkatiedon palvelut ja toiminnan johtaminen siirrettiin kaupunginjohtajan päätöksellä 2.5.2023 § 25 elinvoiman toimialalle alkaen 2.5.2023. Talouden rakenteen vuoksi paikkatieto pidettiin vuoden 2023 ajan hallinto ja konserni toimialan alaisuudessa. Siirron tarkoituksena oli siirtää toiminta lähemmäs pääasiallisia käyttäjiä, sekä löytää toimintaympäristön muutoksella ratkaisu henkilöstön saatavuusongelmaan.

Riihimäen projektimalli ja Thinking portfolion käyttöönotto edistivät kaupungin hankkeiden hallinnointia vuonna 2023. Kehittämisen vastuualue koordinoi hankkeita ja avusti kaupungin hankerahoitukseen ja -hakemiseen liittyvissä asioissa. Koulutusmalli vakiinnettiin kaupungissa ja kaikille hanketyötä omassa työssään tekeville tarjottiin mahdollisuus uusille projektiosaajille räätälöityyn koulutukseen. Lisäksi järjestettiin säännöllisiä ”klinikkoita”, joissa käsiteltiin käyttäjien ajankohtaisia ongelmia.

Kaupungin strategiaprosessiin liittyvä jalkauttaminen toimintaan, seurannan kehittäminen ja koulutukset jatkuivat vuonna 2023. Strategian tavoitteet jalkautetaan osaksi johtamis- ja henkilöstöviestintää sekä ihmisten arkeen. Strategiatyön ja kaupunginjohtajan tueksi avustettiin laatimaan kaupunginjohtajan kehittämisohjelma ”Seuraavaksi Riihimäki” ja edunvalvontasuunnitelma yhdessä viestinnän ja markkinoinnin sekä Miltoon Oy:n kanssa.

Ei korruptiolle -työryhmän työskentelyn tuloksena syntyneet eettiset periaatteet hyväksyttiin kaupunginhallituksessa kesäkuussa 2023. Eettisistä periaatteista järjestettiin koulutuksia henkilöstölle syksyn 2023 aikana.

Vuoden lopulla valmistauduttiin vuoden 2024 alusta voimaantulevaan toimialan sisäiseen organisoitumiseen, jossa Kehittämisen vastuualue yhdistyy Robotiikkakampuksen vastuualueen kanssa uudeksi Teknologia ja Innovaatiot vastuualueeksi.

HENKILÖSTÖHALLINTO JA TYÖLLISYYSPALVELUT VASTUUALUE

Vastuualue sisältää keskitetyt henkilöstöpalvelut ja työllisyydenhoito (netto). Vastuualue suunnittelee, toteuttaa ja koordinoi kaupungin henkilöstöpolitiikkaa sekä henkilöstösuunnittelua ja huolehtii kaupungin työllisyyspalvelujen järjestämisestä.

MENOJEN JA TULOJEN TOTEUTUMINEN

	Tp 2022	Alkuperäinen TA 2023	TA-muutokset 2023	Muutettu TA 2023	Toteuma 1-12/2023	Jäljellä MTA 2023	Toteuma-% MTA 2023
Henkilöstöhallinto ja työllisyyspalvelut							
TOIMINTATUOTOT	863 001	547 700	24 000	571 700	900 464	-328 764	157,51%
Myyntituotot	165 072	131 000		131 000	329 580	-198 580	251,59%
Tuet ja avustukset	515 872	296 700	24 000	320 700	514 835	-194 135	160,53%
Muut toimintatuotot	182 057	120 000		120 000	56 050	63 950	46,71%
TOIMINTAKULUT	-3 624 619	-4 753 200	-68 500	-4 821 700	-5 116 932	295 232	106,12%
Henkilöstökulut	-2 888 335	-2 433 200	-68 500	-2 501 700	-2 419 325	-82 375	96,71%
Palvelujen ostot	-485 156	-446 900		-446 900	-521 125	74 225	116,61%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-51 986	-42 100		-42 100	-51 424	9 324	122,15%
Avustukset	-46 078	-1 672 500	0	-1 672 500	-1 960 901	288 401	117,24%
Muut toimintakulut	-153 063	-158 500		-158 500	-164 157	5 657	103,57%
TOIMINTAKATE	-2 761 617	-4 205 500	-44 500	-4 250 000	-4 216 468	-33 532	99,21%
VUOSIKATE	-2 761 617	-4 205 500	-44 500	-4 250 000	-4 216 468	-33 532	99,21%
TILIKAUDEN TULOS	-2 761 617	-4 205 500	-44 500	-4 250 000	-4 216 468	-33 532	99,21%
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-2 761 617	-4 205 500	-44 500	-4 250 000	-4 216 468	-33 532	99,21%
VYÖRYTYSERÄT	1 161 149				0	0	
Vyörytystuotot	1 310 405				0	0	
Vyörytyskulut	-149 255				0	0	
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ VYÖRYTYSERIEN JÄLKEEN	-1 600 468	-4 205 500	-44 500	-4 250 000	-4 216 468	-33 532	99,21%

Henkilöstöhallinto

Henkilöstöhallinto on vastannut kaupungin strategisista tavoitteista erityisesti henkilöstön tulevaisuudessa tarvittavien yksilöllisten ja yhteisöllisten taitojen kehittämiseen. Strategian mukaisesti on painotettu myös johtamisen kehittämistä, tuettu eri keinoin henkilöstön työssä viihtymistä ja kehitetty kaupungin hyvää työnantajamainetta panostamalla erityisesti rekrytointikäytäntöjen ja työnantajamarkkinoinnin kehittämiseen.

Talousarvioon sisällynyttä määrärahaa kunnan koko henkilöstön työhyvinvointiin on kohdennettu liikunnan tukemiseen, työhyvinvointitoimintaan sekä kattaviin työterveys- huoltopalveluihin.

Henkilöstön osaamisen kehittämiseksi on järjestetty monipuolisesti henkilöstökoulutusta ajankohtaisista teemoista. Digiosaamisen kehittämiseksi on käytössä Tieken (Tieto-yhteiskunnan kehittämiskeskus) Digiosaamismerkit. Esihenkilöosaamisen osoittamiseksi ja kehittämiseksi otettiin käyttöön digitaaliset kaupungin omat Esihenkilöosaamismerkit, jotka jokaisen esihenkilötehtävissä toimivan tulee suorittaa.

Työllisyyspalvelut

Tuotot ylittyivät kokonaisuudessaan noin 310 000 euroa. Kierrätyskeskuksen myynti oli noin 70 000 ja työllistämistukien määrä noin 210 000 euroa ennakoitua suurempi. Myös Etelä-Hämeen työllisyysaluevalmistelun kuntien maksuosuudet nostivat tuottojen määrää.

Menot ylittyivät kaikkiaan noin 80 000 euroa. Palkkatukityöllistämiseen varatut määrärahat ylittyivät noin 160 000 euroa. Yrittäjien työllistämisen tukemiseen varattu määräraha alittui noin 25 000 euroa ja työllisyysaluevalmisteluun varattu määräraha noin 30 000 euroa. Perhepalveluiden kesätyöharjoitteluun varattu määräraha 25 000 euroa jäi käyttämättä palvelun siirryttyä hyvinvointialueelle.

Työllisyyspalvelujen nettokustannus jäi noin 230 000 odotettua pienemmäksi.

Työmarkkinatuen kuntaosuuden osalta kunnan maksuosuus työmarkkinatuesta oli 312 000 euroa ennakoitua suurempi. Kuntakokeilun ulkopuolisilla kunnilla ei ole mahdollisuuksia vaikuttaa työmarkkinatuen kuntaosuusmaksujen kertymiseen.

Taulukko työllisyyspalvelut tunnusluvut

Kohde	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TP 2023
Kaupungille työllisyysvaroin työllistetyt	48	74	55	65	97
Toimialojen varoin työllistetyt	17	15		...	15
Velvoitetöyöllistetyt	9	12	13	13	15
Oppisopimusopiskelijat	2	3	4	4	4
Kaupungin kesätyöntekijät	75	100	100	106	
Perhepalveluiden tukemat kesätyöntekijät		24	34	34	
Kesätuella työllistetyt nuoret		19	58	50	
Työllistämistuella työllistetyt henkilöt		15	10	13	

TALOUS, HANKINNAT ja ICT VASTUUALUE

	Tp 2022	Alkuperäinen TA 2023	TA-muutokset 2023	Muutettu TA 2023	Toteuma 1-12/2023	Jäljellä MTA 2023	Toteuma.% MTA 2023
Talous, hankinnat ja ICT							
TOIMINTATUOTOT	973 396	103 400		103 400	454 214	-350 814	439,28%
Myyntituotot	13 095	0		0	1 739	-1 739	
Tuet ja avustukset	899 352	103 400		103 400	198 085	-94 685	191,57%
Muut toimintatuotot	60 949	0		0	254 390	-254 390	
TOIMINTAKULUT	-4 580 864	-3 294 100		-3 294 100	-4 054 480	760 380	123,08%
Henkilöstökulut	-710 944	-877 400		-877 400	-784 149	-93 251	89,37%
Palvelujen ostot	-3 838 747	-2 336 100		-2 336 100	-3 213 595	877 495	137,56%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-15 899	-18 300		-18 300	-9 085	-9 215	49,65%
Avustukset	0	0		0	-7 200	7 200	
Muut toimintakulut	-15 275	-62 300		-62 300	-40 452	-21 848	64,93%
TOIMINTAKATE	-3 607 469	-3 190 700		-3 190 700	-3 600 266	409 566	112,84%
VUOSIKATE	-3 607 469	-3 190 700		-3 190 700	-3 600 266	409 566	112,84%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-17 341				0	0	
Suunnitelman mukaiset poistot	-17 341				0	0	
TILIKAUDEN TULOS	-3 624 809	-3 190 700		-3 190 700	-3 600 266	409 566	112,84%
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-3 624 809	-3 190 700		-3 190 700	-3 600 266	409 566	112,84%
VYÖRYTYSERÄT	3 389 191				0	0	
Vyörytystuotot	3 433 608				0	0	
Vyörytyskulut	-44 417				0	0	
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ VYÖRYTYSERIEN JÄLKEEN	-235 619	-3 190 700		-3 190 700	-3 600 266	409 566	112,84%

Kaupungin rahoitukseen on vaikuttanut verotulojen ja valtionosuuksien vähentyminen. Toiminnan tulorahoituksella on pystytty kattamaan kaupungin toimintamenoista 3X,X %. Maksuvalmius on parantunut. Inflaation ollessa korkealla vuonna 2023, korkotaso nousi voimakkaasti ja lainasalkun suojaamistoimilla pystyttiin vain osittain kompensoimaan korkotason nousua. Sijoituksiin on vaikuttanut myös toimintaympäristön asian, mutta salkun arvoa palautui edellisvuoden tilinpäätöksestä.

Kaupungin talous- ja palkanlaskentapalvelujen osalta tavattiin eri palveluntuottajia. Markkinoiden keskittymisestä johtuen, osa toimijoista ei pystynyt ottamaan uusia asiakkaita. Kestävä kuntatalous verkostokunnilta tiedusteltiin näkemyksiä heidän palveluitaan. Prosessin perusteella päädyttiin siihen, että palveluja hankintaan edelleen Sarastia Oy:ltä. Talous- ja raportointiosaamisen ja ymmärryksen osalta toteutettiin toimialakohtaisia taloustyöpajoja.

Kaupungin palvelutuotanto ja investointikyky suhteessa palveluja tarvitsevaan väestöön vaatii konkreettisia toimenpiteitä tuleville vuosille. Talouden keskinen mittari vuosikate oli 22 miljoonaa euroa, sen tulisi kattaa vähintään poistot ja nettoinvestoinnit. Tähän tavoitteeseen ei kuitenkaan päästy.

Kaupungin hankintatoimen kehittämissuunnitelma on laadittu vuosille 2021 – 2024. Hankintatoimen kehittäminen ei edennyt vuoden 2023 aikana, johtuen hankintapäällikön ja toisen hankinta-asiantuntijan irtisanoutumisesta sekä rekrytointihaasteista. Käytännössä vuosi 2023 hankintojen kilpailutukset, operatiivinen toiminta hoidettiin yhden hankinta-asiantuntijan toimesta ja tässä onnistuttiin hyvin.

Hankintapäällikkö saatiin rekrytoitua vasta vuoden 2023 lopulla. Tästä syystä vuonna 2023 kehittämisen painopisteet hankintojen strateginen johtaminen, kaupungin strategian tukeminen hankintoja hyödyntämällä, vaikuttavuuden lisääminen ja hankintaosaamisen tason nostaminen sekä kaupungin strategian mukaisten tavoitteiden tukeminen siirtyivät hieman eteenpäin. Kehittämisen painopisteisiin on nyt päästy kiinni ja toteutuksessa alkuun. Toinen hankinta-asiantuntija saatiin rekrytoitua vuoden 2024 alussa.

Hankintasopimusten hallintaan ja prosessien tehokkuuteen ei ole hankittu sopimushallintajärjestelmää, koska kaupungin asianhallintajärjestelmässä sellainen on. Kokonaisuuden arviointi tehdään myöhemmin osana kaupungin tietojärjestelmien läpikäyntiä, joka ajoittuu vuodelle 2024.

Tietohallinto valmisteli kilpailutusta vuoden 2023 aikana, määrittelyt saatiin tehtyä Valtiovarainministeriön osittain rahoittamassa PALMU- hankkeessa. Tavoitteena oli saada ICT-infrapalveluiden kilpailutus toteutettua aikataulullisesti vuoden 2023 lopulla ja 2024 alkuvuoden aikana, jolloin vuoden 2025 alussa olisi ollut uusi sopimus palveluiden tuottamiseen. Vuoden 2023 loppupuolella realisoitui Etelä-Hämeen työllisyysalueen työmäärän vaikutus myös tietohallintoon. Tämän lisäksi tietoliikennetoimittajan vaihdon ajoittuminen vuoden 2024 keväääseen, johti tilanearviointiin. Kaupungin johtoryhmän riskiarvioinnin perusteella kilpailutuksen läpiviennistä luovuttiin. Vuoden 2023 lopulta lähtien kolmen kuukauden ajan käytiin sopimusneuvotteluja Tieran kanssa. Neuvottelujen tuloksena kohdennukset palveluihin ja sopimusajan pituuden lyheneminen luovat hyvän perustan toiminnan parantamiseen. Kaupungilla on kahden vuoden sopimus aiemman viiden vuoden määräaikaisuuden sijaan.

Vuonna 2023 ICT -infran suunnittelua on käynnistetty. Hyvinvointialueen käynnistymiseen liittyviä siirtoja Riihimäen toimintaympäristöstä ei saatu loppuun vuonna 2023. Niiden osalta käytiin neuvottelu vuoden 2023 lopulla kolmikannassa Riihimäen kaupunki, Tiera ja hyvinvointialue. Hyvinvointialue vastaa jatkossa itse asian loppuunsaattamisesta.

Toimialojen digitalisaatiota ja tietohallinnon painopisteitä 2025-2027 suuntaava digistrategiatyö käynnistettiin vuoden 2023 lopulla ja se saadaan valmiiksi keväällä 2024.

Toimialat ja tietohallinto saivat 2023 vuoden vaihteessa valmiiksi Pelikirjan, jossa kuvataan Riihimäen askeleet (tieto)työn modernisoimiseksi. Yksinkertaistettuna tällä tarkoitetaan uudenlaista toimintamallia, jossa työ ei perustu dokumenttien lähettelyyn sähköpostilla, vaan yhteistyöstään ja työviestintään pilvialustalla. Pelikirjan pelisäännöt otetaan käyttöön vuonna 2024. Samalla käydään läpi vanhat datataltiot, tunnistetaan tarpeellinen ja tarpeeton aineisto ja luodaan kullekin toimialalle omat tallennuspaikat pil-

veen. Nykyiset Teams/SharePoint-ympäristöt siistitään ja otetaan käyttöön uusia, yhteismitallisia tiedon käsittelyn tapoja. Muutokset mahdollistavat jatkossa paremmin esim. prosessiautomaation ja tekoälyn hyödyntämisen. Valmiudet löytää ja hyödyntää tietoa paranevat. Turha työ vähenee ja keskeiset työprosessit sujuvoituvat, mikä kohentaa ennen pitkää myös työn tuottavuutta.

Kuntalaisille avataan vuoden 2024 aikana kaksikin uutta sähköistä palvelua. Ensimmäisenä avataan pilottiluontoisesti Lasimuseon verkkokauppa ja syksyllä kaikkien toimialojen yhteinen R-kauppa. Verkkokaupan käyttöä voidaan tarpeen mukaan laajentaa nopeastikin kaikkiin niihin palveluihin, joihin liittyy maksuposti. Toinen kuntalaisille avattava palvelu on kaupungin tilavarauspalvelu verkossa. Palvelun avulla voidaan hoitaa jokavuotinen vakiovuorojen jako ja liikuntapaikkojen varaukset. Yhteisöjen ja yksityishenkilöiden on jatkossa helppo löytää ja varata kaupungin vuokratiloja 24/7 suoraan verkosta.

Riihimäellä Digiturvamalli on keskeinen instrumentti tiedonhallintalain vaatimusten täyttämässä. Parhaillaan tietohallinnon johdolla päivitetään 2021 koottua tietojärjestelmäluettelo, varmistetaan järjestelmien GDPR-komplianssia, kuvataan tietovirtoja järjestelmien ja tietovarantojen välillä ja uudistetaan toimintaohjeita. Koko toimintaympäristön tasolla tavoitteena on fyysisen ja loogisen tason selkiyttäminen, avainprosessien sujuvuus, palvelujen yhteentoimivuus sekä päällekkäisyyksien poistaminen. Tämä työ siirtyi henkilöstömuutosten johdosta osittain vuoden 2024 puolelle.

ROBOTIIKKAKAMPUS VASTUUALUE

	Tp 2022	Alkuperäinen TA 2023	TA-muutokset 2023	Muutettu TA 2023	Toteuma 1-12/2023	Jäljellä MTA 2023	Toteuma-% MTA 2023
Robottiikkakampus							
TOIMINTATUOTOT	163 255	66 400		66 400	197 132	-130 732	296,88%
Myyntituotot		2 400		2 400	2 945	-545	122,70%
Tuet ja avustukset	159 401	64 000		64 000	139 677	-75 677	218,24%
Muut toimintatuotot	3 854				54 510	-54 510	
TOIMINTAKULUT	-719 767	-692 000	-47 000	-739 000	-925 403	186 403	125,22%
Henkilöstökulut	-419 853	-490 100	-47 000	-537 100	-600 593	63 493	111,82%
Palvelujen ostot	-128 744	-113 300		-113 300	-197 262	83 962	174,11%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-78 378	-66 300		-66 300	-57 028	-9 272	86,02%
Avustukset	-775				-320	320	
Muut toimintakulut	-92 017	-22 300		-22 300	-70 201	47 901	314,80%
TOIMINTAKATE	-556 512	-625 600	-47 000	-672 600	-728 272	55 672	108,28%
VUOSIKATE	-556 512	-625 600	-47 000	-672 600	-728 272	55 672	108,28%
TILIKAUDEN TULOS	-556 512	-625 600	-47 000	-672 600	-728 272	55 672	108,28%
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-556 512	-625 600	-47 000	-672 600	-728 272	55 672	108,28%
VYÖRYTYSERÄT	-16 735				0	0	
Vyörytyskulut	-16 735				0	0	
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ VYÖRYTYSERIEN JÄLKEEN	-573 246	-625 600	-47 000	-672 600	-728 272	55 672	108,28%

Robottiikkakampus-vastuualue toteuttaa kaupunkistrategian Tulevaisuuden tekijöiden koti -osa-alueen. Tavoitteena on luoda Riihimäestä kansainvälisesti tunnettu Suomen robotiikan pääkaupunki, jossa korkeatasoinen robotiikkakoulutus jatkuu varhaiskasvatuksesta korkea-asteelle.

Kaupunginhallitukseen nähden sitova tavoite strategisten yrityskumppanien määrästä toteutui osin: tavoitteena oli neljä kumppanuutta, joista toteutui kolme.

Muita tavoitteita olivat 1. Avoin Robolab -hankkeen opettajakoulutukseen osallistuu vähintään 15 opettajaa (toteutui). 2. Roboagenttitoiminnan käynnistyminen jokaisella peruskoululla (toteutui). 3. Robotiikan kesälukiotoiminnan käynnistyminen yhteistyössä Kesäluokseuran ja Riihimäen lukion kanssa (ei toteutunut vähäisen opiskelijamäärän takia).

Vastuualueen talous: Budjetti ylittyi talousarvioon nähden. Syynä hankkeiden EU-tuen maksatusten viivästyminen vuoden 2024 puolelle.

6.5.3 Elinvoiman toimiala

Elinvoiman toimiala sisältää seuraavat vastuualueet: kaavoitus, kulttuuri- ja tapahtumapalvelut, maankäyttö, museopalvelut, rakennusvalvonta, ympäristönsuojelu, Etelä-Hämeen ympäristöterveys ja elinvoiman hallinto.

TALOUSLUVUT

Elinvoiman toimiala	TP 2022	Alkuperäinen TA 2023	TA-muutokset 2023	Muutettu TA 2023	Toteuma 1-12/2023	Jäljellä MTA 2023	Toteuma-% MTA 2023
TOIMINTATUOTOT	4 766 953	5 474 100	-1 400 000	4 074 100	4 855 608	-781 508	119,18%
Myyntituotot	158 949	556 500		556 500	1 562 151	-1 005 651	280,71%
Maksutuotot	658 625	557 400		557 400	1 133 372	-575 972	203,33%
Tuet ja avustukset	67 003	1 347 500		1 347 500	293 934	1 053 566	21,81%
Muut toimintatuotot	3 882 376	3 012 700	-1 400 000	1 612 700	1 866 151	-253 451	115,72%
TOIMINTAKULUT	-5 537 452	-8 510 600	-335 600	-8 846 200	-8 597 392	-248 808	97,19%
Henkilöstökulut	-2 945 891	-5 141 200	-63 600	-5 204 800	-4 951 314	-253 486	95,13%
Palvelujen ostot	-843 291	-1 444 400	-196 600	-1 641 000	-1 264 211	-376 789	77,04%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-204 430	-159 000	-53 400	-212 400	-463 644	251 244	218,29%
Avustukset	-429 222	-409 500		-409 500	-433 260	23 760	105,80%
Muut toimintakulut	-1 114 618	-1 356 500	-22 000	-1 378 500	-1 484 963	106 463	107,72%
TOIMINTAKATE	-770 499	-3 036 500	-1 735 600	-4 772 100	-3 741 784	-1 030 316	78,41%
VUOSIKATE	-770 499	-3 036 500	-1 735 600	-4 772 100	-3 741 784	-1 030 316	78,41%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-66 945	-20 000		-20 000	-49 918	29 918	249,59%
Suunnitelman mukaiset poistot	-66 945	-20 000		-20 000	-49 918	29 918	249,59%
TILIKAUDEN TULOS	-837 444	-3 056 500	-1 735 600	-4 792 100	-3 791 702	-1 000 398	79,12%
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-837 444	-3 056 500	-1 735 600	-4 792 100	-3 791 702	-1 000 398	79,12%
VYÖRYTYSERÄT	-469 902				-433 408	433 408	
Vyörytystuotot					82 419	-82 419	
Vyörytyskulut	-469 902				-515 827	515 827	
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ VYÖRYTYSERIEN JÄLKEEN	-1 307 345	-3 056 500	-1 735 600	-4 792 100	-4 225 110	-566 990	88,17%

Toiminnan kuvaus

Elinvoiman vastuualueisiin liittyi 1.1.2023 Etelä-Hämeen ympäristöterveydenhuollon vastuualue jonka takia elinvoiman luvut 2022 ja 2023 eivät ole vertailukelpoisia.

Elinvoiman tuloennustetta pienennettiin lisätalousarvion yhteydessä vastaamaan paremmin toteumaennustetta maankäytön tulojen osalta. Talousarviomuutoksilla myös lisättiin kuluja pilaantuneiden maa-alueiden puhdistamiseen ja museoiden muuttoon

Toimintakate

Toimintakate oli noin -3 741 800 € joka oli talousarviota 23 % huonompi, mutta muutettua talousarviota 22 % parempi pääasiassa markkinatilanteen vuoksi alentuneiden maanmyyntivoittojen johdosta. Vuoden lopulla maankäytön tuotot kuitenkin ylittivät ennusteen.

Toimintatuottojen toteutuminen

Toimialan tuotot olivat noin 4 855 600 €. Toimintatuotot toteutuivat n. 11 % alkuperäistä talousarviota alempana, mutta 19 % muutettua talousarviota korkeampina.

Merkittävin osa toimialueen tuotoista muodostuu maan myyntivoitoista, maanvuokraustuotoista sekä maankäyttösopimusten kaavoitusarvomaksuista, jotka kirjautuvat maankäytön vastuualueelle. Uusina merkittävinä tulotyyppinä ovat ympäristöterveydenhuollon kuntaosuusmaksut ja asiakasmaksut. Tulojen toteutuminen alkuperäistä talousarviota alempana johtui ensisijaisesti maanmyyntivoittojen talousarvion selvästä alittumisesta johtuen asuinrakentamisen voimakkaasti huonontuneesta -markkinatilanteesta.

Museopalveluiden tuotot ylittivät merkittävästi talousarvion. Tähän myötävaikutti se, että Suomen lasimuseo teki vuosituhaten kävijäennätyksensä. Muilta osin tuotoissa ei ollut euromääräisesti merkittäviä eroja talousarvioon.

Toimintakulujen toteutuminen

Toimialan toimintakulut olivat noin 8 597 400 €, mikä ylitti alkuperäisen talousarvion 1,0 % mutta alitti muutetun talousarvion 2,8 %.

Toimintakulut alittivat alkuperäisen talousarvion useimmilla vastuualueilla. Ylityksiä tapahtui maankäytön vastuualueella (lisätalousarviossa lisätyt määrärahat maaperän puhdistukseen) sekä Etelä-Hämeen Ympäristöterveydessä, jossa ensimmäisenä toimintavu-

tena kertyneet lomapalkkavelkakirjaukset pääsivät yllättämään. Toisaalta ympäristöterveyden kulujen osalta tapahtuu seuraavan vuoden aikana jälkilaskenta ja lisälaskutus osallistujakunnilta.

Investointien toteutuminen

Maa-alueiden investointeihin varatusta 1 930 000 euron määrärahasta käytettiin 800 000 euroa, jolla hankittiin kaupungille maaomaisuutta hieman runsaat 7,7 ha. Merkittävimmin osto tapahtuivat Veturitallien alueella, jossa hankinnalla onnistuttiin hankkimaan hallintaa kaupunkikuvan ja keskustan kehittämisen kannalta keskeinen maa-alue. Suunnitelluista hankinnoista toteutumatta jäivät valitusten aiheuttaman lykkääntymisen johdosta maa-alueiden lunastukset.

Elinvoiman irtaimistoinvestoinnit toteutuivat talousarviota pienempinä.

ELINVOIMAN TOIMINTAKATSAUS VUODELTA 2023

Elinvoiman valtuustoon ja elinvoimalautakuntaan nähden sitovat tavoitteet saavutettiin pääosin. Tavoitteet, joita ei saavutettu, olivat:

- tonttimyynti jäi tavoitteista muissa kategorioissa paitsi erillispientalo- ja yritystonttien luovutusten kappalemäärissä markkinatilanteen johdosta
- maanhankinnan volyymi jäi tavoitteesta johtuen erityisesti maanlunastusten viivästyisestä. Lunastusprosessi kuitenkin eteni vuoden 2023 kuluessa.
- Herajoen keskustan asemakaava ei edennyt hyväksymisvaiheeseen mm. resurssipulan takia
- Riihimäen taidemuseon ja kaupunginmuseon kävijämäärätavoitteita ei saavutettu mm. muuton aiheuttamien remonttien vuoksi ja sen takia että kaupunginmuseo suljettiin 30.6.
- kulttuurihyvinvointisuunnitelman laadinta ei valmistunut resurssipulan takia, arvioitu valmistumisajankohta on syyskuu 2024
- kulttuuritapahtumien asiakastytyväisyys jäi alle 4:n (3,5). Asiakastytyvääisyyttä pyritään jatkossa parantamaan
- terveysvalvonnan suoritemäärä jäi tavoitteesta mm. uuden organisaation käynnistymisestä ja rekrytoinneista johtuen

-Veturitallien asemakaavamuutos ei ehtinyt käynnistyä vuoden 2023 aikana, mutta käynnistämiseksi saatiin luotua edellytykset ostamalla Senaatin Asema-alueet Oy :ltä merkittävä osa veturitallien alueesta

Taulukko Elinvoiman toimiala henkilötyövuodet

Elinvoiman toimialue	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TP 2023
Henkilötyövuosien määrä yhteensä	77,2	75,2	51,7	51,3	79,7
Vakinainen	59,1	58,6	40,5	42,0	60,7
Määräaikainen	15,6	15,7	10,0	9,3	17,2
Työllistetyt	1,1	0,8	0,7	0,0	1,0
Muut	1,4	0,2	0,5	0,0	0,8

Elinvoiman toimialan valtuustoon nähden sitovat tavoitteet

Sitova tavoite	Toimenpide	Mittari	Mittarin lähtötaso /tavoite-taso	TP 2023
Asemanseudun kärkihankkeiden edistäminen	Voimalan kehittämishankkeen käynnistäminen ja New European Bauhaus Initiative -hankkeen läpivienti Yhteisen tahtotilan hakeminen veturitallien kehittämiseksi, ml. asemakaavamuutoksen käynnistäminen.	Toteutui / ei toteutunut Asemakaava käynnistynyt / ei käynnistynyt	Hanke ei ole käynnistynyt / on käynnistynyt Yhteistä tahtotilaa ei ole / yhteinen tahtotila saavutettu	Hanke toteutui Hankkeen valmiusaste 90 % / 100 %
Maanhankinta, kaavoitus ja tonttimyynti etenevät 0,2 %	Maanhankinnan toteutus (neuvottelut maanomistajien kanssa, lunastukset)	Hankittujen maa-alueiden volyymit	maa-alueet pinta-ala yhteensä x m2 / x m2	77 000 / 510 000

Sitova tavoite	Toimenpide	Mittari	Mittarin lähtö- taso /tavoite- taso	TP 2023
väestökasvuta- voitteen mukai- sesti	Asemakaavojen laati- minen	Jokikylän ja Hera- joen keskustan asemakaavat hy- väksytyt / ei hyv.	ei hyväksytyt / hyväksytyt	Jokikylä hyväk- sytty Herajoki 30 % /100 %
	Yleiskaavan laatimi- nen	Yleiskaavan luon- nos nähtävillä	ei nähtävillä / nähtävillä	nähtävillä
	Asuntomessuhake- mus	Varaussopimus tehty/ ei tehty	ei messuhan- ketta / messu- hanke	varaussopimus tehty
	Tonttien myynti	Tontinluovutukset (asuminen ja elin- keino)	AO 7, AR 0, AK 1, Yritystontit 234 t€ (2020) /AO 7, AR 1, AK 4, Yritystontit 650t€	AO ?, AR ?, AK 0 Yritystontit 531 394 euroa
Kiinnostavan kulttuuri- ja ta- pahtumatarjon- nan lisääminen	Tapahtumien järjes- täminen	Tapahtumien lu- ukumäärä ja kävijä- määrät (kulttuuri, museot)	18 (2021) / 35 Tapahtumien kävijämäärä 10134 (2021) /22000 Museoiden kävi- jä määrä 29400 (2021) /60000	32 27 662
Hyvä asiakas- tyytyväisyys (ra- kennusvalvonta, ympäristönsuo- jelu, museo-, kulttuuri- ja ta- pahtumapalve- lut)	Säännölliset asiakas- tyytyväisyysmittauk- set Asiakaslähtöiset toi- mintatavat	Asiakastytyväi- syys mitattu / ei mitattu Rakennuslupien käsittelyaika	4-5 (osin toteu- tettu 2022) / 4-5 max 5 viikkoa / max 5 viikkoa	3 viikkoa

HALLINTO VASTUUALUE

Elinvoiman hallinto vastaa elinvoiman toimialueen hallinnosta, yhteisistä asioista ja hankkeista.

	TP 2022	Alkuperäinen TA 2023	TA-muutokset 2023	Muutettu TA 2023	Toteuma 1-12/2023	Jäljellä MTA 2023	Toteuma-% MTA 2023
Elinvoiman hallinto							
TOIMINTATUOTOT	24 302	22 500		22 500	42 352	-19 852	188,23%
Maksutuotot	21 000	22 000		22 000	24 232	-2 232	110,15%
Tuet ja avustukset	3 302	500		500	18 022	-17 522	3 604,37%
Muut toimintatuotot					98	-98	
TOIMINTAKULUT	-171 781	-166 900	-63 600	-230 500	-245 761	15 261	106,62%
Henkilöstökulut	-116 982	-66 100	-63 600	-129 700	-98 371	-31 329	75,85%
Palvelujen ostot	-45 422	-94 700		-94 700	-139 097	44 397	146,88%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 504	-1 400		-1 400	-3 008	1 608	214,82%
Avustukset	-500				0	0	
Muut toimintakulut	-6 373	-4 700		-4 700	-5 285	585	112,45%
TOIMINTAKATE	-147 479	-144 400	-63 600	-208 000	-203 409	-4 591	97,79%
VUOSIKATE	-147 479	-144 400	-63 600	-208 000	-203 409	-4 591	97,79%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET					0	0	
Suunnitelman mukaiset poistot					0	0	
TILIKAUDEN TULOS	-147 479	-144 400	-63 600	-208 000	-203 409	-4 591	97,79%
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-147 479	-144 400	-63 600	-208 000	-203 409	-4 591	97,79%
VYÖRYTYSERÄT	-8 823				0	0	
Vyörytyskulut	-8 823				0	0	
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ VYÖRYTYSERIEN JÄLKEEN	-156 302	-144 400	-63 600	-208 000	-203 409	-4 591	97,79%

MENOJEN JA TULOJEN TOTEUTUMINEN

Elinvoimajohtajan ja hankepäällikön työajan kirjautuminen eri kustannuspaikoille ja palveluluokille on vaihtunut tilikauden aikana ja kulut ovat taas kirjautuneet pääosin elinvoiman hallintoon. Tämä ei talousarviovaiheessa ollut tiedossa. Tämän takia vastuualueen henkilöstökuluihin varattiin lisää rahaa lisätalousarviolla.

Toimintakatsaus

Kaupunkistrategian pohjalta elinvoiman hanketyö on kohdistunut erityisesti Asuntomesujen valmisteluun, Voimalan, Veturitallien, Sote-keskuksen, HAMKin kampushankkeen ja Lasitehtaan alueen kehittämiseen sekä kaupunki 4.0-hankkeeseen. Lisäksi on mm. laadittu elinvoiman tilannekuva, teetetty sen pohjalta tutkimus opiskelupaikkakuntien houkuttelevuuden osatekijöistä sekä teetetty esiselvitys Eräkeskuksesta. Elinvoiman hankepäällikön vakanssin ollessa loppuvuoden täyttämättä käytettiin säästyneitä rahoja ostopalveluihin.

KULTTUURIPALVELUT VASTUUALUE

TEHTÄVÄN KUVAUS

Kulttuuri- ja tapahtumapalvelut vastaavat kuntien kulttuuritoimintalain mukaisten palveluiden toimeenpanosta, koordinoinnista ja kehittämisestä. Vastuualue tuottaa yleisen kulttuurin palveluita, tapahtumia, julkista taidetta ja kehittämishankkeita sekä koordinoi

yhteistyötä eri sidosryhmien kanssa. Tavoitteena on tuottaa asukkaiden hyvinvointia ja viihtymistä lisääviä toimintoja ja tapahtumia kustannustehokkaasti niin, että ne tukevat kaupungin elinvoimaa ja strategian muita tavoitteita.

Kulttuuripalvelut	TP 2022	Alkuperäinen TA 2023	TA-muutokset 2023	Muutettu TA 2023	Toteuma 1-12/2023	Jäljellä MTA 2023	Toteuma-% MTA 2023
TOIMINTATUOTOT	62 773	10 700		10 700	25 453	-14 753	237,88%
Myyntituotot	50	500		500	0	500	0,00%
Maksutuotot	117				539	-539	
Tuet ja avustukset	15 749	200		200	231	-31	115,59%
Muut toimintatuotot	46 857	10 000		10 000	24 683	-14 683	246,83%
TOIMINTAKULUT	-768 449	-835 700		-835 700	-873 080	37 380	104,47%
Henkilöstökulut	-128 169	-160 800		-160 800	-153 966	-6 834	95,75%
Palvelujen ostot	-127 941	-102 800		-102 800	-137 262	34 462	133,52%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-9 987	-8 100		-8 100	-18 631	10 531	230,01%
Avustukset	-427 053	-407 000		-407 000	-433 260	26 260	106,45%
Muut toimintakulut	-75 300	-157 000		-157 000	-129 961	-27 039	82,78%
TOIMINTAKATE	-705 676	-825 000		-825 000	-847 627	22 627	102,74%
VUOSIKATE	-705 676	-825 000		-825 000	-847 627	22 627	102,74%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-32 974				0	0	
Suunnitelman mukaiset poistot	-32 974				0	0	
TILIKAUDEN TULOS	-738 650	-825 000		-825 000	-847 627	22 627	102,74%
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-738 650	-825 000		-825 000	-847 627	22 627	102,74%
VYÖRYTYSERÄT	-22 242				0	0	
Vyörytyskulut	-22 242				0	0	
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ VYÖRYTYSERIEN JÄLKEEN	-760 892	-825 000		-825 000	-847 627	22 627	102,74%

MENOJEN JA TULOJEN TOTEUTUMINEN

Tulot

Vastuualueen toimintatuotot ylittivät talousarvion noin 15 000 eurolla. Ylitys liittyi pääosin vuoden aikana saatuihin sisäisiin avustuksiin, joita ovat Maankäytön vastuualueelta julkisen taiteen toteutukseen osoitetut asumisen tonttien myyntivoitot. Myyntivoiton määrästä ei ole talousarviovaiheessa ollut tietoa.

Menot

Kulttuuri- ja tapahtumapalveluiden toimintakulut toteutuivat talousarvion mukaan, ylitys oli yhteensä noin 37 000 euroa. Ylitys liittyi arvioitua suurempiin vuoden 2023 palvelujen ostoihin, sekä avustussummiin. Henkilöstökulut alittivat arvion noin 7000 eurolla. Palvelujen ostoissa 34 000 euron ylitys. Aineet, tarvikkeet ja tavaraostot ylittyivät 10 000 eurolla, koska ne kirjattiin vuoden 2023 ajalta oikealle tilille. Aiemmin niitä on kirjattu myös muille toimintakulutileille. Muut toimintakulut toteutuivat hieman arvion alle, mm. aineiden ja tavaraostojen kirjauduttua niille kuuluvalla tilikohdalla.

Taulukko kulttuuripalvelut tunnusluvut

Kulttuuripalvelut tunnusluvut	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TP 2023
Vakituinen henkilöstö (henkilötyövuosia)	1	1	1	2	3	2,5
Kulttuuripalveluiden järjestämät tapahtumat ja tilaisuudet						
tapahtumien lukumäärä	31	11	18	30	35	32
kävijöiden lukumäärä	12 700	7 060	1 034	20 000	22 000	27 662
kulttuuripolkutapahtumien lukumäärä	111	67	104	110	115	397
kävijöiden lukumäärä	5 400	4 215	3 638	5 500	6 000	8 321
Tunnettuus (tavoite 4<)					4 - 5	
Asiakastyytyväisyys (tavoite 4<)					4 - 5	
Hyvinvointisuunnitelma valmis					on / ei	

Toimintaympäristön muutosten vaikutukset toimintaan ja talouteen

Väestörakenteen muutos, erityisesti väestön ikääntyminen, mutta myös lisääntyvä sosiaalinen

pahoinvointi vaikuttaa suoraan myös kulttuuristen hyvinvointipalveluiden kysyntään.

Kulttuuripalveluiden merkitys hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä tulisi huomioida ja palvelujen saatavuuteen tulisi panostaa. Tähän vastaa kulttuuri- ja tapahtumapalveluiden koordinoima hyvinvointisuunnitelman laatiminen.

Palvelujen kysynnän ja tuotantotapojen muutos

Tapahtumien tuotantotapoja kehitettiin joustaviksi ja rakenteellisemmiksi. Kulttuuri- ja tapahtumapalvelut vastasivat kaupunkilaisten kysyntään tapahtumien osalta. Kaupunkilaisille tehdyn asiakaskyselyn perusteella tuotantoon lisättiin myös maksullisia tapahtumia lisäämään tarjontaa. Tuotannollisessa työssä ja hankkeissa hyödynnettiin yritysyhteistyötä, ostopalveluja ja määräaikaista työvoimaa edellisvuosien tapaan.

Strategian toteuttaminen toiminnassa

Vastuualueen toiminnoilla luotiin yhteisöllisyyttä, osallisuutta ja hyvinvointia ja tuettiin elinvoiman kehittymistä tarjoamalla asukkaille viihtymisen edellytyksiä. Kulttuuri toteuttaa mm. tapahtumien sijainnilla ja saatavuudella strategian mukaista helpon ja sujuvan arjen toteuttamista.

Taloudelliset tavoitteet, kehittämiskohteet ja toiminnalliset muutokset sekä sitovat toiminnalliset tavoitteet

Toiminnallisena tavoitteena oli 1. tapahtumien lisääminen, 2. julkisen taiteen toteuttamisen laajentaminen infrahankkeista myös kiinteistöhankeisiin ja väliaikaisen taiteen toteutukseen.

Tämä onnistui mm. Riihimäki Hehkuu – valotapahtuman muodossa, jossa käytettiin väliaikaista valotaidetta. Tavoite 3 oli kulttuuristen hyvinvointipalveluiden luominen. Tähän vastaa kulttuurihyvinvointisuunnitelman laatimisen koordinointi. Suunnitelman tavoitteena oli valmistua vuoden 2023 aikana. Tavoitteeseen ei päästy resurssien riittämättömyyden takia. 50% kulttuurituottaja, jonka suuntautuminen on kulttuurihyvinvoinnissa aloitti työnsä vasta huhtikuussa 2023, jolloin suunnitelman ensimmäistä osiota alettiin hahmottamaan, mutta tiukan aikataulun vuoksi suunnitelman edellyttämää työryhmän työskentelyä ei ehditty käynnistämään.

Suunnitelman tavoite on valmistua vuoden 2024 syksyllä. Suunnitelmaa on laatimassa työryhmä, joka koostuu luottamushenkilöistä, eri toimialojen asiantuntijoista ja kulttuurialojen edustajista. Tavoitteena oli saada lisättyä kulttuurin resurssia yhdellä työntekijällä. Tämä ei onnistunut, joten kulttuurihyvinvoinnin osalta kaavailut pilotoinnit uusista toimintamalleista jäi resurssipulan takia toteuttamatta.

MUSEOPALVELUT VASTUUALUE

Riihimäen kaupungin museopalveluihin kuuluvat Suomen lasimuseo, Riihimäen kaupungin museo ja Riihimäen taidemuseo sekä tuki Suomen metsästysmuseolle. Museopalvelut vastaavat museolain mukaisten palveluiden kehittämisestä, koordinoinnista ja toimeenpanosta.

Museopalvelut	TP 2022	Alkuperäinen TA 2023	TA-muutokset 2023	Muutettu TA 2023	Toteuma 1-12/2023	Jäljellä MTA 2023	Toteuma-% MTA 2023
TOIMINTATUOTOT	391 872	285 200		285 200	600 321	-315 121	210,49%
Myyntituotot	110 824	95 000		95 000	169 133	-74 133	178,04%
Maksutuotot	192 437	113 400		113 400	315 651	-202 251	278,35%
Tuet ja avustukset	39 979	34 100		34 100	35 543	-1 443	104,23%
Muut toimintatuotot	48 632	42 700		42 700	79 994	-37 294	187,34%
TOIMINTAKULUT	-2 246 092	-2 408 000	-120 000	-2 528 000	-2 790 625	262 625	110,39%
Henkilöstökulut	-912 912	-1 108 700		-1 108 700	-1 116 734	8 034	100,72%
Palvelujen ostot	-258 892	-287 100	-44 600	-331 700	-320 216	-11 484	96,54%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-172 083	-68 700	-53 400	-122 100	-345 732	223 632	283,16%
Muut toimintakulut	-902 206	-943 500	-22 000	-965 500	-1 007 943	42 443	104,40%
TOIMINTAKATE	-1 854 221	-2 122 800	-120 000	-2 242 800	-2 190 304	-52 496	97,66%
VUOSIKATE	-1 854 221	-2 122 800	-120 000	-2 242 800	-2 190 304	-52 496	97,66%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-33 291	-20 000		-20 000	-25 601	5 601	128,00%
Suunnitelman mukaiset poistot	-33 291	-20 000		-20 000	-25 601	5 601	128,00%
TILIKAUDEN TULOS	-1 887 511	-2 142 800	-120 000	-2 262 800	-2 215 905	-46 895	97,93%
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-1 887 511	-2 142 800	-120 000	-2 262 800	-2 215 905	-46 895	97,93%
VYÖRYTYSERÄT	-307 110				0	0	
Vyörytyskulut	-307 110				0	0	
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ VYÖRYTYSERIEN JÄLKEEN	-2 194 621	-2 142 800	-120 000	-2 262 800	-2 215 905	-46 895	97,93%

MENOJEN JA TULOJEN TOTEUTUMINEN

Tulot ylittyivät kaikilla osa-alueilla. Ylitykset johtuvat suurimmaksi osaksi Suomen lasimuseon suuresta kävijämäärästä ja sen mukanaan tuomasta lisäyksestä myös myyntituotoihin. Sama asia vaikuttaa myös menoihin: museokaupan varastoa jouduttiin lisäämään merkittävästi aikaisempaan verrattuna.

Museokorttituotot näkyvät kohdassa muut toimintatuotot ja siihen liittyvät kulut kohdassa muut toimintakulut. Myös Riihimäen Taidemuseon myynti- ja maksutavoitteet ylittyivät.

Toteutunut toiminta

Kaikki kolme museota ovat tuottaneet kokoelma- ja näyttelysisältöihinsä liittyvää oheishjelmaa ja tapahtumia ja saavuttivat niihin liitetyt määrälliset tavoitteensa. Ne ovat muun muassa tarjonneet riihimäkeläisille kouluille ja varhaiskasvatuksen ryhmille runsaan määrän Kulttuuripolkuvierailuja ja muita opastuksia. Museot ovat osallistuneet Riihimäen kaupungin yhteisiin tapahtumiin ja järjestäneet sidosryhmiensä kanssa omia yleisötapahtumia. Suomen lasimuseon järjestämät tapahtumat, näyttelyiden oheishjelmat ja erilaiset opastetut kierrokset tavoittivat vuonna 2023 yhteensä 19 588 osallistujaa, Riihimäen kaupungin museon 4693 ja taidemuseon 1580.

Suomen lasimuseo tuotti Riihimäellä esillä olleiden näyttelyiden lisäksi neljä muualle Suomeen ja yhden Ranskaan. Näissä oli kävijöitä yhteensä 101 640. Riihimäen ulkopuolelle tuotetut näyttelyt kuuluvat museon valtakunnalliseen vastuumuseotoimintaan. Merkittävin kansainvälinen tavoite saavutettiin, kun käsinvalmistettuun lasiin liittyvä

tieto, tekniikka ja taito hyväksyttiin 6.12. Unescon ihmiskunnan aineettoman kulttuuriperinnön luetteloon. Monikansallista hakemusta Suomen osalta on koordinoitunut Suomen lasimuseo yhdessä Museoviraston kanssa.

Riihimäen kaupunginmuseon toiminta keskittyi vuonna 2023 museon siirtoon. Museon tarveselvitys käsiteltiin kaupunginhallituksessa 27.3.2023, jolloin päätettiin, että kaupunginmuseon toiminta siirretään Taidemuseon tilojen yhteyteen sekä hankitaan toiminnan kannalta välttämättömät lisätilat vuokraamalla. Siirtoon tarvittava lisäbudjetti oli kaupunginvaltuuston käsittelyssä 5.6.2023.

Viimeinen näyttely vanhoissa tiloissa oli mittaamiseen, punnitsemiseen ja mittavälineisiin liittyvä MITTAPUU. Museon näyttely- ja muu palvelutoiminta suljettiin yleisöltä 1.7. alkaen museon siirron ajaksi. Visiittikortteja-visiittikorttikuvia museon kokoelmista avattiin 16.12. jo uusissa tiloissa. Kaupunginmuseon kävijätavoitteisiin ei päästy. Kokoelmapolitiikka päivitettiin ja jatkettiin Muistaja-museoiden kanssa tehtävää yhteistyötä kokoelmatoiminnassa. Entisaikojen matkalaukkuja oli läpi vuoden varhaiskasvatusryhmien, koululuokkien, palvelutalojen sekä vanhustenkeskusten lainattavissa. Paloauto Sussezin kunnostushanke jatkui.

Riihimäen Taidemuseossa eniten kävijöitä tavoitti taidetta ja kuosisuunnittelua yhdistänyt Papu meets art -näyttely sekä kokoelmanäyttely Eat&Eye. Museo ei kuitenkaan ylittänyt kävijätavoitteisiin, johon olivat vaikuttamassa museoiden yhdistämiseen liittyvät remontit sekä pitkälle loppuvuoteen kestänyt Tempelikadun remontti. Kokoelmatyössä pääpaino oli kokoelmapolitiikan päivittämisessä sekä valmistelutyöt kaupungin taidekokoelman siirrosta taidemuseon hallintaan (kokoelmapolitiikan laatiminen). Taidemuseo sai teoslahjoituksia ja lainasi teoksia muiden taidemuseoiden näyttelyihin. Kokoelmateoksia konservoitiin. Mainontaa ja markkinointia kehitettiin ja museokauppaa uusittiin. Uusi työpajatala otettiin käyttöön ja mm. vitriinivalaistuksia uusittiin.

Kaikki kolme museota saavuttivat tuotettavien näyttelyiden määrälle ja asiakastyytyvyyden tasolle asetetut tavoitteensa.

TUNNUSLUVUT

Taulukko Suomen lasimuseo tunnusluvut

Suomen lasimuseo	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TP 2023
Kävijät, Suomen lasimuseo	37 278	22 565	22 664	27 000	35 000	62475

Suomen lasimuseo	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TP 2023
Kävijät muualla (kiertonäyttelyt yms.)*	30 000	12 527	0	25 000	25 000	39537
Näyttelyt Riihimäellä	12	9	9	9	9	9
Oheisohjelmiin ja tapahtumiin osallistuneiden määrä			(7 599)		10 000	19 588
Asiakastyytyväisyys (tavoite 4<)					4 - 5	4,5

*Vuoteen 2022 saakka ilmoitettu vain ulkomailla pidetyt näyttelyt

Taulukko Riihimäen kaupunginmuseo tunnusluvut

Riihimäen kaupungin museo	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TP 2023
Kävijät						
Riihimäen kaupunginmuseo	14 499	4 320	0**)	10 000	10 000	5727
Riihimäen taidemuseo	9 855	6 866	6 729	15 000	15 000	10904
Näyttelyt						
Riihimäen kaupunginmuseo	4	6	2	2	2	2
Riihimäen taidemuseo	3	3	3	2	4	4
Oheisohjelmiin osallistuneiden määrä						
Riihimäen kaupunginmuseo			2 606		3 000	4693
Riihimäen taidemuseo						
Asiakaskastyytyväisyys						
Riihimäen kaupunginmuseo					4 - 5	4,5
Riihimäen taidemuseo					4 - 5	4,1

**Riihimäen kaupunginmuseo oli suljettu yleisöltä vuoden 2021 kokoelmien inventoinnin vuoksi. Kaupunginmuseon näyttelytoimintaa oli järjestetty Riihimäen taidemuseossa (kävijämäärät sisältyvät taidemuseon kävijöihin) sekä kaupunginmuseon piha-alueella ulkonäyttelyinä. Kulttuuripolitoimintaa järjestettiin Rautatienpuistossa opastettuina kävelykierroksina.

KAAVOITUSYKSIKÖ VASTUUALUE

Maankäytön suunnittelu- asema ja yleiskaavoitus, rakentamisen ohjaus sekä kaupunkikuvan kehittäminen.

Kaavoitus	TP 2022	Alkuperäinen TA 2023	TA-muutokset 2023	Muutettu TA 2023	Toteuma 1-12/2023	Jäljellä MTA 2023	Toteuma-% MTA 2023
TOIMINTATUOTOT	35 219	40 700		40 700	27 243	13 457	66,94%
Myyntituotot	3 326				804	-804	
Maksutuotot	29 679	39 000		39 000	25 185	13 815	64,58%
Tuet ja avustukset	2 214	1 700		1 700	1 156	544	67,99%
Muut toimintatuotot					98	-98	
TOIMINTAKULUT	-594 234	-1 016 800		-1 016 800	-752 624	-264 176	74,02%
Henkilöstökulut	-463 250	-621 200		-621 200	-485 997	-135 203	78,24%
Palvelujen ostot	-117 395	-370 600		-370 600	-241 772	-128 828	65,24%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-952	-10 200		-10 200	-2 564	-7 636	25,14%
Muut toimintakulut	-12 637	-14 800		-14 800	-22 291	7 491	150,62%
TOIMINTAKATE	-559 014	-976 100		-976 100	-725 381	-250 719	74,31%
VUOSIKATE	-559 014	-976 100		-976 100	-725 381	-250 719	74,31%
TILIKAUDEN TULOS	-559 014	-976 100		-976 100	-725 381	-250 719	74,31%
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-559 014	-976 100		-976 100	-725 381	-250 719	74,31%
VYÖRYTYSERÄT	-32 656				0	0	
Vyörytyskulut	-32 656				0	0	
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ VYÖRYTYSERIEN JÄLKEEN	-591 670	-976 100		-976 100	-725 381	-250 719	74,31%

MENOJEN JA TULOJEN TOTEUTUMINEN

Kaavoituksen vastuualueen menot eivät toteutuneet talousarviossa ennakoitujen mukaisesti. Henkilöstökulut eivät toteutuneet täyttämättä olleiden vakanssien vuoksi ja ennustetta on tarkennettu vuoden kuluessa pienemmäksi. Vaikka ostopalveluina toteuttavien selvitysten laskutus painottui loppuvuoteen ja käynnissä oli useita toimeksiantoja, ei niidenkään osalta päästy ennusteeseen. Vajaat henkilöresurssit ovat vaikuttaneet osaltaan siihen, että kaavoitus ei ole pystynyt edistämään kaikkia kaavoituskatsauksessa ohjelmoituja tehtäviä tavoiteaikataulussa ja siten hankkeiden priorisoinnin kautta myös palveluiden ostotarve jäi talousarviossa ennakoitua pienemmäksi.

Vuonna 2023 kaavoituksen vastuualueen tulot eivät toteutuneet talousarvion odotusten mukaisesti. Kaavoituksen tulot muodostustuvat pääosin yksityisille tahoille laadittavien asemakaavan muutoksien taksoista. Niistä ei kertynyt taksoja samaan tapaan kuin aikaisempina vuosina. Kaavoituksen tuloihin vaikuttaa myös lupapäätöksistä laskutettavat taksat. Vuoden 2023 aikana tehtiin yhteensä 7 lupapäätöstä. Näistä yksi oli poikkeamis päätös asemakaava-alueella ja kuusi asemakaava-alueen ulkopuolelle sijoituvia suunnittelutarveratkaisuja ja poikkeamispäätöksiä. Lupapäätösten määrä vastaa lähes odotuksia, vaikka vuoden alkupuoliskolla olikin tavallista hiljaisempaa.

TOTEUTUNUT TOIMINTA

Kaavoituksen henkilöstössä on ollut vaihtuvuutta ja suurin osa vuodesta 2023 jouduttiin tekemään työtä reilusti vajailla henkilöresursseilla. Vakanssien täyttämistä on vaikeuttanut työmarkkinoiden osaaajapula. Alkusyksyn rekrytoinneissa saatiin täytettyä kaksi vakanssia ja syyskuun lopussa kaavoituksen yhdeksästä vakanssista oli enää kaksi täyttämättä. Tavoitteena on ollut henkilöstön määrän vakiinnuttaminen takaisin vähintään kahdeksaan asiantuntijaan, jotta kaavoituksen vastuualue pystyisi paremmin vastaamaan sille asetettuihin tavoitteisiin ja tulevaisuuden haasteisiin.

Henkilöresurssien niukkuudesta huolimatta kaavoituksen toiminta pystyttiin järjestämään lähes normaalisti. Toiminnan kehittämiseen ja tulossa oleviin muutoksiin ei kuitenkaan voitu panostaa suunnitellusti, vaan resurssit täytyi kohdentaa lähinnä operatiivisen toiminnan johtamiseen ja toteuttamiseen.

Talousarvioon 2023 kaavoitukselle kirjatusta sitovista tavoitteista Jokikylän asemakaavan muutoksen valmistuminen valtuuston hyväksyttäväksi viimeistään kesäkuun valtuustossa toteutui. Toisena tavoitteena oli Herajoen keskustan asemakaava ja asemakaavan muutoksen valmistuminen hyväksymiskäsittelyyn vuoden 2023 aikana. Tavoitteeseen ei päästy, sillä priorisoinnissa sen edelle menivät muun muassa Ilveskatu 2 (Sako) asemakaavan muutoksen laadinta ja Kokon alueen suunnittelu ja asemakaavoittaminen (asuntomessualue). Myös henkilöresurssien niukkuus vaikutti siihen, ettei tavoite toteutunut. Kolmantena sitovana tavoitteena oli yleiskaavaluonnoksen valmistuminen nähtäville asettamista varten ja siihen päästiin.

Asemakaavoja ja asemakaavan muutoksia oli vuoden 2023 ohjelmassa yhteensä 19 kpl. Vuoden 2023 aikana lainvoimaisuuden sai 7 kpl asemakaavoja tai asemakaavan muutoksia. Asemakaavoitettua kerrosalaa oli yhteensä 126 746 k-m², josta asumista 45 580 k-m² ja työpaikkatoimintoja 80 536 k-m². Uutta kerrosalaa muodostui yhteensä 33 119 k-m².

MAANKÄYTTÖ VASTUUALUE

Maankäytön vastuualue vastaa maapolitiikan valmistelusta, kaupungin maanomistajan tehtävistä, mittauspalveluista, kaupungin pohjakartan ja maastomallin ylläpidosta ja kiinteistön muodostuksesta sekä osallistuu strategiseen sijainninohjaukseen ja hankekehittämiseen.

Maankäyttö	TP 2022	Alkuperäinen TA 2023	TA-muutokset 2023	Muutettu TA 2023	Toteuma 1-12/2023	Jäljellä MTA 2023	Toteuma-% MTA 2023
TOIMINTATUOTOT	3 989 908	3 098 900	-1 400 000	1 698 900	2 232 506	-533 606	131,41%
Myyntituotot	44 294	25 000		25 000	44 815	-19 815	179,26%
Maksutuotot	157 159	111 000		111 000	424 302	-313 302	382,25%
Tuet ja avustukset	3 430	2 900		2 900	2 774	126	95,66%
Muut toimintatuotot	3 785 024	2 960 000	-1 400 000	1 560 000	1 760 616	-200 616	112,86%
TOIMINTAKULUT	-1 017 452	-1 099 600	-152 000	-1 251 600	-1 031 012	-220 588	82,38%
Henkilöstökulut	-706 402	-826 800		-826 800	-694 996	-131 804	84,06%
Palvelujen ostot	-206 526	-161 700	-152 000	-313 700	-197 057	-116 643	62,82%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-11 678	-32 800		-32 800	-9 708	-23 092	29,60%
Avustukset	-1 669	-2 500		-2 500	0	-2 500	0,00%
Muut toimintakulut	-91 177	-75 800		-75 800	-129 252	53 452	170,52%
TOIMINTAKATE	2 972 455	1 999 300	-1 552 000	447 300	1 201 494	-754 194	268,61%
VUOSIKATE	2 972 455	1 999 300	-1 552 000	447 300	1 201 494	-754 194	268,61%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-680				-8 164	8 164	
Suunnitelman mukaiset poistot	-680				-8 164	8 164	
TILIKAUDEN TULOS	2 971 775	1 999 300	-1 552 000	447 300	1 193 330	-746 030	266,79%
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	2 971 775	1 999 300	-1 552 000	447 300	1 193 330	-746 030	266,79%
VYÖRYTYSERÄT	-57 042				0	0	
Vyörytyskulut	-57 042				0	0	
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ VYÖRYTYSERIEN JÄLKEEN	2 914 733	1 999 300	-1 552 000	447 300	1 193 330	-746 030	266,79%

MENOJEN JA TULOJEN TOTEUTUMINEN

Tulojen toteutuminen

Maankäytön vastuualueen tuloista merkittävä osa muodostuu tonttien vuokrasta sekä tonttien luovutuksista saatavista kertaluontoisista eristä. Vuoden 2023 osalta tonttien myynti jäi merkittävästi odotuksista; alkuperäisestä myyntihintojen odotusarvosta (investoinnit 2 100 000 euroa) jäätiin lähes 1 500 000 euroa. Globaali taloustilanne on siirtänyt etenkin kerrostalorakentamisen aloituksia ja vuodelle 2023 jo aiemmin sovittuja kauppoja on jouduttu siirtämään tulevaisuuteen tai kaupoista on jouduttu luopuman kokonaisuudessaan. Tulojen osalta vastuualueen tilannetta on hieman helpottanut asema-kaavoituksen odotettua korkeammat kaavoitusarvomaksut sekä tontinvuokrien toteutuminen niin ikään odotukset ylittäen. Näin ollen vastuualue on ylittänyt tulojen osalta tonttimyyntien puuttumaan jäämisen huomioineen, muutetun talousarvion noin 500 000 eurolla. Kokonaisuutena alkuperäisestä tulotavoitteesta jäätiin yhteensä noin 850 000 euroa.

Toimintakulut

Toimintakuluissa varauduttiin lisätalousarviolla Jokikylän ja Tehtaankadun asemakaava-alueiden maaperän selvittämiseen ja kunnostukseen. Jokikylän osalta maaperän kunnostus siirtyi toteuttavaksi vuoden 2024 aikana. Vastuualueen osalta kuluihin syntyi säästöä myös, kun vuodelle 2023 tarkoitettua paikkatietopäällikön rekrytointia ei saatu sopivien hakijoiden puutteen vuoksi toteutettua. Yksikön toimintakulut jäivät kokonaisuudessaan noin 200 000 euroa suunniteltua pienemmiksi alittaen siten noin 50 000 eurolla myös alkuperäisen talousarviotavoitteen.

Toimintakate

Vaiherikkaan vuoden osalta vastuualue päättyi lopulta toimintakatteen osalta noin 1 200 000 euroon, joka alitti alkuperäisen talousarviotavoitteen noin 800 000 eurolla. Talousarviomuutoksiin nähden toimintakate ylitti muutetut tavoitteet noin 750 000 eurolla.

Investointien toteutuminen

Maa-alueiden investointeihin varatusta 1.930.000 euron määrärahasta käytettiin noin 800 000 euroa, joilla hankittiin kaupungille maaomaisuutta hieman runsaat 7,7 ha. Merkittävin osto tapahtui Riihimäen Veturitallien alueen pohjoispuolella, jossa hankinnalla onnistuttiin saamaan kaupungille keskeinen osa asemanseudun kehittämistä ajatellen. Suunnitelluista hankinnoista toteutumatta jäivät ympäristöministeriön lunastuslupa perustuvat alueet, joiden osalta valitukset ovat hidastaneet lunastusprosessia suunnitellusta.

Taulukko ennuste kaupungin tontinmyyntien tuotoista väestönkasvutavoite huomioiden

Kohteet ja tavoite 2023	Luovutus- määrä	Myyntitulo	Tasearvo	Myyntivoitto
Erillispientalotontit	7	250 000	25 000	225 000
Rivitalotontit	1	100 000	10 000	90 000
Kerrostalotontit	4	1 200 000	120 000	1 080 000
Asuminen yhteensä	12	1 550 000	155 000	1 395 000
Elinkeinotontit	2	650 000	65 000	585 000
Kaikki yhteensä	14	2 200 000	220 000	1 980 000

Taulukko Laskelma tasearvon ja myyntivoiton tuotosta:

	Myyntitulo (ta muutettu 2023 tavoite)	Myyntivoitto	Taiteen osuus	Käyttötalouteen siirtyvä osuus (ta muutettu 2023 tavoite)
Asuintontit	180 187 € (150 000 €)	175 662 €	2 635 €	173 027 € (135 000 €)
Elinkeinotontit	531 394 € (550 000 €)	380 154 €	0 €	380 154 € (425 000 €)
Muut	260 € (0 €)	103 €	0 €	103 € (0 €)
Yhteensä:	711 841 € (700 000 €)	553 284 €	2 635 €	553 284 € (580 000 €)

Myyntivoitto: Myyntitulo vähennettynä tasearvolla.

Taiteen osuus: Asuintonttien myyntitulosta tasearvon vähennyksen jälkeen julkiseen taiteeseen leikattava 1,5 % osuus (kaupunkikehityslautakunta 15.9.2020 § 136, otettu käyttöön vuoden 2021 alusta).

Käyttötalouteen siirtyvä osuus: Maankäytön vastualueen käyttötalouteen myyntivoittona siirtyvä osuus; myyntitulo vähennettynä tasearvolla ja taiteen osuudella.

Taulukossa esitetty myyntivoitto kiinteän omaisuuden myynnistä on kertaluontoista tuloa, eikä tuloa voida katsoa suoraan edustavan kaupungin vuotuista tulo-odotusta.

Taulukko Tonttien luovutus

Tunnusluvut maankäyttö	Tp 2021	Tp 2022	Ta 2023	Ta 2023 +muutos	Tp 2023 toteuma
Tonttien luovutus	19	39	12	12	12
Kiinteistötoimitukset	66	56	70	70	

Maankäytön toimintakatsaus

Vuoden 2023 haasteina toiminnassa olivat globaali taloustilanne ja rakennusalan voimakas taantuma. Paikkatiedon palvelualueen siirtyminen konsernihallinnosta maankäytön vastuualueelle tuotti haasteita rekrytointien, paikkatiedon uudelleen organisoinnin sekä paikkatieto-ohjelmiston merkittävien päivitystarpeiden vuoksi. Rekrytoinneista paikkatietopäällikön tehtävää ei saatu täytettyä hakukriteerit täyttävän hakijan puutteen vuoksi.

Maanhankinnan osalta vuodelle 2023 oli alun perin suunniteltu toteutuvaksi ympäristöministeriön lupaan perustuvan lunastustoimituksen toteutuminen. Ympäristöministe-

riön luvasta jätettyjen valituksien vuoksi toteutus kuitenkin siirtyi vuodelle 2024 tyypistään lopulta maanhankinnan noin 7,7 ha. Kun samalla maata luovutettiin kaupoilla noin 10,4 ha edestä supistui kaupungin maaomaisuus vuoden aikana noin 2,7 ha verran.

Vastuualueen tehtäväkenttään kuuluvien maaperän havaittujen pilaantumien osalta vuonna 2023 selvitettiin kohteita Mattilan teollisuusalueella sekä Jokikylän uudella kaava-alueella. Jokikylän alueella maaperän puhdistamisen 1. vaiheesta päästiin sopimukseen aivan vuoden lopulla ja toteutus jäi vuodelle 2024. Jokikylän asemakaava-alueella on siten odotettavissa lähitulevaisuudessa merkittäviä resurssitarpeita puhdistamistyön osalta.

RAKENNUSVALVONTA VASTUUALUE

Rakennusvalvonta	TP 2022	Alkuperäinen TA 2023	TA-muutokset 2023	Muutettu TA 2023	Toteuma 1-12/2023	Jäljellä MTA 2023	Toteuma-% MTA 2023
TOIMINTATUOTOT	236 845	241 200		241 200	230 102	11 098	95,40%
Maksutuotot	233 743	240 000		240 000	227 500	12 500	94,79%
Tuet ja avustukset	1 239	1 200		1 200	1 156	44	96,32%
Muut toimintatuotot	1 863				1 446	-1 446	
TOIMINTAKULUT	-339 634	-346 600		-346 600	-367 841	21 241	106,13%
Henkilöstökulut	-293 052	-294 400		-294 400	-316 063	21 663	107,36%
Palvelujen ostot	-30 387	-39 100		-39 100	-31 650	-7 450	80,95%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 890				-2 876	2 876	
Muut toimintakulut	-13 305	-13 100		-13 100	-17 252	4 152	131,70%
TOIMINTAKATE	-102 789	-105 400		-105 400	-137 740	32 340	130,68%
VUOSIKATE	-102 789	-105 400		-105 400	-137 740	32 340	130,68%
TILIKAUDEN TULOS	-102 789	-105 400		-105 400	-137 740	32 340	130,68%
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-102 789	-105 400		-105 400	-137 740	32 340	130,68%
VYÖRYTYSERÄT	-23 102				0	0	
Vyörytyskulut	-23 102				0	0	
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ VYÖRYTYSERIEN JÄLKEEN	-125 891	-105 400		-105 400	-137 740	32 340	130,68%

MENOJEN JA TULOJEN TOTEUTUMINEN

Rakennusvalvonta pääsi toimintatuotoissa 95,40 %:iin talousarviosta, tulobudjetti alittui 11 098 eurolla. Lupamäärä 192 kpl sisältää aikaisempia vuosia enemmän pienimuotoisia hankkeita, Yhteensä haettiin rakennuslupia n. 19 000 m²:lle, kun viime vuonna 2022 määrä oli 17 000 m². Lupamäärissä tiputusta tuli 38 lupaa. Koko vuoden oli havaittavissa rakennusalan yleinen heikentyminen. Toimintakuluissa päästiin 106,13 %:iin talousarviosta, rahassa se tekee ylitystä 21 241 euroa. Menot ja tulot toteutuivat lähes talousarvion mukaisesti.

TOIMINTAKATSAUS 2023

Riihimäellä on käytössä ePermit sähköinen lupapalvelu, jonka kautta voi hoitaa asiointin niin ennakkokyselyn kuin lupahakemuksen jättämisen osalta. Palveluun lisätään asiakirjat sähköisesti PDFmuodossa.

Saimme käyttöön vuonna 2021 sähköisen arkiston ja sähköisen leimaamisen. Emme enää arkistoi paperisena lupahakemuksia vaan ne pystytään arkistoimaan sähköisinä.

Selainpohjainen uusi valvontaohjelmisto Cloud oli käyttävissä vuoden 2020 alussa. Kuitenkin ohjelmistossa havaittiin teknisiä ongelmia, eikä sen työkyttö ole päässyt vieläkään alkamaan.

Kaupungin strategian mukaisesti lupahakemuksista n. 97 % pystyttiin myöntämään viiden viikon kuluttua, siitä kun hakemus oli myönnettävissä. Keskimääräinen aika oli 28 päivää.

Rakennusvalvonta	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TP 2022	TP 2023	TOT %
Myönnetty rakennus- ja toimenpideluvat	255	235	220	230	192	87

YMPÄRISTÖNSUOJELU VASTUUALUE

Ympäristösuojeluviranomaiselle kuuluvat kehittämis- ja edistämistehtävät sekä lupa- ja valvontatehtävät, kaupungin ympäristöasioiden strateginen suunnittelu ja kehittäminen sekä ympäristötilan seuranta.

Ympäristönsuojelu	TP 2022	Alkuperäinen TA 2023	TA-muutokset 2023	Muutettu TA 2023	Toteuma 1-12/2023	Jäljellä MTA 2023	Toteuma-% MTA 2023
TOIMINTATUOTOT	26 035	33 100		33 100	20 648	12 452	62,38%
Myyntituotot	455				432	-432	
Maksutuotot	24 489	32 000		32 000	19 060	12 940	59,56%
Tuet ja avustukset	1 091	1 100		1 100	1 156	-56	105,08%
TOIMINTAKULUT	-399 810	-526 700		-526 700	-449 139	-77 561	85,27%
Henkilöstökulut	-325 124	-384 000		-384 000	-361 559	-22 441	94,16%
Palvelujen ostot	-56 728	-115 200		-115 200	-68 785	-46 416	59,71%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-4 337	-11 700		-11 700	-3 716	-7 984	31,76%
Muut toimintakulut	-13 621	-15 800		-15 800	-15 080	-720	95,44%
TOIMINTAKATE	-373 775	-493 600		-493 600	-428 492	-65 108	86,81%
VUOSIKATE	-373 775	-493 600		-493 600	-428 492	-65 108	86,81%
TILIKAUDEN TULOS	-373 775	-493 600		-493 600	-428 492	-65 108	86,81%
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-373 775	-493 600		-493 600	-428 492	-65 108	86,81%
VYÖRYTYSERÄT	-18 927				0	0	
Vyörytyskulut	-18 927				0	0	
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ VYÖRYTYSERIEN JÄLKEEN	-392 702	-493 600		-493 600	-428 492	-65 108	86,81%

MENOJEN JA TULOJEN TOTEUTUMINEN

Menot ja tulot alittuivat talousarviossa esitetystä. Tulot koostuvat lupa- ja valvontamaksuista, niiden toteuma jäi noin 12 500 euroa alle talousarvion. Ympäristönsuojeluviranomaisen taksa sekä maa-ainestaksa on tarkistettu, päivitetty taksat tulivat voimaan vuoden 2023 alussa. Menot koostuvat suurelta osin henkilöstökuluista ja palveluiden ostosta. Palveluiden ostosta säästettiin 46 400 euroa ja henkilöstökuluista 22 400 euroa. Henkilöstömenojen säästö johtui uuden ympäristötarkastajan rekrytoinnin viivästyisestä. Ympäristönsuojelun uusi ympäristötarkastajan virka saatiin täytettyä kesäkuun

alussa. Määräaikainen kesätyöntekijä oli palkattu touko-kesäkuun ajaksi. Palveluiden os-
tossa suurin säästö syntyi ICT-menoista (32 400 euroa).

TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN 2023

Valtuustotason strateginen tavoite kasvihuonekaasujen päästökehitys (-10%/v /
44ktCO₂-ekv/2030)

Kaupunginvaltuuston kesäkuussa 2022 hyväksymä ympäristöpolitiikka ”Resurssiviisas
Riihimäki 2030” on kaupungin strategian toimeenpano-ohjelma, jonka keskeisenä tavoit-
teena on varmistaa Riihimäen kehittyminen resurssiviisaaksi kaupungiksi. Strategiassa
on määritelty tavoitteeksi kestävä kasvun yhteisö, jossa ”vaalimme kestävä kehitystä
ja vastuullisuutta”. Mittarina ovat kasvihuonekaasupäästöt, joissa tavoitteena on 10 %
vuotuinen vähennys.

Ympäristöpolitiikan toteutumista ja seurantamittareita seurataan ympäristöraportissa
tilinpäätöksen yhteydessä. Vuoden 2022 ympäristöraportti valmistui kesäkuussa 2023 ja
vuoden 2023 ympäristöraportti valmistuu touko-kesäkuussa 2024. Ympäristöraportti on
osa tilinpäätösasiakirjoja.

Riihimäen alueen kulutusperustaiset kasvihuonekaasupäästöt olivat vuonna 2022 CO₂-
raportin ennakkotiedon perusteella 131,8 kt CO₂-ekv. Tässä luvussa ei ole mukana teolli-
suuden sähkönkulutus eikä polttoaineiden käyttö, mutta teollisuuden osalta mukaan on
laskettu lämmitys, jätevedenkäsittely ja kaatopaikkojen päästöt. Edelliseen vuoteen ver-
rattuna päästöt laskivat 1,4 %. Suurimmat päästöt Riihimäellä syntyvät tieliikenteestä ja
kaukolämmön tuotannosta. Päästökehitys ei ole lineaarista, vaan kehitykseen vaikutta-
vat kaupungin toimien lisäksi myös monet valtakunnalliset toimet, kuten sähkön ja läm-
mön tuotannon päästökertoimet.

Lautakuntaan nähden sitovat tavoitteet

Ympäristönsuojelun luvat ja valvonta

Tavoitteena on toteuttaa asiakastytyväisyyskysely lupa- ja valvontapalveluista.

Toteuma:

Ympäristönsuojelun asiakastytyväisyyskysely lupa- ja valvontapalveluista tilattiin
FCG:ltä ja se toteutettiin maaliskuuhuhtikuun aikana. Kyselylomake ja kyselyn toteutus
suunniteltiin alkuvuodesta yhteistyössä FCG:n kanssa. Tulokset valmistuivat huhtikuussa
2023. Kyselyn tulokset olivat kaikilta osin erinomaiset

Ympäristönsuojelun edistäminen ja kehittäminen

Tavoitteena on tarkentaa kasvihuonekaasupäästöjen laskentaa vuoden 2023 aikana Riihimäen erityispiirteet huomioiden (päästölaskenta + kehitysehdotukset ja vähennyspolun tarkennukset).

Toteuma:

Laskenta valmistui osana ympäristöasiantuntijan opintoja toukokuun lopussa. Riihimäen hiilitaseselvitys tilattiin FCG:ltä, selvitys valmistuu keväällä 2024.

TOIMINTAKATSAUS 2023

Ympäristönsuojelun toimintaa ohjaamaan on laadittu toimintasuunnitelma vuodelle 2023. Suunnitelma on käsitelty elinvoimalautakunnassa ja toteumaa seurattu osavuosi-katsausten aikataulussa.

Viranomaisvalvontaa on tehty vuosien 2021–2025 valvontasuunnitelman sekä vuoden 2023 valvonta-ohjelman mukaisesti. Vuonna 2023 tarkastukset toteutuivat suunnitellusti.

Riihimäen luonnonsuojeluohjelma valmistui ja se hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa. Kaupunginvaltuusto päätti hakea viidelle alueelle luonnonsuojelualueen perustamista Hämeen ELY-keskukselta, lisäksi päätettiin yhden alueen myynnistä valtiolle luonnonsuojelualueeksi.

Sähköisten lupien käyttöönottoa ja kehittämistä jatkettiin. Kaikki luvat, eli 19 lupatyyppiä, ovat sähköisesti haettavana. Edelleen kehittämistä on kuitenkin lomakkeissa. Sähköistä arkistointia on edistetty yhteistyössä konserni- ja hallintopalveluiden kanssa päivittämällä ympäristönsuojelun asiakirjahallinnan suunnitelmaa (TOS), työ jatkuu vuonna 2024. Tavoitteena on, että sähköinen arkistointi saadaan käyttöön vuoden 2024 aikana. Vuoden 2023 aikana on myös edistetty valtion sähköisen YLVA-tietojärjestelmän käyttöönottoa laitosten vuosirapostointiin.

Arvokkaita luontokohteita seurattiin LUMOS-seurantaohjelman mukaisesti 13 kohteessa. Ilmatieteenlaitokselta tilattu Riihimäen ilmanlaadun leviämismalliselvitys valmistui syksyllä 2023. Pohjavedensuojelusuunnitelman laadinta käynnistyi, työ valmistuu syksyllä 2024.

Lisäksi osallistuttiin Vantaanjoen ja Helsingin seudun vesiensuojeluyhdistyksen sekä Fisu- ja Circwaste -edelläkävijäkuntaverkoston toimintaan. Riihimäen Reilun kaupan

kannatusryhmä järjesti "Vaatteelta toiselle" -paneelikeskustelun lukiolla. Riihimäen kiertotalousviikko järjestettiin toista kertaa. Kiertotalousryhmän toiminta yhdistettiin Siisti Riksu -toimintaan.

ETELÄ-HÄMEEN YMPÄRISTÖTERVEYDENHUOLTO VASTUUALUE

TEHTÄVÄN KUVAUS

Ympäristöterveydenhuolto on ympäristöperäisten terveysriskien vähentämiseen, poistamiseen ja ehkäisemiseen tähtäävää toimintaa.

Ympäristöterveydenhuollon tehtäviin kuuluvat terveydensuojelu-, elintarvike-, tupakka- ja lääkelain mukaiset tehtävät sekä eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonta ja eläinlääkäripalvelut. Kunnallinen eläinlääkintähuolto vastaa peruseläinlääkäripalveluiden ja ympärivuorokautisen kiireellisen eläinlääkäriavun antamisesta alueellaan pysyvästi tai väliaikaisesti oleville hyöty- ja harraste-eläimille.

Etelä-Hämeen ympäristöterveys	TP 2022	Alkuperäinen TA 2023	TA-muutokset 2023	Muutettu TA 2023	Toteuma 1-12/2023	Jäljellä MTA 2023	Toteuma-% MTA 2023
TOIMINTATUOTOT		1 741 800		1 741 800	1 653 166	88 634	94,91%
Myyntituotot		436 000		436 000	1 346 968	-910 968	308,94%
Maksutuotot					96 902	-96 902	
Tuet ja avustukset		1 305 800		1 305 800	209 296	1 096 504	16,03%
TOIMINTAKULUT		-2 110 300		-2 110 300	-2 088 093	-22 207	98,95%
Henkilöstökulut		-1 679 200		-1 679 200	-1 723 629	44 429	102,65%
Palvelujen ostot		-273 200		-273 200	-113 172	-160 028	41,42%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		-26 100		-26 100	-77 409	51 309	296,59%
Muut toimintakulut		-131 800		-131 800	-173 883	42 083	131,93%
TOIMINTAKATE		-368 500		-368 500	-434 927	66 427	118,03%
VUOSIKATE		-368 500		-368 500	-434 927	66 427	118,03%
TILIKAUDEN TULOS		-368 500		-368 500	-434 927	66 427	118,03%
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ		-368 500		-368 500	-434 927	66 427	118,03%
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ VYÖRYTYSERIEN JÄLKEEN		-368 500		-368 500	-434 927	66 427	118,03%

MENOJEN JA TULOJEN TOTEUTUMINEN

Henkilöstökulut muodostavat suurimman osan vastuualueen menoista. Henkilöstökulut ylittivät noin 140 000 eurolla, vaikka henkilöstömäärässä oli täyttämättömien virkojen ja osa-aikaisuuksien takia vajausta. Ylitys johtui n. 200 000 euron suuruisen lomapalkkojen kirjautumisesta kokonaisuudessaan vuodelle 2023, mitä ei talousarviota laadittaessa osattu huomioida. Myös hankintamenot ylittivät selvästi. Työergonomian parantamiseksi hankittiin lukuisia sähkötyöpöytiä ja uusia työtuoleja sekä eläinlääkintähuollolle säädettäviä toimenpidepöytiä. Lisäksi aiemmin terveydenhuollon tarjoama välinehuolto-palvelu päättyi ja molemmille vastaanotoille hankittiin toiminnan edellyttämä laitteisto. Huomattavia säästöjä syntyi sen sijaan palveluiden ostossa.

Toimintatuottojen osalta ei päästy tavoitteeseen. Terveysvalvonnassa myyntituottoja ei kertynyt odotetusti; maksullisia suunnitelmallisia tarkastuksia ei pystytty toteuttamaan osin henkilöstövajeesta ja osin organisaatiomuutokseen liittyvien toimintatapojen yhteinäistämiseen käytetyn ajan vuoksi. Sen sijaan eläinlääkintähuollossa klinikkamaksuista ja päivystyspuhelimesta saadut tuotot ylittyivät selvästi; toteuma 97 000/tavoite 60 000 euroa. Kokonaisuudessaan toimintatuottoja kertyi ilman kuntaosuuksia n. 540 000 euroa, tavoitteen ollessa 636 000 euroa.

TOIMINTAKATSAUS 2023

Suoritemääriä lukuun ottamatta muita mittarillisia sitovia tavoitteita ei ympäristöterveydelle ole kuluvalle vuodelle asetettu. Toiminnan painopisteenä ja tavoitteena oli yhteisen organisaation toimintojen yhdenmukaistaminen ja kehittäminen. Vuoden aikana oli runsaasti henkilöstömuutoksia. Terveysvalvontaan valittiin kolme uutta vakituista ympäristöterveystarkastajaa sekä lisäksi määräaikaista viranhaltijoita korvaamaan virkavapaalla olevaa tai osa-aikatyötä tekevää henkilöstöä.

Uuden organisaation toimintaa ohjaava ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelma vuodelle 2023 hyväksyttiin tammikuussa alueellisessa ympäristöterveysjaostossa. Terveysvalvonnan suunnitelmassa esitettyjen suunnitelmallisten, riskiperusteisten tarkastusten toteuma oli 73,4 % (591/ 805). Tulos on tyydyttävä, kun huomioidaan, että kyseessä oli organisaation 1. toimintavuosi. Eläinlääkintähuollossa kokonaissuoritemäärätavoite ylittyi selvästi (tavoite 9500/toteuma 11664).

Eläinlääkäreillä on vuoden alusta alkaen ollut käytössä uusi maksullinen päivystysnumero ja yhteinen potilastietojärjestelmä. Järjestelmien käyttöönotot sujuivat hyvin. Potilastietojärjestelmän hyödynnettävyyttä tulee kuitenkin kehittää esim. ajanvarausten ja tilastointien osalta.

Päivystyssuoritteiden määrä vähentyi aiempien organisaatioiden päivystyksiin verrattuna. Kuitenkin sairasmatkojen pituudet ja kestot ovat päivystyspisteiden maantieteellisistä sijainneista, ja alueen tieverkoston huonokuntoisuuden takia pidentyneet aiempaan verrattuna jonkin verran. Forssan alueen eläintiloilta on tullut yksittäisiä yhteydenottoja liittyen erityisesti päivystysajan käyntien kalleuteen. Aiemmin Forssan seudun hyvinvointikuntayhtymässä oli osin korvattu hyötyeläinten omistajille käynteihin liittyviä korkeita kustannuksia, mutta yhteistoiminta-alueella kustannuksiin osallistuminen jätettiin kun-

tien omaan harkintaan. Kesäsijaisten saantiongelmien näkyivät erityisesti vakinaisen henkilöstön päivystystiheyden lisäyksenä. Syksyn aikana tilanne parani huomattavasti ja sijaiseläinlääkäreitä oli käytettävissä myös viikonloppupäivystyksissä.

Uuden organisaation tunnettavuudessa ja yhteystietojen löydettävyydessä on edelleen kehitettävää. Vuoden 2024 painopisteeksi on nimetty Etelä-Hämeen ympäristöterveyden ja ympäristöterveydenhuollon toiminnan tunnettavuuden parantaminen.

Taulukko Ympäristöterveydenhuollon henkilöstösuunnitelma

Henkilöstö	Riihimäen seudun terveyskeskuksen kuntayhtymä	Forssan seudun hyvinvointikun- tayhtymä	Yhteensä
Hallinto	1	0,6	1,6
Praktikkoeläinlääkärit	2	4	6
Hygienia eläinlääkäri	1	0,4	1,4
Valvontaeläinlääkäri	1	1	2
Eläintenhoitaja	1	0	1
Toimistohenkilö	1	0,6	1,6
Terveystarkastaja	6,5	6	11,5
Yhteensä	13,5	11,6	25,1

Vuoden 2023 alussa hallinnosta eläköityy yksi henkilö, tässä yhteydessä hänen virkansa muutetaan hygieenikkoeläinlääkäriin viraksi. Henkilömäärä säilyy muutoksen yhteydessä ennallaan.

Taulukko Ympäristöterveydenhuollon henkilöstösuunnitelma

Suoritettavuudet	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TP 2023
Terveysvalvonta	1 134	1 200	2 200	1 250
Eläinlääkintähuolto	3 813	3 800	9 500	11 664
Ympäristöterveydenhuolto yhteensä	4 947	5 000	11 700	

6.5.4 Sivistys ja hyvinvointi toimiala

Sivistyksen ja hyvinvoinnin toimiala sisältää seuraavat vastuualueet: hallinto- ja tukipalvelut, varhaiskasvatuspalvelut, opetus- ja nuorisopalvelut, kansalaisopisto ja taiteen perusopetus sekä kirjastopalvelut.

	TP 2022	Alkuperäinen TA 2023	TA-muutokset 2023	Muutettu TA 2023	Toteuma 1-12/2023	Jäljellä MTA 2023	Toteuma-% MTA 2023
Sivistyksen ja hyvinvoinnin toimiala							
TOIMINTATUOTOT	6 754 686	6 640 000	-1 150 000	5 490 000	6 652 715	-1 162 715	121,18%
Myyntituotot	1 466 777	1 029 900		1 029 900	1 364 424	-334 524	132,48%
Maksutuotot	1 805 894	2 087 600	-500 000	1 587 600	1 654 780	-67 180	104,23%
Tuet ja avustukset	2 064 979	2 554 500	-650 000	1 904 500	2 024 151	-119 651	106,28%
Muut toimintatuotot	1 417 036	968 000		968 000	1 609 359	-641 359	166,26%
TOIMINTAKULUT	-55 472 280	-54 691 000	-2 092 500	-56 783 500	-58 350 250	1 566 750	102,76%
Henkilöstökulut	-34 625 479	-33 886 600	-1 957 600	-35 844 200	-37 175 651	1 331 451	103,71%
Palvelujen ostot	-8 568 560	-7 874 100	-149 000	-8 023 100	-8 689 915	666 815	108,31%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 283 584	-1 318 400	-21 000	-1 339 400	-1 238 577	-100 823	92,47%
Avustukset	-1 772 589	-2 104 300	90 000	-2 014 300	-1 810 197	-204 103	89,87%
Muut toimintakulut	-9 222 068	-9 507 600	-54 900	-9 562 500	-9 435 909	-126 591	98,68%
TOIMINTAKATE	-48 717 594	-48 051 000	-3 242 500	-51 293 500	-51 697 535	404 035	100,79%
VUOSIKATE	-48 717 594	-48 051 000	-3 242 500	-51 293 500	-51 697 535	404 035	100,79%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-96 779	-50 500		-50 500	-91 685	41 185	181,56%
Suunnitelman mukaiset poistot	-96 779	-50 500		-50 500	-91 685	41 185	181,56%
TILIKAUDEN TULOS	-48 814 373	-48 101 500	-3 242 500	-51 344 000	-51 789 221	445 221	100,87%
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-48 814 373	-48 101 500	-3 242 500	-51 344 000	-51 789 221	445 221	100,87%
VYÖRYTYSERÄT	-4 522 953				-4 382 847	4 382 847	
Vyörytystuotot	1 122 268				1 201 675	-1 201 675	
Vyörytyskulut	-5 645 221				-5 584 522	5 584 522	
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ VYÖRYTYSERIEN JÄLKEEN	-53 337 326	-48 101 500	-3 242 500	-51 344 000	-56 172 068	4 828 068	109,40%

MENOJEN JA TULOJEN TOTEUTUMINEN

Sivistyksen ja hyvinvoinnin toimialan talous toteutui tilinpäätösvoonna 2023 lähes muutetun talousarvion puitteissa, toimintakatteen ollessa -51 697 535 euroa (100,79 %) ja toimintakatteen ylittyessä 404 035 eurolla.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi tilivuonna sivistyksen ja hyvinvoinnin toimialalle kolme lisämäärärahaa: sote-toimialalta kaupunkiin jäävien palveluiden tuottamiseen ja ukrainalaisten pakolaisten vastaanottamiseen (20.3.) 1 198 700 euroa, kunta-alan sopimusko-rotusten kattamiseen, aamupalapilotointiin ja 12 koulunkäynninohjaajan palkkaukseen (5.6.) 793 700 euroa sekä varhaiskasvatuksen asiakasmaksutuottojen ja opetuspalveluiden hanketuottojen alituksen sekä vapaan sivistystyön ja taiteen perusopetuksen vastualueen henkilöstömenojen kattamiseen (11.12) 1 250 000 euroa.

Toimintatuotot

Toimialan toimintatuotot alkuperäisessä talousarviossa 2023 olivat 6 640 000 euroa, muutetussa talousarvio 5 490 000 ja toteutuneet toimintatuotot 6 652 715 euroa. Toimintatuotot ylittivät muutetun talousarvion 1 162 715 eurolla.

Merkittävimmät muutokset tuotoissa olivat myyntitulojen ml. kotikuntakorvausten kasvu 334 000 eurolla, tuet ja avustukset tiliryhmän kasvu 174 199 eurolla sekä muut toimintatuotot tiliryhmässä vammaisten lasten aamu- ja iltapäivähoidon myyntituotot Hyvinvointialueelta ja avustajatoiminnan sisäinen laskutus perusopetukselle 530 489 eurolla yli talousarvion. Myyntituottoihin sisältyy vielä epävarmuustekijöitä sijoitettujen lasten kustannusten, n. 65 000 euroa osalta kuntien ja hyvinvointialueiden välillä.

Toimintakulut

Toimialan toimintakulut alkuperäisessä talousarviossa 2023 olivat -54 691 000 euroa, muutetussa käyttösuunnitelmassa -56 783 500 ja toteutuneet toimintakulut -58 350 250 euroa. Toimintakulut ylittivät muutetun käyttösuunnitelman

1 566 750 eurolla.

Toimintakulut alittuivat tiliryhmissä aineet, tarvikkeet ja tavarat, avustukset ja muut toimintakulut yhteensä noin 431 500 eurolla. Merkittävin ylitys 1 331 451 euroa tapahtui henkilöstömenoissa. Tämä johtui pääosin perusopetuksen hankkeiden kautta palkatuista koulunkäyntiohjaajista sekä varhaiskasvatuksen omista hankkeista, jotka molemmat kohdentuvat henkilöstömenoina varhaiskasvatukseen. Lisäksi henkilöstömenot ylittivät vapaan sivistystyön ja taiteen perusopetuksen vastuualueella 154 286 eurolla sekä hyvinvointipalveluissa 190 476 eurolla, joista jälkimmäinen vastuualue kattoi ylityksen sisäisin säästötoimenpitein.

SIVISTYKSEN JA HYVINVOINNIN TOIMIALAN TOIMINTAKATSAUS VUODELTA 2023

Sivistyksen ja hyvinvoinnin toimiala käynnistyi vuoden 2023 alussa. Sote-uudistuksen myötä päivitetystä hallintosäännössä toimialalle osoitettiin kaupungin terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen koordinaatiotehtävät (§ 40). Tehtävän toteuttamiseksi perustettiin hyvinvointijaosto (§ 39) ja toimialan delegointisäännössä (§ 7) määriteltiin hyvinvointipalveluiden vastuualue, joka vastaa kirjastopalveluista, nuorisopalveluista ja avoimista hyvinvointipalveluista. Sosiaali- ja terveystoimialalta kaupunkiin jäävät palvelut, kuten nuorten työpajatoiminnan koordinointi, Riksulan ja Öllerinkodin toiminta siirtyivät perustetulle vastuualueelle.

Lasten ja nuorten määrä laskee Riihimäellä: esimerkiksi esikouluikäisten lasten määrä laski 54:llä lukuvuodesta 2021–2022 (311 lasta) syksyyn 2023 (257 lasta). Samana ajankohtana alakoululaisten määrä laski 1 643:sta 1 498:aan eli 145 lapsella. Tämä kehitys-suunta realisoitui, kun Haapahuhdan koulun, päiväkotiryhmän ja esiopetusryhmän toiminta päättyi 31.7.2023.

Riihimäen kaupunki sai Unicefilta Lapsiystävällinen kunta -tunnustuksen keväällä 2023. Käytännössä toimintamalli toteutuu mm. siten, että lapset otetaan mukaan palveluiden suunnitteluun ja arviointiin ja päätöksenteossa hyödynnetään lasten ja nuorten tietämystä omasta arjestaan.

Venäjän hyökkäyssodan takia kaupunki otti vuonna 2023 vastaan suuren määrän ukrainalaisia pakolaisia. Toimialalla tämä merkitsi varhaiskasvatuksen, esiopetuksen, suomi toisena kielenä eli S2-opetuksen, valmistavan opetuksen ja yleisopetukseen integroivien ryhmien järjestämistä yhteensä kymmenille lapsille. Lisäksi tämä merkittävä uusi riihimäkeläisten joukko näkyi mm. nuorisopalveluissa ja Riksulan toiminnassa. Riihimäellä asuvien ukrainalaisten opettajien ammatillista kehittymistä ja kotoutumista edistettiin järjestämällä digipedagogiikan koulutusta yhteistyössä Googlen kanssa.

Riihimäen lukio haki Opetus- ja kulttuuriministeriöltä (OKM) erityisen koulutustehtävän järjestämislupaa robotiikkaan painottuvassa opetuksessa. OKM hylkäsi kuitenkin hakeuksen. Ministeriö arvioi tehtäväverkoston muutostarpeita hallitusohjelman perusteella uudelleen syksyllä 2024.

Toimialan vastuualuepäälliköissä tapahtui henkilövaihdoksia: opetuspäällikkönä aloitti 11.4. Outi Ervasti ja vapaan sivistystyön ja taiteen perusopetuksen rehtorina toiminut Anna Majorin virkasuhde päättyi 31.12.2023.

Kaupunginhallitus hyväksyi Itäisen koulun ja päiväkodin tarveselvityksen 27.2. ja antoi toimeksi hankesuunnittelun käynnistämisen. Opistotalon ja nuorisopalvelujen tarveselvitys eteni kaupunginhallituksen käsittelyyn joulukuussa, mutta se palautettiin valmisteluun lisäselvityksiä varten.

Kunta- ja hyvinvointialojen palkkaratkaisut vuosille 2022–2025 tarkentuivat maaliskuussa, kun ns. perälautaratkaisu saatiin päätökseen. Tehdyn palkkaratkaisun vuoksi toimialan henkilöstömenot kasvoivat merkittävästi yli alkuperäisen talousarvion.

Toimialalla toteutettiin toimintavuoden aikana yhteensä useita kymmeniä projekteja tai hankkeita kaikilla vastualueilla. Hankesalkun koko oli esimerkiksi lokakuussa 37 hanketta ja 3,26 miljoonaa euroa. Varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa taloudellisesti

merkittävimmät hankkeet ovat olleet valtion erityisavustukset koulutuksellista tasa-arvoa edistäviin toimenpiteisiin ja koronaviruksen aiheuttamien vaikutusten tasoittamiseksi. Hankeavustusten käytön ja omarahoitussuukien jakautuminen usealle tilivuodelle sekä tuottojen ja kulujen ohjautuminen eri kustannuspaikoille on hankaloittanut hanketalouden seurantaan vielä talousarviovuonna 2023. Mittaviin valtion erityisavustuksiin on sisältynyt myös riski kattaa avustuksilla vakiintunutta toimintaa. Tilannetta oikaistiin tilivuonna palkkaamalla 12 koulunkäynninohjaajaa kaupungin omalla rahoituksella.

Työnantaja kehitti jatkokoulutuspolut ja tukimallin varhaiskasvatuksen henkilöstön pätevyitysmiskoulutuksiin ja opettajien erityisopetuksen täydennyskoulutuksiin. Toimenpiteillä pyritään tukemaan henkilöstön jatkokouluttautumista ja varmistamaan osaavan henkilöstön saatavuus jatkossakin kilpailuilla työmarkkinoilla.

Pandemian vaikutukset lasten ja nuorten palveluissa näkyy edelleen mielenterveyden haasteina, harrastustoiminnan vähentymisenä ja yksinäisyyden lisääntymisenä. Toisaalta myönteistä kehitystä on havaittavissa: musiikkiopiston ja kansalaisopiston oppilasmäärät sekä kohtaamispaikkojen eli nuorisokeskus Monarin ja Peltsi 2.0:n, Riksulan sekä kaupunginkirjaston kävijämäärät kasvoivat.

Henkilötyövuodet

Sivistyksen ja hyvinvoinnin toimiala	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TP 2023
Henkilötyövuosien määrä yhteensä	637,4	639,5	663,9	685,2	700,5
Vakinainen	505,5	501,0	494,0	480,9	497,9
Määräaikainen	129,7	138,0	169,4	203,9	202,3
Työllistetyt	0,3	0,4	0,2	0,4	0,2
Muut	2,0	0,1	0,4	0,1	0,2

Taulukko Sivistyksen ja hyvinvoinnin toimialan valtuustoon nähden sitovat strategiset tavoitteet ja mittarit

Sitova tavoite	Toimenpide	Mittari	Mittarin lähtötaso /tavoitetaso	TP 2023
Edistämme hyvinvointia ja osallisuutta	Jokaisessa palveluyksikössä järjestetään vähintään yksi asiakastilaisuus. Hyvinvointisuunnitelmassa määritellään tavoitteet ja keinot, joiden toteutumista arvioidaan vuosittain hyvinvointikertomuksessa.	Toteutui / ei toteutunut TEA-viisarin indikaattorit vs. HYTE-kerroin	Toteutusta ei ole aloitettu Riihimäen tulos koko maan keskiarvoja parempi	37 tilaisuutta RMK 76 / koko maa 58,9
Kehitämme asukkaiden ja kaupungin henkilöstön tulevaisuuden taitoja	Panostamme digilukutaitojen sekä tunne- ja vuorovaikutustaitojen kehittämiseen läpi koulutuspolun (ml. henkilöstökoulutuksissa)	Käynnistämme digilukutaidon opastuksen kirjaston ja perusopetuksen yhteistyönä Kouluterveyskyselyn kiusaamiseen liittyvät kysymykset (Sotkanetin indikaattorit 4772-4774, 367, 383, 376, 4835)	Ei käynnistetty / Käynnistetty Edellisen kouluterveyskyselyn tulokset (2021) / parempi kuin valtakunnan keskiarvo	käynnistetty, valmiusaste 25 % 4774-4774 RMK 47,9 / valtakunnan ka. 48,9 ? 367 RMK 3,7 / valtakunnan ka. 3,8? 383 RMK 5,3 / valtakunnan ka. 2,3

Sitova tavoite	Toimenpide	Mittari	Mittarin lähtötaso / tavoitetaso	TP 2023
		Henkilöstökyselyn häirintään liittyvä kysymys (onko kokenut työpaikalla syrjintää tai häirintää, työpaikan sisäisesti tai asiakkaan taholta)	Työpaikan sisäisesti 4,2 % / vähemmän kuin edellisessä mitauksessa Asiakkaan taholta 7,0 % / vähemmän kuin edellisessä	4835 RMK 3,3 / valtakunnan ka. 2,8 Sis. 1 % / 4,1 % 5,1 % / 6,9 %
Laadukkaat palvelut	Asiakaskyselyt tehdään vastuualueittain Varmistamme opetuksen, ohjauksen ja tarvittavien tukitoimien avulla, että koko ikäluokka saa perusopetuksen ja toisen asteen päättötodistuksen	Asiakaskyselyt on tehty ja tulokset raportoitu Oppilaat, jotka eivät saaneet perusopetuksen päättötodistusta, lukumäärä (oppilasmäärä) Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17 – 24 vuotiaat (Sotkanetin indikaattori 3219)	Ei ole tehty / On tehty 2 (353) / 0 (n) 8,5 / valtakunnallinen keskiarvo (7,3)	on tehty 4/4 0 RMK 8,1 / valtakunnallinen 7,3
Edistämme henkilöstön	Toteutamme hyvää johtamista	Johtaminen ja esihenkilötyö	3,9 - 4,4 / yli 4	4,39 / 4,1

Sitova tavoite	Toimenpide	Mittari	Mittarin lähtötaso / tavoite-taso	TP 2023
työssä jaksamista	Henkilöstöressurssien (määrä ja osaaminen) kohdentaminen ja varmistaminen (henkilömitoitukset, tehtävänkuvat, koulutus)	henkilöstökyselyssä	4,0 / yli 4	4,65 / 4,1
		Hallinnan tunne työssä henkilöstökyselyssä		
		Ei ole viime aikoina kokenut työuupumusta henkilöstökyselyssä	3,5 / yli 4	4,72 / 3,6

HALLINTO JA TUKIPALVELUT VASTUUALUE

Vastuualue sisältää hallinto- ja talouspalvelut sekä toimialueen kehittämistoiminnan.

	TP 2022	Alkuperäinen TA 2023	TA-muutokset 2023	Muutettu TA 2023	Toteuma 1-12/2023	Jäljellä MTA 2023	Toteuma-% MTA 2023
Hallinto- ja talouspalvelut							
TOIMINTATUOTOT	26 464	500		500	18 539	-18 039	3 707,84%
Tuet ja avustukset	26 464	500		500	18 297	-17 797	3 659,48%
Muut toimintatuotot					242	-242	
TOIMINTAKULUT	-401 365	-631 800	-3 600	-635 400	-489 111	-146 289	76,98%
Henkilöstökulut	-285 167	-474 900	-3 600	-478 500	-429 292	-49 208	89,72%
Palvelujen ostot	-61 927	-121 700		-121 700	-41 923	-79 777	34,45%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-4 527	-17 800		-17 800	-11 981	-5 819	67,31%
Avustukset	-45 000				0	0	
Muut toimintakulut	-4 744	-17 400		-17 400	-5 916	-11 484	34,00%
TOIMINTAKATE	-374 901	-631 300	-3 600	-634 900	-470 572	-164 328	74,12%
VUOSIKATE	-374 901	-631 300	-3 600	-634 900	-470 572	-164 328	74,12%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-2 980				0	0	
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 980				0	0	
TILIKAUDEN TULOS	-377 881	-631 300	-3 600	-634 900	-470 572	-164 328	74,12%
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-377 881	-631 300	-3 600	-634 900	-470 572	-164 328	74,12%
VYÖRYTYSERÄT	377 881				0	0	
Vyörytystuotot	385 534				0	0	
Vyörytyskulut	-7 653				0	0	
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ VYÖRYTYSERIEN JÄLKEEN	0	-631 300	-3 600	-634 900	-470 572	-164 328	74,12%

MENOJEN JA TULOJEN TOTEUTUMINEN

Sivistyksen ja hyvinvoinnin hallintopalvelujen toimintakate alittui 164 000 eurolla. Toimi-alueen yhteisellä talous- ja hallintopalveluilla ei ole varsinaisia tuottoja. Toteutuneet tuotot, 18.500 euroa ovat Ruokaviraston myöntämää koulumaitotukea varhaiskasvatukselle ja opetuspalveluille.

Vastuualueen henkilöstökulut alittuivat 49 000 eurolla, mikä johtuu tapaturmavakuutusmaksujen tasetilin saldon purkamisesta tulostilille. Palveluiden ostoissa säästettiin lähes 80 000 euroa, josta merkittävin osa tuli ICT-palveluiden vähenemisestä.

VARHAISKASVATUS VASTUUALUE

Päiväkotitoiminta, avoin varhaiskasvatus, perhepäivähoito, ostopalvelupäivähoito, lasten kotihoidontuki, yksityisen hoidon tuki, esiopetus, perusopetuksen iltapäivätoiminta sekä 1.-2. luokan oppilaiden kesätoiminta. Hyvinvointialueelle tuotettu kouluikäisten lasten aamu- ja iltapäivähoito sekä koulujen loma-aikojen toiminta.

TALOUSLUVUT

	Tp 2022	Alkuperäinen TA 2023	TA-muutokset 2023	Muutettu TA 2023	Toteuma 1-12/2023	Jäljellä MTA 2023	Toteuma-% MTA 2023
Varhaiskasvatuspalvelut							
TOIMINTATUOTOT	2 982 005	2 582 400	-500 000	2 082 400	2 919 841	-837 441	140,22%
Myyntituotot	74 867	35 900		35 900	109 660	-73 760	305,46%
Maksutuotot	1 307 720	1 489 500	-500 000	989 500	1 061 440	-71 940	107,27%
Tuet ja avustukset	442 115	337 100		337 100	498 352	-161 252	147,84%
Muut toimintatuotot	1 157 303	719 900		719 900	1 250 389	-530 489	173,69%
TOIMINTAKULUT	-18 602 084	-18 028 100	-618 700	-18 646 800	-19 675 509	1 028 709	105,52%
Henkilöstökulut	-12 034 272	-11 155 300	-1 001 900	-12 157 200	-13 542 379	1 385 179	111,39%
Palvelujen ostot	-2 738 996	-2 660 000	317 700	-2 342 300	-2 314 047	-28 253	98,79%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-120 358	-157 400		-157 400	-124 793	-32 607	79,28%
Avustukset	-1 720 579	-2 050 000	90 000	-1 960 000	-1 703 407	-256 593	86,91%
Muut toimintakulut	-1 987 878	-2 005 400	-24 500	-2 029 900	-1 990 884	-39 016	98,08%
TOIMINTAKATE	-15 620 079	-15 445 700	-1 118 700	-16 564 400	-16 755 668	191 268	101,15%
VUOSIKATE	-15 620 079	-15 445 700	-1 118 700	-16 564 400	-16 755 668	191 268	101,15%
TILIKAUDEN TULOS	-15 620 079	-15 445 700	-1 118 700	-16 564 400	-16 755 668	191 268	101,15%
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-15 620 079	-15 445 700	-1 118 700	-16 564 400	-16 755 668	191 268	101,15%
VYÖRYTYSERÄT	-1 732 311				0	0	
Vyörytystuotot	736 734				0	0	
Vyörytyskulut	-2 469 045				0	0	
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ VYÖRYTYSERIEN JÄLKEEN	-17 352 390	-15 445 700	-1 118 700	-16 564 400	-16 755 668	191 268	101,15%

MENOJEN JA TULOJEN TOTEUTUMINEN

Varhaiskasvatuksen toimintakate ylittyi 191 268 euroa. Toimintakulut ylittivät muutetun talousarvion 1 385 179 eurolla ja toimintatulot ylittivät muutetun talousarvion 837 441 eurolla. Menot ylittivät henkilöstökuluissa. Ylitys johtui sekä perusopetuksen hankkeiden kautta palkatuista koulunkäyntiohjaajista että varhaiskasvatuksen omista hankkeista. Aiemman arvion mukaan henkilöstökuluyllitys olisi kompensoitunut hankerahoituksen ja

perusopetuksen laskutuksen kautta. Arviossa jäi kuitenkin huomioimatta, että saadusta hankerahoituksesta siirtyi lähes 200 000 euroa käytettäväksi vuonna 2024. Tammi – toukokuussa perusopetuksessa hankkeissa työskentelevien ohjaajien palkkakulu oli suunniteltu katettavaksi perusopetuksen saamalla hankerahoituksella. Kesäkuun lisätalousarvion yhteydessä vakinaistettiin yksitoista koulunkäyntiohjaajaa, joille varattiin palkkamääräraha yhteisten varhaiskasvatuspalveluiden kustannuspaikalle.

Varhaiskasvatuksessa oli vuonna 2023 käynnissä viisi OKMn avustamaa hanketta, joihin oli palkattu henkilöstöä. Hankkeiden menot ovat pääosin henkilöstömenoja. Hankkeissa oli vuoden 2023 aikana palkattuna

- kolme varhaiskasvatuksen erityisopettajaa, erityisavustus varhaiskasvatuksen tasa-arvoa edistäviin toimenpiteisiin
- hankekoordinaattori, erityisavustus varhaiskasvatuksen oppimisen tuen ja inklusion kehittämiseen (tammikuu- heinäkuu)
- hankevastaava, erityisavustus digitaalisiin taitoihin ja hyvään osaamiseen liittyvän pedagogisen toiminnan kehittämiseen
- neljä varhaiskasvatuksen opettajaa, erityisavustus varhaiskasvatuslain mukaisen tuen edistämiseksi vuosille 2022 - 2023,
- konsultoiva S2-opettaja, elokuusta 2023 alkaen, Koronaviruksen aiheuttamien poikkeusolojen vaikutusten tasoittaminen varhaiskasvatuksessa, esi- ja perusopetuksessa

Vuonna 2023 tilapäistä suojelua tarvitsevia ukrainalaisia lapsia hakeutui varhaiskasvatuksen palveluiden piiriin. Jotta varhaiskasvatusta voitiin tarjota sitä hakeneille niin kantaväestön kuin muillekin lapsille, perustettiin huhtikuussa 2023 Patastenmäen puukoulun tiloihin Peltosaaren päiväkoteihin kuuluva kahden ryhmän 30-paikkainen Satelliitti -päiväkotikoti. Haapahuhdan koulun päiväkotiryhmän ja Haapahuhdan koulun varhaiskasvatusyksikön esiopetusryhmän toiminta päättyi 31.7.2024.

Avustuksiin (lasten kotihoidontuki, lakisääteinen yksityisen hoidon tuki ja yksityisen hoidon tuen kuntalisä) varatusta määrärahasta jäi käyttämättä lähes 257 000 euroa. Aineisiin, tarvikkeisiin ja tavaroihin varatusta määrärahasta jäi käyttämättä 32 600 euroa. Muista toimintakuluista säästyivät 39 000 euroa.

Tulot

Myyntituotot ylittivät arvion 73 760 eurolla. Summaan liittyy vielä epävarmuustekijöitä, sillä vastuu sijoitettujen lasten vuoden 2023 kustannusten osalta on selkiintymätön kuntien ja hyvinvointialueiden välillä. Maksutuotot ylittivät muutetun talousarvion lähes 72 000 euroa. Tuet ja avustukset ylittivät 161 252 euroa. Muut toimintatuotot ylittivät 530 489 euroa.

Taulukko Varhaiskasvatus vastualueen tunnusluvut

Varhaiskasvatus tunnusluvut	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TP 2023
Lapsia varhaiskasvatuksen piirissä 31.12.				
kunnallinen varhaiskasvatus (sisältää esiopetusikäisten lasten täydentävän varhaiskasvatuksen osuuden, ei avointa varhaiskasvatusta)	1028	1020	1050	1079
yksityisen hoidon tuen piirissä lapsia keskimäärin kuukaudessa	119	111	150	96
lakisääteinen kotihoidon tuki (sisältää osittaisen hoidon tuen) lapsia keskimäärin kuukaudessa	366	318	400	289
Lapsia esiopetuksessa 31.12.	341*	302*	270*	252
*sisältää myös 5-vuotiaiden esiopetus-kokeilun				
** mikäli 5-vuotiaiden kokeilu päättyy				
Lapsia iltapäivätoiminnassa 31.12.	221	226	270	220

OPETUSPALVELUT VASTUUALUE

Vastuualue sisältää perusopetuspalvelut ja lukiopalvelut.

	Tp 2022	Alkuperäinen TA 2023	TA-muutokset 2023	Muutettu TA 2023	Toteuma 1-12/2023	Jäljellä MTA 2023	Toteuma-% MTA 2023
Opetuspalvelut							
TOIMINTATUOTOT	2 924 294	3 137 100	-650 000	2 487 100	2 845 991	-358 891	114,43%
Myyntituotot	1 328 325	931 000		931 000	1 139 485	-208 485	122,39%
Maksutuotot	7 965				9 415	-9 415	
Tuet ja avustukset	1 355 504	1 978 900	-650 000	1 328 900	1 380 498	-51 598	103,88%
Muut toimintatuotot	232 500	227 200		227 200	316 593	-89 393	139,35%
TOIMINTAKULUT	-31 390 045	-30 884 300	-809 800	-31 694 100	-32 302 221	608 121	101,92%
Henkilöstökulut	-18 871 318	-18 854 800	-788 100	-19 642 900	-19 293 618	-349 282	98,22%
Palvelujen ostot	-5 346 086	-4 600 100	3 300	-4 596 800	-5 569 626	972 826	121,16%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-841 069	-809 700	-21 000	-830 700	-833 968	3 268	100,39%
Avustukset		-47 400		-47 400	-100 000	52 600	210,97%
Muut toimintakulut	-6 331 571	-6 572 300	-4 000	-6 576 300	-6 505 008	-71 292	98,92%
TOIMINTAKATE	-28 465 750	-27 747 200	-1 459 800	-29 207 000	-29 456 229	249 229	100,85%
VUOSIKATE	-28 465 750	-27 747 200	-1 459 800	-29 207 000	-29 456 229	249 229	100,85%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-83 825	-50 500		-50 500	-64 442	13 942	127,61%
Suunnitelman mukaiset poistot	-83 825	-50 500		-50 500	-64 442	13 942	127,61%
TILIKAUDEN TULOS	-28 549 575	-27 797 700	-1 459 800	-29 257 500	-29 520 672	263 172	100,90%
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-28 549 575	-27 797 700	-1 459 800	-29 257 500	-29 520 672	263 172	100,90%
VYÖRYTYSERÄT	-2 571 659				0	0	
Vyörytyskulut	-2 571 659				0	0	
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ VYÖRYTYSERIEN JÄLKEEN	-31 121 234	-27 797 700	-1 459 800	-29 257 500	-29 520 672	263 172	100,90%

MENOJEN JA TULOJEN TOTEUTUMINEN

Vuonna 2023 opetuspalveluiden toimintakate on ylittynyt 249 229 euroa (100,85 %). Toimintatuotot ylittävät muutetun käyttösuunnitelman 358 891 euroa, mikä selittyy pääosin kotikuntakorvausten budjetoitua suuremmalla tuotolla.

Toimintakulut ylittyvät 608 121 euroa, josta merkittävin osuus johtuu palvelujen ostojen kustannusten kasvusta. Palveluiden ostot ylittyvät 982 826 euroa. Suurimmat ylitykset palveluiden ostoissa ovat seuraavat: sisäiset muut palvelut 326 043 euroa, mikä sisältää koulunkäyntiohjaajien työpanoksen hankinnan varhaiskasvatuspalveluilta; ICT-palvelut puhelinpalvelut 170 776 euroa, asiantuntijapalvelut 107 184 euroa sekä oppilaskuljetukset 118 174 euroa.

Henkilöstökulut alittivat muutetun talousarvion 309 282 euroa, mikä kompensoi palveluiden ostojen aiheuttamaa ylitystä. Aineet, tarvikkeet ja tavarat -tiliryhmä alitti budjetin 46 989 eurolla.

2020-luvun alussa alakouluikäisten määrä, 2020-luvun lopulla yläkouluikäisten määrä ja 2030-luvulla toisen asteen opiskelijoiden määrä tulee vähenemään voimakkaasti. Syksyllä 2023 koulunsa aloitti 260 1.-luokkalaista, kun ennusteen mukaan kuuden vuoden kuluttua aloittavia koululaisia on 193 oppilasta. Haapahuhdan koulun toiminta lakkasi 1.8.2023 alkaen valtuuston tekemän palveluverkkopäätöksen mukaisesti.

Suhteellisen suuri ukrainalaisten lasten ja nuorten määrä on edellyttänyt panostusta valmistavaan opetukseen sekä integrointia tukevaan opetukseen. Talousarviovuonna valmistavan opetuksen ryhmiä on ollut 6-9 ryhmää. Jokaisessa ryhmässä työskentelee opettaja ja koulunkäyntiohjaaja. Ukrainalaisten lasten opetuksen järjestämiskustannus on ollut 398 674 euroa. Valmistavasta opetuksesta saatava valtionavustus maksetaan kunnalle takautuvasti vuonna 2025.

Oppimisen ja koulunkäynnin tuen resursointia on edistetty hankerahoituksen avulla. Hankkeita hyödyntäen on palkattu 7 erityisopettajaa, 9 koulunkäynninohjaajaa, 1 oppilaanohjaaja sekä 3 valmistavan opetuksen tai integrointia tukevaa opettajaa. Vuoden 2023 aikana opetuspalveluiden vastuualueella on alkanut seuraavat hankkeet (suluissa myönnetty määräraha): Valtion erityisavustus koronaviruksen aiheuttamien vaikutusten tasoittamiseksi vuosina 2023-2024 (194 000 euroa); 2023-2024 Harrastamisen Suomen malli (80 000 euroa); 2023-2024 Jengiytymisen ja rikollisuuden ehkäiseminen (73 600 euroa) sekä 2023-2024 Koulujen kerhotoiminnan tukeminen ja kehittäminen (18 000 euroa).

Vuonna 2023 on ollut käynnissä useita aiemmin käynnistyneitä hankkeita, joista taloudellisesti merkittävimpiä ovat olleet valtion erityisavustus koulutuksellista tasa-arvoa edistäviin toimenpiteisiin 2022-2023; valtion erityisavustus koronaviruksen aiheuttamien vaikutusten tasoittamiseksi vuosina 2022-2024 sekä Harrastamisen Suomen malli -hanke 2022-2023. Useamman vuoden kestävässä hankkeissa tuotto jakautuu useammalle vuodelle. Vuoden 2023 hanketuotosta on siirretty 586 260 euroa seuraavalle talousarviovuodelle 2024. Hankeavustusten käytön ja omavastuuosuuksien jakautuminen usealle tilivuodelle sekä niiden tuottojen ja kulujen ohjautuminen eri tileille on hankaloittanut hanketalouden seurantaa vielä talousarviovuonna 2023.

Taulukko Oppilasmäärien kehitys lukuvuosittain

Lukuvuosi	2020-2021	2021-2022	2022-2023	2023-2024
Oppilasmäärä	3062	3003	3041	2947
Tehostetun tai erityisen tuen oppilaiden osuus	21 %	23 %	24 %	24,5 %

Lukuvuosi	2020-2021	2021-2022	2022-2023	2023-2024
Oppilaat, joiden kansalaisuus Ukraina			80	88

Perusopetuksen oppilasmäärä, tehostetun tai erityisen tuen oppilaiden % osuudet sekä ukrainalaisten oppilaiden määrä.

Taulukko Perusopetuksen opetushenkilöstöä nimikkeittäin vuonna 2023

Opettaja	Lukumäärä	Kelpoisten määrä	Kelpoisten osuus %
Luokanopettaja	99	89	89,9
Lehtori	63	61	96,8
Erityisluokanopettaja	41	34	82,9
Erityisopettaja	16	9	56,2

Lukion toiminnan osalta oppivelvollisuuden laajentaminen 18 ikävuoteen ja toisen asteen opintojen maksuttomuus aiheutti edelleen vuonna 2023 menonlisäystä oppimateriaalien osalta. Oppivelvollisuuden laajentaminen ja uuteen opetussuunnitelmaan siirtyminen saatettiin loppuun kaikkien ikäluokkien osalta. Lukiokoulutus pysyi talousarvion antaman määrärahan puitteissa. Oppilasmäärä syksyllä 2023 oli 500 opiskelijaa.

Taulukko Ylioppilastutkinnon suorittaneet, lukion päättötodistuksen saaneet sekä 4 vuotta opiskelevien määrä vuonna 2023

Yo-tutkinnon suorittaneiden määrä	Lukion päättötodistuksen saaneiden määrä	Yo-tutkinnon suorittaneiden määrä	Lukion päättötodistuksen saaneiden määrä	4. vuotta opiskelevien määrä
5/2023	5/2023	12/2023	12/2023	8/2023
149	150	19	13	20

KANSALAI SOPISTO JA VAPAA SIVISTYSTYÖ

Vastuualue sisältää vapaan sivistystyön (kansalaisopiston) ja taiteen perusopetuksen (taidekoulun ja musiikkiopiston) palvelut.

TALOUSLUVUT

	Tp 2022	Alkuperäinen TA 2023	TA-muutokset 2023	Muutettu TA 2023	Toteuma 1-12/2023	Jäljellä MTA 2023	Toteuma-% MTA 2023
Vapaa sivistystyö ja taiteen perusopetus							
TOIMINTATUOTOT	571 600	707 700		707 700	713 088	-5 388	100,76%
Myyntituotot	61 525	61 500		61 500	109 170	-47 670	177,51%
Maksutuotot	461 344	546 100		546 100	552 911	-6 811	101,25%
Tuet ja avustukset	38 782	89 700		89 700	40 688	49 012	45,36%
Muut toimintatuotot	9 949	10 400		10 400	10 319	81	99,22%
TOIMINTAKULUT	-2 664 728	-2 598 100	-138 500	-2 736 600	-2 844 947	108 347	103,96%
Henkilöstökulut	-1 998 269	-1 929 500	-138 500	-2 068 000	-2 222 286	154 286	107,46%
Palvelujen ostot	-175 624	-193 800		-193 800	-186 984	-6 816	96,48%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-77 138	-58 600		-58 600	-40 792	-17 808	69,61%
Avustukset	-1 210	-1 000		-1 000	-1 040	40	104,00%
Muut toimintakulut	-412 486	-415 200		-415 200	-393 845	-21 355	94,86%
TOIMINTAKATE	-2 093 127	-1 890 400	-138 500	-2 028 900	-2 131 859	102 959	105,07%
VUOSIKATE	-2 093 127	-1 890 400	-138 500	-2 028 900	-2 131 859	102 959	105,07%
TILIKAUDEN TULOS	-2 093 127	-1 890 400	-138 500	-2 028 900	-2 131 859	102 959	105,07%
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-2 093 127	-1 890 400	-138 500	-2 028 900	-2 131 859	102 959	105,07%
VYÖRYTYSERÄT	-281 175				0	0	
Vyörytyskulut	-281 175				0	0	
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ VYÖRYTYSERIEN JÄLKEEN	-2 374 302	-1 890 400	-138 500	-2 028 900	-2 131 859	102 959	105,07%

MENOJEN JA TULOJEN TOTEUTUMINEN

Vastuualueen toimintatulot ylittyivät opiskelijamäärien kasvun myötä. Kansalaisopiston kurssien ryhmäkoko suureni ja opetusmäärä kasvoi. Erityistä poikkeamaa aiheutti myyntipalvelukurssien määrän kasvu kansalaisopistolla. Musiikkiopistolla tarkistettiin elokuun alussa lukukausimaksut. Hanketoiminta on ollut aktiivista ja tuonut lisätuloja molemmille opistoille.

Alkuvuodesta kansalaisopiston opiskelijamäärä oli edeltävää vuotta alhaisempi. Syitä tähän analysoitiin löytyvän yleisestä taloustilanteesta sekä uimahallin remontin aiheuttamasta liikuntatilojen puutteesta. Kansalaisopiston opiskelijamäärä kääntyi syksyllä kasvuun ja opiskelijamäärä ylitti tavoitellun. Taidekoulun oppilasmäärä jäi alhaisemmaksi kuin tavoiteltiin, syynä lukuisat henkilöstövaihdokset ja vaikeudet toiminnan kehittämiseen liittyen. Musiikkiopiston oppilasmäärä jatkoi nousuaan erityisesti ryhmäopetuksessa ja tapahtumien määrä on noussut merkittävästi.

Henkilöstömenot kokonaisuudessaan oli alibudjetoitu ja kesäkuun palkankorotuksia ei ollut riittävästi ennakoitu. Vapaan sivistystyön ja taiteen perusopetuksen vastuualueen menot ja talousarvioon varatut määrärahat olivat epätasapainossa ja tämän vuoksi vastuualueelle haettiin lisämäärärahaa loppuvuodeksi.

TUNNUSLUVUT

Taulukko Kansalaisopiston tunnusluvut

Riihimäen kansalaisopisto (vapaa sivistystyö)	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TP 2023
Opiskelijat (netto)	2642	2952	3296	3300	3858
Opiskelijat (brutto)				4000	4026
Asiakastyytyväisyys (1-5)				4	4,49
Myyntipalvelukurssien tunnit	320	336	324	330	774
Toteutuneet opetustunnit	7313	6755	8115	8000	8555
Valtionosuustunnit	7689	7719	7719	7626	7701
Valtionosuuseurot netto	369 770	372 587	392 778	404 428	404 428
Henkilöstö					
Vakinaiset (päätoimiset opettajat)	5,3	4	2	2	3
määräaikaiset (sivutoimiset tuntiopettajat)	70	80	81	80	71
muut (toimisto ja hallinto, vastuualueen yht.)	2	2,1	9	10	8

Taulukko Taidekoulun tunnusluvut

Riihimäen taidekoulu (taiteen perusopetuksen yleinen ja laaja oppimäärä)	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TP 2023
Opiskelijoita yhteensä	180	183	192	240	234
Lapset / nuoret		163	171	225	220

Riihimäen taidekoulu (taiteen perusopetuksen yleinen ja laaja oppimäärä)	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TP 2023
Aikuiset		20	21	15	20
Opintoviikkoja	28	28	33	33	34
Toteutuneet opetustunnit	1652	1700	1570	2240	1561
Henkilöstö					
Virassa olevat opettajat	1	1	2	3	3
Määräaikaiset pettajat	5	8	6	5	4
Muut (toimisto ja hallinto)	1	kansalaisopiston kanssa yhteinen	9	10	8

Taulukko Musiikkiopiston tunnusluvut

Riihimäen musiikkiopisto (taiteen perusopetuksen laaja oppimäärä)	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TP 2023
Opiskelijoita yhteensä	603	668	652	640	
Yksilöopetuksessa	300	334	320	400	
Ryhmäopetuksessa	278	334	300	210	
Avoimessa opetuksessa	25	23	32	30	
Toteutuneet opetustunnit	17 670	18 477	17 800	17 900	
Valtionosuustunnit	17 280	17 280	17 280		
Valtionosuuseurot netto	783 437	808 751	826 972		
Henkilöstö (vakinaiset)					
Virassa olevat opettajat	14	17	16	16	
Tuntiopettajat	20	15	16	16	
Muut (toimisto ja hallinto)	3	3	3,9	4,6	

HYVINVOINTIPALVELUT VASTUUALUE

Hyvinvointipalveluiden vastuualue aloitti toimintansa 1.1.2023 ja se koostuu kaupungin nuorisopalveluista, kirjastopalveluista, sekä avoimista hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen palveluista eli kohtaamispaikka Riksulan, senioreiden lähitoiminnan ja vapaaehtoistoiminnan toimintoista, jotka ovat siirtyneet sosiaali- ja terveydenhuoltopalveluista sivistyksen ja hyvinvoinnin toimialalle Oma-Hämeen hyvinvointialueen aloitettua toimintansa.

	Tp 2022	Alkuperäinen TA 2023	TA-muutokset 2023	Muutettu TA 2023	Toteuma 1-12/2023	Jäljellä MTA 2023	Toteuma-% MTA 2023
Hyvinvointipalvelut							
TOIMINTATUOTOT	250 322	212 300		212 300	198 859	13 441	93,67%
Myyntituotot	2 060	1 500		1 500	5 890	-4 390	392,65%
Maksutuotot	28 864	52 000		52 000	31 014	20 986	59,64%
Tuet ja avustukset	202 114	148 300		148 300	140 863	7 437	94,99%
Muut toimintatuotot	17 284	10 500		10 500	21 091	-10 591	200,87%
TOIMINTAKULUT	-2 414 059	-2 548 700	-521 900	-3 070 600	-3 045 103	-25 497	99,17%
Henkilöstökulut	-1 436 453	-1 472 100	-25 500	-1 497 600	-1 688 076	190 476	112,72%
Palvelujen ostot	-245 928	-298 500	-470 000	-768 500	-572 238	-196 262	74,46%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-240 491	-274 900		-274 900	-239 462	-35 438	87,11%
Avustukset	-5 800	-5 900		-5 900	-5 750	-150	97,46%
Muut toimintakulut	-485 388	-497 300	-26 400	-523 700	-539 577	15 877	103,03%
TOIMINTAKATE	-2 163 737	-2 336 400	-521 900	-2 858 300	-2 846 245	-12 055	99,58%
VUOSIKATE	-2 163 737	-2 336 400	-521 900	-2 858 300	-2 846 245	-12 055	99,58%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-9 974				-26 590	26 590	
Suunnitelman mukaiset poistot	-9 974				-26 590	26 590	
TILIKAUDEN TULOS	-2 173 711	-2 336 400	-521 900	-2 858 300	-2 872 835	14 535	100,51%
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-2 173 711	-2 336 400	-521 900	-2 858 300	-2 872 835	14 535	100,51%
VYÖRYTYSERÄT	-315 689				0	0	
Vyörytyskulut	-315 689				0	0	
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ VYÖRYTYSERIEN JÄLKEEN	-2 489 400	-2 336 400	-521 900	-2 858 300	-2 872 835	14 535	100,51%

MENOJEN JA TULOJEN TOTEUTUMINEN

Hyvinvointipalveluiden vastuualueen toimintakulut jäivät toimintavuonna 25 497 euroa muutettua talousarviota alhaisemmiksi toteumaprosentin ollessa 99,17 %. Henkilöstökulut ylittyivät 190 476 eurolla, mutta palveluiden ostot alittuivat 196 262 eurolla. Aineet, tarvikkeet ja tavarat -menokohta alittui 35 438 eurolla ja muut toimintakulut, jotka sisältävät mm. sisäiset vuokrat, ylittyivät 15 877 eurolla arvioidusta.

Vuoden alusta perustetulla hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kustannuspaikalle ei ollut aiempaa vertailukohtaa toteumassa, ja sinne kohdentuivat avointen hyvinvointipalveluiden lisäksi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen muut kustannukset. Uusina kuuluina vastuualueen palveluiden ostoihin vaikuttivat aiemmin sosiaali- ja terveystyöpalveluiden kustannuksina olleet nuorten työpajatoiminnan kustannukset -250 831 euroa sekä Näe hyvä mussa -toiminta -16 800 euroa.

Toimintavuonna 2023 kohtaamispaikkojen eli nuorisokeskus Monarin ja Peltsi 2.0:n, Riksulän sekä kaupunginkirjaston kävijämäärät kasvoivat. Jokaisessa palveluyksikössä järjestettiin asiakastilaisuus ja asiakaskysely, joiden perusteella toimintaa myös kehitettiin.

Nuorisopalveluiden toimintaan vaikutti nuorisokeskus Monarin lisääntynyt käyttö ja esimerkiksi yksilöasiakastyö kärsi ajoittain vapaiden tilojen puutteesta. Syksyllä 2022 koko työyhteisön yhteistyöllä aloitettu NUPS-prosessi saatiin keväällä 2023 valmiiksi. Nuorisovaltuusto ja lapsiparlamentti kokoontuivat säännöllisesti. Nuorisopalveluiden toimintakulujen toteumaprosentti oli 97,82 ja toimintakatteen 98,38.

Kirjastopalveluissa sekä kokonaislainaus että kävijämäärä kasvoivat pandemiaa edeltävälle tasolle ja omatoimikirjasto vakiinnutti paikkansa kävijämäärän ollessa keskimäärin 1239 kävijää kuukaudessa. Kirjasto sai asiakaskyselyssä skaalalla 1-5 yleisarvosanan 4.3. Syksyllä kirjastossa aloitettiin yhteistyössä perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen kanssa Digilukutaitoa Riihimäelle – hanke. Kirjastopalveluiden toimintakulujen toteumaprosentti oli 96 ja toimintakatteen 96,51.

Avointen hyvinvointipalveluiden toimintavuoden 2023 tavoite vakiinnuttaa kohtaamispaikkatoimintaa, avoin senioritoiminta ja vapaaehtoistoiminta Riihimäen kaupungin hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen palveluksi saavutettiin tunnuslukujen perusteella. Kohtaamispaikka Riksulassa vieraili keskimäärin 1374 kävijää kuukaudessa. Avointen senioritoiminnan puistotoiminnalla saavutettiin touko-elokuussa 2040 osallistujaa. Myös Riksulän tilojen yhdistys- ja iltakäyttö oli toimintavuonna vilkasta. Avointen hyvinvointipalveluiden toimintakulujen toteumaprosentti oli 130,04 ja toimintakatteen 127,27.

Toimintatuotot

Vastuualueen toimintatuottojen toteuma oli 93,67 % ja erityisesti maksutuotot jäivät arvioidusta. Lisäksi osa valtionavustuksista, 22 800 €, siirtyi talousarviovuodelle 2024

Kaikki em. kustannuserät huomioiden vastuualueen toteuma on:

- Toimintatuotot 198 859 €
- Toimintamenot -3 034 510 €
- Toimintakate -2 835 651 €

Hankkeet

- Ratamo –kirjastojen yhteinen demokratiahanke ”Puhu poliitikolle” alkoi 31.1.2022 ja jatkuu edelleen 31.5.2024 saakka.

- Vuodelle 2022 pandemian vuoksi siirretyt Sanataidehanke ja Pelihanke päättyivät 31.12.2023
- Syksyllä 2023 alkoi Digilukutaitoa Riihimäelle -hanke yhteistyössä varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen kanssa
- Etsivä nuorisotyö on vakiintunutta toimintaa, mutta siihen haetaan ja saadaan vuosittain valtionapua. Vuonna 2023 avustuksen suuruus oli 120 000 euroa ja käyttöaika 14.1.2023-13.1.2024.

Taulukko Kirjaston tunnusluvut

	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TP 2023
Kokonaislainaus	487 086	398 095	340 007	344 550	420 000	416 541
Fyysiset käynnit	185 021	132 133	88 599	135 410	160 000	169 165
E-kirjojen käyttökerrat	7533	9580	9019	8903	11 000	10 987
Tapahtumat ja käyttäjäkoulutukset	398	210	67	216	380	300
Euroa/asukas	50,37	48,51	54,50	56,37	50	58,55
Lainan hinta	2,97	3,51	4,60	4,67	3	3,98
Taloudellisuus (Henkilöstökulut plus Kirjastoaineistokulut) / (Fyysiset käynnit plus Kokonaislainaus)	1,45	1,83	2,45	2,3	1,5	1,95

Taulukko Nuorisopalvelut tunnusluvut

	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TP 2023	TA 2023
Nuorisopalvelut					
Nuorisokeskus Monarin kävijämäärä	14 185			18 336	
Peltosaaren nuorisotilan kävijämäärä	3659			2962	
Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen					
Riksulan avoimen toiminnan kävijämäärä			11 819	16 487	

*(Henkilöstökulut plus Kirjastoaineistokulut) / (Fyysiset käynnit plus Kokonaislainaus)

6.5.5 Tekninen toimiala

TEHTÄVÄN KUVAUS

Tekninen toimiala huolehtii kaupungin katujen ja muiden yleisten alueiden suunnittelusta, toteuttamisesta, ylläpidosta, ja hallinnasta, sekä metsänhoidosta, liikennesuunnittelusta, kestävien kulkumuotojen ja liikenneturvallisuuden edistämisestä, joukkoliikenteen ja jätehuollon järjestämisestä, kuljetusten suunnittelusta, kaupungin kone-, kuljetus- ja korjaamopalveluista, kaupungin toimitilojen hallinnasta, toteuttamisesta ja ylläpidosta, kaupungin varastosta ja kaupungin ruokapalvelujen järjestämisestä. Tämän lisäksi toimiala huolehtii liikuntalain mukaan kunnalle kuuluvista tehtävistä, ellei erikseen ole toisin säädetty tai määrätty.

Tekninen toimiala sisältää seuraavat vastuualueet: teknisen toimialan hallinto, tilakeskus, kaupunkitekniikan keskus, suunnittelu ja toiminnanohjaus vastuualue ja liikuntakeskus.

	TP 2022	Alkuperäinen TA 2023	TA-muutokset 2023	Muutettu TA 2023	Toteuma 1-12/2023	Jäljellä MTA 2023	Toteuma-% MTA 2023
Tekninen toimiala							
TOIMINTATUOTOT	23 553 384	21 216 300	50 900	21 267 200	22 989 163	-1 721 963	108,10%
Myyntituotot	4 556 259	3 048 700		3 048 700	3 166 194	-117 494	103,85%
Maksutuotot	266 208	110 300		110 300	109 022	1 278	98,84%
Tuet ja avustukset	495 076	362 800		362 800	555 587	-192 787	153,14%
Muut toimintatuotot	18 235 840	17 694 500	50 900	17 745 400	19 158 360	-1 412 960	107,96%
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	554 240	603 900		603 900	629 092	-25 192	104,17%
TOIMINTAKULUT	-30 529 126	-25 750 100	-373 000	-26 123 100	-27 725 398	1 602 298	106,13%
Henkilöstökulut	-8 553 250	-8 474 900	47 000	-8 427 900	-8 486 343	58 443	100,69%
Palvelujen ostot	-10 135 817	-5 926 100	-420 000	-6 346 100	-8 100 365	1 754 265	127,64%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-5 250 956	-5 869 400		-5 869 400	-5 157 421	-711 979	87,87%
Avustukset	-78 877	-75 300		-75 300	-78 877	3 577	104,75%
Muut toimintakulut	-6 510 226	-5 404 400		-5 404 400	-5 902 391	497 991	109,21%
TOIMINTAKATE	-6 421 502	-3 929 900	-322 100	-4 252 000	-4 107 143	-144 857	96,59%
VUOSIKATE	-6 421 502	-3 929 900	-322 100	-4 252 000	-4 107 143	-144 857	96,59%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-6 058 218	-6 129 000		-6 129 000	-8 573 783	2 444 783	139,89%
Suunnitelman mukaiset poistot	-6 058 218	-6 129 000		-6 129 000	-7 508 449	1 379 449	122,51%
Arvonalentumiset					-1 065 334	1 065 334	
TILIKAUDEN TULOS	-12 479 720	-10 058 900	-322 100	-10 381 000	-12 680 926	2 299 926	122,16%
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-12 479 720	-10 058 900	-322 100	-10 381 000	-12 680 926	2 299 926	122,16%
VYÖRYTYSERÄT	2 019 863				-246 991	246 991	
Vyörytystuotot	3 641 229				1 385 492	-1 385 492	
Vyörytyskulut	-1 621 366				-1 632 483	1 632 483	
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ VYÖRYTYSERIEN JÄLKEEN	-10 459 857	-10 058 900	-322 100	-10 381 000	-12 927 917	2 546 917	124,53%

MENOJEN JA TULOJEN TOTEUTUMINEN

Teknisen toimialan käyttötalouteen myönnettiin lisämäärärahaa yhteensä 420 000 euroa vuonna 2023; kv 5.6.2023 kokouksessa joukkoliikenteeseen 220 000 euroa ja kv 11.12.2023 kokouksessa 200 000 euroa pilaantuneiden maiden puhdistuksiin. Lisäksi toi-

mintatuottoihin tehtiin 50 900 euron lisäys kv 20.3.2023 kokouksen mukaisesti, joka johdettiin tilakeskuksen lisääntyneistä vuokratuloista. Myös henkilöstökuluista siirrettiin palkk-rahaosuus hallinto ja konserni -toimialalle kv 11.12.2023 päätöksen mukaisesti 47 000 euroa.

Teknisen toimialan toimintakate toteutui -4 107 143 euroa. Toimintakate toteutui muutettuun talousarvioon nähden 144 857 euroa paremmin.

Toimintatuotot

Teknisen toimialan toimintatuotot toteutuivat noin 108 prosenttisesti eli tuottojen ylitys noin 1 722 000 euroa. Merkittävimmät muutokset toimintatuotoissa on kuvattu vastuualuetasoisissa teksteissä.

Toimintakulut

Teknisen toimialan toimintakulut toteutuivat noin 106 prosenttisesti eli kulut ylittivät muutetun talousarvion noin 1 602 000 euroa. Merkittävimmät muutokset toimintatuotoissa on kuvattu vastuualuetasoisissa teksteissä.

Merkittävimmät muutokset toiminnassa

Teknisen toimialan merkittävimmät muutokset toiminnassa ovat olleet hyvinvointialueen aiheuttamat muutokset ja Uimahallin peruskorjauksen käynnistyminen. Toimialan toimintakatsaus vastuualuetasoisissa teksteissä.

Henkilöstösuunnitelma

Teknisen toimialan henkilöstösuunnitelmassa vuoden 2023 vakituisen henkilöstön määrä oli 149. Vuoden 2023 lopussa vakituisen henkilöstön määrä oli 147.

Toimialalla oli paljon henkilöstövaihtuvuutta vuoden 2023 aikana. Vakinaisia palvelusuhteita päättyi vuoden aikana 14 kappaletta, joista 4 päättyi eläkkeelle siirtymisten seurauksena. Tähän nähden vapautuneita vakansseja saatiin hyvin täytettyä. Kehityskeskusteluja ei käyty aivan jokaisen työntekijän kanssa, mutta teknisen toimialan kehityskustelut toteutuivat kokonaisuudessa hyvin.

Toimialan strategiset tavoitteet

Teknisen toimialan vuoden 2023 strategiset tavoitteet ja mittarit oli kytketty kolmeen strategiseen tavoitteeseen Vastustamaton vartin kaupunki, Tulevaisuuden tekijöiden koti, Kestävän kasvun yhteisö.

Valtuuston nähdn sitovien tavoitteiden toteutuminen

Parannetaan kestävän liikkumisen edellytyksiä ja kaupungin viihtyisyyttä

Toimenpiteeksi oli määritetty kaupunkipyöräpalvelun laajentaminen. Kaupunkipyörrien määrä kaupunkiympäristössä nousi tavoitetasoon 120 kappaletta.

Toimenpiteeksi oli määritetty, että toteutetaan investointiohjelman mukaiset kaupunkikeskustan katu- ja puistohankkeet sekä toteutetaan liikuntapaikkainvestoinnit. Kyseiset katuhankeet toteutuivat tavoitetasoon 100 %, samoin liikuntapaikkainvestoinnit toteutuivat tavoitetasoon 100 %. Keskustan puistohankkeet toteutuivat 95 %, joten tavoitetasoon ei ihan päästy. Toteutuksessa investointiohjelmahan tuli pieniä muutoksia, mutta pääsääntöisesti kaikki kohteet saatiin toteutettua suunnitellusti. Osassa kohteissa työt jatkuvat suunnitellusti myös vuonna 2024 ja muutamassa kohteessa pieniä viimeistelytyöitä jäi tehtäväksi keväälle 2024. Työkohteita oli Lasinpuhaltajanpuisto, Kalevankadun kevyen liikenteen väylä, Kauppakatu, Tempelikatu, Hämeenaukio, Keskusurheilupuiston tenniskentät, Panimopuisto, Hirsimäenpuisto, Törypuisto, Peltosaaren urheilupuisto, Kanervapuisto ja Huhtimonmäen kuntoportaat, Riutan ja Vahteriston hiihto-olosuhteiden parantaminen ja kevyenliikenteenväylien asfaltoinnit noin 6,7 kilometriä.

Kokonaisuudessaan Parannetaan kestävän liikkumisen edellytyksiä ja kaupungin viihtyisyyttä -tavoitteen voi sanoa toteutuneen (toteutunut 98,8 prosenttia).

Toimivat, turvalliset ja tarpeen mukaiset toimitilat

Toimenpiteeksi oli määritetty toimitilaohjelman päivittäminen. Toimitilaohjelma päivitettiin tavoitteen mukaan ja se hyväksyttiin kaupunginhallituksessa 29.5.2023.

Toimenpiteeksi oli määritetty Itäisen koulun hankesuunnitelman laatiminen. Laatiminen käynnistyi ja hankesuunnitelma valmistui 75 prosenttisesti. Tavoitteeseen, hankesuunnitelma hyväksytty, ei päästy. Laadukkaan hankesuunnitelman laadinta vaati oletettua enemmän aikaa ja lisäksi toimialalla oli useita tiloihin kohdistuvia hankkeita tai selvityksiä vuoden aikana, joihin kaikkiin ei oltu varauduttu toimintasuunnitelmassa. Myös näihin tarvittiin tilasuunnittelun resurssia.

Toimenpiteeksi oli määritetty Opistorakennuksen/ Voimalan hankesuunnitelma ja tavoitetasoksi hankesuunnitelman hyväksyminen. Tavoite ei ole toteutunut. Palveluverkkopäätöksessä 19.9.2022 (§ 320) Kaupunginhallitus on päättänyt käynnistää valtuuston palveluverkosta tekemän päätöksen pohjalta Opistotalon tarveselvityksen niin, että Opistotalon tarveselvityksen yhteydessä selvitetään vaihtoehtona opistotalon toimintojen si-

joittamista Voimala-kiinteistöön osana ao. Kiinteistön kehittämistä. Tarveselvityksen yhteydessä Voimala-hankkeessa laadittujen arkkitehtuuripiirustusten analyysin pohjalta opistojen toiminta ei mahdu järkevällä tavalla Voimalalle. Voimala-hankkeen toteutuksessa, sen esiintymissalit pyritään suunnittelemaan siten, että esim. Musiikkiopiston produktioita voidaan siellä esittää. Radan itäpuolelle Opistotaloon sijoittuvat Riihimäen musiikkiopiston, taidekoulun, kansalaisopiston ja sen kutomon tilat. Opistotaloon sijoittuu myös nuorisopalveluiden tiloja. Tarveselvityksen yhteydessä on todettu, että tällä hetkellä radan itäpuolella ei ole palveluverkon mukaisesti, tonttia osoitettavissa tähän käyttöön. Myöskään muualta ei ole tonttia tiedossa. Näiden merkittävien toteamusten vuoksi, tarveselvitys on viivästynyt, koska vaihtoehtoja on jouduttu selvittämään laajasti. Täten tavoite ei ole myöskään voinut edetä hankesuunnitelmavaiheeseen.

Kokonaisuudessaan toimivat, turvalliset ja tarpeen mukaiset toimitilat -tavoite toteutui osittain, noin 58 prosenttisesti.

Edistetään asumisen, elinkeinotoiminnan ja kestävän kasvun edellytyksiä

Toimenpiteeksi oli määritetty, toteutetaan investointiohjelman mukaiset tonttituotantokohteet, elinkeinoinvestoinnit ja energiahankkeet. Tavoite toteutui ja investointiohjelman kohteet toteutuivat 100 %. Toteutus onnistui investointisuunnitelman mukaisesti. Tonttituotannon kohteista toteutettiin Hevosenkentä -niminen katu ja sen kunnallistekniikka sekä Savottatien uusi asuinalue valmistui suunnitelman mukaan. Elinkeinoinvestoinneista Kinturintien pohjoisosaa ja Ansatietä saatiin edistettyä, vaikka ei ollut alkuperäisessä ohjelmassa sekä myös St130 Riihimäenportin liittymien aluevarausuunnittelu aloitettiin alkuperäisestä suunnitelmasta poiketen. Muita elinkeinoinvestointeja oli Retkiojantien rakentaminen ja Arolammintie-Teollisuuskadun kiertoliittymä. Energiahankkeita olivat muun muassa katuvalojen uusimiset energiatehokkaiksi led-valoiksi Kaunolassa, Uholassa, Taipaleessa, Riutan yhdysladulla ja pururadalla sekä kaupungin kiinteistöjen energiainvestoinnit hyväksytyyn työohjelman mukaan.

Tämä tavoite toteutui kokonaisuudessaan 100 prosenttisesti.

Edistetään henkilöstön työtyytyväisyyttä ja digitaalisia taitoja sekä asukkaiden digitaalisia palveluita

Toimenpiteenä oli henkilöstön koulutus koulutusohjelman mukaisesti. Henkilöstö kävi koulutuksissa koulutussuunnitelman mukaisesti ja tavoite toteutui.

Henkilöstön tyytyväisyyttä johtamiseen mitattiin henkilöstökyselyn avulla. Henkilöstötutkimuksessa 2023 johtaminen oli arvioitu pistemäärään 4,93 ja se oli yli tavoitetasoa, joka oli 4. Muutoksia oli vuonna 2023 henkilöstökyselyssä. Teknisen toimialan tulos arviointiasteikon mukaan on kiitettävällä tasolla.

Toimenpiteenä oli osallistua kaupungin järjestämään digikoulutukseen. Esihenkilöt sekä asiantuntijat ovat suorittaneet kaupungin digikoulutuksia. Tavoitteena oli, että he suorittavat digikortin ensimmäisen tason. Tämän suoritti kuitenkin vain noin 25 prosenttia, joten tavoitteesta jäätiin kauas. Tavoitetta ei myöskään koettu mielekkääksi eikä digikortin suorittamiselle tahtonut löytyä aikaa muilta työtehtäviltä.

Lisäksi toimenpiteenä oli ottaa käyttöön uusia digityökaluja ja -palveluja. Mittarina oli ottaa käyttöön yksi uusi palvelu. Toimialalla otettiin käyttöön kolme uutta palvelua ja tavoite toteutui.

Kokonaisuudessaan Edistetään henkilöstön työtyytyväisyyttä ja digitaalisia taitoja sekä asukkaiden digitaalisia palveluita -tavoite toteutui osittain, noin 81 prosenttisesti.

Henkilötyövuodet

Tekninen toimiala	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TP 2023
Henkilötyövuosien määrä yhteensä	147,5	148,2	171,7	172,1	165,8
Vakinainen	128,2	127,3	145,0	148,2	140,2
Määräaikainen	16,4	17,2	21,4	21,1	20,1
Työllistetyt	1,9	2,7	1,4	0,8	1,6
Muut	1,0	1,1	3,9	2,0	3,9

HALLINTOPALVELUT VASTUUALUE

Hallintopalvelut huolehtii toimielinten valmistelu- ja toimeenpanotehtävistä ja muista yleisistä hallinto- ja taloustehtävistä sekä kaupungin valmiussuunnittelun koordinoimisesta.

Hallintopalvelut sisältävät lautakuntatyöskentelystä, toimialan johtamisesta ja kaupungin valmiussuunnittelusta ja varautumisesta syntyviä kustannuksia.

Hallintopalvelut	TP 2022	Alkuperäinen TA 2023	TA-muutokset 2023	Muutettu TA 2023	Toteuma 1-12/2023	Jäljellä MTA 2023	Toteuma-% MTA 2023
TOIMINTATUOTOT	251	700		700	8 684	-7 984	1 240,51%
Tuet ja avustukset	251	700		700	694	6	99,07%
Muut toimintatuotot					7 990	-7 990	
TOIMINTAKULUT	-244 821	-333 500		-333 500	-375 827	42 327	112,69%
Henkilöstökulut	-206 930	-237 000		-237 000	-304 871	67 871	128,64%
Palvelujen ostot	-24 310	-54 700		-54 700	-41 705	-12 995	76,24%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-940	-9 200		-9 200	-4 217	-4 983	45,84%
Muut toimintakulut	-12 641	-32 600		-32 600	-25 034	-7 566	76,79%
TOIMINTAKATE	-244 570	-332 800		-332 800	-367 144	34 344	110,32%
VUOSIKATE	-244 570	-332 800		-332 800	-367 144	34 344	110,32%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET					0	0	
Suunnitelman mukaiset poistot					0	0	
TILIKAUDEN TULOS	-244 570	-332 800		-332 800	-367 144	34 344	110,32%
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-244 570	-332 800		-332 800	-367 144	34 344	110,32%
VYÖRYTYSERÄT	244 521				0	0	
Vyörytystuotot	248 853				0	0	
Vyörytyskulut	-4 332				0	0	
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ VYÖRYTYSERIEN JÄLKEEN	-49	-332 800		-332 800	-367 144	34 344	110,32%

Hallintopalveluiden toimintakate toteutui noin 34 000 euroa heikommin. Henkilöstökulut sisältävät lautakuntatoiminnan kokouspalkkiot ja toimialan henkilöstökuluja, joita on vuoden aikana kohdennettu uudelleen. Tähän henkilöstökulujen toteumaan on vaikuttanut myös toimialalla tapahtuneet henkilöstövaihdokset. Muutosten myötä hallintopalveluiden menot ovat ylittyneet.

Teknisen lautakunnan kaksipäiväinen seminaari pidettiin toukokuussa. Seminaarissa painopisteenä oli talous ja seminaariin osallistui myös toimialan johtoryhmä. Lisäksi kesäkuussa Tekninen lautakunta osallistui Elinvoimalautakunnan seminaariin. Asiantuntijoita osallistui vuoden aikana teknisen lautakunnan kokouksiin.

Kuluvan vuoden aikana kaupungininsinöörin virkanimike muutettiin tekniseksi johtajaksi. Myös toimialajohtaja vaihtui noin puolivälissä vuotta. Valmius- ja turvallisuuspäällikkö astui virkaan vuoden alkupuolella.

Kaupungin valmiussuunnitteluun on panostettu kuluvana vuonna. Esimerkkinä kaupunki osallistui syksyllä VALPAS-harjoitukseen, joka oli Panssariprikaatin koordinoima eri viranomaiskenttien yhteistoimintaharjoitus. Yksittäisten toimijoiden sijasta kolmas sektori oli nyt ensimmäistä kertaa laajana joukkona mukana harjoituksessa. VALPAS-harjoituksen yhteydessä järjestettiin myös yleisölle avoin yhteistoimintaharjoituksen iltatapahtuma Riihimäen kirjastolla, johon myös Teams-osallistuminen oli mahdollinen. Kaupunki oli edustettuna Suomen Punaisen Ristin Hämeen piirin järjestämässä valmiusharjoituksessa, jossa harjoiteltiin evakuointikeskuksen perustamista ja toimintaa. Kaupunki osallistui lisäksi Digi- ja väestötietovirasto järjestämään Taisto-harjoituksen, joka on Suomen suurin digitaalisen turvallisuuden harjoitus.

TILAKESKUS VASTUUALUE

Tilakeskus huolehtii kaupungin omistamien tilojen rakennuttamisesta, ylläpidosta, hallinnasta ja kehittämisestä, toimitilojen hankinnasta ja vuokraamisesta sekä asuntolainsäädännön mukaisista kunnalle kuuluvista viranomais tehtävistä. Tilakeskuksen vastuualue vastaa kaupungin ruokahuoltopalveluista sekä kaupungin keskusvaraston toiminnasta ja kaupungin tilainvestointien ohjauksesta sekä toteuttamisesta. Tilakeskuksen tehtävänä on ylläpitää, kehittää ja rakentaa kaupungin kiinteistökantaa. Kaupungin omistamat kiinteistöt ovat merkittävä osa kaupungin tunnettavuutta ja siitä syystä kaupungin omistamien rakennusten tulee luoda kuva kaupungin arvoista.

Tilakeskus	TP 2022	Alkuperäinen TA 2023	TA-muutokset 2023	Muutettu TA 2023	Toteuma 1-12/2023	Jäljellä MTA 2023	Toteuma-% MTA 2023
TOIMINTATUOTOT	20 490 808	18 842 300	50 900	18 893 200	19 613 292	-720 092	103,81%
Myyntituotot	3 902 122	2 489 200		2 489 200	2 321 074	168 126	93,25%
Maksutuotot	0				0	0	
Tuet ja avustukset	37 725	33 200		33 200	31 815	1 385	95,83%
Muut toimintatuotot	16 550 962	16 319 900	50 900	16 370 800	17 260 403	-889 603	105,43%
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	18 169				55 671	-55 671	
TOIMINTAKULUT	-13 699 817	-13 027 800		-13 027 800	-13 118 323	90 523	100,69%
Henkilöstökulut	-3 432 481	-3 126 200		-3 126 200	-3 053 312	-72 888	97,67%
Palvelujen ostot	-3 684 209	-2 814 000		-2 814 000	-3 894 620	1 080 620	138,40%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 825 214	-4 469 000		-4 469 000	-3 500 872	-968 128	78,34%
Avustukset	-20 077	-16 500		-16 500	-20 077	3 577	121,68%
Muut toimintakulut	-2 737 836	-2 602 100		-2 602 100	-2 649 443	47 343	101,82%
TOIMINTAKATE	6 809 160	5 814 500	50 900	5 865 400	6 550 639	-685 239	111,68%
VUOSIKATE	6 809 160	5 814 500	50 900	5 865 400	6 550 639	-685 239	111,68%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-3 670 409	-3 802 600		-3 802 600	-5 660 926	1 858 326	148,87%
Suunnitelman mukaiset poistot	-3 670 409	-3 802 600		-3 802 600	-4 595 592	792 992	120,85%
Arvonalentumiset					-1 065 334	1 065 334	
TILIKAUDEN TULOS	3 138 751	2 011 900	50 900	2 062 800	889 713	1 173 087	43,13%
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	3 138 751	2 011 900	50 900	2 062 800	889 713	1 173 087	43,13%
VYÖRYTYSERÄT	2 705 009				0	0	
Vyörytystuotot	3 243 629				0	0	
Vyörytyskulut	-538 620				0	0	
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ VYÖRYTYSERIEN JÄLKEEN	5 843 760	2 011 900	50 900	2 062 800	889 713	1 173 087	43,13%

MENOJEN JA TULOJEN TOTEUTUMINEN

Tilakeskuksen toimintakate toteutui 6 550 639 euroa. Toimintakate toteutui muutettuun talousarvioon nähden 685 239 euroa paremmin. Tilakeskuksen toimintatuottoihin tehtiin lisäys kv 20.3.2023 kokouksen mukaisesti 50 900 euroa, joka johtui tilakeskuksen lisääntyneistä vuokratuloista.

Toimintatuotot

Toimintatuotot toteutuivat noin 104 prosenttisesti eli tuottojen ylitys noin 720 000 euroa. Ylitykset perustuivat pääosin Riihimäen seudun terveyskeskus kuntayhtymän siirrostä kunnalle 1.8.2023 ja ympäristöterveyshuollon vuokratulojen lisäyksestä kunnan tuloihin. Edellä mainitut tuotot puuttuivat talousarviosta.

Toimintakulut

Toimintakulut toteutuivat noin 101 prosenttisesti eli kulut ylittivät talousarvion noin 91 000 euroa. Talousarviossa varauduttiin sähkön ja lämmityksen hintojen merkittävään kasvuun ja lopulta hintojen kasvu oli merkittävä, mutta selvästi pienempi kuin alun perin oli arvioitu. Sähkön osalta talousarviovaraus alitettiin noin 761 000 euroa ja lämmityksen osalta alitus noin 204 000 euroa (aineet, tarvikkeet ja tavarat). Alitus olisi ollut vieläkin merkittävämpi, mutta sitä pienensi terveyskeskus kuntayhtymältä 1.8.2023 kaupungille siirtyneet rakennukset ja niiden kulutuksien lisäykset. Talousarviosta puuttui terveyskeskus kuntayhtymän luovutettujen rakennusten ja ympäristövalvonnan tilojen käyttökulut, jotka osaltaan näkyvät nyt toimintakulujen toteutumassa. Lisäksi kuluja on lisännyt talousarviosta puuttunut kaupungintalon purku ja päädyn uudelleen pinnoittaminen noin 450 000 euroa.

TILAKESKUKSEN TOIMINTAKATSAUS 2023

Tilakeskuksen toiminta muuttuu ympärillä tapahtuvien muutosten mukaan. Sosiaali- ja terveyspalvelut ovat siirtyneet hyvinvointialueelle (HVA) ja kaupunki jatkaa kiinteistöjen vuokranantajana. Puretusta Riihimäen seudun terveyskeskus kuntayhtymästä on siirtynyt kaksi rakennusta tilakeskuksen omistukseen ja hoitoon. Kiinteistöjen siirto piti tapahtua jo vuoden vaihteessa, mutta yhtiön purkamisen selvitysten takia varsinainen siirto tapahtui vasta 1.8.2023. Kiinteistöistä vanha terveyskeskus kiinteistö sisältää paljon korjausvelkaa ja sen tulevaisuutta tulee arvioida kriittisesti varsinkin, kun päävuokralainen HVA suunnittelee omien toimintojensa keskittämistä mahdolliseen uuteen rakennettavaan Sote-keskus rakennukseen. Kaupunki on ottanut vastuukunnan roolin ympäristöterveyspalveluiden tuottajana, ja sen myötä kaupunki on vuokrannut tiloja Penttilänkadun terveyskeskuskiinteistöistä ja eläinlääkintätiloja Riihimäeltä, sekä tiloja Jokioisista ja Janakkalasta.

Tilakeskuksen laatima Riihimäen kaupungin toimitilaohjelma 2023-2032 esittää palveluverkkoselvityksen päätösten toimeenpanoa. Toimitilaohjelma hyväksyttiin 29.5.2023 kaupunginhallituksessa, mutta päätökseen kirjattiin, että toimitilaohjelman päivitykseen palataan vuoden 2024 ensimmäisellä vuosineljänneksellä.

Vuoden aikana kaupungin henkilöstötilojen päätettiin sijoittuvan Matkakeskukseen kaupungin hallinto ja konserni -toimialan palveluiden sekä Virastotalo Veturissa sijaitsevien palveluiden osalta vanhan kaupungintalon ja Kalevantalon sijaan. Kyseistä henkilöstötilojen sijoittumista käsiteltiin myös kaupunginvaltuustoissa joulukuussa, siten että palveluverkkopäätös päivitettiin. Kalevantalolle ja vanhalle kaupungintalolle on samanaikaisesti suunniteltu opistojen toimintoja ja opistotalon tarveselvitystä käsiteltiin kaupunginhallituksessa joulukuussa. Kaupunginhallitus palautti tarveselvityksen uudelleen valmisteltavaksi siten, että Kalevantalon saneeraukselle sekä vanhan kaupungintalon ja Monarin korjaukselle määritellään minimikustannusarviot huomioon ottaen mm. esteettömyysvaatimukset. Vanhalle kaupungintalolle tulee myös esittää sen tuleva käyttötarkoitus. Itäisen koulun ja päiväkodin rakentamisen valmistelu on edennyt siten, että hanke tullaan vuonna 2024 toteuttamaan kilpailullisella neuvottelumenettelyllä rakennusurakan ollessa KVR-urakka. Tilakeskus ja tilasuunnittelu valmistelivat Maauimalan perusrannuksen hankesuunnitelmaa, mutta talousarvioprosessin yhteydessä hankkeen toteutus päätettiin siirtää vuosille 2028-2029 alkuperäisen 2025-2026 sijaan kustannusnousun vuoksi.

HVA:n toiminta on vuokranantajan kannalta alkanut neuvotellen hyvässä hengessä yhteisistä toimintatavoista. Kaupunki on varautunut Sote-kiinteistöjen osalta tekemällä selvityksen kiinteistöjen hallinnasta tulevaisuudessa, myynnistä tai yhtiöittämisestä. Selvityksen toimeenpanoesityksestä ei ole virallista päätöstä.

Kaupungin kiinteistöissä Harjunrinteenkoululla tapahtui kesällä vesivahinko, jota on kuivatettu ja peruskorjattu loppuvuonna. Lisäksi Herajoen koulun puutyöluokan yhteydessä oleva uudehko puruimuri syttyi palamaan aiheuttaen lähinnä savuvahinkoja. Tilat olivat poissa käytöstä syksyn ajan.

Tilakeskus on myynyt tarpeettomia kiinteistöjä heti, kun niiden käyttö on päättynyt. Myydyt kiinteistöt ovat Haapahuhdan koulun liikuntasalin omistusosuus Senaatille myyntihinta 150 000 euroa, Patastenmäen tilaelementtirakennus myytiin 500 eurolla ja se poistuu tontilta kesällä 2024. Lisäksi kaupunki on myynyt viimeisen omistamansa asunto-osakkeen Peltosaaren kaupunginosasta As Oy Riihimäen Kotolaakson 20 000 eurolla. Tarpeettomana rakennuksena kaupunki on purkanut vanhan kaupungintalon uudemman lasijulkisivuisen rakennusosan.

Tilakeskuksen vastuulle siirtyi vuoden loppupuolella Elinvoiman maanhankinnan kautta kuusi rakennusta VR:n pohjoiselta varikkoalueelta. Näistä rakennuksista kaksi on heti purkukuntoisia ja kaksi myöhemmin mahdollista purkaa. Kaksi rakennusta on inventoitu säilytettäväksi.

Kiinteistöjen perusylläpito ei tuonut vuoden mittaan suuria yllätyksiä, kaupungille siirtynyt Penttilänkadun vanha terveyskeskus aiheutti hieman laajempaa tarkastelua rakennuksen ja talotekniikan kunnosta. Riihimäen kaupunki kuuluu energiatehokkuussopimuksen piiriin ja tämän puitteissa on vuoden aikana edistetty energiansäästötoimenpiteitä.

Tilakeskuksen vastuulla oleva siivoustoimi on ollut tarkkailussa ja kesällä sopimuskumppani sanoi siivoussopimuksen irti. Kaupunki on vuoden lopussa kilpailuttanut uudet sopimuskumppanit. Uusien sopimuskumppaneiden kanssa siivoustyöt alkavat vuoden 2024 alkupuolella. Ruokahuollon osalta on ollut haasteita ruoan laadun epätasaisuuden kanssa, kokonaisuudessaan ruoka ei ole huonoa, mutta mukaan mahtuu myös käyttäjien mielestä kelpaamatonta ruokaa. Työtä laadun parantamiseksi tehdään jatkuvasti.

Kaupunki kilpailutti loppusyksystä uudet rakentamisen (rakennustekniset-, putki-, IVA- ja sähkötyöt) puitesopimuskumppanit, jotka aloittavat työnsä vuoden 2024 alkupuolella. Sopimukset ovat kestoltaan 2 vuotta ja lisäksi mahdollisuus jatkaa sopimuksia optiona 2 lisävuotta.

Tilakeskus on rekrytoinut vapautuneiden tehtävien osalta uusia henkilöitä. Loppuvuodesta on käynnistetty uusien rekrytointien valmistelu (tilakeskus ja tilasuunnittelu), joka vapauttaa vastuualueella lisäresurssia investointiprojektijohtamiseen.

Taulukko Tilakeskus vastuualueen tunnusluvut

Tunnusluvut	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TP 2023
Rakennusten kunnossapito €/rm ³ /v	2,52	3,40	4,00	4,7
Kiinteistön hoito €/rm ³ /v	5,95	6,59	6,65	6,2
Siivous €/sm ² /v	23,86	26,48	23,00	22,7
Lämmitys MWh/rm ³	28,16	25,1	27,00	29,5
Sähkö kWh/rm ³	16,40	16,1	14,00	15,1
Vesi (ja jätevesi) l/rm ³	112,50	106,21	110,00	106,1

KAUPUNKITEKNIIKAN KESKUS VASTUUALUE

Kaupunkitekniikan keskus vastuualue huolehtii kaupungin katujen, puistojen ja muiden yleisten alueiden rakentamisesta ja kunnossapidosta sekä ulkoliikuntapaikkojen rakentamisesta. Vastuualue huolehtii sähköpalveluista, metsänhoidosta, alueiden käytöstä, katu- ja viherrekisteristä, jätehuollon järjestämisestä sekä kaupungin kone-, kuljetus- ja korjaamopalveluista.

	TP 2022	Alkuperäinen TA 2023	TA-muutokset 2023	Muutettu TA 2023	Toteuma 1-12/2023	Jäljellä MTA 2023	Toteuma-% MTA 2023
Kaupunkitekniikan keskus							
TOIMINTATUOTOT	1 814 781	1 399 000		1 399 000	2 148 738	-749 738	153,59%
Myyntituotot	441 521	329 500		329 500	594 511	-265 011	180,43%
Tuet ja avustukset	35 502	17 900		17 900	24 185	-6 285	135,11%
Muut toimintatuotot	1 337 757	1 051 600		1 051 600	1 530 042	-478 442	145,50%
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	282 461	279 000		279 000	388 458	-109 458	139,23%
TOIMINTAKULUT	-7 456 311	-6 013 800	-200 000	-6 213 800	-7 955 714	1 741 914	128,03%
Henkilöstökulut	-2 467 990	-2 481 000		-2 481 000	-2 916 899	435 899	117,57%
Palvelujen ostot	-2 147 299	-1 229 400	-200 000	-1 429 400	-2 025 810	596 410	141,72%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 285 070	-1 222 400		-1 222 400	-1 518 343	295 943	124,21%
Muut toimintakulut	-1 555 953	-1 081 000		-1 081 000	-1 494 663	413 663	138,27%
TOIMINTAKATE	-5 359 069	-4 335 800	-200 000	-4 535 800	-5 418 518	882 718	119,46%
VUOSIKATE	-5 359 069	-4 335 800	-200 000	-4 535 800	-5 418 518	882 718	119,46%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-2 296 008	-2 259 400		-2 259 400	-2 752 407	493 007	121,82%
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 296 008	-2 259 400		-2 259 400	-2 752 407	493 007	121,82%
TILIKAUDEN TULOS	-7 655 077	-6 595 200	-200 000	-6 795 200	-8 170 925	1 375 725	120,25%
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-7 655 077	-6 595 200	-200 000	-6 795 200	-8 170 925	1 375 725	120,25%
VYÖRYTYSERÄT	-385 200				0	0	
Vyörytyskulut	-385 200				0	0	
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ VYÖRYTYSERIEN JÄLKEEN	-8 040 278	-6 595 200	-200 000	-6 795 200	-8 170 925	1 375 725	120,25%

MENOJEN JA TULOJEN TOTEUTUMINEN

Vastuualueelle myönnettiin lisämääräraha 200 000 euroa (kv 11.12.2023). Kaupunkitekniikan keskuksen toimintakate toteutui -5 418 518 euroa. Toimintakate toteutui muutettuun talousarvioon nähden 882 718 euroa heikommin.

Toimintatuotot

Toimintatuotot toteutuivat noin 154 prosenttisesti eli tuottojen ylitys noin 750 000 euroa. Merkittävimmät muutokset johtuivat sisäisistä tuloista konepalveluissa liittyen talven lisääntyneisiin katujen kunnossapitotöihin noin 280 000 euroa sekä metsäsuunnitelman mukaisesta puiden myynnistä noin 250 000 euroa. Lisäksi ELY-keskus maksoi kerta-korvaukset neljästä uudesta kaupungin metsiin perustetusta luonnonsuojelualueesta noin 120 000 euroa. Valmistus omaan käyttöön lisääntyi talousarviosta noin 110 000 euroa, mikä johtui kaupunkitekniikan keskuksen toteuttamista kunnallisteknisistä investoinneista.

Toimintakulut

Toimintakulut toteutuivat noin 119 prosenttisesti eli kulut ylittivät muutetun talousarvion noin 1 742 000 euroa. Ylitys koostuu talven 2023 lumen auraus-, kuormaus- ja kuljetuskuluista lumenvastaanotto paikalle sekä liukkaudentorjuntamateriaalin normaalista poikkeavan suuren määrän hankinnasta, levittämisestä sekä poiskeräämisestä katualueilta noin 400 000 euroa.

Kalustopalveluille ylitystä kertyi kohonneista polttoainekuluista sekä rankan talven aiheuttamista ylimääräisistä auraus- ja harjauskaluston konerikoista ja niiden korjauksista noin 200 000 euroa.

Puistopalveluille ylitystä kertyi metsienhoidosta noin 500 000 euroa, sillä vuonna 2023 tehtiin huomattavan paljon miestyötä vaativia taimikonhoitotöitä sekä asuntoalueiden lähimetsien harvennuksia. Lähimetsissä tehtyihin töihin sisältyi vaikeiden ja vaarallisten arboristipuiden kaatamisista sekä kirjanpainajatoukan aiheuttamien tuhojen korjaamista ja ennalta ehkäisyä. Lisäksi on istutettu uusia puuntaimia kaadettujen puiden tilalle.

Lisäksi kaupunkitekniikan keskuksen toimintakuluja lisäsi kunnallisteknisissä investointikohteissa tehdyt pilaantuneiden maiden puhdistukset, joita on toteutettu Väinö Sinisalon kadun putkisilta paikalla, Arolammintien – Teollisuuskadun kiertoliittymä alueella, Tempelikadulla ja Hämeenaukiolla. Pilaantuneen maan puhdistamiset noin 200 000 euroa maksetaan käyttötaloudesta. Pilaantuneiden maiden puhdistusta varten vastuualueelle myönnettiin toimintakuluihin lisämäärä 200 000 euroa (kv 11.12.2023).

Myös vastuualueen henkilöstökulut ylittyivät noin 436 000 euroa kohonneiden palkkojen, kertaerän ja talvikunnossapidon ylitöiden seurauksena.

Vastuualueen henkilöstökulut kasvoivat käyttösuunnitelmasta 435 899 euroa, palveluiden ostot kasvoivat käyttösuunnitelmasta 596 410 euroa. Aineiden, tarvikkeiden ja tavaroitten kulut kasvoivat käyttösuunnitelmasta 295 943 euroa ja muut toimintakulut 416 663 euroa.

KAUPUNKITEKNIIKAN KESKUKSEN TOIMINTAKATSAUS 2023

Kaupunkitekniikan keskuksessa työskenteli vuoden 2023 lopussa 61 henkilöä, joista vakituisia oli 50, määräaikaisia 7, työllistettyjä 2 ja oppisopimuksella 2 henkilöä. Yhtenä keskeisenä vastuualueen tavoitteena oli investointiprojektijohtamisen vahvistaminen. Viestintää lisättiin merkittävästi ja kaupunkitekniikalle perustettiin myös oma Facebook-sivusto ”Riihimäen kaupunkitekniikka”.

Riihimäen kaupungin yleisten alueiden käytön valvominen ja lupien myöntäminen tapahtuu kaupunkitekniikan keskuksen toimesta. Kaupungin alueille voidaan myöntää katutyölupa, sijoituslupa ja yleisten alueiden käyttöluva. Katutyölupien ja sijoituslupien myöntäminen tapahtuu sähköisesti ePermit-järjestelmässä ja muiden yleisten alueiden luvitukset sähköisesti Tweb-järjestelmässä. Valokuituyhtiöiden kuitutyömaat työllistivät alueiden valvontaa ja luvitusta poikkeuksellisen paljon vuonna 2023.

Kaupunkitekniikan keskus vastaa Trimblen-ohjelmistolla ylläpidettävästä katu- ja viherrekisteristä. Rekistereihin vietiin uusina aineistoina katuvaloverkoston verkkoinfraa. Lisäksi vanhoja rekisteritietoja päivitettiin ja tarkastettiin.

Sähköpalvelut vastaavat kaupungin sähkösuunnittelusta, rakennuttamisesta, rakentamisesta ja kunnossapidosta. Sähköpalveluissa työskenteli vuonna 2023 sähkövastaava ja kolme sähköasentajaa. Riihimäen kaupungissa on valopisteitä yhteensä noin 7800 kappaletta, joista ledejä oli vuoden 2023 lopulla noin 50 prosenttia. Katuvalaistusta uusittiin Carunan kanssa yhteisprojekteissa Uhkolan, Taipaleen ja Kaunolan alueilla. Sähköpalvelut suorittivat työtehtäviä sähkösuunnittelun ja -rakentamisen osalta myös tilakeskukselle.

Puistopalvelut vastaavat kaupungin viheralueiden hoidosta ja kunnossapidosta. Puistopalveluissa työskenteli vuonna 2023 vastaava työnjohtaja, työnjohtaja, 7 vakituista puutarhuria, 1 ympäristöhoitaja, 2 kirvesmiestä, 13 kausityöntekijää, 4 opiskelijaa ja 33 kesänuorta.

Kaupungin viheralueiden kunnossapito sisältää 113 hehtaaria puistoja, 47 hehtaaria niittyjä ja peltoja, 35 hehtaaria liikennevihreää ja 90 hehtaaria hoitoluokittelematonta aluetta, 6 kpl vesiaiheita, 41 kpl yleisiä leikkipuistoja, yli 350 kpl roska-astiaa, 25 kpl etanaroska-astiaa sekä 30 kpl kaupungin kiinteistöjen viheralueita ja leikkipaikkoja. Vie-

raslajien torjuminen eli espanjansiruetanoiden, jättipalsamin, jättiputken ja kurturuusujen hävittäminen oli iso osa hoitotyötä. Jättipalsamia torjuttiin EU-rahoitteisen Viekas-Life hankkeen avulla. Espanjansiruetanoita torjuttiin kaupunkilaisten kanssa yhteistyössä puistopalveluiden järjestämällä etanakävelyillä ja rautafosfaattia levitettiin etana-alueille koneellisesti ja käsin yli 1200 kg. Lisäksi niittotyöt espanjansiruetanan torjuntatyössä olivat erittäin laajat.

Puistopalvelut toteuttivat vuoden 2023 aikana omajohtoisena rakentamisena Töyrypuiston ja Hirsimäenpuiston ja Peltosaaren yleisurheilukentänvalliin perusparantamiset. Työt toteutettiin tuntityönä käyttäen kaupungin omia ja kone- ja kuljetuskilpailutusten perusteella valittuja urakoitsijoita. Puistopalvelut päivystivät talvikaudella viikonloppujen varallaolot koskien bussipysäkkien, portaiden, pyörätelineiden ja puistosiltojen käsin tehtäviä lumitöitä ja liukkaudentorjuntaa.

Kaupunkitekniikassa metsänhoitoa tehtiin vuonna 2023 Riihimäen kaupungin alueella uuden metsäsuunnitelman mukaisesti. Riihimäen kaupungilla on omistuksessaan taajamametsiä 449 ha ja talousmetsiä 600 ha. Metsäsuunnitelma, joka kattaa vuodet 2021–2031 sisältää hoitosuosituksen sekä taajamametsille että talousmetsille. Metsissä tehtiin vuonna 2023 huomattavan paljon miestyötä vaativia taimikonhoitotöitä sekä asuntoalueiden lähimetsien harvennuksia. Lähimetsissä tehtiin töihin sisältyi metsäsuunnitelman mukaisesti suurten puiden poistoja tonttien reunamilta. Taajamametsistä näkyvimät metsänhoitotyöt suoritettiin keskusurheilupuistossa. Vanhojen ja huonokuntoisten puiden tilalle keskusurheilupuistoon istutettiin 120 uutta koivuntaimea. Kaupungin metsiin perustettiin neljä uutta luonnonsuojelualuetta, joista ELY-keskus maksoi kaupungille kertakorvaukset. Riihimäen kaupungin metsienhoitosuunnitelma saatiin vietyä Forest-KIT-metsätietojärjestelmään ja nyt järjestelmää pystytään ylläpitämään kaupungin omana työnä.

Rakentamispalvelut vastaavat omajohtoisen infran rakentamisesta. Palvelualueella työskenteli vuonna 2023 kolme omaa työntekijää, vastaava rakennuttaja ja kaksi työnjohtajaa.

Rakennuttamisen palvelualueen tehtäviin taas kuuluu vastata kunnallisteknisten kokonaisurakoiden toteutuksesta. Rakennuttamisen palvelualueella oli neljä asiantuntijaa vuonna 2023. Kunnallistekniikan investointeja toteutettiin vuonna 2023 noin 9 043 450 eurolla (netto). Investoinneista on kerrottu talousarvion investointiosassa.

Katupalvelut vastaavat katujen kunnossapidosta sekä maan- ja lumenvastaanottopaikoista.

Katupalveluilla työskenteli vuonna 2023 16 kunnossapitotyöntekijää, 2 työnjohtajaa ja 1 vastaava työnjohtaja. Vuosi 2023 oli kunnossapidon näkökulmasta erittäin rankka. Alkuvuosi oli erittäin luminen ja toisaalta lämpötilojen vaihtelut aiheuttivat runsaasti hiekoittamisen tarvetta. Lisäksi loppuvuodesta talvi alkoi poikkeuksellisen aikaisin jo marraskuussa. Talvihoidossa oli hoidettavana 22 aluetta eli katua 260 km, kevyenliikenteen väyliä 130 km ja yksityisteitä 100 km. Liukkaudentorjuntaan käytettiin vuonna 2023 6000 tonnia sepeliä ja lunta ajettiin lumenkaatopaikoille noin 100 000m³. Kevyen liikenteen väylien kunnossapitoon kiinnitettiin erityisesti huomiota. Yksityisteiden kunnossapidon periaatteiden tarkastelua jatkettiin loppuvuodesta 2023 ja työ jatkuu vuonna 2024.

Keväällä työlistalla oli hiekoitushiekkojen poistot, katujen pesut, sulamisvesien haittojen torjunta, roskien siivous sekä sorateiden tasaus ja pölynsidonta. Kesällä tehtiin liikenne-merkkien ja opasteiden uusimista ja kunnossapitoa. Liikenne-merkkien ja opasteita uusittiin uusi tieliikennelaki huomioiden. Kesäkaudella työllisti myös katuviheralueiden niitot, reunakivien korjaukset sekä asfalttipaikkausten kartoittaminen ja korjauttaminen. Syksyllä tyhjennettiin noin 2000 kappaletta hulevesikaivoja.

Kinturinmäen maanvastaanottopaikalle järjestettiin kuntalaisten haravointi- ja lehtijätteen vastaanotto sekä keväällä että syksyllä.

Kalustopalvelut vastaavat auto-, kone- ja kuljetuspalveluista. Lisäksi kalustopalveluiden alla toimii korjaamo, SER-kierrätyspiste ja siirtoajoneuvojen hoitaminen. Palvelualueella työskenteli vuonna 2023 vastaava työnjohtaja, 2 työnjohtajaa, katutarkastaja ja 3 asentajaa. Vuoteen mahtui sekä isoja konerikkoja, että pienempiä kaluston hajoamisia. Korjaamo on saanut pidettyä kaluston pääsääntöisesti liikenteessä ja mahdollistanut kunnossapidon onnistumisen haasteellisissa olosuhteissa. Kaikkia töitä ei pystytä tai ehditä omalla korjaamalla tekemään ja osittain on käytetty myös ulkopuolisia korjaamoja. Ulkopuolisten korjaamoiden käyttäminen on lisännyt kustannuksia. Haasteita ja lisäkuluja toimintaan on tuonut polttoaineiden ja sähkön hintojen nousu. Lisäksi haasteita on aiheuttanut myös varaosien hintojen nousu ja saatavuusongelmat. Koneiden toimintavarmuuden takaamiseksi tarvikevaraosien käyttäminen ei ole tuonut säästöjä, vaan korjaamalla on pyritty käyttämään alkuperäistasoisia varaosia.

Palvelualueen toimesta hoidettiin 32 hylättyjen- ja romuajoneuvojen siirtoa vuoden 2023 aikana. SER-pisteen kautta kierrätettiin n. 200 tonnia elektroniikkajätettä. Kalustoinvestoinneista merkittävimmät vuodelle 2023 olivat kaupunkitekniikan keskuksen hankittu pyöräkuormaaja, liikuntapalveluille hankittu traktori ja varikolle hankitut kaksi täyssähköhenkilöautoa.

Uusia digitaalisia palveluita on pyritty ottamaan käyttöön esim. ForestKIT metsien hoitoon ja Buildien käyttöä on laajennettu alueiden valvontaan, kunnossapitoon ja sähköyökköön.

Kaupunkitekniikan keskuksen toiminnan tavoitteena ja painopisteenä on ollut kiinnittää erityistä huomiota kevyen liikenteen yhteyksien kunnossapitoon ja näin on yritetty mahdollistaa helppo ja turvallinen sekä mahdollisimman esteetön kevyt liikenne ja ympäri- vuotinen pyöräily. Liikenteenohjauslaitteita on uusittu uuden tieliikennelain mukaiseksi ja mm. kaksisuuntaisen kevyenliikenteenmerkkejä on lisätty ympäri kaupunkia. Energi- ansäästötoimenpiteitä kaupunkitekniikan keskuksessa on toteutettu mm. hankkimalla 2 kpl täyssähköautoja, robottiruohonleikkureita ja uusimalla koneita vähäpäästöisiksi.

Taulukko Kaupunkitekniikan keskus tunnusluvut

Tunnusluvut	TA 2023	Toteuma 2023
Katujen kunnossapito euroa/km	7000	8429
Katuvalaistuksen sähkö euroa/valaisin	45	48
Viheralueiden hoito	5 009	5484

SUUNNITTELU JA TOIMINNANOHJAUS VASTUUALUE

Suunnittelun ja toiminnanohjauksen vastuualue huolehtii toimialan johtamisen tuesta, prosessien yhteensovittamisesta, kehittämisestä, kaupungin investointien ohjauksesta ja investointisuunnitelman koordinoinnista, kaupungin katujen, puistojen, viheralueiden ja muiden yleisten alueiden sekä kaupungin toimitilojen ja ulkoliikuntapaikkojen suunnittelusta sekä liikennesuunnittelusta, kestävien kulkumuotojen ja liikenneturvallisuuden edistämisestä, joukkoliikenteen ja kuljetusten suunnittelusta.

	TP 2022	Alkuperäinen TA 2023	TA-muutokset 2023	Muutettu TA 2023	Toteuma 1-12/2023	Jäljellä MTA 2023	Toteuma-% MTA 2023
Suunnittelu ja toiminnanohjaus							
TOIMINTATUOTOT	561 536	534 200		534 200	682 566	-148 366	127,77%
Myyntituotot	202 644	230 000		230 000	228 423	1 577	99,31%
Tuet ja avustukset	358 892	304 200		304 200	443 236	-139 036	145,71%
Muut toimintatuotot					10 907	-10 907	
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	248 436	324 900		324 900	184 963	139 937	56,93%
TOIMINTAKULUT	-2 450 456	-2 955 900	-173 000	-3 128 900	-2 680 133	-448 767	85,66%
Henkilöstökulut	-1 024 179	-1 457 700	47 000	-1 410 700	-886 778	-523 922	62,86%
Palvelujen ostot	-1 378 671	-1 461 600	-220 000	-1 681 600	-1 740 064	58 464	103,48%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-9 861	-13 300		-13 300	-19 940	6 640	149,93%
Muut toimintakulut	-37 744	-23 300		-23 300	-33 351	10 051	143,14%
TOIMINTAKATE	-1 640 484	-2 096 800	-173 000	-2 269 800	-1 812 605	-457 195	79,86%
VUOSIKATE	-1 640 484	-2 096 800	-173 000	-2 269 800	-1 812 605	-457 195	79,86%
TILIKAUDEN TULOS	-1 640 484	-2 096 800	-173 000	-2 269 800	-1 812 605	-457 195	79,86%
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-1 640 484	-2 096 800	-173 000	-2 269 800	-1 812 605	-457 195	79,86%
VYÖRYTYSERÄT	27 549				0	0	
Vyörytystuotot	148 747				0	0	
Vyörytyskulut	-121 197				0	0	
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ VYÖRYTYSERIEN JÄLKEEN	-1 612 934	-2 096 800	-173 000	-2 269 800	-1 812 605	-457 195	79,86%

MENOJEN JA TULOJEN TOTEUTUMINEN

Vastuualueelle myönnettiin lisämääräraha 220 000 euroa joukkoliikenteen järjestämiseen (kv 5.6.2023) ja 47 000 euroa siirrettiin henkilöstörahoista hallinto ja konserni -toimialalle (kv 11.12.2023) kehittämispäällikön vakanssin siirron vuoksi. Suunnittelu ja toiminnanohjaus vastuualueen toimintakate toteutui -1 812 605 euroa. Toimintakate toteutui muutettuun talousarvioon nähden 457 195 euroa paremmin.

Toimintatuotot

Toimintatuotot toteutuivat noin 128 prosenttisesti eli tuottojen ylitys noin 148 000 euroa. Tämä johtui pääosin siitä, että tuki- ja avustustuottoja saatiin noin 139 000 arvioitua enemmän (joukkoliikenteen valtionavustus), vaikka myyntituotot jäivät hieman tavoitteesta.

Toimintakulut

Toimintakulut toteutuivat noin 86 prosenttisesti eli kulujen alitus noin 449 000 euroa. Merkittävien kulupoikkeama syntyi henkilöstökuissa, joka johtui useista henkilöstövaihdoista ja siitä, että kaikkia avoimia tehtäviä ei saatu ajallaan täytettyä. Myös henkilöstösiirtymät toimialan sisällä vaikuttivat kulupoikkeamaan. Henkilöstöä on siirtynyt kaupunkitekniikan keskukseseen.

SUUNNITTELU JA TOIMINNANOHJAUS VASTUUALUEEN TOIMINTAKATSAUS 2023

Toimialatasolla vastuualue koordinoi toimialan vuoden 2023 investointisuunnitelmaa ja vastasi investointisuunnitelman 2024-2033 päivittämisestä osana talousarvioprosessia.

Suunnittelun ja toiminnanohjauksen vastuualue järjesti toimialatasoisesti koulutusta esteettömän ympäristön suunnittelusta, toteutuksesta ja ylläpidosta. Laadukkaasti esteettömyys huomioiden rakennettu ympäristö lisää viihtyisyyttä ja omin voimin liikkumista.

Vastuualueen päällikkönä toimi suunnittelupäällikkö 31.7.2023 asti, joka jälkeen toimialajohtaja on hoitanut vastuualueen päällikön tehtävää.

Kaupunkiympäristön suunnittelu

Vuonna 2023 kaupunkiympäristön suunnittelun palvelualueella valmistui katusuunnitelmat kuu-teen rakennettavaan kunnallistekniseen kohteeseen, joista merkittävimpiä olivat Hämeenaukio ja Tempelikatu. Muita valmistuneita suunnitelmia oli Kauppakatu välillä Junailijankatu-Hämeenkatu, Oikopolun viereinen pysäköintialue, Ansatien ja Kinturintien pohjoisosan suunnitelma sekä Arjavirakadun liittymän siirron katusuunnitelman muutos. Palvelualueella suunniteltiin myös yhdeksän kappaletta suojatiesaarekkeitä 50 km/h kaduille liikenneturvallisuuden parantamiseksi. 50 km/h nopeusrajoitusalueella suojatie edellyttää suojatiemerkitöjen lisäksi keskisaareketta, kavennettua suojatietä tai liikennevalo-ohjausta. Lisäksi valmistui Kalevankadun kevyen liikenteen väylien rakentamissuunnitelma. Myös Kirjauksentien ja V.O. Mäkisen kadun risteysaluetta suunniteltiin ja tästä valmistui nähtävillä ollut suunnitelmaluonnos.

Vihersuunnittelussa valmistui muun muassa Kanervapuiston, Töyrypuiston ja Hirsimäenpuiston suunnitelmat. Lisäksi valmistui Arolammintien-Teollisuuskadun kiertoliittymän keskiosan suunnitelma, jossa Hyvinkäältä päin tulevat toivotetaan tervetulleiksi Riihimäelle isolla R-ötökkähotelilla sekä luonnonmonimuotoisuutta tukevalla niityllä. Niityn kasvillisuus koostuu Riihimäen ratapihalla esiintyvistä kukkivista kasveista. Ulkoliikuntapaikkojen osalta valmistui Keskusurheilupuiston tenniskenttien perusparannussuunnitelma.

Suunnitteluttamiskohteista valmistui keskeisiä kohteita: Lasinpuhaltajanpuisto sekä Hämeenaukion aukiosuunnitelma. Muita suunnitteluttamiskohteita oli muun muassa Huhtimonmäen kuntoporaat.

Jokikylän yleisten alueiden sekä joen siirron rakentamissuunnittelu kilpailutettiin ja aloitettiin vuonna 2023.

Kaupunkiympäristöä suunniteltiin mahdollisimman esteettömäksi ja useissa suunnittelukohteissa pyrittiin esteettömyyden erikoistason laatuun. Kaikki edellä mainitut kaupunkiympäristön suunnittelukohteet suunniteltiin investointirahoituksella.

Vuonna 2023 Riihimäen Perhospuisto sai Green Flag Award -tunnustuksen. Perhospuisto on kaupungin omaa suunnittelutyötä. Ensimmäistä kertaa hakuprosessissa mukana ollut Riihimäen Perhospuisto ihastutti tuomareita kukkaloistollaan. Luonnon monimuotoisuus näkyy puistossa sen kantavana voimana, ja tuomarit pitivät puistoa erittäin kutsuvana, viihtyisänä ja siistinä. Tuomareita miellytti myös puiston kasvillisuuden monipuolisuus sekä luonnon monimuotoisuutta edistävät rakenteet kuten hulevesipainanteet ja dynaamiset istutukset. Green Flag Award -palkintojärjestelmä on ainoa laatuaan koko maailmassa. Koulutettu tuomaristo arvioi viheralueen toimintaa kirjallisesti hallinnointisuunnitelman avulla sekä kohdekäynneillä. Jokainen hakija vastaanottaa vuosittain kirjallisen ammattilaispalautteen, jossa arvioidaan viheralueen toimintoja 27 kohtaa sisältävän kriteeristön avulla. Kriteeristö vakiinnuttaa yleiset standardit laadukkaille viheralueille, ja sen avulla voidaan esimerkiksi perustella ja kehittää alueiden vaatimaa rahoitusta sekä houkuttaa lisää käyttäjiä viheralueille.

Syksyllä 2023 Perhospuistossa julkaistiin myös kaupunkiympäristön suunnittelussa valmistunut verkkorunopolkku. Verkkorunopolkku lisää Perhospuiston saavutettavuutta ja Virtuaalisen runoretkien varrella voi taide-elämyksen lisäksi oppia tunnistamaan Perhospuiston eri kukkalajeja.

Kävelyn ja pyöräilyn tavoiteverkko 2050 -selvitys valmistui vuoden 2023 joulukuussa. Kävelyn ja pyöräilyn tavoiteverkon 2050 tavoitteena on mahdollistaa sujuvammat ja yhtenäiset jalankulku- ja pyöräilyväylät, jossa huomioidaan myös esteettömyys ja saavutettavuus. Kävelyn ja pyöräilyn tavoiteverkko 2050 -selvitys on yksi yleiskaava 2050 -työn taustaselvityksistä.

Koulujen liikenneturvallisuukselvitystä aloitettiin päivittämään vuonna 2023. Edellinen koulujen liikenneturvallisuukselvitys on tehty vuonna 2012. Koulujen liikenneturvallisuukselvityksen päivityksen tarkoituksena on kartoittaa kaupungin peruskoulujen lähiympäristön liikenneturvallisuuksia ja liikennejärjestelyjen kehittämistarpeita. Selvityksessä tarkastellaan koulujen läheisyydessä tapahtuneita liikenneonnettomuuksia sekä ajonopeuksia. Lisäksi selvityksessä kartoitetaan edellisen koulujen liikenneturvallisuukselvityksen jälkeen tehtyjä toimenpiteitä sekä tuodaan esiin uusia toimenpide-ehdotuksia.

Kaupunkipyöräpalvelua laajennettiin vuonna 2023 tavoitteen mukaisesti 60 pyörästä 120 pyörään. Tämän myötä myös kaupunkipyörien asemaverkosto laajennettiin kattamaan suurin osa taajama-alueesta ja asemia oli käytössä 45. Kaupunkipyörillä tehtiin noin 15 000 matkaa ja pyöräilykauden (huhtikuun alusta marraskuun alkuun) aikana vuokrauksia oli noin 12 000.

Riihimäen paikallisliikenteessä (R-liikenne) jatkettiin vuonna 2022 kokeiluna alkaneen kutsukyytipalvelu R-kyydin käyttöä. R-kyydin kehittäminen ja markkinointi oli osa usean kunnan liikkumisen ohjauksen valtionavustushanketta. Paikallisliikenteen palvelutasoa parannettiin uuden linjan lisäämisellä ja linjaston kehittämisellä. Lisäksi paikallisliikenteen hinnastoa ja lipputuotteita uudistettiin. Paikallisliikenteellä tehtiin noin 262 000 matkaa, joista noin 35 000 matkaa tehtiin R-kyydillä. R-liikenteellä tehtyjen matkojen määrällinen tavoite ylitettiin selvästi ja joukkoliikenteen suosio Riihimäellä kasvoi entisestään.

Kaupungilla oli käynnissä useita kaavahankkeita, joihin kaikkiin tekninen toimiala osallistui.

Kaupunkiympäristön suunnittelussa oli useita henkilöstövaihdoksia vuoden aikana ja myös resursivajetta.

Tilasuunnittelu

Tilasuunnittelun tehtäviin kuuluu huolehtia kaupungin toimitilojen suunnittelusta ja suunnittelunohjauksesta, suunnitteluun liittyvistä tilaselvityksistä sekä kiinteistötiedon ylläpidosta. Vuoden 2023 aikana investointihankkeissa keskeisiä olivat Itäisen koulun ja päiväkodin tarve- ja hankesuunnittelu sekä Opistojen tarveselvitys, johon liittyi Kalevantalon ja vanhan kaupungintalon jatkokäytön selvitys. Lisäksi laadittiin tarveselvitys Veturin ja Matkakeskuksen henkilöstön sijoittumisesta sekä hankesuunnitelma Maauimalan perusparannuksesta. Omana arkkitehtisuunnitteluna laadittu, täysin uusittu Riihimäen kesäteatteri otettiin käyttöön kesällä 2023. Kaupungin museon siirto taidemuseoon ja entisen kaupunginmuseon jatkokäyttö sekä Peltosaaren pallokentän varastorakennuksen pukuhuonelaajennuksen arkkitehtisuunnitelmat tehtiin myös omana työnä.

Rakennusten pienten perusparannusten työohjelmaan liittyvät tilasuunnittelun suunnittelutehtävät liittyivät pääosin Kontiontien ja Uunilinnun päiväkotien pihamuutoksiin, sekä Uramon koulun ja päiväkodin pihan jatkosuunnitteluun. Tilasuunnittelu teki myös Kirjauksen päiväkodin ikkunoiden vaihdon suunnitelmat sekä Hirsimäen päiväkodin katon kunnostussuunnitelmat. Jukolan monitoimitalon pihojen kokonaissuunnitelmasta toteutettiin vuoden 2023 aikana koulun ja päiväkodin pihat sekä niihin liittyvät piharakennukset katoksineen. Tilakeskuksen kunnossapito-ohjelmaan liittyvät suunnitelmat laadittiin ohjelman mukaisesti, sisältäen mm. kiintokalusteiden uusimista ja korjauksia Eteläisen, Harjunrinteen ja Pohjoisen kouluille, sekä erilaisia tilamuutoksia kiinteistöihin (mm. Jukolan koulu ja päiväkotit, Riihimäen lukio, Jäähalli). Tilasuunnittelu teki myös muutossuunnitelmat Patastenmäen puukouluun sijoitettavan väliaikaisen päiväkodin tiloista ja niiden käyttönotosta.

Kiinteistötiedon hallinnan osalta panostettiin erityisesti digitalisoinnin kehittämiseen mm. kiinteistöjen ylläpitomallien sekä huoltokirjaohjelman kiinteistöihin liittyvien tarkastustoimenpiteiden sähköisten lomakkeiden kehityksen osalta.

Kehittäminen

Kehittäminen -palvelualueen painopisteitä olivat vuonna 2023 verkostoyhteistyö kaupunkitasoisissa työryhmissä, teknisen toimialan sekä suunnittelu- ja toiminnanohjaus vastuualueen muut sisäiset kehittämistehtävät ja koordinoitutyö sekä toimialan talouden seurantaan, arviointiin ja raportointiin liittyvien tukitehtävien hoitaminen.

Kehittämisen palvelualue järjesti myös toimialan asiantuntijoille ja esihenkilöille yhteisen kehittämispäivän toukokuussa, johon osallistui 33 henkilöä. Palautekyselyn perusteella kehittämispäivä koettiin hyödylliseksi. Kehittämispäivässä kuultiin toimialan ja vastuualueiden ajankohtaisia asioita, toteutettiin tavoitteellista ryhmätyöskentelyä kehittämistarpeiden, onnistumisten ja digiosaamisen parissa.

Kehittämisen palvelualue lakkautettiin syksyllä 2023 ja tämän vuoksi toteutettiin henkilöstön uudelleen järjestelyjä toimialan sisällä syyspuolella 2023. Ratkaisuun päädyttiin palvelualueen päällikkönä toimineen kehittämispäällikön siirryttyä toisen työnantajan palvelukseen kesällä 2023. Kehittämispäällikön vakanssi siirrettiin kesästä 2023 alkaen hallinto ja konserni -toimialalle.

LIIKUNTAKESKUS VASTUUALUE

Liikuntakeskus vastuualue huolehtii liikuntalain mukaan kunnalle kuuluvista tehtävistä, ellei erikseen ole toisin säädetty tai määrätty. Vastuualue 1) järjestää liikuntapalveluja sekä terveyttä ja hyvinvointia edistävää liikuntaa eri kohderyhmät huomioon ottaen; 2) tukee kansalaistoimintaa mukaan lukien seuratoiminta; sekä 3) ylläpitää liikuntapaikkoja.

Liikuntakeskus	TP 2022	Alkuperäinen TA 2023	TA-muutokset 2023	Muutettu TA 2023	Toteuma 1-12/2023	Jäljellä MTA 2023	Toteuma.% MTA 2023
TOIMINTATUOTOT	686 007	440 100		440 100	535 883	-95 783	121,76%
Myyntituotot	9 972				22 187	-22 187	
Maksutuotot	266 208	110 300		110 300	109 022	1 278	98,84%
Tuet ja avustukset	62 706	6 800		6 800	55 656	-8 856	818,47%
Muut toimintatuotot	347 121	323 000		323 000	349 018	-26 018	108,06%
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	5 175				0	0	
TOIMINTAKULUT	-4 092 055	-3 419 100		-3 419 100	-3 595 400	176 300	105,16%
Henkilöstökulut	-1 272 813	-1 173 000		-1 173 000	-1 324 483	151 483	112,91%
Palvelujen ostot	-468 320	-366 400		-366 400	-398 167	31 767	108,67%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-128 878	-155 500		-155 500	-114 049	-41 451	73,34%
Avustukset	-58 800	-58 800		-58 800	-58 800	0	100,00%
Muut toimintakulut	-2 163 243	-1 665 400		-1 665 400	-1 699 900	34 500	102,07%
TOIMINTAKATE	-3 400 874	-2 979 000		-2 979 000	-3 059 516	80 516	102,70%
VOOSIKATE	-3 400 874	-2 979 000		-2 979 000	-3 059 516	80 516	102,70%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-91 801	-67 000		-67 000	-158 138	91 138	236,03%
Suunnitelman mukaiset poistot	-91 801	-67 000		-67 000	-158 138	91 138	236,03%
TILIKAUDEN TULOS	-3 492 675	-3 046 000		-3 046 000	-3 217 654	171 654	105,64%
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-3 492 675	-3 046 000		-3 046 000	-3 217 654	171 654	105,64%
VYÖRYTYSERÄT	-565 205				0	0	
Vyörytykskulut	-565 205				0	0	
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ VYÖRYTYSERIEN JÄLKEEN	-4 057 880	-3 046 000		-3 046 000	-3 217 654	171 654	105,64%

MENOJEN JA TULOJEN TOTEUTUMINEN

Liikuntakeskuksen toimintakate toteutui -3 059 516 euroa. Toimintakate toteutui talousarvioon nähden 80 516 euroa heikommin.

Toimintatuotot

Toimintatuotot toteutuivat noin 122 prosenttisesti eli tuottojen ylitys noin 96 000 euroa. Toimintatuottojen ylittyminen selittyy Ilo ja Liike -hankkeeseen saadulla hankerahoituksella, jota ei oltu talousarviossa huomioitu, ja käytöstä poistetun kaluston myyntituotoilla. Ilo- ja Liike -hankkeen vuodelle 2023 myönnetty valtionavustus oli 47 000 euroa ja avustus maksettiin kokonaisuudessaan vuoden 2023 aikana. Liikuntapaikkojen ja liikunnanohjauksen maksutuotot toteutuivat suunnitellusti.

Toimintakulut

Toimintakulut toteutuivat noin 105 prosenttisesti ja kulujen ylitys oli noin 176 000 euroa. Suurin ylitys tapahtui henkilöstökuluissa ja muut merkittävimmät yksittäiset ylitykset johtuivat ostopalveluista ja sisäisistä konevuokrista. Talousarvion laadinnan yhteydessä jäi huomioimatta erilliskorvaukset, jotka yhdessä ennakoitua suurempien palkankorotusten kanssa aiheuttivat henkilöstökulujen ylityksen noin 151 000 eurolla. Ostopalveluiden ylitys muodostuu pääosin Ilo- ja Liike -hank-

keen kustannuksilla, joita ei talousarviossa huomioitu. Lisäksi vanhenevan kaluston yllättävät rikoantumiset aiheuttivat ylitystä budjetoituihin korjauskustannuksiin nähden. Henkilöstökulujen ja ostopalveluiden ylitystä pyrittiin kompensoimaan säästämällä aineista, tavaroista sekä tarvikkeista. Näiden osalta alitettiin budjetti.

LIIKUNTAKESKUKSEN TOIMINTAKATSAUS 2023

Vuoden 2023 alussa liikuntakeskus valmistautui uimahallin sulkeutumiseen perusparannuksen ajaksi. Uimahalli oli viimeistä päivää avoinna 31.1.2023, jonka jälkeen halli tyhjennettiin irtaimistosta. Tämä näkyy Liikuntakeskuksen pienentyneinä tuloina ja menoina edelliseen vuoteen verraten. Maauimalan toimintakautta pidennettiin toukokuulta-syyskuulle, joka korvasi uimahallin käytössä. Uimahallin perusparannuksen takia liikunnanohjauksessa jouduttiin mukautumaan uuteen tilanteeseen. Monipuolista vesiliikuntatarjontaa suunnattiin enemmän erilaisiin sisällä ja ulkona toteutettaviin jumppiin sekä liikunta- ja hyvinvointineuvonnan kehittämiseen. Kuntosaliryhmiä järjestettiin uutuuksena myös Urheilupuiston ulkokuntosalilla. Uimakouluja ja vesijumppaa järjestettiin kesäaikaan maauimalassa. Liikuntakeskuksen uutena hankkeena aloitti Ilo ja LiKe, jonka kohderyhminä 18–29-vuotiaat sekä eläkeikäiset. Hankkeen avulla järjestettiin mm. vesijumppia ja uintiretkiä naapurikuntien uimahalleihin sekä järjestettiin monipuolista lajikokeilutoimintaa ja tapahtumia.

R-hiihto hiihdettiin helmikuussa ensimmäistä kertaa. Teemapäivä järjestettiin yhdessä riihimäkeläisten liikuntayhdistysten kanssa. Liikuntakeskus jatkoi aktiivista viestintää eri somekanavissaan ja laajensi entisestään yhteistoimintaa liikuntayhdistysten kanssa. Koko kaupunkia koskevan ulkoilureittisuunnitelman laadinta aloitettiin ja työ jatkuu vielä alkuvuoteen 2024.

Liikuntapaikkojen osalta vuosi oli normaali uimahallin perusparannusta lukuun ottamatta. Kevätalvi mahdollisti latujen ylläpidon keväällä huhtikuulle ja uusi kausi päästiin aloittamaan jo marraskuun lopussa. Latujen sekä jääkenttien tiedottamisen avuksi perustettu Facebook-ryhmä on toiminnut kiitettävästi ja siihen oli liittynyt vuoden loppuun mennessä lähes 3500 henkilöä. Maauimala toimi pidennetyn toimintakauden ja uutuuksena maauimalassa oli telttasauna. Kaudella 2023 maauimalassa oli käytössä myös Kaiku-kortti noin kesäkuun puolivälistä alkaen. Ulkoliikuntapaikkojen kesähoito toimi normaalisti.

Liikuntapaikkojen investoinneissa kunnostettiin Urheilupuiston tenniskentät tekonurmipohjaisiksi ja uusittiin Riuttan yhdysladun valaistusta. Hiihto-olosuhteita parannettiin tasoittamalla Vahteriston latupohjaa sekä kunnostamalla Riuttan lumetusjärjestelmän vesivarastona toimiva lampi ja hankittiin lauhdutin lumetusjärjestelmään. Myös Peltosaaren liikuntapuiston viheralueita siistittiin. Osallistuvan budjetoinnin kohteina muokattiin Riuttan perherinne turvallisemmaksi talven laskuja varten, uusittiin rinteiden valaistus sekä kunnostettiin Riuttan frisbeegolfrata.

Riihimäen vuoden 2022 urheilijat ja liikuttajat palkittiin vuoden 2023 keväällä. Palkitsemisista päätti tekninen lautakunta. Liikuntapäällikön vakituinen virka täytettiin 6.3.2023 alkaen.

Taulukko Liikuntakeskus vastualueen tunnusluvut

Tunnusluvut	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TP 2023
Avustus euromäärä ja hakijat	58 000/23	58 800/28	58 800/28	58 800/28	58 800/32
Jäähallit kävijämäärä	62 346	75 920	101 214	90 000	86 654
Uimala kävijämäärä	88 401	53 951	90 747	40 000	36 179
Liikunnanohjaus					
Liikunta- ja hyvinvointineuvonta kävijämäärä	449	286	403	500	926
Erityisliikunnanohjaus kävijämäärä	2539	5618	3739	7000	6340

6.6 Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteumasta

Riihimäen kaupunki ilman vesihuoltoliikelaitosta

1 000 Euroa	Määrärahat					Tuloarviot					
	Ta 2023	Ta muutos	Ta 2023 +muutos	Tot 2023	Ero Tot/ Ta+muutos	Ta 2023	Ta muutos	Ta 2023 +muutos	Tot 2023	Ero Tot/ Ta+muutos	
KÄYTTÖTALOUSOSA	102 862	3 204	106 066	113 319	7 253	35 044	- 1 570	33 474	39 744	6 270	
Hallinto ja konserni toimiala	13 910	403	14 313	18 646	4 333	1 110	929	2 039	4 618	2 579	
Elinvoiman toimiala	8 511	336	8 846	8 597	- 249	5 474	- 1 400	4 074	4 856	782	
Sivistyksen ja hyvinvoinnin toimiala	54 691	2 093	56 784	58 350	1 567	6 640	- 1 150	5 490	6 653	1 163	
Tekninen toimiala	25 750	373	26 123	27 725	1 602	21 820	51	21 871	23 618	1 747	
TULOSLASKELMAOSA	919	-	919	1 472	553	88 914	2 655	91 570	93 681	2 111	
Verotulot						74 800	-	74 800	76 664	1 864	
Valtionosuudet						11 756	2 655	14 411	14 075	- 336	
Korkotulot						79	-	79	446	367	
Muut rahoitustulot						2 280	-	2 280	2 496	216	
Korkomenot	889	-	889	1 898	1 009						
Muut rahoitusmenot	30	-	30	426	456						
INVESTOINTIOSA	24 847	- 2 993	21 854	20 535	- 1 320	3 185	- 1 500	1 685	5 382	3 697	
RAHOITUSLASKELMASOSA	12 410	-	12 410	23 379	10 969	15 874	-	15 874	24 174	8 300	
Antolainauksen muutokset											
- Antolainasaamisten lisäykset	-										
- Antolainasaamisten vähennykset				12	12	650		650	650		
Lainakannan muutokset											
- Pitkäaikaisten lainojen lisäys						15 144		15 144	15 000	- 144	
- Pitkäaikaisten lainojen vähennys	12 410		12 410	11 785	- 625				8 500	8 500	
- Lyhytaikaisten lainojen muutos											
Oman pääoman muutokset											
Muut maksuvalmiuden muutokset				11 583	11 583	80		80	24	- 56	
YHTEENSÄ	141 038	211	141 249	158 704	17 455	143 018	- 415	142 603	162 981	20 378	

7 TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

TULOSLASKELMA: RIIHIMÄEN KAUPUNKI JA VESIHUOLTOLIIKELAITOS		
Euroa	2023	2022
Toimintatuotot		
Myyntituotot	13 728 430,14	12 788 896,57
Maksutuotot	2 875 489,54	7 182 373,00
Tuet ja avustukset	3 833 862,86	6 901 909,16
Muut toimintatuotot	10 535 704,92	8 002 013,46
	30 973 487,46	34 875 192,19
Valmistus omaan käyttöön	640 981,64	568 887,54
Toimintakulut		
Palkat ja palkkiot	-47 055 321,43	-60 643 593,41
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-9 829 141,65	-13 477 248,13
Muut henkilösivukulut	-1 744 736,75	-2 260 585,15
Henkilöstökulut yhteensä	-58 629 199,83	-76 381 426,69
Palvelujen ostot	-21 060 305,58	-110 171 226,89
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-8 075 848,76	-8 699 908,43
Avustukset	-4 303 883,01	-7 450 782,13
Muut toimintakulut	-8 153 849,45	-5 432 697,48
	-100 223 086,63	-208 136 041,62
TOIMINTAKATE	-68 608 617,53	-172 691 961,89
Verotulot	76 663 527,27	140 156 439,88
Valtionosuudet	14 075 172,00	48 841 708,00
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	368 736,74	68 647,83
Muut rahoitustuotot	1 752 897,53	1 803 475,74
Korkokulut	-1 898 037,44	-370 500,10
Muut rahoituskulut	426 023,15	-697 892,52
	649 619,98	803 730,95
VUOSIKATE	22 779 701,72	17 109 916,94
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-10 755 274,68	-9 280 506,12
Arvonalentumiset	-1 065 334,00	
	-11 820 608,68	-9 280 506,12
TILIKAUDEN TULOS	10 959 093,04	7 829 410,82
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	46 875,48	46 875,48
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	84 000,00	100 000,00
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	11 089 968,52	7 976 286,30

RAHOITUSLASKELMA: RIIHIMÄEN KAUPUNKI JA VESIHUOLTOLIIKELAITOS		
Euroa	2023	2022
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	22 779 701,72	17 109 916,94
Tulorahoituksen korjaukset	1 407 011,61	-3 260 311,76
	24 186 713,33	13 849 605,18
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-29 500 533,33	-18 811 121,74
Rahoitusosuudet investointimenoihin	898 443,63	645 708,19
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	4 550 262,57	3 655 812,02
	-24 051 827,13	-14 509 601,53
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	134 886,20	-659 996,35
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-10 061,11	
Antolainasaamisten vähennykset		14 373,00
	-10 061,11	14 373,00
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	15 000 000,00	19 000 000,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-11 784 906,00	-16 122 406,00
Lyhytaikaisten lainojen muutos	8 500 000,00	-9 500 000,00
	11 715 094,00	-6 622 406,00
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	24 432,79	-61 826,81
Vaihto-omaisuuden muutos	-15 321,32	50 251,74
Saamisten muutos	-69 883,24	2 327 919,39
Korottomien velkojen muutos	-6 086 867,32	3 669 900,75
	-6 147 639,09	5 986 245,07
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	5 557 393,80	-621 787,93
Rahavarojen muutos	5 692 280,00	-1 281 784,28
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	23 348 328,64	17 656 048,64
Rahavarat 1.1.	17 656 048,64	18 937 832,92
	5 692 280,00	-1 281 784,28

TASE: RIIHIMÄEN KAUPUNKI JA VESIHUOLTOLIIKELAITOS		
Euroa	2023	2022
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Tietokoneohjelmistot	176 540,28	296 302,25
Muut pitkävaikutteiset menot	10 527,12	15 790,62
	187 067,40	312 092,87
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	24 773 648,28	24 125 342,13
Rakennukset	73 771 412,38	74 760 107,47
Kiinteät rakenteet ja laitteet	85 782 840,12	76 292 604,94
Koneet ja kalusto	2 877 811,96	2 765 363,28
Muut aineelliset hyödykkeet	206 000,00	206 000,00
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	11 493 123,72	4 164 858,68
	198 904 836,46	182 314 276,50
Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	47 642 829,49	65 458 191,55
Muut saamiset	850 327,26	840 266,15
	48 493 156,75	66 298 457,70
TOIMEKSANTOJEN VARAT		
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	381 081,18	381 081,18
	381 081,18	381 081,18
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	372 426,25	357 104,93
	372 426,25	357 104,93
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Lainasaamiset	80 641,31	90 639,17
Muut saamiset	523 230,15	12 523,57
	603 871,46	103 162,74
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	2 246 155,35	2 944 152,14
Muut saamiset	586 895,50	1 073 488,52
Siirtosaamiset	2 534 545,63	1 780 781,30
	5 367 596,48	5 798 421,96
	5 971 467,94	5 901 584,70
Rahoitusarvopaperit		
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	19 741 598,71	16 057 385,02
	19 741 598,71	16 057 385,02
Rahat ja pankkisaamiset	3 606 729,93	1 598 663,62
VASTAAVAA YHTEENSÄ	277 658 364,62	273 220 646,52

Euroa	2023	2022
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	58 583 040,66	67 551 440,09
Muut omat rahastot	696 000,00	770 000,00
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	111 753 849,33	103 787 563,03
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	11 089 968,52	7 976 286,30
	182 122 858,51	180 085 289,42
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
Poistoero	862 945,07	909 820,55
	862 945,07	909 820,55
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMA		
Lahjoitusrahastojen pääomat	636 062,67	629 356,75
Muut toimeksiantojen pääomat	195 327,66	177 600,79
	831 390,33	806 957,54
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	47 175 788,00	37 208 436,00
Liittymismaksut ja muut velat	5 924 760,43	5 873 878,61
	53 100 548,43	43 082 314,61
Lyhytaikainen		
Joukkovelkakirjalainat	17 000 000,00	8 500 000,00
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	5 032 648,00	11 784 906,00
Saadut ennakot	124 580,81	295 386,78
Ostovelat	5 252 774,26	10 493 173,15
Muut velat	3 713 398,58	1 932 757,70
Siirtovelat	9 617 220,63	15 330 040,77
	40 740 622,28	48 336 264,40
	93 841 170,71	91 418 579,01
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	277 658 364,62	273 220 646,52

KONSERNITULOSLASKELMA, RIIHIMÄKI KONSERNI		
Euroa	2023	2022
Toimintatuotot		
Myyntituotot	39 872 615,25	79 691 123,34
Maksutuotot	2 815 323,56	10 255 831,67
Tuet ja avustukset	3 879 741,80	8 961 709,58
Muut toimintatuotot	11 190 711,99	10 452 082,70
	57 758 392,60	109 360 747,29
Valmistus omaan käyttöön	641 261,64	725 846,76
Toimintakulut		
Palkat ja palkkiot	-48 845 974,23	-89 650 834,96
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-10 134 688,94	-19 290 930,73
Muut henkilösivukulut	-1 824 217,98	-3 344 110,32
Henkilöstökulut yhteensä	-60 804 881,15	-112 285 876,01
Palvelujen ostot	-22 305 533,05	-114 572 654,68
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-16 803 508,80	-23 751 470,62
Avustukset	-4 283 806,17	-7 430 705,29
Muut toimintakulut	-12 650 789,24	-12 203 566,21
	-116 848 518,42	-270 244 272,81
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	-309 754,98	184 932,06
TOIMINTAKATE	-58 758 619,16	-159 972 746,70
Verotulot	76 013 258,44	139 506 501,92
Valtionosuudet	14 075 172,00	48 841 708,00
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	459 978,96	99 857,83
Muut rahoitustuotot	407 365,54	765 760,04
Korkokulut	-3 078 943,36	-1 156 703,39
Muut rahoituskulut	355 845,79	-711 407,24
	-1 855 753,07	-1 002 492,76
VUOSIKATE	29 474 058,20	27 372 970,44
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-14 925 660,32	-16 295 839,10
Arvonalentumiset	-20 630,15	-193 877,70
	-14 946 290,47	-16 489 716,80
TILIKAUDEN TULOS	14 527 767,73	10 883 253,64
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	86 541,00	107 911,86
Tilikauden verot	-958 874,25	-1 122 665,55
Laskennalliset verot	42 204,49	99 032,71
Vähemmistöosuus tilikauden tuloksessa	-1 564 939,72	-1 566 467,50
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	12 132 699,26	8 401 065,16

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA, RIIHIMÄKI KONSERNI			
Euroa	2023	2022	
Toiminnan rahavirta			
Vuosikate	29 474 058,20	27 372 970,45	
Tilikauden verot	-958 874,25	-1 122 665,55	
Tulorahoituksen korjaukset	1 261 043,45	-3 649 316,82	
	29 776 227,41	22 600 988,08	
Investointien rahavirta			
Investointimenot	-34 225 455,32	-35 732 808,92	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	992 547,72	714 574,10	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	5 106 038,51	4 771 714,78	
	-28 126 869,09	-30 246 520,04	
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	1 649 358,32	-7 645 531,97	
Antolainauksen muutokset			
Antolainasaamisten lisäykset	-8 540,32	-68 564,44	
Antolainasaamisten vähennykset	13 230,00	12 447,74	
	4 689,68	-56 116,70	
Lainakannan muutokset			
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	24 200 000,00	41 022 445,70	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-18 711 004,81	-21 323 489,65	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	8 500 000,00	-9 500 000,00	
	13 988 995,19	10 198 956,04	
Oman pääoman muutokset	-1 451 213,06	-1 629 112,61	
Muut maksuvalmiuden muutokset			
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-10 480,27	-68 464,32	
Vaihto-omaisuuden muutos	-63 898,32	-192 343,47	
Saamisten muutos	-3 859 792,98	445 096,93	
Korottomien velkojen muutos	-4 919 672,05	4 242 422,40	
	-8 853 843,62	4 426 711,55	
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	3 688 628,19	12 940 438,28	
Rahavarojen muutos	5 337 986,51	5 294 906,32	
Rahavarojen muutos			
Rahavarat 31.12.	31 418 631,87	39 211 794,82	
Rahavarat 1.1.	39 211 794,82	33 916 888,51	
HVA muutos avaavassa taseessa 1.1.	-13 131 149,44		
Rahavarat 1.1. HVA-muutoksen jälkeen	26 080 645,38		
	5 337 986,49	5 294 906,32	

KONSERNITASE, RIIHIMÄKI KONSERNI		
Euroa	2023	2022
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	246 472,61	966 332,37
Konserniliikearvo	1 287 746,18	1 520 682,75
Muut pitkävaikutteiset menot	28 075,89	53 434,89
Aineettomat hyödykkeet	1 562 294,68	2 540 450,01
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	28 352 670,71	28 237 933,63
Rakennukset	108 239 945,78	125 723 019,61
Kiinteät rakenteet ja laitteet	99 895 321,32	90 708 709,44
Koneet ja kalusto	2 965 187,09	4 290 812,52
Muut aineelliset hyödykkeet	419 688,58	275 838,20
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	16 253 835,89	27 482 274,24
Aineelliset hyödykkeet	256 126 649,36	276 718 587,64
Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	29 472 385,30	31 344 181,89
Muut lainasaamiset		62 240,97
Muut saamiset	230 600,50	240 860,01
Sijoitukset	29 702 985,80	31 647 282,87
PYSYVÄT VASTAAVAT	287 391 929,84	310 906 320,52
TOIMEKSANTOJEN VARAT		
Valtion toimeksiannot	536 652,98	535 197,25
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	381 081,18	381 081,18
TOIMEKSANTOJEN VARAT	917 734,16	916 278,43
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	884 280,25	1 098 818,60
Muu vaihto-omaisuus		4 317,24
Vaihto-omaisuus	884 280,25	1 103 135,84
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	878,76	1 541,68
Lainasaamiset	19 641,31	34 639,17
Muut saamiset	530 730,15	345 814,81
Pitkäaikaiset saamiset	551 250,22	381 995,66
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	5 265 165,03	8 901 591,91
Lainasaamiset	5 000,00	5 000,00
Muut saamiset	1 271 821,15	2 471 777,28
Siirtosaamiset	2 903 812,30	3 412 162,35
Lyhytaikaiset saamiset	9 445 798,47	14 790 531,54
Saamiset	9 997 048,69	15 172 527,20
Rahoitusarvopaperit		
Osakkeet ja osuudet		7 504,48
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	19 741 598,71	16 057 385,02
Rahoitusarvopaperit	19 741 598,71	16 064 889,50
Rahat ja pankkisaamiset	11 677 033,16	23 146 905,32
VASTAAVAA YHTEENSÄ	330 609 624,82	367 310 056,79

Euroa	2023	2022
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	58 583 040,66	67 551 440,09
Muut omat rahastot	739 526,79	823 556,93
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	101 640 232,60	92 900 274,46
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	12 132 699,26	8 401 065,16
OMA PÄÄOMA	173 095 499,31	169 676 336,64
VÄHEMMISTÖOSUUDET	5 409 877,37	5 303 460,00
PAKOLLISET VARAUKSET		
Muut pakolliset varaukset		1 479 787,08
PAKOLLISET VARAUKSET	0,00	1 479 787,08
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMA		
Valtion toimeksiannot	536 652,98	569 972,86
Lahjoitusrahastojen pääomat	636 062,67	674 635,83
Muut toimeksiantojen pääomat	195 327,66	191 389,43
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMA	1 368 043,31	1 435 998,12
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	85 226 387,49	106 873 755,59
Laskennalliset verovelat	2 511 240,60	2 553 445,09
Liittymismaksut ja muut velat	13 578 343,08	13 493 679,75
Pitkäaikainen	101 315 971,17	122 920 880,43
Lyhytaikainen		
Joukkovelkakirjalainat	17 000 000,00	8 500 000,00
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	8 355 971,39	16 024 961,77
Saadut ennakot	296 433,94	554 908,70
Ostovelat	8 581 689,67	16 727 653,86
Muut velat	4 754 639,06	3 520 792,22
Siirtovelat	10 431 499,60	21 165 277,96
Lyhytaikainen	49 420 233,66	66 493 594,51
VIERAS PÄÄOMA	150 736 204,83	189 414 474,94
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	330 609 624,82	367 310 056,78

8 TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

8.1. Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

8.1.1. Arvostus- ja jaksotusperiaatteet ja -menetelmät

Jaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteiden mukaisesti. Suoriteperusteesta poiketen verotulot on kirjattu niiden tilitysajankohdan mukaisesti ao tilikaudelle kirjanpitolautakunnan yleisohjeen mukaisesti.

Pysyvät vastaavat

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Pysyvien vastaavien sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alempaan arvoon. Arvostuksen perusteena on ollut hyödykkeen todennäköisesti tulevaisuudessa kerryttämä tulo tai sen arvo palvelutuotannossa.

Vaihto-omaisuuden arvostus

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen hankintahintaan.

Johdannaissopimusten käsittely

Tehdyt johdannaiset ovat koronvaihtosopimuksia. Sopimukset on tehty suojaamistarkoituksessa. Sopimukset ovat voimassa vuoteen 2040 asti.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon.

Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Vuoden 2023 tilinpäätöksen vertailtavuudesta vuoteen 2022 nähden on tiedostettava sosiaali- ja terveystoimialan menojen ja tulojen poistumisen (netto n. 111 miljoonaa euroa) vaikutukset kaupungin talouteen. Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisvastuu, niitä vastaavat nettokustannukset sekä niitä vastaavat verotulot, investointivastuu ja osa lainakannasta (kuntayhtymät) siirtyi hyvinvointialueelle.

Aikaisempia tilikausia koskevan virheen käsittely tilinpäätöksessä

-

Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Konsernitilinpäätös on laadittu kirjanpitolautakunnan kuntajaoston vuoden 2021 päivitetyn yleisohjeen mukaisesti. Konsernitilinpäätös sisältää konsernin tuloslaskelman, taseen ja rahoituslaskelman vuodelta 2023.

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty kaikki tytäryhteisöt. Samoin on yhdistelty kuntayhtymä, joiden jäsenkunta Riihimäen kaupunki on. Tytäryhteisöistä Riihimäen Tilat ja Kehitys Oy, Riihimäen Kotikulma Oy sekä Hämeen maakuntaliitto kuntayhtymä ovat laatineet konsernitilinpäätöksen, jotka on yhdistelty kaupungin konsernitilinpäätökseen. Osakkuusyhteisöistä Hyria Koulutus Oy laati konsernitilinpäätöksen.

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Kaupungin ja sen tytäryhteisöjen sekä kuntayhtymien keskinäinen omistus on eliminoitu. Omistuksen eliminoinnissa syntynyt ero on kirjattu kokonaisuudessaan hankintatilikaudelle.

Osakkuusyhteisöt

Osakkuusyhteisöt on yhdistelty pääomaosuusmenetelmällä konsernitilinpäätökseen.

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty sekä konserniyhteisöjen ja kaupungin omistaman kuntayhtymän keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta. Kiinteistöverot on eliminoitu yhteensä 650 268,83 euroa konsernitilinpäätöksessä 2023. Olennaiset pysyviin vastaaviin sisältyvät sisäiset katteet on vähennetty.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin yli- ja alijäämästä konsernituloslaskelmassa sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Vuoden 2023 Riihimäkikonsernin tilinpäätöksessä poistot on laskettu kaupunginhallituksen KH 19.11.2012 § 452 ja KH 17.12.2012 § 493 (Riihimäen Vesi) kaupunginvaltuuston 20.8.2012 § 70 hyväksymiä suunnitelmapoistojen perusteita noudattaen niiden tytär- ja osakkuusyhteisöjen osalta, joilla ei ole omaa poistosuunnitelmaa. Jäännösarvojen ero on kirjattu konsernituloslaskelmassa tytäryhteisön poistojen oikaisuksi ja aikaisemmille tilikausille kertynyt ero konsernitaseessa edellisten tilikausien yli- tai alijäämän oikaisuksi.

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

Konsernitaseessa vapaaehtoiset ja verotusperusteiset varaukset sekä poistoero on jaettu vapaaseen omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan. Jako on otettu huomioon omistuksen eliminoinnissa, vähemmistöosuuksien erottamisessa sekä osakkuusyhteisöjen yhdistelemissä.

Konsernirakenteessa tilikauden aikana tapahtuneet muutokset

Kuntayhtymät

Vapaaehtoinen kuntayhtymä Riihimäen seudun terveyskeskuksen kuntayhtymä ja pakolliset kuntayhtymät Kanta-Hämeen sairaanhoitopiirin kuntayhtymä ja Eteva kuntayhtymä purettiin vuonna 2023 Hyvinvointialueen aloittaessa toimintansa vuoden 2023 alussa. Riihimäen seudun terveyskeskuksen kuntayhtymän osakkeet kirjattiin alas kuntayhtymän lopettaessa toimintansa 31.8.2023 ja kuntayhtymäosuuksista kirjattiin tappiota 2 043 167,95 euroa. Kuntayhtymän lopullinen purku on vielä kesken. Lopullinen purkaminen tapahtuu vuonna 2024.

Pakollisten kuntayhtymien Kanta-Hämeen sairaanhoitopiirin kuntayhtymän ja Eteva kuntayhtymän kuntayhtymäosuudet, hyvinvointialueelle siirtynyt käyttöomaisuus, lomapalkkavelka koskien hyvinvointialueelle siirtyneitä henkilöitä ja Riihimäen kaupungin osuus Riihimäen seudun terveyskeskuksen taseesta pienensivät kaupungin peruspääomaa yhteensä 8 968 399,43 euroa.

Osakeyhtiöt

Riihimäen kaupungin osti osuuden Asunto Oy Riihimäen Kalevankodista ja yhtiöstä tuli Riihimäen kaupungin osakkuusyhteisö. Kaupunki omistaa yhtiöstä 33,1 prosenttia. Vapaaehtoisen kuntayhtymän Riihimäen seudun terveyskeskuksen lopettaessa toiminta 31.8.2023 kuntayhtymän omistajat ostivat kuntansa alueella olevien aikaisemmin Riihimäen kaupungin terveyskeskuksen kuntayhtymän omistuksessa olleet yhtiön osakkeet. Asunto Oy Riihimäen Kalevankoti sijaitsee Riihimäellä ja kaupunki maksoi osakkeista 489 039,19 euroa.

6.Toimintatuotot tehtäväalueittain

	Riihimäkikonserni		Riihimäen kaupunki	
	2023	2022	2023	2022
Yleishallinto	4 621 373,90	3 241 997,29	4 281 860,19	2 706 701,67
Sosiaali- ja terveyspalvelut		59 014 142,91		9 908 882,70
Opetus- ja kulttuuripalvelut	5 399 452,64	5 373 926,20	5 399 552,64	5 373 926,20
Yhdyskuntapalvelut	11 639 149,64	7 869 159,45	11 884 348,35	8 184 107,50
Muut palvelut	36 098 416,42	33 861 521,45	9 407 726,28	8 701 574,12
Toimintatuotot yhteensä	57 758 392,60	109 360 747,31	30 973 487,46	34 875 192,19

7. Verotulojen erittely

	Riihimäkikonserni		Riihimäen kaupunki	
	2023	2022	2023	2022
Kunnan tulovero			54 572 624,17	114 352 993,30
Osuus yhteisöveron tuotosta			11 762 789,16	15 698 127,11
Kiinteistövero			10 328 113,94	10 105 319,47
Verotulot yhteensä			76 663 527,27	140 156 439,88

8. Valtionosuuksen erittely

	Riihimäkikonserni		Riihimäen kaupunki	
	2023	2022	2023	2022
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus			7 650 470,00	33 160 655,00
Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus			2 205 258,00	2 295 818,00
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet			- 109 406,00	- 481 472,00
Verotulomenetysten kompensatio			4 328 850,00	13 866 707,00
Valtionosuudet yhteensä			14 075 172,00	48 841 708,00

9. Palvelujen ostojen erittely

	Riihimäkikonserni		Riihimäen kaupunki	
	2023	2022	2023	2022
Asiakaspalvelujen ostot			866 311,70	81 355 060,10
Muiden palvelujen ostot			20 193 993,88	28 816 166,79
Kunnan palvelujen ostot yhteensä			21 060 305,58	110 171 226,89

11. Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet

Vuoden 2022 tilinpäätöksessä Riihimäen kaupungin poistot on laskettu kaupunginhallituksen 19.11.2012 hyväksymän ja vesihuoltoliikelaitoksen poistot kaupunginhallituksen 17.12.2012 hyväksymän poistosuunnitelman mukaisesti kaupunginvaltuuston 20.8.2012 hyväksymiä suunnitelmapoistojen perusteita noudattaen.

Poistosuunnitelmassa on poikettu kuntajaoston yleisohjeen alarajoista seuraavien hyödykkeiden kohdalla ja näiden hyödykkeiden poistoajat on määritelty yksityiskohtaisten hyödykekohtaisten arviointien perusteella:

- muut pitkäaikaiset menot: atk-ohjelmistot ja muut
- rakennukset lukuun ottamatta talousrakennuksia ja vapaa-ajan rakennuksia
- kiinteiden rakenteiden ja laitteiden kohdalla seuraavissa ryhmissä: * kadut, tiet ja torit, * sillat, laiturit ja uimalat sekä * sähköjohdon, muuntoasemat, ulkovalaistuslaitteet.
- vesihuoltolaitoksen tehdas- ja tuotantorakennukset
- vedenjakeluverkosto
- viemäriverkosto

Poistosuunnitelma on laadittu siten, että on käyty yksityiskohtaisesti läpi hyödykkeittäin ja hyödykeryhmittäin sekä yksittäin hyödykekohtainen poistosuunnitelma. Hyödykekohtaisessa analyysissä on käyty läpi hyödykkeen taloudellinen elinkaari, tekninen käyttöikä, hyödykkeen kestoaikaan vaikuttavat suunnittelun, rakentamisen laatutekijät, ympäristön vaikuttavat laatutekijät, käyttöolosuhteet sekä käyttöaste. Tämän analyysin jälkeen poistoajat on määriteltä varovaisuuden periaate huomioon ottaen.

Atk-ohjelmistojen poistoajan määrittelyssä on otettu huomioon ohjelmistojen hankintatapa ja ohjelmistojen elinkaari. Muiden kuin sovellusohjelmistojen pitoajaksi on määriteltä kolme vuotta, koska määrällisesti suurin osa käyttöoikeuksista on ollut laitteisiin kytkettyjä. Lyhyemmälle poistoajalle ei sen paremmin pitoajan kuin palvelukyvyнкään kautta tarkastellen ole perustetta. Sovellusohjelmistoille on määriteltä poistoajoiksi samoin 3 vuotta, koska jos sovellukselle ei saada tai osteta ylläpitoa, on kolmen vuoden kuluttua suoritettava uushankinta.

Poistosuunnitelma on laadittu rakennusten osalta siten, että hyödykkeelle määriteltiin ensin tekninen käyttöikä sekä arvioitiin kohteen rasitusluokitus kohteen käyttäjän näkökulmasta. Tämän jälkeen arvioitiin varovaisuuden periaatteella kohteen rasitusluokitus huomioon ottaen ajankohta, jolloin kohteen perusparannustarpeet tulevat mahdollisesti ajankohtaiseksi, mikä ajankohta kuvaa myös hyödykkeen taloudellista pitoaika. Mikäli taloudellinen pitoaika osoittautui tämän tarkastelun osalta poistosuosituksen alarajaa pidemmäksi, tämä pitoaika myös valittiin poistoajaksi.

Poistosuunnitelman laadintaprosessia kuvaa seuraava Hirsimäen päiväkotia koskevan esimerkki. Ensin määriteltiin rakennuksen osille (runko, vesikattorakenteet, täydentävät rakenteet, ulkopuoliset pinnat, sisäpuoliset pinnat, kalusteet, varusteet, laitteet, LV lämmitysjärjestelmät jne. aina rakennusautomaatioon saakka) ko. osuuden osuus koko rakennuksesta ja kunkin osuuden tekninen käyttöikä. Tämän jälkeen määriteltiin rakennuksen osille ja koko rakennukselle painotettu tekninen käyttöikä. Painotetuksi tekniseksi käyttöiäksi tuli tämän esimerkin eli Hirsimäen päiväkodin käyttöiäksi 46,25 vuotta. Tämän jälkeen määriteltiin rakennuksen rasitusluokitus rakennuksen käyttäjän taholta ja arvioitiin perusparannustarve. Hirsimäen päiväkodin poistoajaksi määriteltiin em. tarkastelun pohjalta 35 vuotta. Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston suosituksessa poistoaika voi tämän esimerkkirakennuksen kohdalla olla 20 – 50 rajojen sisällä. Edellä mainitun arvioinnin ja käytännön käyttökokemusten perusteella valittu poistoaika vastaa rakennuksen taloudellista pitoaika ottaen varovaisuuden periaatteen lisäksi huomioon myös sen, että mm. kunnossapitomenetelmät ja rakennusteknologia ovat aiempaa kehittyneempiä.

Kaduille, teille ja toreille on määritelty samoin kuin rakennuksillekin ensin tekninen käyttöikä ja sen jälkeen taloudellinen pitoaika. Katurakenteen tekninen mitoitusikä on katu- ja tierakenteiden mitoitusohjeiden mukaisesti yleensä 20 – 30 vuotta. Katurakenteen rungon tekninen käyttöikä on käytännössä kuitenkin 50 – 100 vuotta ja kadun päällysteen tekninen käyttöikä 15 – 20 vuotta. Kadun liikennekuormituksesta tai toiminnallisista syistä johtuen katurakenne voi edellyttää rakenteellista kunnossapitoa tai uudelleenpäällystystä jo aikaisemmin. Katurakenteen rungon osuus rakentamiskustannuksista on 70 – 80 % ja päällysteen osuus 20 – 30 %. Katurakenteen taloudellinen pitoaika on tällöin 30 – 40 vuotta. Tämän perusteella katurakenteiden poisto-aika varovaisuuden periaatetta noudattaen on 20 vuotta. Katujen päällysteen tekninen käyttöikä poikkeaa niin suuresti katurakenteesta, että taloudellisen pitoajan näkökulmasta se on käsitelty omana hyödykelajinaan ja poisto-aika on suosituksen alarajan mukaisesti 15 vuotta.

Siltarakenteiden mitoituksessa on turvallisuus merkittävä tekijä ja betonirakenteiden suunniteluohjeiden mukaisesti siltojen suunnittelukäyttöikä on pääsääntöisesti 50–100 vuotta. Siltarakenteiden seuranta ja kunnossapito on säännöllistä ja niiden peruskorjausväli on pitkä. Siltarakenteiden kokemusperäinen teknistaloudellinen käyttöikä on 40–50 vuotta. Edellisen perusteella siltarakenteiden poisto-aika varovaisuuden periaatetta noudattaen on 30 vuotta.

Ulkovalaistuslaitteiden kokonaisuus koostuu valaisinpylväistä, kaapeloinnista, ohjauslaitteista ja valaisimista lampuineen. Ulkovalaistuslaitteiden seuranta ja kunnossapito on säännöllistä ja lampujen vaihtoa tehdään tarvittaessa. Järjestelmän kiinteät osat pylväät, kaapelointi ja myös valaisinlaitteet ovat käyttöikänsä noin 30–40 vuotta ja ne edustavat yli 90 % valaistusjärjestelmän rakentamiskustannuksista. Edellisen perusteella ulkovalaistuslaitteiden poisto-aika varovaisuuden periaatetta noudattaen on 20 vuotta.

Vesilaitoksen tehdas- ja tuotantorakennusten teknistaloudellinen käyttöikä on käytännössä huomattavasti pitempi kuin 30 vuotta, jolloin varovaisuuden periaatetta noudattaen poisto-aikana voidaan käyttää 30 vuotta. Riihimäen Veden tuotantorakennukset on rakennettu kestävästi aikaa ja hyvää rakennustapaa noudattaen. Riihimäen Vesilinja valmistui vuonna 1952. Vuonna 1994, 42 vuotta valmistumisen jälkeen, rakennuksessa tehtiin remontti, jossa uusittiin julkisivumuuraus ja osa ikkunoista. Rakennus on muutoin edelleen suhteellisen hyvässä kunnossa. Rakennuksessa tehtiin kuntoarvio keväällä 2015. Riihimäen jätevedenpuhdistamon ensimmäinen osa valmistui vuonna 1962. Tuolloin on rakennettu mm. mädättämörakennus I ja valvomo, joiden ikä on jo yli 50 vuotta. Laitos saneerattiin ja laajennettiin vuosina 2013–2014. Saneerauksen yhteydessä mädättämöön ja valvomoon ei kohdistettu toimenpiteitä. Mädättämölle tehdään lähivuosina kuntotutkimus, mutta valvomorakennuksen kunto on hyvä eikä tarvetta arviointiin ole. Herajoen vesilaitoksen ensimmäinen vaihe on rakennettu 1963. Kyseisessä osassa on 50 vuoden aikana tarvinnut tehdä

ainoastaan maalaustöitä. Herajoen laitos saneerattiin vuosina 2015–2016, jossa yhteydessä uusittiin vanhimman osan talotekniikkaa, kattorakenteita, ovia ja ikkunoita, sisäpintoja sekä julkisivumuurauksia. Edellä mainitut esimerkit osoittavat, että 30 vuotta on oikea poisto aika Riihimäen Veden tuotantorakennuksille. Myös kaikki uudet rakennukset tehdään mahdollisimman pitkäikäisiksi ja pyritään mahdollisimman alhaisiin elinkaarikustannuksiin rakennusten osalta.

Vedenjakeluverkoston teknistaloudellinen käyttöikä on käytännössä pitempi kuin 40 vuotta. Riihimäen Veden 2000-luvulla saneeraaman vedenjakeluverkoston ikä on ollut yli 40 vuotta. Suomen Vesilaitosyhdistyksen monistesarja nro 30: Vuotovesien hallinta – Vesijohtovuotojen hallinta (Helsinki 2012) julkaisussa vedenjakeluverkoston keskimääräiseksi teknistaloudelliseksi käyttöikäksi arvioidaan 50 vuotta. Vuoteen 2030 ulottuvassa pitkän aikavälin investointiohjelmassa Riihimäen vesihuoltoverkostoa saneerataan noin 1,5 % vuodessa, joka merkitsee yli 60 vuoden keskimääräistä käyttöikää vedenjakeluverkostolle. Edellisen perusteella vedenjakeluverkoston poistoajaksi on arvioitu varovaisuuden periaatetta noudattaen 40 vuotta.

Viemäriverkon taloudellinen käyttöikä on käytännössä pitempi kuin 40 vuotta. Riihimäen Veden 2000-luvulla saneeraaman vedenjakeluverkoston ikä on ollut yli 40 vuotta. Vuoteen 2030 ulottuvassa pitkän aikavälin investointiohjelmassa Riihimäen vesihuoltoverkostoa saneerataan noin 1,5 % vuodessa, joka merkitsee yli 60 vuoden käyttöikää viemäriverkostolle. Edellisen perusteella viemäriverkon poistoajaksi on arvioitu varovaisuuden periaatetta noudattaen 40 vuotta.

POISTOSUUNNITELMA HYÖDYKERYHMÄ	KV-päätös § 70 20.8.2012 Tasapoisto	POISTOMENE- TELMÄ	POISTOAIKA
RIIHIMÄEN KAUPUNKI			
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET			
Kehittämismenot	2-5	Tasapoisto	2 vuotta
Aineettomat oikeudet	5-20	Tasapoisto	5 vuotta
Liikearvo	2-5	Tasapoisto	2 vuotta
Muut pitkäaikaiset menot			
- atk-ohjelmistot	2-5	Tasapoisto	3 vuotta
- muut	2-5	Tasapoisto	3 vuotta
AINEELLISET HYÖDYKKEET			
Maa- ja vesialueet		Ei poistoa	Ei poistoa
Rakennukset ja rakennelmat			
Hallinto- ja laitosrakennukset			
Hyödykekohtaiset poistosuunnitelmat oleellisista kohteista			
Päiväkodit			
Hirsimäen päiväkot	20 - 50	Tasapoisto	35 vuotta
Junailijankadun päiväkot	20 - 50	Tasapoisto	35 vuotta
Junailijankadun palvelukeskus	20 - 50	Tasapoisto	35 vuotta
Jukolan monitoimitalo	20 - 50	Tasapoisto	30 vuotta
Mäkikujan perhekoti laajennus	20 - 50	Tasapoisto	40 vuotta
Kontiontien päiväkot	20 - 50	Tasapoisto	35 vuotta
Uunilinnun päiväkot	20 - 50	Tasapoisto	35 vuotta
Piikinmäen päiväkot	20 - 50	Tasapoisto	35 vuotta
Palmupuiston päiväkot	20 - 50	Tasapoisto	30 vuotta
Vanhusten hoito			
Riihikoti	20 - 50	Tasapoisto	35 vuotta
Rautatiepuiston päivätoimintakeskus	20 - 50	Tasapoisto	30 vuotta
Koulut			
Eteläinen koulu, uusi osa	20 - 50	Tasapoisto	35 vuotta
Eteläinen koulu, vanha osa	20 - 50	Tasapoisto	35 vuotta
Haapahuhdan koulu	20 - 50	Tasapoisto	35 vuotta
Herajoen koulu	20 - 50	Tasapoisto	30 vuotta
Herajoen koulu, laajennus	20 - 50	Tasapoisto	35 vuotta
Lasitehtaan koulu, vanha osa	20 - 50	Tasapoisto	30 vuotta

Patastenmäen koulu	20 - 50	Tasapoisto	40 vuotta
Patastenmäen puukoulu	20 - 50	Tasapoisto	30 vuotta
Pohjoinen koulu	20 - 50	Tasapoisto	40 vuotta
Uramon koulu	20 - 50	Tasapoisto	35 vuotta
Harjunrinteen koulu	20 - 50	Tasapoisto	40 vuotta
Karan koulu	20 - 50	Tasapoisto	40 vuotta
Pohjolanrinteen koulu	20 - 50	Tasapoisto	40 vuotta
Istuinkiven liikuntahalli	20 - 50	Tasapoisto	40 vuotta
Haapahuhdan liikuntahalli	20 - 50	Tasapoisto	35 vuotta
Kauppaoppilaitos	20 - 50	Tasapoisto	35 vuotta
Riihimäen lukio	20 - 50	Tasapoisto	40 vuotta
Musiikkiopisto	20 - 50	Tasapoisto	35 vuotta
Kansalaisopisto	20 - 50	Tasapoisto	35 vuotta
Kirjasto	20 - 50	Tasapoisto	35 vuotta
Puistikon koulu	20 - 50	Tasapoisto	30 vuotta
Liikunta- ja hyvinvointikeskus			
Kaupunginmuseo	20 - 50	Tasapoisto	35 vuotta
Suomen lasimuseo	20 - 50	Tasapoisto	35 vuotta
Suomen Metsästysmuseum	20 - 50	Tasapoisto	35 vuotta
Uimahalli / Maauimala	20 - 50	Tasapoisto	30 vuotta
Urheilutalo	20 - 50	Tasapoisto	40 vuotta
Nuorisokeskus	20 - 50	Tasapoisto	35 vuotta
Mäkikujan perhekodin laajennus	20 - 50	Tasapoisto	40 vuotta
Kino-Sampo	20 - 50	Tasapoisto	30 vuotta
Kino-Sammon peruskorjaus	20 - 50	Tasapoisto	20 vuotta
Muut toimialueet			
Keskusvarikko, toimistorakennus	20 - 50	Tasapoisto	35 vuotta
Keskusvarikko, korjaamorakennus	20 - 50	Tasapoisto	35 vuotta
Hyödykeryhmäkohtaisena käsitellyt (syvempi esim. puurakenteisiin ja kivirakenteisiin)			
- muut hallinto- ja museorakennukset	20-50	Tasapoisto	35 vuotta
- muut koulut ja päiväkodit	20-50	Tasapoisto	45 vuotta
- muut liikuntahallit	20-50	Tasapoisto	30 vuotta
- muut toimistorakennukset	20-50	Tasapoisto	40 vuotta

Tehdas- ja tuotantorakennukset	20-30	Tasapoisto	30 vuotta
VHL:n rakennukset ja vesitorni	20-30	Tasapoisto	30 vuotta
Talusrakennukset	10-20	Tasapoisto	10 vuotta
- saunat, varastot ja huoltorakennukset			
Vapaa-ajan rakennukset	20-30	Tasapoisto	20 vuotta
Asuinrakennukset	30-50	Tasapoisto	40 vuotta
Kiinteät rakenteet ja laitteet			
Kadut, tiet ja torit	15-20	Tasapoisto	20 vuotta
Uudelleen päällystystyöt	15-20	Tasapoisto	15 vuotta
Puistot	15-20	Tasapoisto	15 vuotta
Sillat, laiturit ja uimalat	10-30	Tasapoisto	30 vuotta
Muut maa- ja vesirakenteet	15-30	Tasapoisto	15 vuotta
Vedenjakeluverkosto	30-40	Tasapoisto	40 vuotta
Viemäriverkko	30-40	Tasapoisto	40 vuotta
Kaukolämpöverkko	20-30	Tasapoisto	20 vuotta
Sähköjohdot, muuntoasemat, ulkovalaistus	15-20	Tasapoisto	20 vuotta
Puhelinverkko, keskusasema, alakeskukset	10-12	Tasapoisto	10 vuotta
Maakaasuverkko	20-25	Tasapoisto	20 vuotta
Muut putki- ja kaapeliverkot	15-20	Tasapoisto	15 vuotta
Sähkö-, vesi-, yms. laitojen laitoskoneet ja l	10-20	Tasapoisto	10 vuotta
Kiinteät nosto- ja siirtolaitteet	15-20	Tasapoisto	15 vuotta
Liikenteen ohjauslaitteet	10-15	Tasapoisto	10 vuotta
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	10-15	Tasapoisto	10 vuotta
Koneet ja kalusto			
Rautaiset alukset	15-20	Tasapoisto	15 vuotta
Puiset alukset ja muut uivat työkoneet	8-15	Tasapoisto	8 vuotta
Muut kuljetusvälineet	4-7	Tasapoisto	4 vuotta
Muut liikkuvat työkoneet	5-10	Tasapoisto	5 vuotta
Muut raskaat koneet	10-15	Tasapoisto	10 vuotta
Muut kevyet koneet	5-10	Tasapoisto	5 vuotta
Sairaala-, terveydenhuolto- yms. laitteet	5-15	Tasapoisto	5 vuotta
Atk-laitteet	3-5	Tasapoisto	3 vuotta
Muut laitteet ja kalusteet	3-5	Tasapoisto	3 vuotta

Muut aineelliset hyödykkeet

Luonnonvarat	Käytön mukainen	Käytön mukainen
Arvo- ja taide-esineet	Ei poistoa	Ei poistoa
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	Ei poistoa	Ei poistoa
PYSYVIEN VASTAAVIEN SIJOTUKSET / Osakkeet ja osuudet	Ei poistoa	Ei poistoa

VESIHUOLTOLIIKELAITOS**AINEETTOMAT HYÖDYKKEET**

Kehittämismenot	2 - 5 vuotta	Tasapoisto	2 vuotta
Aineettomat oikeudet	5 - 20 vuotta	Tasapoisto	5 vuotta
Liikearvo	2 - 5 vuotta	Tasapoisto	2 vuotta
Muut pitkäaikaiset menot			
- atk-ohjelmistot	2 - 5 vuotta	Tasapoisto	3 vuotta
- muut	2 - 5 vuotta	Tasapoisto	3 vuotta

AINEELLISET HYÖDYKKEET

Maa- ja vesialueet	Ei poistoa		Ei poistoa
Rakennukset ja rakennelmat			
Tehdas- ja tuotantorakennukset	20 - 30 vuotta	Tasapoisto	30 vuotta
Talousrakennukset	10 - 20 vuotta	Tasapoisto	10 vuotta
Kiinteät rakenteet ja laitteet			
Muut maa- ja vesirakenteet	15 - 30 vuotta	Tasapoisto	15 vuotta
Vedenjakeluverkosto	30 - 40 vuotta	Tasapoisto	40 vuotta
Viemäriverkko	30 - 40 vuotta	Tasapoisto	40 vuotta
Hulevesiverkko	30-40 vuotta	Tasapoisto	40 vuotta
Sähkö-, vesi-, yms. laitosten laitoskoneet ja l	10 - 20 vuotta	Tasapoisto	10 vuotta
Kiinteät nosto- ja siirtolaitteet	15 - 20 vuotta	Tasapoisto	15 vuotta
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	10 - 15 vuotta	Tasapoisto	10 vuotta
Koneet ja kalusto			
Rautaiset alukset	15 - 20 vuotta	Tasapoisto	15 vuotta
Puiset alukset ja muut uivat työkonet	8 - 15 vuotta	Tasapoisto	8 vuotta
Muut kuljetusvälineet	4 - 7 vuotta	Tasapoisto	4 vuotta
Muut liikkuvat työkonet	5 - 10 vuotta	Tasapoisto	5 vuotta
Muut raskaat koneet	10 - 15 vuotta	Tasapoisto	10 vuotta
Muut kevyet koneet	5 - 10 vuotta	Tasapoisto	5 vuotta
Atk-laitteet	3 - 5 vuotta	Tasapoisto	3 vuotta
Muut laitteet ja kalusteet	3 - 5 vuotta	Tasapoisto	3 vuotta

Muut aineelliset hyödykkeet

Luonnonvarat	Käytön mukainen	Käytön mukainen
Arvo- ja taide-esineet	Ei poistoa	Ei poistoa
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	Ei poistoa	Ei poistoa
PYSYVIEN VASTAAVIEN SIJOITUKSET / Osakkeet ja osuudet	Ei poistoa	Ei poistoa

12. Pakollisten varausten muutokset

	Riihimäkikonserni		Riihimäen kaupunki	
	2023	2022	2023	2022
Eläkevastuu 31.12.				
Kunnan eläkejärjestelmän eläkevastuu 1.1.		15,76		15,76
Vähennykset tilikaudella		- 15,76		- 15,76
Lisäykset tilikaudella				
Eläkevastuu 31.12.				
Potilasvahinkovastuuvaraus (Kanta-Hämeen shp) 1.1.	1 479 787,08	1 221 613,21		
HVA-muutos avaavassa taseessa	- 1 479 787,08			
Potilasvahinkovastuuvaraus 1.1.	-			
Lisäykset tilikaudella		258 173,87		
Vähennykset tilikaudella				
Potilasvahinkovastuuvaraus 31.12.	-	1 479 787,08		
Muut pakolliset varaukset 31.12.	-	1 479 787,08		
Pakolliset varaukset 31.12.	-	1 479 787,08		

13. Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot ja tappiot

	Riihimäkikonserni		Riihimäen kaupunki	
	2023	2022	2023	2022
Muut toimintatuotot				
Maa- ja vesialueiden luovutusvoitot	555 919,05	2 737 211,66	555 919,05	2 737 211,66
Rakennusten luovutusvoitot	117 617,11	6 074,63	63 817,85	
Osakkeiden ja osuuksien luovutusvoitot	20 917,73	964 275,67		505 826,26
Muut luovutusvoitot	23 485,53	17 606,01	16 493,55	17 459,67
Luovutusvoitot yhteensä	717 939,42	3 725 167,97	636 230,45	3 260 497,59
Muut toimintakulut				
Maa- ja vesialueiden luovutustappiot				
Rakennusten luovutustappiot				
Osakkeiden ja osuuksien luovutustappiot	1 669 227,88	201,59	2 043 242,06	201,59
Muut luovutustappiot		2 423,50		
Luovutustappiot yhteensä	1 669 227,88	2 625,09	2 043 242,06	201,59

15. Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely

	Riihimäkikonserni		Riihimäen kaupunki	
	2023	2022	2023	2022
Osinkotuotot saman konsernin yhteisöistä			1 377 000,00	1 606 500,00
Osinkotuotot muista yhteisöistä	64 418,15	543 730,09	63 203,98	36 394,12
Yhteensä	64 418,15	543 730,09	1 440 203,98	1 642 894,12

16. Erittely poistoeron muutoksista

	Riihimäkil konserni		Riihimäen kaupunki	
	2023	2022	2023	2022
Investointivaraukseen liittyvä poistoeron muutos			46 875,48	46 875,48
Poistoeron muutokset yhteensä			46 875,48	46 875,48

8.3. Tasetta koskevat liitetiedot

19. Aineelliset ja aineettomat hyödykkeet

	Riihimäen kaupunki			Riihimäen kaupunki						
	Aineettomat hyödykkeet			Aineelliset hyödykkeet						
	Aineettomat oikeudet	Muut pitkävaik. menot	Yhteensä	Maa- ja vesialueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Ennakkomaksut ja kesk.er. hankkeet	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	296 302,25	15 790,62	312 092,88	24 125 342,13	74 760 107,47	76 292 604,94	2 765 363,28	206 000,00	4 164 858,68	182 314 276,50
Hyvinvialueen muutokset avaavaan taseeseen	-132 761,52		-132 761,52				-39 996,16			-39 996,16
Poistamaton hankintameno 1.1.	163 540,73	15 790,62	179 331,35	24 125 342,13	74 760 107,47	76 292 604,94	2 725 367,12	206 000,00	4 164 858,68	182 274 280,34
Lisäykset tilikauden aikana	71 321,10		71 321,10	804 227,60	3 035 477,37	13 421 145,58	841 747,84		10 360 194,59	28 462 792,98
Rahoitusosuudet tilikaudella						-581 243,63			-317 200,00	-898 443,63
Vähennykset tilikauden aikana				-155 921,45	-86 182,15					-242 103,60
Siirrot erien välillä					1 052 146,36	1 626 779,00	35 804,19		-2 714 729,55	0,00
Tilikauden poisto	-58 321,55	-5 263,50	-63 585,05	-4 990 136,67		-4 976 445,77	-725 107,19			-10 691 689,63
Arvonlennukset ja niiden palautukset										
Poistamaton hankintameno 31.12.	176 540,28	10 527,12	187 067,40	24 773 648,28	73 771 412,38	85 782 840,12	2 877 811,96	206 000,00	11 493 123,72	198 904 836,46
Kirjanpitoarvo 31.12.	176 540,28	10 527,12	187 067,40	24 773 648,28	73 771 412,38	85 782 840,12	2 877 811,96	206 000,00	11 493 123,72	198 904 836,46

Maa- ja vesialueet erittely

	Riihimäki konserni		Riihimäen kaupunki	
	2023	2022	2023	2022
Maa- ja vesialueet	27 938 801,95	27 824 064,87	24 765 348,28	24 117 042,13
Kiinteistöjen liittymismaksut	413 868,76	413 868,76	8 300,00	8 300,00
Maa- ja vesialueet yhteensä	28 352 670,71	28 237 933,63	24 773 648,28	24 125 342,13

	Riihimäen kaupunki							
	Osakkeet ja osuudet					Muut laina- ja muut saamiset		Yhteensä
	Osakkeet ja osuudet tytäryhtiöissä	Kuntayhtymä- osuudet	Osakkeet omistusyht. yhteisöt	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä	Saamiset konserniyhteisöt	Saamiset muut	
Hankintameno 1.1.	21 812 898,72	17 835 725,93	9 326 864,02	16 482 702,88	65 458 191,55	786 508,60	53 757,55	840 266,15
Hyvinvointialueesta johtuvat muutokset								
Eteva ky kuntayhtymäosuus		-182 242,34						
Kanta-Hämeen sairaanhoitopiirin ky kuntayhtymäosuus		-13 489 755,89						
Riihimäen seudun terveyskeskuksen ky:n hyvinvointialueelle siirto 1.1.2023, kaupungin osuus tästä		1 670 721,50						
Hyvinvointialueesta johtuvat muutokset yhteensä		-12 001 276,73			-12 001 276,73			
Lisäykset			489 039,19	477 380,06	966 419,25	10 061,11		10 061,11
Vähennykset		-5 710 464,42		-4 706,16	-5 715 170,58			
Siirrot erien välillä								
Hankintameno 31.12.	21 812 898,72	123 984,78	9 815 903,21	16 955 376,78	48 708 163,49	796 569,71	53 757,55	850 327,26
Arvonlennukset ja niiden palautukset	-1 065 334,00				-1 065 334,00			
Kirjanpitoarvo 31.12.	20 747 564,72	123 984,78	9 815 903,21	16 955 376,78	47 642 829,49	796 569,71	53 757,55	850 327,26

20. - 22. Omistuksia muissa yhteisöissä koskevat liitetiedot						
Riihimäen kaupunki konserni						
	Y-tunnus	Kunnan omistusosuus %	Konsernin omistusosuus %	Konsernin osuus omasta pääomasta	Konsernin osuus vieraasta pääomasta	Konsernin osuus tilikauden tuloksesta
Riihimäen kaupunki						
Riihimäen kaupunki	0152563-4		100,00	173 154 459,08	90 635 535,73	11 089 968,52
Tytäryhtiöt						
Riihimäen Tilat ja Kehitys Oy	0348794-2	100,00	100,00	10 064 033,25	12 411 926,06	131 211,07
Riihimäen Kotikulma Oy	0592797-2	100,00	100,00	2 041 451,30	24 579 824,28	1 563,05
Kiinteistö Oy Riihimäen Yritystalo	0703560-1	100,00	100,00	2 044 606,75	19 832,36	-1 063 932,28
Kiinteistö Oy Riihimäen Teatterihotelli	0747203-5	88,12	88,12	5 396 267,19	25 788,79	-192 790,46
Kiinteistö Oy Riihimäen Paloasema	2531989-4	100,00	100,00	1 072 406,73	3 677 481,33	-79 954,32
Kiinteistö Oy Riihimäen Jäähalli	2540914-4	100,00	100,00	1 236 873,55	2 037 294,43	-32 013,61
Kiinteistö Oy Riihimäen Kalevanrinne	0905552-6	100,00	100,00	25 610,57	1 356 305,03	-48 930,65
Riihimäen Kaukolämpö Oy	0276726-4	51,00	51,00	1 873 496,18	6 537 476,42	1 703 330,37
Kuntayhtymät						
Riihimäen seudun terveyskeskuksen kuntayhtymä	0205809-7	64,51	64,51	0,00	0,00	-543 676,22
*toiminta lakannut 31.8.2023						
Hämeen maakuntaliitto, kuntayhtymä	0826048-0	16,94	16,94	264 683,15	69 262,22	-5 067,99
Osakkuusyhtiöt						
Ilves-halli Oy	1905475-4	24,88	24,88	73 120,34	59 711,04	1 077,04
Hyria koulutus Oy	2250205-2	25,12	25,12	10 966 936,48	5 701 932,76	110 677,73
Asunto Oy Riihimäen Kalevankoti	0657806-5	33,10	33,10	853 635,87	10 006,67	7,95

23. Saamisten erittely

	Riihimäen kaupunki		Riihimäen kaupunki	
	2023	2023	2022	2022
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset		46 601,85		40 756,04
Lainasaamiset	75 000,00		75 000,00	
Muut saamiset		139,30		125,17
Siirtosaamiset				
<i>Yhteensä</i>	<i>75 000,00</i>	<i>46 741,15</i>	<i>75 000,00</i>	<i>40 881,21</i>
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä				
Myyntisaamiset				9 738,57
Lainasaamiset				
Muut saamiset				
Siirtosaamiset				13 431,64
<i>Yhteensä</i>				<i>23 170,21</i>
Saamiset osakkuus- sekä muilta omistusyhteisyyksiltä				
Myyntisaamiset		53 209,70		4 091,67
Lainasaamiset				
Muut saamiset				
Siirtosaamiset				4 790,00
<i>Yhteensä</i>		<i>53 209,70</i>		<i>8 881,67</i>
<i>Saamiset yhteensä</i>	<i>75 000,00</i>	<i>99 950,85</i>	<i>75 000,00</i>	<i>72 933,09</i>

24. Siirtosaamiin sisältyvät olennaiset erät

	Riihimäki konserni		Riihimäen kaupunki	
	2023	2022	2023	2022
Lyhytaikaiset siirtosaamiset				
Kansaneläkelaitos, työterveyshuollon korvaus	265 258,30	605 581,74	264 000,00	390 000,00
Vakuutuskorvaukset	486 092,57		486 092,57	
Uimahallin peruskorjaus, rahoitusosuus	317 200,00		317 200,00	
Vantaanjoen putkirumpujen muuttaminen putkisilloiksi, rahoitusosuus	500 000,00		500 000,00	
Joukkoliikenteen valtionavustus	440 000,00		440 000,00	
Muut tuet ja avustukset (EU ja valtio)	496 699,57	1 652 074,04	361 293,98	1 088 580,95
Korjojaksotukset	141 095,52	47 682,40		
Kanta-Hämeen sairaanhoitopiirin ky, ostolaskut, maksupäivä 2023		387 036,17		
Riihimäen seudun tk:n ky, alijäämän kattaminen jäsenkunnilta		222 647,90		
Ostohyvitys		53 504,49		
Muut siirtosaamiset	257 466,34	443 635,61	165 959,08	302 200,35
<i>Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä</i>	<i>2 903 812,30</i>	<i>3 412 162,35</i>	<i>2 534 545,63</i>	<i>1 780 781,30</i>

Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

25. Oman pääoman erittely	Riihimäki konserni		Riihimäen kaupunki	
	2023	2022	2023	2022
Peruspääoma 1.1.	67 551 440,09	67 551 440,09	67 551 440,09	67 551 440,09
Hyvinvointialueesta johtuvat muutokset (alkusaldo)				
Lomapalkkavelka HVA:lle siirtynyt henkilöstö	3 205 634,98		3 205 634,98	
Riihimäen seudun terveyskeskuksen ky:n HVA-siirto 1.1.2023, kaupungin osuus	1 670 721,50		1 670 721,50	
Hyvinvointialueelle siirtynyt käyttöomaisuus	- 172 757,68		- 172 757,68	
Eteva ky kuntayhtymäosuus, HVA-siirto 1.1.2023	- 182 242,34		- 182 242,34	
Kanta-Hämeen sairaanhoitopiirin ky kuntayhtymäosuus, HVA-siirto 1.1.2023	- 13 489 755,89		- 13 489 755,89	
Hyvinvointialueesta johtuvat muutokset yhteensä (alkusaldo)	- 8 968 399,43		- 8 968 399,43	
Peruspääoma 1.1.	58 583 040,66		58 583 040,66	
Peruspääoma 31.12.	58 583 040,66	67 551 440,09	58 583 040,66	67 551 440,09
Muut omat rahastot 1.1.				
Osallisuusrahasto 1.1.	770 000,00	870 000,00	770 000,00	870 000,00
Lisäykset tilikaudella				
Vähennykset tilikaudella	- 84 000,00	- 100 000,00	- 84 000,00	- 100 000,00
Osallisuusrahasto 31.12.	686 000,00	770 000,00	686 000,00	770 000,00
Jukka Jalosen rahasto 1.1.				
Lisäykset tilikaudella	10 000,00		10 000,00	
Vähennykset tilikaudella				
Jukka Jalosen rahasto 31.12.	10 000,00		10 000,00	
Kuntayhtymien muut omat rahastot	53 556,93			
Hyvinvointialueesta johtuvat muutokset (alkusaldo)				
Eteva ky:n rahasto, HVA-siirto 1.1.2023	- 1 668,06			
Kanta-Hämeen sairaanhoitopiirin ky:n rahasto, HVA-siirto 1.1.2023	- 5 821,08			
Hyvinvointialueesta johtuvat muutokset yhteensä (alkusaldo)	- 7 489,14			
Kuntayhtymien muut omat rahastot 1.1.	46 067,79	61 468,79		
Lisäykset tilikaudella				
Vähennykset tilikaudella	- 2 541,00	- 7 911,86		
Kuntayhtymien muut omat rahastot 31.12.	43 526,79	53 556,93		
Muut omat rahastot 31.12.	739 526,79	823 556,93	696 000,00	770 000,00
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	101 301 339,63			
Hyvinvointialueesta johtuvat muutokset (alkusaldo)				
Eteva ky, HVA-siirto 1.1.2023	33 211,50			
Kanta-Hämeen sairaanhoitopiirin ky, HVA-siirto 1.1.2023	315 551,26			
Riihimäen seudun terveyskeskuksen ky, HVA-siirrosta johtuva kaupungin omistusosuusprosentin muutos avaavassa taseessa	130,21			
Hyvinvointialueesta johtuvat muutokset yhteensä (alkusaldo)	348 892,97			
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) 1.1.	101 650 232,60	93 174 318,83	111 763 849,33	104 061 607,40
Muut ylijäämä-/alijäämäerien muutokset, maa-alueiden tasearvon tarkistus		- 274 044,37		- 274 044,37
Muut ylijäämä-/alijäämäerien muutokset, Jukka Jalosen rahasto	- 10 000,00		- 10 000,00	
Muut ylijäämä-/alijäämäerien muutokset yhteensä	- 10 000,00	- 274 044,37	- 10 000,00	- 274 044,37
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) 31.12.	101 640 232,60	92 900 274,46	111 753 849,33	103 787 563,03
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	12 132 699,26	8 401 065,17	11 089 968,52	7 976 286,30
<i>Oma pääoma yhteensä</i>	<i>173 095 499,31</i>	<i>169 676 336,65</i>	<i>182 122 858,51</i>	<i>180 855 289,42</i>

Aikaisemmillä tilikausilla kaupungin kertyneeseen yli- ja alijäämään vaikuttaneita tekijöitä

Kaupungin kertynyt ylijäämä on syntynyt vesihuoltoliikelaitoksen (VHL) tuloksesta sekä aikaisempina vuosina toteutetuista yhtiöittämisistä. Kaupunki on yhtiöittänyt vuonna 2010 Riihimäen ammattioppilaitoksen (RAOL). Yhtiöittämisen vaikutus kaupungin vuoden 2010 tilinpäätöksen tulokseen oli 6 030 631 euroa. Vuonna 2014 yhtiöitettiin Hämeen ammattikorkeakoulu (HAMK). Yhtiöittämisen vaikutus kaupungin vuoden 2014 tilinpäätöksen tulokseen oli 8 114 860 euroa. Kaupunki luovutti apporttina omistamiaan vuokra-asuntojen asunto-osakkeita Riihimäen Kotikulma Oy:lle. Osakkeiden kirjanpitoarvo oli 379 597 euroa.

Vuoden 2018 tilinpäätöksessä on purettu kaupungin vuokra-asuntorahasto. Rahaston pääoman korjaus 1 965 211 euron korjaus tehdään omaan pääomaan edellisten tilikausien yli- ja alijäämiin. Kaupunki teki vuoden 2018 tilinpäätöksessä 9,7 miljoonan euron arvonalennuskirjauksen koskien Kanta-Hämeen sairaanhoitopiirin osuuksien arvoa, varautuessaan mahdolliseen maakunnan ja sairaanhoitopiirin vaihtoon. Selvitysten valmistuttua peruste arvonalennukselle poistui ja vuoden 2019 tilinpäätöksessä on tehty 9,7 miljoonan euron arvonalennuksen palautus tulosvaikutteisesti.

Vuonna 2019 Riihimäen kaupunki myi tytäryhtiönsä Riihimäen Kaukolämpö Oy:n osakkeita, joista kirjattiin satunnaisiin tuottoihin 46 586 043 euron luovutusvoitto. Vuonna 2020 Riihimäen kaupunki sai enemmän veroja 4,7 miljoonaa euroa ja valtionosuuksia 11,9 miljoonaa euroa (koronakompensaatio huomioiden) verrattuna vuoteen 2019. Pandemia lisäsi kuluja ja vähensi tuloja, mutta valtionosuuksien koronalisäykset olivat suuremmat kuin menetykset. Vuoden 2021 tulokseen vaikutti merkittävästi Covid-19 tukena saadut valtionavustukset, yht. 4,6 miljoonaa euroa ja verotulojen toteuma yht. 2,2 miljoonaa enemmän kuin mitä oli budjetoitu. Vuoden 2022 hyvään tulokseen vaikuttivat etenkin talousarviota paremmin toteutuneet verotulot. Verotulot toteutuivat n. 8,9 miljoonaa euroa enemmän kuin mitä oli budjetoitu. Vuoden 2023 hyvään tulokseen vaikuttivat etenkin talousarviota paremmin toteutuneet verotulot ja toimintatuotot. Verotulot toteutuivat n. 1,9 miljoonaa euroa enemmän kun mitä oli budjetoitu ja lisäksi toimintatuotot toteutuivat yli 6,7 miljoonaa euroa talousarviota paremmin.

27. Velat, jotka erääntyvät myöhemmin kuin 5 vuoden kuluttua	Riihimäki konserni		Riihimäen kaupunki	
	2023	2022	2023	2022
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta			32 327 148,00	24 351 544,00
Lainat julkisyhteisöiltä				
Lainat muilta luotonantajilta				
<i>Pitkäaikaiset velat yhteensä</i>			<i>32 327 148,00</i>	<i>24 351 544,00</i>

28. Erittely liikkeeseen lasketuista joukkovelkakirjalainoista	Riihimäki konserni		Riihimäen kaupunki	
	2023	2022	2023	2022
Alle vuoden kuluessa erääntyvät kuntatodistuslainat		7 000 000,00		7 000 000,00
- korko -1,94 %		7 912,71		7 912,71
- erääntyä 10.1.2023		7 000 000,00		7 000 000,00
Alle vuoden kuluessa erääntyvät kuntatodistuslainat		1 500 000,00		1 500 000,00
- korko -2,45 %		1 109,60		1 109,60
- erääntyä 11.1.2023		1 500 000,00		1 500 000,00
Alle vuoden kuluessa erääntyvät kuntatodistuslainat	11 000 000,00		11 000 000,00	
- korko -4,03 %	44 152,07		44 152,07	
- erääntyä 25.1.2024	11 000 000,00		11 000 000,00	
Alle vuoden kuluessa erääntyvät kuntatodistuslainat	6 000 000,00		6 000 000,00	
- korko -4,04 %	7 397,53		7 397,53	
- erääntyä 9.1.2024	6 000 000,00		6 000 000,00	
<i>Joukkovelkakirjalainat yhteensä</i>	<i>17 000 000,00</i>	<i>8 500 000,00</i>	<i>17 000 000,00</i>	<i>8 500 000,00</i>

29. Pakolliset varaukset	Riihimäki konserni		Riihimäen kaupunki	
	2023	2022	2023	2022
Eläkevastuuvaraus 1.1.		15,76		15,76
Purettu eläkevastuuvarausta tilikaudella	-	15,76	-	15,76
Eläkevastuuvaraus 31.12.		-		-
Muut pakolliset varaukset	1 479 787,08	1 221 613,21		
HVA muutos	- 1 479 787,08			
Muut pakolliset varaukset 1.1.	-			
Muut pakolliset varaukset lisäys		258 173,87		
Muut pakolliset varaukset vähennys				
Muut pakolliset varaukset 31.12.	-	1 479 787,08		
<i>Pakolliset varaukset yhteensä 31.12.</i>	<i>-</i>	<i>1 479 787,08</i>		

30. Velkojen erittely saman konsernin yhteisöille

Vieras pääoma	Riihimäen kaupunki		Riihimäen kaupunki	
	2023	2023	2022	2022
	Pitkäaikainen	Lyhytaikaiset	Pitkäaikainen	Lyhytaikaiset
Velat tytäryhteisöiltä				
Saadut ennakot				
Ostovelat		438 353,51		293 324,73
Muut velat				
Siirtovelat				
<i>Yhteensä</i>		<i>438 353,51</i>		<i>293 324,73</i>
Velat kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä				
Saadut ennakot				
Ostovelat		4 707,33		2 795 731,69
Muut velat				
Siirtovelat				1 729 555,40
<i>Yhteensä</i>		<i>4 707,33</i>		<i>4 525 287,09</i>
Velat osakkuus- sekä muilta omistusyhteisyyksiltä				
Saadut ennakot				
Ostovelat				
Muut velat				
Siirtovelat				6 707,42
<i>Yhteensä</i>		<i>-</i>		<i>6 707,42</i>
<i>Vieras pääoma yhteensä</i>		<i>443 060,84</i>		<i>4 825 319,24</i>

31. Maksuvalmiuden kannalta merkittävä sekkitililimiitti ja siitä käyttämättä oleva määrä	Riihimäen konserni		Riihimäen kaupunki	
	2023	2022	2023	2022
Sekkitililimiitti				
Luotollisen sekkitilin limiitti 31.12.			2 500 000,00	2 500 000,00
- siitä käyttämättä oleva määrä			2 500 000,00	2 500 000,00
32. Muut velat	Riihimäen konserni		Riihimäen kaupunki	
	2023	2022	2023	2022
Muiden velkojen erittely				
Liittymismaksut	13 356 463,22	13 274 217,28	5 924 760,43	5 873 878,61
Muut velat	221 879,86	219 462,47		
Muut velat yhteensä	13 578 343,08	13 493 679,75	5 924 760,43	5 873 878,61
33. Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät	Riihimäen konserni		Riihimäen kaupunki	
	2023	2022	2023	2022
Palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotukset	6 845 667,23	14 868 093,43	6 568 001,58	9 649 691,76
KUEL , VAEL , vakuutusmaksut	1 196 022,87	1 645 561,53	1 161 733,70	1 457 087,93
Korkojaksotukset	542 414,79	462 105,62		
Rintamaveteraanien käyttämättä jäänyt määräraha		374 840,26		374 840,26
Riihimäen seudun terveyskeskuksen kuntayhtymä, alijäämän kattaminen				602 810,93
Kanta-Hämeen sairaanhoitopiiriin ky:n alijäämän kattaminen				1 076 262,93
Potilasvakuutuskeskus		93 840,61		
Hankejaksotukset, sivistys ja osaaminen	1 404 048,06	1 667 602,72	1 404 048,06	1 667 602,72
Omahäme, arvio palautettavista vuokrista	322 400,00		322 400,00	
Muut siirtovelat	120 946,65	2 053 233,79	161 037,29	501 744,24
<i>Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä</i>	<i>10 431 499,60</i>	<i>21 165 277,96</i>	<i>9 617 220,63</i>	<i>15 330 040,77</i>
<i>Siirtovelat yhteensä</i>	<i>10 431 499,60</i>	<i>21 165 277,96</i>	<i>9 617 220,63</i>	<i>15 330 040,77</i>

Vakuuksia, vastuusitoumuksia ja taseen ulkopuolisia järjestelyitä koskevat liitetiedot

34. Velat, joiden vakuudeksi annettu kiinnityksiä kiinteistöihin	Riihimäki konserni		Riihimäen kaupunki	
	2023	2022	2023	2022
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta		327 384,84		
Vakuudeksi annetut kiinnitykset		545 815,32		
<i>Vakuudeksi annetut kiinnitykset yhteensä</i>	<i>-</i>	<i>545 815,32</i>		
38. Vuokra- ja leasingvastuut	Riihimäki konserni		Riihimäen kaupunki	
	2023	2022	2023	2022
Vuokravastuut				
Vuokravastuut yhteensä, vastuut voimassa 31.12.2041 asti	3 093 328,54	4 206 266,90	3 093 328,54	3 710 773,78
-Seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	767 124,00	1 167 242,40	767 124,00	711 803,58
Leasingvastuut yhteensä	2 229 358,72	2 791 124,51	2 194 375,40	2 241 787,32
-Seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	876 484,51	1 187 045,45	846 462,36	936 515,16
<i>Yhteensä</i>	<i>5 322 687,26</i>	<i>6 997 391,41</i>	<i>5 287 703,94</i>	<i>5 952 561,10</i>
39. Muut kunnan antamat vastuusitoumukset ja muut vastuut	Riihimäki konserni		Riihimäen kaupunki	
	2023	2022	2023	2022
Vastuusitoumukset				
Järjestelyiden tarkoitus				
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta				
Alkuperäinen pääoma			52 593 431,80	52 681 508,00
Jäljellä oleva pääoma			28 737 925,79	30 733 554,23
Takaukset muiden puolesta				
Alkuperäinen pääoma	5 710 915,31	8 529 232,34	5 710 915,31	6 615 022,72
Jäljellä oleva pääoma	2 700 865,13	3 660 099,79	2 700 865,13	2 949 722,07
40. Vastuu Kuntien takauskeskuksen takausvastuista	Riihimäki konserni		Riihimäen kaupunki	
	2023	2022	2023	2022
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.			235 178 464,00	215 921 602,00
Kunnan osuus takauskeskuksen kattamattomista takausvastuista 31.12.				
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12.			187 208,00	124 864,00

Muut kuntaa koskevat taseen ulkopuoliset järjestelyt

41. Muut kuntaa koskevat taseen ulkopuoliset järjestelyt

	Riihimäki konserni		Riihimäen kaupunki	
	2023	2022	2023	2022
Arvonlisäveron palautusvastuu	997 950,88	2 099 405,11	21 488,44	
Perustamishankkeiden valtionosuuden palautusvastuu	8 061 851,00	8 077 851,00	7 311 851,00	7 327 851,00
Ara-avustusten palautusvastuu	929 127,00	1 116 380,90		
Riihimäen seudun terveyskeskuksen ky; sopimus remonttikuluista Kanta-Hämeen sairaanhoitopiirille		1 013 386,10		

Maankäyttösopimukset

Maankäyttösopimuksilla tarkoitetaan sopimuksia, joilla kunta ja maanomistaja keskenään sopivat kaavan toteuttamiseen liittyvistä osapuolten välisistä oikeuksista ja velvoitteista.

Maankäyttösopimusten sisältöä määrittävät Riihimäen kaupungin voimassa oleva maapoliittinen ohjelma, sopimukseen kytkeytyvän kaavahankkeen tavoitteet, maanomistajan tavoitteet sekä aiemman sopimuskäytännön pohjalta syntyneet periaatteet. Maankäyttösopimukset yksilöidään kohteiden mukaisesti ja johtuen hankkeiden keskinäisestä vaihtelusta, ei esimerkiksi yhtenäistä sopimus pohjaa käytännössä voida laatia. Riihimäellä yleisimmät maankäyttösopimusten ehdot liittyvät kaavoituksen tuottaman arvonnousun korvaamiseen, alueluovutuksiin sekä kunnallistekniikan toteutukseen kytkeytyviin ehtoihin.

Vuoden 2023 aikana päättyi kolme maankäyttösopimusta ja vuoden lopulla Riihimäen kaupungilla oli käsittelyn alla kuusi solmittua, mutta ehtojensa puolesta osin vielä täyttymätöntä sopimusta. Neuvotteluiden alla oli 31.12.2023 yksi maankäyttösopimus.

Vuonna 2023 päätyneet maankäyttösopimukset tuottivat kaupungille noin tuloja vuosina 2021 - 2023 noin 220 000 euroa. Sopimusten velvoitteiden pohjalta kaupunki toteutti ja ohjasi kumppanuuskaavahankkeina asemakaavan muutoksia, toteutti kaksi liikenneympyrää ja sai katualuetta ilman muuta korvausta.

Avoinna olevien maankäyttösopimusten kokonaisvaikutus kaupungille on tuloina arviolta noin 370 000 euroa. Tuloista noin puolen odotetaan toteutuvan vuoden 2024 aikana. Kaupungille sopimuksilla syntyneet keskeiset velvoitteet liittyvät asemakaavojen ja -kaavamuutosten laadinnan ja ohjaamisen lisäksi Sepäntien jatkeen työnimellä kulkevan katuosuuden toteuttamiseen liittymiseen ja pysäköintialuemuutoksineen. Toteutus tälle työlle on arviolta vuosein 2024 - 2025 aikana. Lisäksi kaupunki on sitoutunut selvittämään sekä mahdollisesti puhdistamaan yksittäisen yhtiön kanssa maaperän pilaantumaa. Kummankin työn osalta kustannusten määräytyminen vaatii vielä selvityksiä.

Ympäristövastuut

Kaupungin omistukseen siirtyneen Lasitehtaan vanhan riskikaatopaikan kunnostustarpeen arviointi riskinarviointeina toimitettiin vuonna 2017 Hämeen ELY-keskukselle. ELY-keskus ratkaisee mahdollisen puhdistustarpeen kaupungin tulevien maankäyttösuunnitelmien sekä pohjaveden seurantatulosten pohjalta. Pohjaveden seuranta alueella käynnistyi syksyllä 2021. Vuodesta 2022 alkaen seuranta tehdään kerran vuodessa keväisin.

Pilaantuneen pohjaveden seuranta jatkui myös kaupungin omistamalla kiinteistöllä entisellä Neste Oy:n jakeluasemalla Valtakadulla sekä Herajoen tärkeällä pohjavesialueella sijainneella Teboil Oy:n jakeluasemalla Tehtaankadulla. Maaperä näissä kohteissa on kunnostettu, Tehtaankadun varteen kaupungin omistamalle alueelle jäi kuitenkin pilaantunutta maata runkovesijohdon alle. Alueen BTEX-pitoisuudet ovat pääasiassa laskeneet, mutta öljyhiilivetyypitoisuudet ovat paikoin lähteneet uuteen nousuun. Hämeen ELY-keskus on edellyttänyt Teboilia tekemään kohteen puhdistamistarpeen arvion sekä selvittämään millaisia puhdistusmenetelmiä kohteessa olisi mahdollista käyttää. Selvitys on pyydetty toimittamaan Hämeen ELY-keskukseen 31.5.2024 mennessä.

Uhkolansuolla on todettu vanha kaatopaikka ja alueen maaperä on todettu pilaantuneeksi. Kunnostustarpeen arviointi edellyttää kuitenkin lisätutkimuksia. Vuonna 2023 toimenpiteitä asian suhteen ei tehty. Kynttilätie 12:ssa on todettu vuonna 2020 jätetäyttöä sekä maaperän pilaantumista. Alueen kunnostustarve tarkentuu myöhemmin asemakaavan laadinnan yhteydessä. Alueen kaavoittaminen ja rakentaminen tulee edellyttämään jätteen poistoa ja pilaantuneen maaperän kunnostusta.

Vuonna 2023 pilaantuneen maaperän tutkimuksia sekä kunnostuksia suoritettiin Tempelikadulla ja Lopentiellä/Hämeenaukiolla katu- ja vesijohtourakoiden yhteydessä. Myös Arolammintien ja Teollisuuskadun risteyksessä todettu maaperän pilaantuneisuus ja jätteisyys kunnostettiin liikenneympyrän rakentamisen yhteydessä Hämeen ELY-keskuksen hyväksymällä tavalla. Jokikylän asemakaava-alueella todetusta maaperän pilaantumisesta laadittiin kunnostussuunnitelma Hämeen ELY-keskukselle, kunnostustyö käynnistyi vuoden 2024 alussa.

Riihimäen Veden tilaamana seurattiin pohjaveden laatua Herajoen tärkeällä pohjavesialueella lukuisista näytepisteistä. Kinturinmäen toiminnassa olevan ja Korttiomäen lopetetun maankaatopaikan toiminnan vaikutuksia pinta- ja pohjavesiin seurattiin ympäristönsuojeluviranomaisen edellyttämällä tavalla teknisen toimialan tilauksesta. Kinturinmäen maankaatopaikan toiminnalle on ympäristöluvassa asetettu 12 000 euron suuruinen vakuus.

	Riihimäki konserni		Riihimäki kaupunki	
	2023	2022	2023	2022
Riihimäen kaupunki				
Koronvaihtosopimus 1				
Sopimus kumoaa tulevaisuuden vaihtuvakorkoisten rahoitustarpeiden korkokassavirtoja Sopimuksen alkamispäivä 30.6.2025 ja päättymispäivä 30.6.2040 Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan) 31.12.	10 000 000,00 2 525 505,15	10 000 000,00 2 812 194,76	10 000 000,00 2 525 505,15	10 000 000,00 2 812 194,76
Koronvaihtosopimus 2				
Sopimus kumoaa yksittäisen kiinteäkorkoisen lainan korkokassavirtoja Sopimuksen alkamispäivä 21.6.2021 ja päättymispäivä 21.6.2031. Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan) 31.12.		10 000 000,00 2 033 307,60		10 000 000,00 2 033 307,60
Koronvaihtosopimus 3				
Sopimus rajaa nykyisten vaihtuvakorkoisten lainojen korkokassavirtoja Sopimuksen alkamispäivä 25.10.2021 ja päättymispäivä 25.10.2024 Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan) 31.12.		10 000 000,00 472 244,00		10 000 000,00 472 244,00
Koronvaihtosopimus 4				
Sopimus kumoaa tulevaisuuden vaihtuvakorkoisten rahoitustarpeiden korkokassavirtoja Sopimuksen alkamispäivä 25.10.2024 ja päättymispäivä 25.10.2036 Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan) 31.12.		10 000 000,00 2 172 873,58		10 000 000,00 2 172 873,58
Koronvaihtosopimus5 (RIIHIMAKI12)				
Sopimus kumoaa tulevaisuuden vaihtuvakorkoisten rahoitustarpeiden korkokassavirtoja Sopimuksen alkamispäivä 23.6.2031 ja päättymispäivä 23.6.2041 Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan) 31.12.	10 000 000,00 481 818,41		10 000 000,00 481 818,41	
Tytäryhtiöt:				
Koronvaihtosopimus 1				
Suojattavat erät ovat 24.3.2017 - 24.9.2024 voimassa olevien 13,5 milj. euron lainasopimusten 6 kk Euriboriin pohjautuvat korkovirrat, jotka maksetaan puolivuositain 24.3. ja 24.9., sekä suojattava erä 7.3.2018 - 7.3.2027 noin 1,0 milj. euron lainasopimuksen 6 kk Euriboriin pohjautuva korkovirta, joka maksetaan puolivuositain 7.3. ja 7.9. Suojausten tarkoituksena on suojautua korkovirtojen vaihtelulta. Yhtiön hallituksen näkemyksen mukaan suojaus on pitkäaikainen ja korkoriskin toteutumista ei ole näköpiirissä. Sopimusten erääntymispäivät 24.9.2024 ja 7.9.2027 Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan) 31.12. Enimmäisvastuu	14 515 384,75 489 505,35 778 889,26	15 628 205,25 768 609,85 729 093,86		
Koronvaihtosopimus 2				
Yhtiöllä on pitkäaikainen velka Nordea Pankissa 812 500,00 euroa. Laina on liittyy johdannaisopimus, joka päättyy 15.3.2027. Koronvaihtosopimus on käsitelty taseen ulkopuolisena eränä, koska se on luonteeltaan suojaava: sen nimellisarvo ja lainapääoma ovat yhtä suuret ja koronvaihtosopimus on voimassa siihen saakka, kun laina-aika päättyy. Sekä laina että koronvaihtosopimus on sidottu 1 kk Euriboriin ja korko päivitetään samaan aikaan kummassakin. Koronvaihtosopimukseen tai lainaan ei liity poikkeuksellisia ehtoja. Koronvaihtosopimuksen keskeiset ehdot : Yhtiö maksaa pankille sopimuskorkoa 0,07% pa. Nordea pankki maksaa yhtiölle Euribor 1 kk. Maksupäivä on kerran kuukaudessa 15. päivä. Koronmääräytymispäivä on kaksi pankkipäivää ennen jokaisen korkojakson ensimmäistä päivää. Sopimuksen erääntymispäivä 15.3.2027. Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan) 31.12.	812 500,00 36 139,00	1 062 500,00 68 102,00		
Tiedot on otettu tytäryhteisöjen tilinpäätöksistä.				
Lainapääomaa vastaava nimellisarvo yhteensä Käypä arvo yhteensä	35 327 884,75 3 532 967,91	56 690 705,25 4 260 716,59	20 000 000,00 3 007 323,56	40 000 000,00 3 424 004,74

Kaupungin lainasalkun suojaamiseksi on tehty kaksi koronvaihtosopimusta, jotka kumoavat tulevaisuuden vaihtuvakorkoisten rahoitustarpeiden korkokassavirtoja ja pienentää tuleviin rahoitustarpeisiin liittyviä riskejä.

Vuoden 2023 lopussa lainoista oli 54,3 % kiinteäkorkoisia ja 45,7 % vaihtuvakorkoisia. Lainakanta oli yhteensä 69,2 miljoonaa euroa.

Ilman lyhytaikaisia Kuntatodistuslainoja (17,0 miljoonaa euroa) lainakanta oli 52,2 miljoonaa euroa. Tällöin lainoista 39,4 % oli kiinteäkorkoisia ja 60,6 % vaihtuvakorkoisia.

Sopimustyyppi	Nimellisarvo (29.12.2023)	Sopimuksen alkupäivä	Sopimuksen eräpäivä	Markkina-arvo (29.12.2023)	Markkina-arvo, jos korkokäyrä laskee 1%	Markkina-arvo, jos korkokäyrä nousee 1%	Markkina-arvo, jos korkokäyrä laskee 2%	Markkina-arvo, jos korkokäyrä nousee 2%
Koronvaihtosopimus	10 000 000	30.6.2025 ei toteutuksessa	29.6.2040	2 525 505,15 €	-1 085 016,00 €	895 189,92 €	-2 404 112,10 €	1 661 058,04 €
Tehostettu koronvaihtosopimus	10 000 000	23.6.2031 ei toteutuksessa	23.6.2041	481 815,41 €	-614 365,05 €	403 661,49 €	-1 486 909,92 €	650 331,00 €

Henkilöstöä, tilintarkastajan palkkioita ja intressitapahtumia koskevat liitetiedot

42. Henkilöstön lukumäärä	Riihimäen kaupunki	
	2023	2022
Vakinaiset	891	1 286
Määräaikaiset	219	263
Työllistetyt	54	75
<i>Yhteensä</i>	<i>1 164</i>	<i>1 624</i>

43. Henkilöstökulut	Riihimäen kaupunki	
	2023	2022
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	58 629 199,83	76 381 426,69
Henkilöstökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin	557 312,24	457 993,28
<i>Henkilöstökulut yhteensä</i>	<i>59 186 512,07</i>	<i>76 839 419,97</i>

44. Luottamushenkilön palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut	Riihimäen kaupunki	
	2023	2022
Riihimäen Keskustan kunnallisjärjestö	1 260,00	1 788,00
Keskusta Etelähämeenpiiri	34,00	
Hausjärven Keskusta	12,75	
Kokoomuksen Riihimäen kunnallisjärjestö	10 406,75	13 198,01
Forssan Kokoomus	17,00	
Riihimäen SDP	14 092,00	16 074,70
Riihimäen Kristilliset	2 385,05	2 877,40
Riihimäen Vihreät	2 714,50	3 942,00
Riihimäen Vasemmistoliitto	6 873,44	8 202,24
Riihimäen perusuomalaiset	3 622,25	4 356,25
Perussuomalaiset Hämeen piiri	35,50	
Liike Nyt	756,00	948,00
<i>Tilitetyt luottamushenkilömaksut yhteensä</i>	<i>42 209,24</i>	<i>51 386,60</i>

45. Tilintarkastajien palkkiot	Riihimäen kaupunki	
	2023	2022
Tarkastusyhteisö A		
Tilintarkastuspalkkiot	24 093,29	19 502,17
Tilintarkastajan lausunnot	9 630,00	11 904,10
Muut palkkiot		
<i>Palkkiot yhteensä</i>	<i>33 723,29</i>	<i>25 976,26</i>

Vireillä olevat oikeudenkäynnit

Kaupungin tiedossa ei ole vuoden lopussa ollut merkittäviä oikeudenkäynteihin tai viranomaisten toimenpiteisiin liittyviä riskejä. Merkittävyttä arvioitaessa rajana on pidetty yhden oikeudenkäynnin osalta 50 000 euron häviöriskiä.

Liitetieto intressitahoihin kuuluvien välisistä liiketoimista

Riihimäen kaupunki on antanut vuonna 2023 toiminta-avustusta tytäryhtiölleen Riihimäen Kotikulma Oy:lle n. 20 077 euroa (sosiaalinen isännöinti).

Riihimäen kaupunki on antanut aiempina tilikausina tytäryhtiölleen Riihimäen Kotikulma Oy:lle lainoja, joiden pääoma oli vuoden 2023 lopussa 75 000 euroa.

Kaupunginjohtajan kanssa on 29.8.2022 solmittu kuntalain mukainen johtajasopimus, jossa on sovittu kuuden kuukauden palkkaa vastaavasta erokorvauksesta.

Riihimäen kaupunki vastasi tytäryhtiöidensä Kiinteistö Oy Riihimäen Jäähallin, Kiinteistö Oy Riihimäen Kalevanrinteen ja Kiinteistö Oy Riihimäen Paloaseman Oy:n sekä Kiinteistö Oy Yritystalon isännöinti- ja muista hallintotehtävistä. Näistä tehtävistä kaupunki laskutti yhtiöiltä noin 12 003 euroa. Lisäksi kaupunki laskutti Koy Riihimäen Jäähallin korjausten työnjohtaja- ja valvontatehtävistä 4 200 euroa. Kaupunki laati 1.6.2019 asiasta isännöintisopimuksen.

9 ERIYTETYT TILINPÄÄTÖKSET

9.1 Riihimäen vesihuoltoliikelaitos

1. KATSAUS TOIMINTAAN

Heikentyneen turvallisuustilanteen heijastevaikutukset eivät vaikuttaneet vesihuoltopalveluihin Riihimäellä, vaan vesihuoltopalvelut toimivat normaalisti ja luotettavasti. Riihimäen Vesi varautui talvella 2022 - 2023 uhanneeseen sähköpulaan tarkistamalla suunnitelmia ja toimenpiteitä sähkökatkoissa toimimiseksi. Suomen ja Viron välisen Balticconnector-kaasuputken rikkoutuminen ulkoisen voiman vaikutuksesta lokakuun alussa nosti konkreettisesti esiin kriittiseen infrastruktuuriin kohdistuvan vaikuttamisen uhan. Kuitenkaan Riihimäellä ei ollut havaintoja kybervaikutamisesta, tiedustelusta, asiattomasta liikkumisesta laitosalueilla tai lähistöllä sekä ilkvallasta ja sabotoinnista.

Vuosi 2023 oli normaalia sateisempi. Lähimmällä säähavaintoasemalla (Hyvinkään Hyvinkäänkylä) mitattu vuosisadanta oli 752 mm (pitkäaikainen keskiarvo 665 mm). Tammi-, elo- ja lokakuu olivat tavanomaista sateisempia, kun taas helmi-, touko- ja kesäkuu olivat sadannaltaan tavanomaisia vähäisempiä.

Laitoksen vedenmyynti oli noin 2,2 milj. m³, joka oli hieman pienempi kuin edellisenä vuonna. Jätevesiä käsiteltiin jätevedenpuhdistamolla noin 4,0 milj. m³, joista 0,8 milj. m³ oli Hausjärveltä ja Lopelta. Jätevedenpuhdistamolla käsitelty jätevesimäärä oli 0,1 milj. m³ pienempi kuin edellisenä vuonna. Tilikauden ylijäämä oli 1,0 milj. euroa, 0,2 milj. euroa budjetoitua parempi. Toimintatuotot ylittivät talousarvioon nähden 0,4 milj. euroa, ollen 0,7 milj. euroa edellisvuotta suuremmat. Toimintakulut toteutuivat talousarvion mukaisesti ollen 0,4 milj. euroa edellisvuotta suuremmat. Liittymismaksutuloja laitokselle tuli 0,05 milj. euroa. Laitoksen nettoinvestoinnit olivat 8,9 milj. euroa, 0,3 milj. budjetoitua pienemmät.

Hintojen nousu nosti vesihuollon käyttö- ja investointikustannuksia, mikä yhdessä vesihuoltoverkoston vaatiman lisääntyneen saneeraustarpeen kanssa aiheutti tarpeen vesihuoltomaksu-

jen korotuksiin vuodelle 2023. Vuonna 2023 talousveden hinta oli 1,70 euroa/m³ (alv 24 %). Jätevesimaksu oli 2,06 euroa/m³ (alv 24 %). Omakotikiinteistön perusmaksut olivat yhteensä 291,40 euroa (alv 24 %) vuodessa.

Putkistosaneerauksiin ja täydennyksiin käytettiin yhteensä 4,7 milj. euroa. Merkittävimmät kohteet olivat Riutanharjun raakavesijohdon rakentaminen, Otsola II ja Keskusta I aluesaneeraukset sekä puhdistamontien vesihuoltosaneeraus. Uusia asuinalueita olivat Hevosenkengän ja Savotatien alueet sekä Jokikyä, joiden vesihuollon toteuttaminen maksoi 300 000 euroa. Kaupungin hankkeisiin liittyvät työt maksoivat 990 000 euroa, joista merkittävimpinä Tempelinkadun ja Hämeenaukion vesihuollon saneeraus.

Laitosyksikön investoinnit maksoivat 3,0 milj. euroa, suurimpana yksittäisenä eränä Haapahuhdan vesilaitoksen saneeraus. Laitoksen irtaimen omaisuuden hankintaa kului 45 000 euroa, josta suurin osa meni uuden ajoneuvon hankintaan.

Riihimäen Veden tuleva kehitys näyttää vakaalta. Näköpiirissä ei ole erityisiä uhkia laitoksen taloudelle tai sen toiminnalle. Vesihuoltoverkon saneerausta jatketaan tulevina vuosina vähintään nykyisellä tasolla. Verkoston ja tonttijohtojen uudisrakentaminen tulee hieman piristymään uusien asuinalueiden suunnittelun myötä.

Vesihuoltoliikelaitoksen johtokunta esittää kaupunginhallitukselle ja edelleen valtuustolle, että tilikauden tulos 1 044 447,27 euroa lisätään vesihuoltoliikelaitoksen taseeseen aikaisempien vuosien ylijäämään.

1. Kuvaus selonteon laatimisprosessista

2. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisen selonteko koskien vuotta 2023 pohjautuu liikelaitoksen johdon arvioihin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tilanteesta. Selonteon laadinnassa on hyödynnetty kaupungin ohjeistusta, sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan muistilistaa, tehtyä riskikartoitusta sekä sisäisen tarkastuksen tarkastuskertomuksia. Sisäistä arviointia tehdään ja toimintaan liittyviä riskejä tunnistetaan osana toimintaa ja toiminnan suunnittelua.

3. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämistapa ja eri osa-alueet

Vesihuoltoliikelaitoksen johtokunta ohjaa ja valvoo hallintokunnan toimintaa. Johtokunta vastaa hallinnon ja talouden toiminnan sekä sisäisen valvonnan asianmukaisesta järjestämisestä ja vesihuoltoliikelaitoksen johtaja johtaa ja kehittää toimintaa, huolehtii hallinnosta sekä talouden ja sisäisen valvonnan järjestämisestä.

Laitoksella pidetään johtoryhmän kokouksia noin kahden viikon välein. Niissä käydään läpi talousasiat, käynnissä olevat kaavoitus-, suunnittelu- ja rakentamisasiat sekä ajankohtaiset laki-, tiedotus-, henkilöstö-, ja sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asiat sekä mahdolliset ongelmatilanteet. Johtokunnalle raportoidaan johdon katsauksissa.

Koko henkilökunnan lakisääteiset koulutukset kuten hygieniapassit ovat seurannassa. Esimiehet osallistuvat kaupungin sisäisiin koulutuksiin, joissa käsitellään myös sisäistä valvontaa ja riskien hallintaa.

Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet ovat:

1. Tilikauden tulos vähintään 0,8 milj. euroa ja peruspääoman korko 10 %.

Toteuma: Tilikauden tulos 1,0 milj. euroa ja peruspääoman korko 10 %

2. Taloustutkimus Oy:n asiakastyytyväisyystutkimuksessa vertailukuntien keskiarvoa parempi kokonaisindeksi

Toteuma: Toteutunut

3. Putkirikkojen määrä runkovesijohdoissa enintään 10 kpl

Toteuma: 4 kpl

4. Laskuttamaton kulutus verkostoon pumpatusta vedestä enintään 15 % ja

hulevesien osuus jätevedenpuhdistamolle johdetuista jätevesistä enintään 40 %.

Toteuma: Laskuttamaton kulutus verkostoon pumpatusta vedestä 10,9 % ja

hulevesien osuus jätevedenpuhdistamolle johdetuista jätevesistä 34 %

Taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden toteutumista seurataan säännöllisesti ja niiden toteutumisesta raportoidaan kuukausi ja kvartaaliraporteissa.

Tavoitteet käydään läpi henkilökunnan kanssa kehityskeskusteluissa. Tavoitteet toteuttavat kaupungin strategian tavoitteita.

Laskutuksen ja laskujen maksujen asiatarvikset ja hyväksymiset toimivat ohjeiden mukaisesti.

Hallintokunnassa ei ole todettu omaisuuden hankinnassa, luovutuksessa tai käyttöarvossa menetyksiä, arvon alennuksia eikä ole jouduttu korvausvastuisiin.

Omaisuuden hankinta on käytännössä rakennusurakoiden mukana tuomaa infraa, rakennuksia ja laitteita. Hankinnat kilpailutetaan pääosin itse.

Pienistä hankinnoista on tehty kilpailutuksen jälkeen hankintapäätös, mutta sopimusta ei ole välttämättä tehty. Sopimukset ovat osittain yhteisiä teknisen palvelukeskuksen toimialueen kanssa tai vesihuoltoilikelaitos käyttää teknisen palvelukeskuksen toimialueen solmimia sopimuksia.

Hallintokunnan tekemät sopimukset koskevat pääasiassa suunnittelua, rakentamista, kunnossapitoa ja ohjelmistoja. Kaikki sopimukset palvelevat toimialan tavoitteita. Suunnittelu- ja urakkasopimuksia seurataan suunnittelu- ja työmaakokouksissa.

Laitoksen riskien arviointi päivitettiin käyttäen kaupungin yhteistä riskiarviointityökalua. Päivityksessä ei tullut merkittäviä muutoksia aikaisempiin arviointeihin nähden. Arvioinnissa löytyi 23 kappaletta riskejä, joista viisi oli strategisia, yhdeksän operatiivisia, kaksi taloudellisia ja seitsemän vahinkoriskiä. Riskeistä 16 kappaletta oli merkittäviä. Merkittävät riskit olivat operatiivisia, taloudellisia tai vahinkoriskejä. Merkittävänä riskeinä nähtiin: päätöksiin, sopimuksiin ja hankintoihin liittyvät riskit, vahingonkorvausvastuut, henkilöstön osaaminen ja saatavuus, tietojärjestelmien toimivuus, laajat häiriöt palvelussa, sota, terrorismi ja ilkivalta, laaja sähkökatko, tietoturva ja -suoja, riittämättö-

mät korvausinvestoinnit, kustannusten nousu, veden saastuminen, tulva, kuivuus, teollisuusasiakkaan päästö viemäriin, tulipalo sekä koneiden ja laitteiden häiriöt. Näiden riskien hallintatoimet on kuvattu. Kyseisiä riskejä voidaan pienentää, mutta niitä ei pystytä kokonaan poistamaan.

4. Sisäisen valvonnan asianmukaisuus ja riittävyys vuonna 2023

Liikelaitoksen sisäinen valvonta ja riskienhallinta on ollut asianmukaista ja riittävää v. 2023. Merkittäviä puutteita sisäisessä valvonnassa ei ole todettu. Valvontajärjestelmä toimii ja hyvän hallintotavan keskeiset elementit ovat tiedossa ja niitä noudatetaan. Kehittämistoimenpiteitä tehdään aktiivisesti osana normaalia toimintaa.

Vuoden 2023 aikana ei havaittu erityisiä sisäisen valvonnan kehittämistarpeita eikä voimassa olevalla taloussuunnittelukaudella ole tarkoitus muuttaa sisäistä valvontaa

Vesihuoltoliikelaitoksen tuloslaskelma ja tunnusluvut

	TP 2023	TP 2022
Liikevaihto	9 777 584,78	9 045 159,53
Valmistus omaan käyttöön	11 889,96	13 847,08
Liiketoiminnan muut tuotot	19 847,99	32 441,92
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	-1 189 818,96	-1 086 292,66
Palvelujen ostot	-1 676 801,35	-1 509 351,58
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-1 459 610,89	-1 379 019,63
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-285 570,13	-277 753,58
Muut henkilösivukulut	-52 261,31	-45 644,62
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-3 101 235,60	-2 916 079,34
Arvonalentumiset	-3 101 235,60	-2 916 079,34
Liiketoiminnan muut kulut	-179 184,11	-134 813,73
Liikelylijäämä (-alijäämä)	1 864 840,38	1 742 493,39
Rahoitustuotot ja -kulut		
Muut rahoitustuotot	6 967,37	6 594,11
Kunnalle/kuntayhtymälle maksetut korkokulut	-77 085,06	-99 454,00
Korvaus peruspääomasta	-750 150,48	-750 150,48
Muut rahoituskulut	-124,94	-557,17
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	1 044 447,27	898 925,85
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	1 044 447,27	898 925,85
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	1 044 447,27	898 925,85
Sijoitetun pääoman tuotto, %	3,5 %	3,3 %
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %	3,5 %	3,3 %
Voitto, %	10,7 %	9,9 %

Vesihuoltoliikelaitoksen johtokunta esittää kaupunginhallitukselle ja edelleen valtuustolle, että tilikauden tulos 1 044 447,27 euroa lisätään vesihuoltoliikelaitoksen taseeseen aikaisempien vuosien ylijäämään.

Hulevesitoiminnan tuloslaskelma

	TP 2023	TP 2022
Liikevaihto	448 279,91	326 590,56
Liiketoiminnan muut tuotot		564,47
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	-11 743,52	-9 041,10
Palvelujen ostot	-206 485,45	-192 096,97
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-99 773,16	-104 091,27
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-17 244,79	-21 412,56
Muut henkilösivukulut	-3 770,95	-4 254,03
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-324 953,96	-289 821,59
Arvonalentumiset	-324 953,96	-289 821,59
Liiketoiminnan muut kulut	-11 388,46	-8 713,96
Liikeliikälämmä (-alijäämä)	-227 080,38	-231 117,07
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korvaus peruspääomista	-81 317,96	-81 317,96
Muut rahoituskulut	-81 317,96	-81 317,96
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	-308 398,34	-312 435,03
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	-308 398,34	-312 435,03
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-308 398,34	-312 435,03

Hulevesitoiminnan osalta tunnuslukuja ei ole voitu esittää, koska ohjeita tunnuslukujen laskemiseksi ei ole vielä annettu eikä tunnuslukuja ole muutenkaan tarkemmin määritelty.

Vesihuoltoliikelaitoksen rahoituslaskelma ja tunnusluvut

	2023		2022	
Toiminnan rahavirta				
Liikeylijäämä (-alijäämä)	1 864 840,38		1 742 493,39	
Poistot ja arvonalentumiset	3 101 235,60		2 916 079,34	
Rahoitustuotot ja -kulut	-820 393,11		-843 567,54	
Tulorahoituksen korjaukset	-8 420,97		-14 919,35	
	4 137 261,90	4 137 261,90	3 800 085,84	3 800 085,84
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-9 160 019,99		-5 323 589,09	
Rahoitusosuudet inv.menoihin	252 285,28		25 201,41	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	8 420,97	-8 899 313,74	14 919,35	-5 283 468,33
Toiminnan ja investointien rahavirta		-4 762 051,84		-1 483 382,49
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen vähennys kunnalta	-650 000,00		-650 000,00	
Lyhytaikaisten lainojen muutos muilta		-650 000,00		-650 000,00
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Saamisten muutos kunnalta	4 535 920,43		2 435 245,22	
Saamisten muutos muilta	121 876,83		-221 566,23	
Korottomien velkojen muutos muilta	754 254,58	5 412 051,84	-80 296,50	2 133 382,49
Rahoituksen rahavirta		4 762 051,84		1 483 382,49
Rahavarojen muutos		0,00		0,00
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12.	0,00		0,00	
Rahavarat 1.1.	0,00	0,00	0,00	0,00
LIKELAITOKSEN TUNNUSLUVUT				
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta 1000 €	-3 635		1 059	
Investointien tulorahoitus, %	46,5		72,2	
Laskennallinen lainanhoitokate	4,7		3,9	
Lainanhoitokate	5,8		5,2	
Quick ratio	1,4		5,9	
Current ratio	1,4		5,9	

Hulevesitoiminnan rahoituslaskelma

	2023		2022	
Toiminnan rahavirta				
Liikelyljäämä (-alijäämä)	-227 080,38		-231 117,07	
Poistot ja arvonalentumiset	324 953,96		289 821,59	
Rahoitustuotot ja -kulut	-81 317,96		-81 317,96	
	16 555,62	16 555,62	-22 613,44	-22 613,44
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-1 627 912,98		-750 228,23	
Rahoitusosuudet inv.menoihin	194 041,65		10 345,22	
		-1 433 871,33		-739 883,01
Toiminnan ja investointien rahavirta		-1 417 315,71		-762 496,45
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen vähennys kunnalta				
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Saamisten muutos muilta	447,48		116,99	
Korottomien velkojen muutos muilta	1 416 868,23	1 417 315,71	762 379,46	762 496,45
		1 417 315,71		762 496,45
Rahoituksen rahavirta				
Rahavarojen muutos		0,00		0,00
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12.	0,00		0,00	
Rahavarat 1.1.	0,00	0,00	0,00	0,00

Hulevesitoiminnan osalta tunnuslukuja ei ole voitu esittää, koska ohjeita tunnuslukujen laskemiseksi ei ole vielä annettu eikä tunnuslukuja ole muutenkaan tarkemmin määritely.

Vesihuoltoliikelaitoksen tase ja tunnusluvut

	2023	2022
VASTAAVAA		
A PYSYVAT VASTAAVAT	57 673 662,80	51 867 163,69
I Aineettomat hyödykkeet		
2. Tietokoneohjelmistot	119 050,18	163 540,73
II Aineelliset hyödykkeet	57 491 495,41	51 640 505,75
1. Maa- ja vesialueet	198 189,47	198 189,47
2. Rakennukset	9 696 931,81	10 222 059,30
3. Kiinteät rakenteet ja laitteet	42 540 045,68	39 094 449,28
4. Koneet ja kalusto	112 750,75	132 796,98
6. Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	4 943 577,70	1 993 010,72
III Sijoitukset	63 117,21	63 117,21
4. Muut saamiset	63 117,21	63 117,21
C VAIHTUVAT VASTAAVAT	2 666 102,73	7 323 899,99
II Saamiset	2 666 102,73	7 323 899,99
Lyhytaikaiset saamiset	2 666 102,73	7 323 899,99
1. Myyntisaamiset	868 147,39	988 334,02
3. Saamiset kunnalta/kuntayhtymältä	1 791 251,31	6 327 171,74
4. Muut saamiset		
5. Siirtosaamiset	6 704,03	8 394,23
VASTAAVAA YHTEENSA	60 339 765,53	59 191 063,68
VASTATTAVAA		
A OMA PAAOMA	46 362 547,43	45 318 100,16
I Peruspääoma	7 501 504,53	7 501 504,53
IV Edellisten tilikausien yli-/alijäämä TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	37 816 595,63	36 917 669,78
1 044 447,27	898 925,85	
E VIERAS PAAOMA	13 977 218,10	13 872 963,52
I Pitkäaikainen	12 027 057,25	12 624 665,83
3. Lainat kunnalta/kuntayhtymältä	5 975 000,00	6 625 000,00
8. Korottomat velat kunnalta/kuntayhtymältä	127 296,82	125 787,22
9. Muut velat	5 924 760,43	5 873 878,61
Lyhytaikainen	1 950 160,85	1 248 297,69
3. Lainat kunnilta/kuntayhtymiltä	650 000,00	650 000,00
6. Saadut ennakot	2 750,83	2 268,65
7. Ostovelat	883 235,71	173 839,16
9. Muut velat	81 282,88	104 804,47
10. Siirtovelat	332 891,98	317 385,41
VASTATTAVAA YHTEENSA	60 339 765,53	59 191 063,68
TASEEN TUNNUSLUVUT		
Omavaraisuusaste, %	76,8	76,6
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	142,6	152,6
Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 €	38 861	37 817
Lainakanta 31.12., 1000 €	6 625	7 275
Lainat ja vuokravastuut, 31.12.	6 625	7 275

Hulevesitoiminnan tase

	2023	2022
VASTAAVAA		
A PYSYVÄT VASTAAVAT	8 281 479,17	7 172 561,80
I Aineettomat hyödykkeet	11 905,04	16 354,07
2. Tietokoneohjelmistot	11 905,04	16 354,07
II Aineelliset hyödykkeet	8 269 574,13	7 156 207,73
2. Rakennukset	12 916,84	13 916,68
3. Kiinteät rakenteet ja laitteet	8 269 574,13	7 142 790,97
C VAIHTUVAT VASTAAVAT		447,48
II Saamiset		447,48
Lyhytaikaiset saamiset		447,48
5. Siirtosaamiset		447,48
VASTAAVAA YHTEENSÄ	<u>8 281 479,17</u>	<u>7 173 009,28</u>
VASTATTAVAA		
A OMA PÄÄOMA	579 395,66	887 794,00
I Peruspääoma	813 179,43	813 179,43
IV Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	74 614,57	387 049,60
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-308 398,34	-312 435,03
E VIERAS PÄÄOMA	7 702 083,51	6 285 215,28
I Pitkäaikainen	157 407,12	145 557,18
8. Korottomat velat kunnalta/kuntayhtymältä	452,88	
9. Muut velat	156 954,24	145 557,18
Lyhytaikainen	7 544 676,39	6 139 658,10
8. Korottomat velat kunnalta/kuntayhtymältä	2 805 366,01	1 398 826,07
9. Muut velat	3 134,63	2 790,28
10. Siirtovelat	4 736 175,75	4 738 041,75
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	<u>8 281 479,17</u>	<u>7 173 009,28</u>

Hulevesitoiminnan osalta tunnuslukuja ei ole voitu esittää, koska ohjeita tunnuslukujen laskemiseksi ei ole vielä annettu eikä tunnuslukuja ole muutenkaan tarkemmin määritetty.

6. TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

6.1. TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

6.1.1. Yleistä

Vesihuoltolain (119/2001) mukaan kunnallisen vesihuoltolaitoksen kirjanpito tulee eriyttää kunnan kirjanpidossa ja laitoksen on laadittava tilikausittain erillinen tilinpäätös. Riihimäen kaupunginvaltuusto päätti 1.10.2001 vesi- ja viemärlaitoksen muodostamisesta kunnalliseksi liikelaitokseksi 1.1.2002 alkaen. Vesihuoltolaitoksen aloittava tase hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 10.6.2002.

Vesihuoltoliikelaitoksen tilinpäätös sisältää ulkoisina ostoina ja myynteinä vesihuoltoliikelaitoksen ja kaupungin väliset liiketapahtumat.

Vesihuoltoliikelaitoksen ja kaupungin välisiä veloituksia ovat mm. asiantuntijapalveluiden, tukipalveluiden sekä rakentamispalveluiden ostot. Asiantuntijapalveluiden veloituksen perusteena on käytetty henkilöiden tekemiä todellisia työtunteja ja tuntipalkkaa sosiaalikuuluineen. Riihimäen kaupungin ja vesihuoltoliikelaitoksen taloushallinnon järjestelmien sekä tietohallinto-, talous- ja henkilöstöhallinnon (tukipalveluiden) kustannusten jakoperusteena on käytetty henkilöstömäärä/kustannuspaikka välistä suhdetta. Rakentamispalveluiden veloitukset ovat perustuneet kaupungin toteutuneisiin rakentamiskustannuksiin. Sisäistä katetta veloituksiin ei ole lisätty.

Vesihuoltolain sekä maankäyttö- ja rakennuslain muutokset tulivat voimaan 1.9.2014. Vesihuoltolain mukaan kunnan tulee eriyttää vesihuolto ja huleveden viemärointi muista toiminnoista. Vesihuolto ja huleveden viemärointi tulee eriyttää myös toisistaan. Vesihuollolle ja huleveden viemäroinnille on tilikausittain laadittava tase, tuloslaskelma ja rahoituslaskelma sekä esitettävä niiden liitteenä olevat tiedot. Vesi- ja viemärlaitoksen ja hulevesitoiminnan pysyvät vastaavat on laskennallisesti eriytetty. Siirtovelkojen liitetietoja ei ole eriytetty hulevesitoiminnan osalta vähäisen merkityksen vuoksi. Muut saamiset kunnalta ja oma pääoma on jaettu vesi- ja viemärlaitokselle ja hulevesitoiminnalle suhteella 89,16 % ja 10,84 %, joka on saatu vesi- ja viemärlaitostoiminnan ja hulevesitoiminnan omaisuuksien tasearvoista liikelaitosta perustettaessa.

6.1.2. Arvostus- ja jaksotuseriaatteet ja menetelmät

Käyttöomaisuuden arvostus

Käyttöomaisuus on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa 6.2.2. Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon.

6.1.3 Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Vesihuoltoliikelaitoksen liitetietoja on päivitetty vastaamaan paremmin kirjanpitolautakunnan kuntajaoston liitetieto-ohjetta.

6.1.4 Aikaisempia tilikausia koskevan virheen käsittely tilinpäätöksessä

Tuloslaskelman liitetiedot

6. Toimintatuotot tehtävittäin		
	Riihimäen Vesihuoltoliikelaitos	
	2023	2022
Vesilaitos		
Liikevaihto	3 601 590,40	3 464 021,89
Liiketoiminnan muut tulot	13 207,89	27 749,55
	3 614 798,29	3 491 771,44
Viemärlaitos		
Liikevaihto	5 727 714,47	5 182 932,24
Liiketoiminnan muut tulot	6 640,10	4 583,36
	5 734 354,57	5 187 515,60
Hulevesitoiminta		
Liikevaihto	448 279,91	398 205,40
Liiketoiminnan muut tulot		109,01
	448 279,91	398 314,41
Yhteensä	9 797 432,77	9 077 601,45

9. Palvelun ostojen erittely		
	Riihimäen Vesihuoltoliikelaitos	
	2023	2022
Muiden palvelujen ostot	1 676 801,35	1 509 351,58

Liitetieto 11. Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista

Käyttöomaisuuden poistojen määrittämisessä on käytetty kaupunginhallituksen 17.12.2012 hyväksymää poistosuunnitelmaa. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu käyttöomaisuuden hankintamenoista arvioidun taloudellisen käyttöajan mukaan. Poistoajat ja niitä vastaavat poistomenetelmät ovat seuraavat:

AINEETTOMAT HYÖDYKKEET

Kehittämismenot	Tasapoisto	2 vuotta
Aineettomat oikeudet	Tasapoisto	5 vuotta
Liikearvo	Tasapoisto	2 vuotta
Muut pitkäaikaiset menot		
- atk-ohjelmistot	Tasapoisto	3 vuotta
- muut	Tasapoisto	3 vuotta

AINEELLISET HYÖDYKKEET

Maa- ja vesialueet	Ei poistoa	
Rakennukset ja rakennelmat		
Hallinto- ja laitosrakennukset	Tasapoisto	10-40 vuotta
- hallinto- ja museorakennukset		
- hoitolaitokset		
- koulut ja kirjasto		
- liikuntahallit		
Tehdas- ja tuotantorakennukset	Tasapoisto	30 vuotta
VHL:n rakennukset ja vesitorni	Tasapoisto	30 vuotta
Talousrakennukset	Tasapoisto	10 vuotta
- saunat, varastot ja huoltorakennukset		
Vapaa-ajan rakennukset	Tasapoisto	20 vuotta
Asuinrakennukset	Tasapoisto	40 vuotta
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Kadut, tiet, torit ja puistot	Tasapoisto	20 vuotta
Sillat, laiturit ja uimalat	Tasapoisto	30 vuotta
Muut maa- ja vesirakenteet	Tasapoisto	15 vuotta
Vedenjakeluverkosto	Tasapoisto	40 vuotta
Viemäriverkko	Tasapoisto	40 vuotta
Kaukolämpöverkko	Tasapoisto	40 vuotta
Sähköjohdot, muuntoasemat, ulkovalaistuslaitteet	Tasapoisto	20 vuotta
Puhelinverkko, keskusasema, alakeskukset	Tasapoisto	40 vuotta
Maakaasuverkko	Tasapoisto	40 vuotta
Muut putki- ja kaapeliverkot	Tasapoisto	40 vuotta
Hulevesiverkko	Tasapoisto	40 vuotta
Sähkö-, vesi-, yms. laitosten laitoskoneet ja laitteet	Tasapoisto	10 vuotta
Kiinteät nosto- ja siirtolaitteet	Tasapoisto	15 vuotta
Liikenteen ohjauslaitteet	Tasapoisto	10 vuotta
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	Tasapoisto	10 vuotta
Koneet ja kalusto		
Rautaiset alukset	Tasapoisto	15 vuotta
Puiset alukset ja muut uivat työkonet	Tasapoisto	8 vuotta
Muut kuljetusvälineet	Tasapoisto	4 vuotta
Muut liikkuvat työkonet	Tasapoisto	5 vuotta
Muut raskaat koneet	Tasapoisto	10 vuotta
Muut kevyet koneet	Tasapoisto	5 vuotta
Sairaala-, terveydenhuolto- yms. laitteet	Tasapoisto	5 vuotta
Atk-laitteet	Tasapoisto	3 vuotta
Muut laitteet ja kalusteet	Tasapoisto	3 vuotta
Muut aineelliset hyödykkeet		
Luonnonvarat	Käytön mukainen	
Arvo- ja taide-esineet	Ei poistoa	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	Ei poistoa	
PYSYVIEN VASTAAVIEN SIIJOITUKSET		
Osakkeet ja osuudet	Ei poistoa	

13. Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot ja tappiot	Riihimäen Vesi- ja viemärihuoltoliikelaitos	
	2023	2022
Muut luovutusvoitot	8 420,97	

6.3. TASETTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

6.3.1. Taseen vastaavaa koskevat liitetiedot

Liitetieto 19. Pysyvien vastaavien hyödykkeet

Pysyvät vastaavat Riihimäen Vesihuoltoliikelaitos

Aineettomat hyödykkeet

	Aineettomat oikeudet	Muut pitkävaik. menot	Aineettomat yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	163 540,73		163 540,73
Lisäykset tilikauden aikana	13 831,00		13 831,00
Rahoitusosuudet tilikaudella			
Vähennykset tilikauden aikana			
Siirrot erien välillä			
<i>Tilikauden poisto</i>	-58 321,55		-58 321,55
Arvonlennukset ja niiden palautukset			
Poistamaton hankintameno 31.12.	119 050,18	0,00	119 050,18
Arvonkorotukset			
Kirjanpitoarvo 31.12.	119 050,18	0,00	119 050,18

Aineelliset hyödykkeet

	Maa-alueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet	Koneet ja kalusto	Enn.maksut kesk.er.hank.	Aineelliset yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	198 189,47	10 222 059,30	39 094 449,28	132 796,98	1 993 010,72	51 640 505,75
Lisäykset tilikauden aikana			4 528 905,32	39 937,69	4 577 345,98	9 146 188,99
Rahoitusosuudet tilikaudella			-252 285,28			-252 285,28
Vähennykset tilikauden aikana						
Siirrot erien välillä			1 626 779,00		-1 626 779,00	
<i>Tilikauden poisto</i>		-525 127,49	-2 457 802,64	-59 983,92		-3 042 914,05
Arvonlennukset ja niiden palautukset						
Poistamaton hankintameno 31.12.	198 189,47	9 696 931,81	42 540 045,68	112 750,75	4 943 577,70	57 491 495,41
Arvonkorotukset						
Kirjanpitoarvo 31.12.	198 189,47	9 696 931,81	42 540 045,68	112 750,75	4 943 577,70	57 491 495,41

Sijoitukset

	Palautuskelpoiset liittymismaksut
Poistamaton hankintameno 1.1.	63 117,21
Lisäykset tilikauden aikana	
Vähennykset tilikauden aikana	
Siirrot erien välillä	
Poistamaton hankintameno 31.12.	63 117,21
Kirjanpitoarvo 31.12.	63 117,21

Pysyvät vastaavat hulevesitoiminta

Aineettomat hyödykkeet

	Aineettomat oikeudet	Muut pitkävaik. menot	Aineettomat yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	16 354,07		16 354,07
Lisäykset tilikauden aikana	1 383,10		1 383,10
Rahoitusosuudet tilikaudella			
Vähennykset tilikauden aikana			
Siirrot erien välillä			
<i>Tilikauden poisto</i>	-5 832,13		-5 832,13
Arvonlennukset ja niiden palautukset			
Poistamaton hankintameno 31.12.	11 905,04	0,00	11 905,04
Arvonkorotukset			
Kirjanpitoarvo 31.12.	11 905,04	0,00	11 905,04

Aineelliset hyödykkeet

	Maa-alueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet	Koneet ja kalusto	Enn.maksut kesk.er.hank.	Aineelliset yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.		13 416,76	7 142 790,97			7 156 207,73
Lisäykset tilikauden aikana			1 626 529,88			1 626 529,88
Rahoitusosuudet tilikaudella			-194 041,65			-194 041,65
Vähennykset tilikauden aikana						
Siirrot erien välillä						
<i>Tilikauden poisto</i>		-499,92	-318 621,91			-319 121,83
Arvonlennukset ja niiden palautukset						
Poistamaton hankintameno 31.12.	0,00	12 916,84	8 256 657,29	0,00	0,00	8 269 574,13
Arvonkorotukset						
Kirjanpitoarvo 31.12.	0,00	12 916,84	8 256 657,29	0,00	0,00	8 269 574,13

23. Pitkä- ja lyhytaikaiset saamiset joissa kunta on jäsenenä

	Riihimäen Vesihuoltoliikelaitos		Riihimäen Vesihuoltoliikelaitos	
	2023	2023	2022	2022
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä Myyntisaamiset		25 268,32		22 771,98
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä Myyntisaamiset				6 881,94
Saamiset osakkuus- sekä muilta omistusyhteisyyksiltä Myyntisaamiset		4 101,50		1 190,97
Saamiset yhteensä		29 369,82		30 844,89

24. Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät

	Riihimäen Vesihuoltoliikelaitos	
	2023	2022
Lyhytaikaiset siirtosaamiset Kansaneläkelaitos, työterveyshuollon korvaus	6 704,03	8 394,23

Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

25. Oman pääoman erittely	Riihimäen Vesihuoltoliikelaitos	
	2023	2022
Peruspääoma 1.1. Lisäykset tilikaudella Vähennykset tilikaudella	7 501 504,53	7 501 504,53
Peruspääoma 31.12.	7 501 504,53	7 501 504,53
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) Muut ylijäämä-alijäämäerien muutokset (maa-alueiden arvon tarkistaminen)	37 816 595,63	36 869 463,59
		48 206,19
Tilikauden ylijäämä	1 044 447,27	898 925,85
Oma pääoma yhteensä	46 362 547,43	45 318 100,16

30. Velkojen erittely saman konsernin yhteisöille

Vieras pääoma	Riihimäen Vesihuoltoliikelaitos		Riihimäen Vesihuoltoliikelaitos	
	2023	2023	2022	2022
	Pitkäaikainen	Lyhytaikaiset	Pitkäaikainen	Lyhytaikaiset
Velat kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä Ostovelat				1 540,00

32. Muut velat	Riihimäen Vesihuoltoliikelaitos	
	2023	2022
Muiden velkojen erittely		
Liittymismaksut kunnalta	127 296,82	125 787,22
Liittymismaksut	5 924 760,43	5 640 428,49
Muut velat yhteensä	6 052 057,25	5 766 215,71

33. Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät	Riihimäen Vesihuoltoliikelaitos	
	2023	2022
Lomapalkkajaksotus	306 435,68	297 836,65
Työttömyysvakuutusmaksu työnantaja	6 908,21	
Kuel maksu palkkaperusteinen	19 548,09	19 548,76
Siirtovelat yhteensä	332 891,98	317 385,41

42. Henkilöstön lukumäärä	Riihimäen Vesihuoltoliikelaitos	
	2023	2022
Vakinaiset	28	29

43. Henkilöstökulut	Riihimäen Vesihuoltoliikelaitos	
	2023	2022
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	1 797 442,33	1 702 417,83

44. Luottamushenkilön palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut	Riihimäen Vesihuoltoliikelaitos	
	2023	2022
Riihimäen keskustan kunnallisjärjestö	178,50	191,25
Riihimäen SDP	153,00	153,00
Riihimäen Perussuomalaiset	8,50	
Riihimäen Vasemmistoliitto	493,90	481,14
Tilitetyt luottamushenkilömaksut yhteensä	833,90	825,39

Taseen vastattavia koskevat liitetiedot, Hulevesitoiminta

25. Oman pääoman erittely	Riihimäen Vesihuoltoliikelaitos	
	2023	2022
Peruspääoma 1.1.	813 179,43	813 179,43
Lisäykset tilikaudella		
Vähennykset tilikaudella		
Peruspääoma 31.12.	813 179,43	813 179,43
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	74 614,57	387 049,60
Tilikauden ylijäämä	- 308 398,34	- 312 435,03
Oma pääoma yhteensä	579 395,66	887 794,00

32. Muut velat	Riihimäen Vesihuoltoliikelaitos	
	2023	2022
Muiden velkojen erittely		
Liittymismaksut kunnalta	452,88	
Liittymismaksut	156 954,24	145 557,18
Muut velat yhteensä	157 407,12	145 557,18

33. Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät	Riihimäen Vesihuoltoliikelaitos	
	2023	2022
Lomapalkkajaksotus	20 735,57	22 867,71
Työttömyysvakuutusmaksu työnantaja	448,91	
KuEL-maksut palkkaperusteinen	1 282,95	1 465,72
Muut siirtovelat muille	4 713 708,32	4 713 708,32
Siirtovelat yhteensä	4 736 175,75	4 738 041,75

Vesihuoltoliikelaitoksen tulos- ja rahoitusosan toteutumisvertailu

TULOS-LASKELMAN TOTEUTUMISVERTAILU	Tp 2022	TA 2023	TA muutokset 2023	Muutettu TA 2023	Toteuma 2023	Poikkeama TOT-muutettu TA	Poikkeama %
Liikevaihto	9 045 159,53	9 374 500		9 374 500	9 777 584,78	403 085	4,3 %
Liiketoiminnan muut tuotot	32 441,92	20 100		20 100	19 847,99	-252	-1,3 %
	9 077 601,45	9 394 600		9 394 600	9 797 432,77	402 833	4,3 %
Valmistus omaan käyttöön	13 847,08				11 889,96	11 890	
Materiaalit ja palvelut							
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 086 292,66	-1 307 300		-1 307 300	-1 189 818,96	117 481	-9,0 %
Palvelujen ostot	-1 509 351,58	-1 465 600		-1 465 600	-1 676 801,35	-211 201	14,4 %
	-2 595 644,24	-2 772 900		-2 772 900	-2 866 620,31	-93 720	3,4 %
Henkilöstökulut							
Palkat ja palkkiot yhteensä	-1 379 019,63	-1 538 900		-1 538 900	-1 459 610,89	79 289	-5,2 %
Henkilösivukulut	-323 398,20	-360 000		-360 000	-337 831,44	22 169	-6,2 %
	-1 702 417,83	-1 898 900		-1 898 900	-1 797 442,33	101 457,67	-5,3 %
Poistot ja arvonalentumiset							
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 916 079,34	-2 900 500		-2 900 500	-3 101 235,60	-200 736	6,9 %
Liiketoiminnan muut kulut	-134 813,73	-175 200		-175 200	-179 184,11	-3 984	2,3 %
LIIEKYLIJÄÄMÄ (-ALIJÄÄMÄ)	1 742 493,39	1 647 100		1 647 100	1 864 840,38	217 740	13,2 %
Rahoitustuotot ja -kulut							
Muut rahoitustuotot	6 594,11				6 967,37	6 967	
Kunnalle maksetut korkokulut	-99 454,00	-76 700		-76 700	-77 085,06	-385	0,5 %
Korvaus peruspääomasta	-750 150,48	-750 000		-750 000	-750 150,48	-150	0,0 %
Muut rahoituskulut	-557,17				-124,94	-125	
	-843 567,54	-826 700		-826 700	-820 393,11	6 307	-0,8 %
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	898 925,85	820 400		820 400	1 044 447,27	224 047	27,3 %

RAHOITUSOSAN VERTAILU	Tp 2022	TA 2023	TA muutokset 2023	Muutettu TA 2023	Toteuma 2023	Poikkeama TOT-TA	Poikkeama %
Toiminnan rahavirta							
Liikelyjäämä (alijäämä)	1 742 493,39	1 647 100		1 647 100	1 864 840,38	217 740	13,2 %
Poistot ja arvonalentumiset	2 916 079,34	2 900 500		2 900 500	3 101 235,60	200 736	6,9 %
Rahoitustuotot ja -kulut	-843 567,54	-826 700		-826 700	-820 393,11	6 307	-0,8 %
Tulorahoituksen korjauserät	-14 919,35				-8 420,97	-8 421	
	3 800 084,84	3 720 900		3 720 900	4 137 261,90	416 362	11,2 %
Investointien rahavirta							
Investointimenot	-5 323 589,09	-9 445 000		-9 445 000	-9 160 019,99	284 980	-3,0 %
Rahoitusosuudet investointimenoihin	25 201,41	254 000		254 000	252 285,28	-1 715	-0,7 %
Pysyvien vastaavien luovutustulot	14 919,35				8 420,97	8 421	
	-5 283 468,33	-9 191 000		-9 191 000	-8 899 313,74	291 686	-3,2 %
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIR	-1 483 382,49	-5 470 100		-5 470 100	-4 762 051,84	708 048	-12,9 %
Rahoituksen rahavirta							
Lainakannan muutokset							
Pitkäaikaisten lainojen vähennys kunnalle	-650 000,00	-650 000		-650 000	-650 000,00		
	-650 000,00	-650 000		-650 000	-650 000,00		
Muut maksuvalmiuden muutokset							
Saamisten muutos kunnalta	2 435 245,22				4 535 920,43	4 535 920	
Saamisten muutos muilta	-221 566,23				121 876,83	121 877	
Korottomien velkojen muutos kunnalta					1 509,60		
Korottomien velkojen muutos muilta	-80 296,50	300 000		300 000	752 744,98	452 745	150,9 %
	2 133 382,49	300 000		300 000	5 412 051,84	5 112 052	1704,0 %
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	1 483 382,49	-350 000		-350 000	4 762 051,84	5 112 052	-1460,6 %

Hulevesitöminnan tulos- ja rahoitusosan toteutumisvertailu

TULOSLASKELMAN TOTEUTUMISVERTAILU	Tp	TA	TA muutokset	Muutettu TA	Toteuma	Poikkeama	Poikkeama
	2022	2023	2023	2023	2023	TOT-muutettu TA	%
Liikevaihto	398 205,40	211 000		211 000	448 279,91	237 280	112,5 %
Liiketoiminnan muut tuotot	109,01						
	398 314,41	211 000		211 000	448 279,91	237 280	112,5 %
Materiaalit ja palvelut							
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-9 041,10	-13 500		-13 500	-11 743,52	1 756	-13,0 %
Palvelujen ostot	-192 096,97	-115 600		-115 600	-206 485,45	-90 885	78,6 %
	-201 138,07	-129 100		-129 100	-218 228,97	-89 129	69,0 %
Henkilöstökulut	-129 757,86	-144 200		-144 200	-120 788,90	23 411	-16,2 %
	-129 757,86	-144 200,00		-144 200	-120 788,90	23 411,10	-16,2 %
Poistot ja arvonalentumiset							
Suunnitelman mukaiset poistot	-289 821,59	-312 800		-312 800	-324 953,96	-12 154	3,9 %
Liiketoiminnan muut kulut	-8 713,96	-12 100		-12 100	-11 388,46	712	-5,9 %
LIIKKEYLIJÄÄMÄ (-ALIJÄÄMÄ)	-231 117,07	-387 200		-387 200	-227 080,38	160 120	-41,4 %
Rahoitustuotot ja -kulut							
Korvaus peruspääomasta	-81 317,96				-81 317,96	-81 318	
	-81 317,96				-81 317,96	-81 318	
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-312 435,03	-387 200		-387 200	-308 398,34	78 802	-20,4 %

RAHOITUSOSAN VERTAILU	Tp	TA	TA muutokset	Muutettu TA	Toteuma	Poikkeama	Poikkeama
	2022	2023	2023	2023	2023	TOT-TA	%
Toiminnan rahavirta							
Liikelyjäämä (alijäämä)	-231 117,07	-387 200		-387 200	-227 080,38	160 120	-41,4 %
Poistot ja arvonalentumiset	289 821,59	312 800		312 800	324 953,96		
Rahoitustuotot ja -kulut	-81 317,96				-81 317,96		
	-22 614,44	-74 400		-74 400	16 555,62		
Investointien rahavirta							
Investointimenot	-750 228,23				-1 627 912,98	-1 627 913	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	10 345,22				194 041,65	194 042	
	-739 883,01				-1 433 871,33		
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIR	-762 496,45	-74 400		-74 400	-1 417 315,71		
Muut maksuvalmiuden muutokset							
Saamisten muutos muilta	116,99				447,48	447	
Korottomien velkojen muutos muilta	762 379,46				1 416 868,23	1 416 868	
	762 496,45				1 417 315,71	1 417 315,71	
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	762 496,45	-74 400		-74 400	1 417 315,71	1 417 315,71	

Riihimäen Vesihuoltoliikelaitoksen investoinnit 2023		Investointikohde	TA 2023	Toteuma 2023	Jäijellä
19580 Verkostoinvestoinnit	Total				
	195800 Budjetoitinkohde	Total	-100 000		-100 000,00
		19580001 Vesilaitos - budjetoitinkohde	-100 000		-100 000,00
	195801 Asuntoalueiden rakentaminen ja täydennys	Total	-150 000	-236 138,43	-86 138,43
		19580107 Savottatie		-25 876,24	36 966,05
		19580108 Hevosenkenkä	-150 000	-132 083,74	38 691,06
		19580111 Jokikylä		-78 178,45	78 178,45
	195807 Kaupungin hankkeisiin liittyvät työt	Total	-700 000	-702 146,03	-2 146,03
		19587001 Kaupungin hankkeisiin liittyvät työt (Varaus) - budjetoitinkohde	-200 000		-200 000,00
		19587009 Kauppakatu v. Junailijankatu-Valtakatu		-14 858,47	14 858,47
		19587012 Arolammintien ja Teollisuuskadun kiertoliittymä		-83 024,39	118 606,27
		19587014 Tempelikatu	-500 000	-444 422,60	134 889,45
		19587016 Hämeenaukio		-142 629,41	203 009,76
		19587017 Museokatu		-17 211,16	17 211,16
	195808 Putkistosaneeraus ja täydennys	Total	-3 800 000	-3 471 136,69	328 863,31
		19588006 Tienhaaran saneeraus		-47 408,74	67 726,76
		19588008 Virtausmittauskaivot	-100 000	-48 384,32	-51 615,68
		19588009 Riutanharjun raakavesijohto	-1 400 000	-814 141,46	-585 858,54
		19588014 Puhdistamontie		-274 238,13	677 830,18
		19588015 Verkoston kuntotutkimukset	-50 000		-50 000,00
		19588016 Otsola II	-1 500 000	-1 257 851,41	606 345,01
		19588023 Keskusta I (Lopentie-Uudenmaankatu, Paloheimonkatu, Torikuja	-750 000	-868 237,12	118 237,12
		19588024 Väinö Sinisalonen katu putkisilta		-88 352,99	88 352,99
		19588025 Ratamontie		-19 947,77	19 947,77
		19588026 Vesitorin vesisäiliön saneeraus		-11 952,08	11 952,08
		19588027 Kaartokatu-Kaivokatu		-40 622,67	40 622,67
19582 Laitosinvestoinnit	Total				
	195821 Laitosinvestoinnit	Total	-4 570 000	-3 035 131,31	1 534 868,69
		19582102 Jätevedenpuhdistamon koneistosaneeraukset	-240 000	-182 222,55	-92 946,41
		19582102 Jätevedenpuhdistamon koneistosaneeraukset		35 168,96	
		19582103 Vedenhankinnan koneistosaneeraukset	-80 000		-80 000,00
		19582105 Pumppaamosaneeraus	-250 000	-155 933,15	-117 141,52
		19582105 Pumppaamosaneeraus, rah.osuus		23 074,67	
		19582108 Haapahudhan vesilaitoksen saneeraus	-4 000 000	-2 732 144,57	-1 267 855,43
		19582108 Haapahudhan vesilaitoksen saneeraus	60 000		-1 267 855,43
Total					
19581 Tietokoneohjelmistot	Total				
	195810 Tietokoneohjelmistot	Total	-65 000	-45 347,72	19 652,28
		19580010 Vesitieto laskutusliittymä		-12 447,90	-12 447,90
19586 Kalusto	Total				
	195860 Kalusto	Total			
		19586001 Kalusto verkostoyksikkö - budjetoitinkohde	-65 000		-65 000,00
		19586002 Auton hankinta / vedenhankinta		-39 937,69	39 937,69
		19586005 Irtaimen omaisuuden myynti, Riihimäen Vesi		8 420,97	-8 420,97
19589 Hulevesi-taseyksikkö	Total				
	195890 Hulevesi-taseyksikkö	Total	194 000	-1 433 871,33	-1 627 871,33
		19589002 Kaupungin rahoitusosuus hulevesiverkoston kustannuksiin	194 000	194 041,65	-41,65
		19580107 Savottatie		-11 089,81	
		19580108 Hevosenkenkä		-56 607,32	
		19588016 Otsola II		-848 493,60	
		19588014 Puhdistamontie		-403 592,05	
		19587012 Arolammintien ja Teollisuuskadun kiertoliittymä		-35 581,88	
		19587016 Hämeenaukio		-190 466,85	
		19588006 Tienhaaran saneeraus		-60 380,35	
		19580010 Vesitieto laskutusliittymä		-20 318,02	
				-1 383,10	
		Investointimenot	-9 445 000	-9 160 019,99	284 980,01
		Investointitulot-rahoitusosuudet ja myynnit	254 000	260 706,25	6 706,25
		Investoinnit yhteensä netto	-9 191 000	-8 899 313,74	291 686,26

1. TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUS

Riihimäellä 27. päivänä maaliskuuta 2024

Arja Tylli

Taru Ahoniemi

Mikko Arminen

Marko Kauppi

Kari Majaranta

Heidi Metsäterä

Taina Nurminen

Jarmo Rämö

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus

Riihimäellä .päivänä kuuta 2024

BDO Audiator Oy

Minna Havia-Niemi

KHT, JHT (APA, CPFA)

Liikelaitoksen vaikutus kunnan tilikauden tulokseen

Liikelaitoksen vaikutus kunnan tilikauden tulokseen

Tilin nimi	Toteuma 1-12/2023 Riihimäen Kaupunki Ilman liikelaitosta	Toteuma 1-12/2023 Liikelaitos	Eliminoinnit Riihimäen Kaupunki Ilman liikelaitosta	Eliminoinnit Liikelaitos	Toteuma 1-12/2023 Peruskunta ja liikelaitokset yhteensä
TOIMINTATUOTOT	39 115 128,05	9 797 432,77	-17 549 366,87	-389 706,49	30 973 487,46
Myyntituotot	7 023 669,74	9 777 584,78	-2 683 117,89	-389 706,49	13 728 430,14
Ulkoiset Myyntituotot	4 340 551,85	9 387 878,29			13 728 430,14
Sisäiset Myyntituotot	2 683 117,89	389 706,49	-2 683 117,89	-389 706,49	0,00
Maksutuotot	2 901 423,79		-25 934,25		2 875 489,54
Ulkoiset maksutulot	2 875 489,54	0,00			2 875 489,54
Sisäiset Maksutuotot	25 934,25		-25 934,25		0,00
Tuet ja avustukset	3 827 158,83	6 704,03			3 833 862,86
Ulkoiset tuet ja avustukset	3 827 158,83	6 704,03			3 833 862,86
Tuet ja avustukset kunnalta					0,00
Muut toimintatuotot	25 362 875,69	13 143,96	-14 840 314,73		10 535 704,92
Ulkoiset Muut toimintatuotot	10 522 560,96	13 143,96			10 535 704,92
Sisäiset Muut toimintatuotot	14 840 314,73		-14 840 314,73		0,00
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	629 091,68	11 889,96			640 981,64
TOIMINTAKULUT	-113 318 913,24	-4 843 246,75	17 644 266,14	294 807,22	-100 223 086,63
Henkilöstökulut	-56 831 757,50	-1 797 442,33			-58 629 199,83
Palkat ja palkkiot yhteensä	-45 595 710,54	-1 459 610,89			-47 055 321,43
Henkilösivukulut	-11 236 046,96	-337 831,44			-11 573 878,40
Eläkekulut	-9 543 571,52	-285 570,13			-9 829 141,65
Muut henkilösivukulut	-1 692 475,44	-52 261,31			-1 744 736,75
Palvelujen ostot	-24 065 824,14	-1 676 801,35	4 506 130,26	176 189,65	-21 060 305,58
Ulkoiset Palvelujen ostot	-19 559 693,88	-1 500 611,70			-21 060 305,58
Sisäiset Palvelujen ostot	-4 506 130,26	-176 189,65	4 506 130,26	176 189,65	0,00
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-7 089 366,94	-1 189 818,96	200 028,17	3 308,97	-8 075 848,76
Ulkoiset Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-6 889 338,77	-1 186 509,99			-8 075 848,76
Sisäiset Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-200 028,17	-3 308,97	200 028,17	3 308,97	0,00
Avustukset	-4 299 900,01	-3 983,00			-4 303 883,01
Ulkoiset Avustukset	-4 299 900,01	-3 983,00			-4 303 883,01
Sisäiset Avustukset					0,00
LL Sis. avustukset liikelaitoksille					0,00
Muut toimintakulut	-21 032 064,65	-175 201,11	12 938 107,71	115 308,60	-8 153 849,45
Ulkoiset Muut toimintakulut	-8 093 956,94	-59 892,51			-8 153 849,45
Sisäiset Muut toimintakulut	-12 938 107,71	-115 308,60	12 938 107,71	115 308,60	0,00
TOIMINTAKATE	-73 574 693,51	4 966 075,98	94 899,27	-94 899,27	-68 608 617,53
VEROTULOT	76 663 527,27				76 663 527,27
VALTIONOSUUEDET	14 075 172,00				14 075 172,00
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	1 470 013,09	-820 393,11	-827 235,54	827 235,54	649 619,98
Korkotuotot	445 821,80		-77 085,06		368 736,74
Ulkoiset korkotuotot	368 736,74	0,00	0,00	0,00	368 736,74
Sisäiset korkotuotot	77 085,06		-77 085,06		0,00
Korvaus peruspääomasta (sisäinen)	750 150,48		-750 150,48		0,00
Muut rahoitustuotot	2 496 080,64	6 967,37	-750 150,48		1 752 897,53
Ulkoiset Muut rahoitustuotot	1 745 930,16	6 967,37	0,00	0,00	1 752 897,53
Sisäiset muut rahoitustuotot					0,00
Korkokulut	-1 898 037,44	-77 085,06		77 085,06	-1 898 037,44
Ulkoiset korkokulut	-1 898 037,44	-154 170,12	0,00	154 170,12	-1 898 037,44
Sisäiset korkokulut		77 085,06		-77 085,06	0,00
Korvaus peruspääomasta		-750 150,48		750 150,48	0,00
Muut rahoituskulut	426 148,09	-750 275,42		750 150,48	426 023,15
Ulkoiset Muut rahoituskulut	426 148,09	-124,94	0,00	0,00	426 023,15
Sisäiset muut rahoituskulut					0,00
VUOSIKATE	18 634 018,85	4 145 682,87	-732 336,27	732 336,27	22 779 701,72
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-8 719 373,08	-3 101 235,60			-11 820 608,68
Suunnitelman mukaiset poistot	-7 654 039,08	-3 101 235,60			-10 755 274,68
Kertaluonteiset poistot	0,00				0,00
Arvonalentumiset	-1 065 334,00				-1 065 334,00
SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT					0,00
TILIKAUDEN TULOS	9 914 645,77	1 044 447,27	-732 336,27	732 336,27	10 959 093,04
VARAUSTEN JA RAHASTOJEN MUUTOKSET	130 875,48				130 875,48
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	10 045 521,25	1 044 447,27	-732 336,27	732 336,27	11 089 968,52

Liikelaitoksen vaikutus rahoituslaskemaan

	Kunta	Liikelaitos	Eliminoinnit kunta	Eliminoinnit liikelaitokset	Yhteensä
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	18 634 018,85	4 145 682,87	-732 336,27	732 336,27	22 779 701,72
Tulorahoituksen korjauseurät	1 415 432,58	-8 420,97			1 407 011,61
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-20 534 554,99	-9 160 019,99	194 041,65		-29 500 533,33
Rahoitusosuudet investointeihin	840 200,00	252 285,28		-194 041,65	898 443,63
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	4 541 841,60	8 420,97			4 550 262,57
	-15 152 513,39	-8 899 313,74	194 041,65	-194 041,65	-24 051 827,13
Toiminnan ja investointien rahavirta	4 896 938,04	-4 762 051,84	-538 294,62	538 294,62	134 886,20
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainauksen lisäykset	-11 570,71		1 509,60		-10 061,11
Antolainauksen vähennykset	650 000,00		-650 000,00		
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys, ulkoiset	15 000 000,00				15 000 000,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys, ulkoiset	-11 784 906,00				-11 784 906,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys, sisäiset		-650 000,00		650 000,00	
Lyhytaikaisten lainojen muutos, ulkoiset	8 500 000,00				8 500 000,00
Muut maksuvalmiuden muutokset					
Toimeksiantojen, varojen ja pääomien muutokset, ulko	24 432,79				24 432,79
Vaihto-omaisuuden muutos, ulkoiset	-15 321,32				-15 321,32
Saamisten muutos, ulkoiset	-191 760,07	121 876,83			-69 883,24
Saamisten muutos, sisäiset		4 535 920,43		-4 535 920,43	
Korottomien velkojen muutos, ulkoiset	-6 839 612,30	752 744,98			-6 086 867,32
Korottomien velkojen muutos, sisäiset	-4 535 920,43	1 509,60	4 535 920,43	-1 509,60	
Rahoituksen rahavirta	795 341,96	4 762 051,84	3 887 430,03	-3 887 430,03	5 557 393,80
Rahavarojen muutos	5 692 280,00	0,00	3 349 135,41	-3 349 135,41	5 692 280,00
Rahavarojen muutos					
Rahavarat 31.12.	23 348 328,64				23 348 328,64
Rahavarat 1.1.	17 656 048,64				17 656 048,64
	5 692 280,00	0,00	0,00	0,00	5 692 280,00

9.2 Tuloslaskelman eriyttäminen (kilpailuneutraliteetti)

Kirjanpidon eriyttäminen

Riihimäen kaupunki, palvelut yhteensä alle 40 000 euroa

	TP 2023		TP 2022	
Toimintatuotot				
Myyntituotot	21 555,55		27 862,20	
Muut toimintatuotot	21 321,65	42 877,20	14 564,05	42 426,25
		<u>42 877,20</u>		<u>42 426,25</u>
Toimintakulut				
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot yhteensä	-10 338,63		-9 987,77	
Henkilösivukulut				
Muut henkilösivukulut	-2 922,83		-2 216,29	
Palvelujen ostot	-12 494,14	-25 755,60	-16 023,00	-28 227,06
		<u>-25 755,60</u>	<u>-16 023,00</u>	<u>-28 227,06</u>
Toimintakate		17 121,60		14 199,19
Vuosikate		17 121,60		14 199,19
Tilikauden tulos		17 121,60		14 199,19
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		17 121,60		14 199,19

Eriytetty tuloslaskelma on koottu allaolevien yksiköiden kilpailuneutraliteetin piiriin kuuluvista palveluista jonka tuotot ovat alle 40 000 vuonna 2023 ja 2022 euroa.

- Yleinen kulttuuri: Tuotot otettu kirjanpidosta
- Riihimäen museot: Palkkakustannukset arvioitu laskennallisesti , tuotot otettu kirjanpidosta
- Liikuntapalvelut: tuot otettu kirjanpidosta

Kirjanpidon eriyttäminen

Riihimäen kaupunki, Suomen lasimuseo

	TP 2023		TP 2022	
Toimintatuotot				
Myyntituotot	147 225,37		82 717,79	
Maksutuotot				
Tuet ja avustukset				
Muut toimintatuotot	3 551,62	150 776,99	1 145,17	83 862,96
Valmistus omaan käyttöön		<u>150 776,99</u>		<u>83 862,96</u>
Toimintakulut				
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot yhteensä	-9 360,77		-10 407,30	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut				
Muut henkilösivukulut	-2 416,75		-2 309,38	
Palvelujen ostot	-68 822,52		-36 267,03	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Avustukset				
Muut toimintakulut		-80 600,04		-48 983,71
		<u>-80 600,04</u>		<u>-48 983,71</u>
Toimintakate		70 176,95		34 879,25
Muut rahoituskulut				
Vuosikate		70 176,95		34 879,25
Tilikauden tulos		70 176,95		34 879,25
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		70 176,95		34 879,25

- Palkkakustannukset arvioitu laskennallisesti , tuotot otettu kirjanpidosta, ostot laskennallisia

Kirjanpidon eriyttäminen
Riihimäen kaupunki, Tilapalvelut

	TP 2023		TP 2022	
Toimintatuotot				
	<u>590 102,57</u>	<u>590 102,57</u>	<u>233 840,28</u>	<u>233 840,28</u>
		<u>590 102,57</u>		<u>233 840,28</u>
Toimintakulut				
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot yhteensä	-9 702,61		-9 847,50	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-1 955,35		-6 791,49	
Muut henkilösivukulut				
Palvelujen ostot	-272 412,79		-70 102,83	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Avustukset				
Muut toimintakulut		<u>-284 070,75</u>		<u>-86 741,82</u>
Toimintakate		<u>306 031,82</u>		<u>147 098,46</u>
Vuosikate		<u>306 031,82</u>		<u>147 098,46</u>
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-70 344,37	<u>-70 344,37</u>	<u>-44 216,25</u>	<u>-44 216,25</u>
Tilikauden tulos		<u>235 687,45</u>		<u>102 882,21</u>
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		<u>235 687,45</u>		<u>102 882,21</u>

- Tuotot ovat kirjanpidosta

- Henkilöstökulut ovat laskennallisia

- Toimintakulut ovat laskennallisia. Vuokratun tilan kulujen osuus (kiinteistöhoiton ja kunnossapidon menot) on laskettu vuokratun tilan neliöiden suhteessa.

- Poistot ovat laskennallisia

Kirjanpidon eriyttäminen
Riihimäen kaupunki, metsät ja metsiköt

	TP 2023		TP 2022	
Toimintatuotot				
	<u>418 912,69</u>	<u>418 912,69</u>	<u>130 000,90</u>	<u>130 000,90</u>
		<u>418 912,69</u>		<u>130 000,90</u>
Toimintakulut				
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot yhteensä	-20 322,19		-9 847,50	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-4 083,13		-6 791,49	
Muut henkilösivukulut	-767,53		-6 791,49	
Palvelujen ostot	-531 913,96		-312 555,99	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-284,82		0,00	
Avustukset				
Muut toimintakulut	-109 332,57	<u>-666 704,20</u>	<u>-8 741,00</u>	<u>-337 935,98</u>
Toimintakate		<u>-247 791,51</u>		<u>-207 935,08</u>
Vuosikate		<u>-247 791,51</u>		<u>-207 935,08</u>
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot		<u>0,00</u>		<u>0,00</u>
Tilikauden tulos		<u>-247 791,51</u>		<u>-207 935,08</u>
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		<u>-247 791,51</u>		<u>-207 935,08</u>

- Tuotot ja menot kirjanpidosta

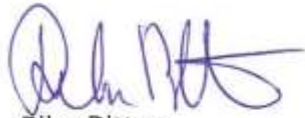

10 ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT

Riihimäellä 25. päivänä maaliskuuta 2024

Jouni Eho
kaupunginjohtaja

Riku Bitter
puheenjohtaja

Jari Heikkinen
varapuheenjohtaja

Eija Aittola

Minna Belik

Niina Bitter

Erja Hirviniemi

Lauri Jormanainen

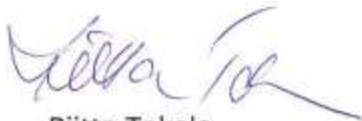
Petri Mattila

Hannele Saari

Kari Suomalainen

Riitta Takala

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Riihimäellä 7 . päivänä toukokuuta 2024

BDO Audiator Oy tilintarkastusyhteisö

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Minna Havia-Niemi', written in a cursive style.

Minna Havia-Niemi

KHT, JHT

11 LUETTELO KÄYTETYISTÄ TILINPÄÄTÖSASIAKIRJOISTA JA TOSITELAJEISTA

Varsinaiset kirjanpitokirjat

Tilinpäätös	sidottu
Päiväkirja	sähköinen
Pääkirja	sähköinen

Apukirjat

Pankin tiliotteet	atk-tuloste, sähköinen
Myyntireskontra	atk-tuloste, sähköinen
Ostoreskontra	atk-tuloste, sähköinen
Palkkakirjanpito	atk-tuloste, sähköinen

Käytetyt tosittelajit

Tositelajit

00'	Ceepos kp-liittymä, 6 nroa
120	Pankkitositteet 8 nroa
13	Palkkatositteet, 8 numeroa
17	Muistiotositteet Excelistä, 8 nroa
2	Ostolaskut Rondo, 9 nroa
21	Ostoreskontramaksut, 8 nroa
31	Asiakkaan manuaaliset kohdistukset, 8 nroa
31	Asiakkaan viitemaksut, 11 nroa
32	Perintä ja uo viiteaineistot ja manuaalisesti viedyt, 8 nroa
34	Asiakkaan manuaaliset suoritukset, 8 nroa
39	Maksukehotus, 7 nroa
50	ProConsona kp-liittymä, 8 nroa
52	Sonet kp-liittymä, 8 nroa
HYV	Hyvitysten palautukset, 6 nroa
KOM	Käyttöomaisuustapahtumat, 6 nroa
AKT	Aktivoinnit, 6 nroa
ALV	Alv-maksuajo, 6 nroa
KPA	Palautustapahtuma, 6 nroa
XAKOM	Käyttöomaisuuden konversio, 3 nroa
KVS	Kirjanpidon konversio, 6 nroa
195AS	Alkusaldot 1.1, 4 nroa vuosiluku
	Liitetietositteet 6-45

Myyntilaskulajit

10	Vuokralaskutus 10 nroa
11	Liiketilavuokralaskutus, 10 nroa
12	Yleislaskut/suoraan uo-kelpoiset, 10 nroa
13	Yleislaskut, 10 nroa
14	Antolainat, 10 nroa
15	Toimintakeskus Rivakka, 10 nroa
20	Yleislaskut/Kulttuuri- ja hyvinvointi, 10 nroa
21	Yleislaskut/Sivistys- ja hyvinvointi, 10 nroa
24	Kirjasto, 10 nroa
30	Perusturvan sosiaalinen luototus, 10 nroa
32	Vammaispalvelu, 10 nroa
42	Työlaskut/tekninen, 10 nroa
43	Kartat ja asiakirjat, 10 nroa
44	Tekninen/suoraan uo-kelpoiset, 10 nroa
53	Koululaisten AP/IP-hoito, 10 nroa
54	Päivähoito, 10 nroa
55	Riihimäen lukio ja aikuislukio, 10 nroa
56	Cpu-kassat, 10 nroa
57	Kansalaisopisto, 10 nroa
58	Kuvataidekoulu, 10 nroa
59	Musiikkiopisto/leikkikoulu, 10 nroa
61	Koti- ja vanhuspalvelut, 10 nroa
62	Hoitolaskut/Riihikoti, 10 nroa
70	Rakennusvalvonta, 10 nroa
75	Vesilaskutus, 8 nroa
79	Tontinvuokrat 10 nroa

Kirjanpitoaineiston säilytys

Kirjanpitoaineisto säilytetään kirjanpitolain 2 luvun 10 §:n mukaisesti.

Sidottu tasekirja säilytetään pysyvästi, muut kirjanpitokirjat 10 vuotta tilikauden päättymisestä

12 LAUTAKUNNAT, KAUPUNGIN EDUSTAJAT KUNTAYHTYMIEN JA KUNTAYHTEISTYÖ -ORGANISAATIOIDEN YLIMMISSÄ TOIMIELIMISSÄ SEKÄ TOIMIKUNNAT 31.12.2023

1. Lautakunnat

Tarkastuslautakunta

Jäsen	Varajäsen
Selenius Heidi, pj	Suutarinen Joni
Tylli Arja	Lehto Miia
Jetsu Antti	Vesala Terhi
Sauramäki Sanna	Ylirotu Nikolai
Silvonen Matti	Leskenmaa Kirsti
Saarinen Marja-Liisa	Timonen Eero
Karhinen Panu	Lindgren Anne
Lammi Mirja	Viita Kristiina
Sankari Tomi	Yrjö-Koskinen Aarno

Keskusvaalilautakunta

Jäsen	Varajäsen (ei henkilökohtainen)
Sutinen Riku, pj	Hukkanen Jopi
Kankaantähti Janne, vpj	Siivonen Heidi
Lehto Miia	Ruohola Jussi
Eronen Juha	Lammi Mirja
Eskman Päivi	Latvaniemi Merja
	Kovanen Sauli
	Salama Kari

Elinvoimalautakunta

Jäsen	Varajäsen
Leinonen Mikael, pj	Hedman Mikael
Peltola Juha, vpj	Anttila Sauli
Kotirinta Kaisu	Palm Sari
Rintakoski Timo	Moisiola Kari
Laurila-Hakulinen Raisa	Luoto Helna
Heikkinen Susanna	Lehtinen Sonja
Pohjanvuori Jones	Portin Ismo
Valli Jouni	Roitto Jani
Orivuori Salka	Mämmelä Joonas
Dahlberg Eija-Liisa	Sinisalo Satu
Hirviniemi Rauli	Salin Minna
Jormanainen Lauri (KH)	

Sivistyksen ja hyvinvoinnin lautakunta

Jäsen

Belik Minna, pj
 Sonko Jessica, vpj
 Nokkala Hannu
 Mursula Jukka
 Huotari Antti
 Mämmelä Tiina
 Lehtonen Kari-Veli
 Salo Anu
 Tuomala Jenni
 Nurmi Silja
 Tikka Janne
 Aittola Eija (KH)

Varajäsen

Norring Katriina
 Vallioniemi Anne-Mari
 Palkia Minna
 Ranki Ari
 Leppäranta Risto
 Lukkaroinen Sari
 Karjalainen Seppo
 Boström Janita
 Sandberg Hannele
 Lehtonen Lauri
 Toivola Ari-Pekka

Tekninen lautakunta

Jäsen

Vilkman Kari, pj
 Portin Ismo, vpj
 Juurinen Pauli
 Dahlberg Eija-Liisa
 Räsänen Mikko
 Rekimäki Tero
 Auvinen Maija
 Sandberg Päivi
 Bitter Katariina
 Boström Janita
 Paajanen Risto
 Suomalainen Kari (KH)

Varajäsen

Nokkala Hannu
 Pohjanvuori Jones
 Salo Anu
 Jauhiainen Jenni
 Karlsson Jarkko
 Kökkö Antti
 Kotirinta Kaisu
 Nurminen Taina
 Metsäterä Heidi
 Eronen Keijo
 Lahtinen Petri

Riihimäen vesihuoltoliikelaitoksen johtokunta

Jäsen

Tylli Arja, pj
 Ahoniemi Taru, vpj
 Metsäterä Heidi
 Kauppi Marko
 Arminen Mikko
 Majaranta Kari
 Nurminen Taina
 Takala Riitta (KH)

Varajäsen

Jokinen Sari
 Latvaniemi Merja
 Elg Kirsi-Marja
 Vironen Jaakko
 Riihimäki Jari
 Kökkö Antti
 Norring Katriina

2. Kaupungin edustajat yhteisöjen ylimmissä toimielimissä ja toimikunnat 31.12.2023 Hyria koulutus Oy:n hallitus

Selenius Heidi	Rasmus Pekka
Hapulahti Jyrki	Julén Kari
Romu Riitta	Leppänen Saara

Hyria Säätiö

Selenius Heidi	Romu Riitta
----------------	-------------

Hämeen Ammattikorkeakoulu Oy:n hallitus

Moisiola Kari

Hämeen liitto, maakuntavaltuusto

Aittola Eija	Viita Kristiina
Sonko Jessica	Takala Riitta
Siivonen Petri	Yrjö-Koskinen Aarno
Mattila Petri	Lehtonen Kari-Veli
Ahoniemi Taru	Lindberg Maarit
Boström Janita	Selenius Heidi
Salo Anu	Peltola Jukka-Pekka
Orivuori Salka	Jokinen Sari
Hirviniemi Erja	Tylli Arja
Portin Ismo	Saari Hannele

Hämeen liiton hallitus

Nahkuri Miia	Suomalainen Kari
Pekonen Aino-Kaisa	

Kanta-Hämeen pelastuslaitoksen pelastuslautakunta

Aittola Eija, vpj	Jormanainen Lauri
	Arminen Mikko

Riihimäen Kaukolämpö Oy:n hallitus

Vilkman Kari, pj
Anttila Sauli
Viita Kristiina

Riihimäen Kotikulma Oy

Romu Riitta, pj
 Juurinen Pauli, vpj
 Mattila Petri
 Viita Kristiina

Riihimäen Tilat ja kehitys Oy:n hallitus

Yrjö-Koskinen Aarno, pj	Leinonen Mikael
Kaistinen Kari, vpj	Bitter Niina
Hirviniemi Rauli	Leppäranta Risto
Mattila Teija	Metsäterä Heidi
Metsärinne Hanna	Pohjanvuori Jones
Peacock Katja	Nurmi Silja
Portin Ismo	Pirttilä Maria

Kuntien yhteinen jätelautakunta

Lehto Miia	Mustakallio Mervi
Hirviniemi Rauli	Liimatainen Matti

Ilves-Halli Oy

Eskman Päivi
 Silvonen Matti

Toimikunnat

Hankintatoimikunta
 Kehittämistoimikunta
 Kestävän kehityksen toimikunta
 Kotipihatoimikunta
 Nimistötoimikunta
 Riihimäen suojeluskunnan lahjoitusrahaston hoitotoimikunta

JOHTAVASSA TAI ITSENÄISESSÄ ASEMASSA OLEVAT VIRAN- JA TOIMENHALTIJAT 31.12.2023

Kaupunginjohtaja	Eho Jouni
Hallintojohtaja	Hirvonen Petri
Talousjohtaja	Ora Kari
Kaupunginlakimies	Heiskanen Mikko
Viestintä- ja markkinointipäällikkö	Miettinen Mia
Henkilöstöpäällikkö	Köninki Taina
Elinvoimajohtaja	Herpiö Mika
Sivistysjohtaja	Lausvaara Jari
Tekninen johtaja	Vasko Maria
Vesihuoltoliikelaitoksen johtaja	Rämö Jarmo